

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

«Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Στατιστική μελέτη και αποτίμηση αποτελεσμάτων»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Βασιλική Τσούκαλου

Επιβλέπων

Αλκιβιάδης Τσιμπίρης

Σέρρες, Ιούνιος 2022

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

«Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Στατιστική μελέτη και αποτίμηση αποτελεσμάτων»

“Teachers and Copyright in synchronous and asynchronous distance learning: A statistical study and evaluation of results”

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Βασιλική Τσούκαλου

A.M. 186

Επιβλέπων

Αλκιβιάδης Τσιμπίρης

Σέρρες, Ιούνιος 2022

Πρόλογος

Η διπλωματική αυτή εργασία έγινε στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εφαρμοσμένης Πληροφορικής" του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής, Υπολογιστών και Τηλεπικοινωνιών του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας.

Σκοπός της είναι η στατιστική μελέτη και αποτίμηση αποτελεσμάτων σχετικά με τη γνώση και χρήση κατάλληλων πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Παραδοτέα της εργασίας αποτελούν η δημιουργία ενός μαθήματος σε Πλατφόρμα Ασύγχρονης Εκπαίδευσης με πρωτότυπο υλικό που αφορά νομοθεσίες και υλικό για τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα αλλά και στο χώρο της εκπαίδευσης καθώς και τα αποτελέσματα της στατιστικής έρευνας που έχει διεξαχθεί.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς που έβαλαν 'το λιθαράκι' τους για να γίνει αυτό το ταξίδι μου στη γνώση ακόμη πιο ενδιαφέρον.

Αρχικά, οφείλω να ευχαριστήσω όλους τους διδάσκοντες του ΠΜΣ «Εφαρμοσμένης Πληροφορικής» του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας (ΔΙ.ΠΑ.Ε.) για τις γνώσεις που απλόχερα μου προσέφεραν.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της παρούσας εργασίας κ. Αλκιβιάδη Τσιμπίρη για την πολύτιμη υποστήριξη και επιστημονική καθοδήγηση που μου προσέφερε καθ' όλη τη διάρκεια συγγραφής της καθώς και τους καθηγητές-μέλη της Τριμελούς Επιτροπής αξιολόγησης και κρίσης της κ.κ. Γεώργιο Καραβασίλη και Σταύρο Βολογιαννίδη για το ενδιαφέρον που έδειξαν κατά την παρουσίασή της.

Επίσης θα ήθελα από καρδιάς να ευχαριστήσω τους γνωστούς και φίλους μου συναδέλφους εκπαιδευτικούς για τη στήριξη και υποστήριξη της ερευνητικής μου προσπάθειας καθώς και όσους άλλους εκπαιδευτικούς συμμετείχαν βοηθώντας στην εξαγωγή αξιολογών αποτελεσμάτων.

Ασφαλώς θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου που ήταν και τώρα κοντά μου και με ενθάρρυναν πιστεύοντας όπως πάντα σε μένα.

Τέλος, ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στον σύζυγο και στα παιδιά μου για την υπομονή που έδειξαν και την στήριξη που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών βοηθώντας με να κάνω πραγματικότητα ένα 'παλιό' απωθημένο...

Βασιλική Τσούκαλου

Ιούνιος 2022

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αφορμή για τη συγγραφή της αποτέλεσε η πανδημία του Covid-19, που κατέστησε την εξ αποστάσεως εκπαίδευση 'πρωταγωνίστρια' στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία και πραγματικότητα.

Πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου στην οποία συμμετείχαν 305 εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης .

Από την στατιστική ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν ιδιαίτερες γνώσεις όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο των Πνευματικών Δικαιωμάτων εντούτοις κατά τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού τρίτων έδειξαν επιφύλαξη και προσοχή. Επίσης, λίγοι γνώριζαν τις άδειες Creative Commons (CC) αλλά πολλοί εξέφρασαν την επιθυμία τους για εκμάθηση του τρόπου χρήσης και ορισμού σε έργα τους.

Κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση χρησιμοποίησαν εκπαιδευτικό υλικό δικό τους ή και άλλων εκφράζοντας προβληματισμό κατά τη επιλογή του, προκειμένου να μην είναι νομικά εκτεθειμένοι.

Πάντως, η πίεση χρόνου έπαιξε σημαντικό ρόλο στην επιλογή εκπαιδευτικού υλικού ενώ οι περισσότεροι σε μελλοντική εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν θα χρησιμοποιήσουν το ίδιο.

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι δεν υπήρξε επιμόρφωση όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα αλλά έδειξε ιδιαίτερη θέρμη για συμμετοχή σε μελλοντικές επιμορφωτικές δράσεις.

Τέλος, οι περισσότεροι δεν γνώριζαν την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων ανεύρεσης υλικού με 'ελεύθερες' άδειες χρήσης και θεώρησαν ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η δημιουργία ενός τέτοιου.

Έτσι, μέρος του παραδοτέου ολοκλήρωσης αυτής της εργασίας ήταν και η δημιουργία του μαθήματος «*Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα*» στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eClass που θα λειτουργεί ως

ψηφιακό αποθετήριο πληροφοριών για τα Πνευματικά Δικαιώματα κυρίως στον χώρο της εκπαίδευσης .

Λέξεις κλειδιά: πνευματικά δικαιώματα, άδειες *Creative Commons*, σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ψηφιακά αποθετήρια, στατιστική

Abstract

The purpose of this thesis is to investigate the behavior of teachers regarding Copyright during synchronous and asynchronous distance learning. The reason for its writing was the Covid-19 pandemic, which made distance learning a 'protagonist' in the entire educational process and reality.

A quantitative research was carried out using a structured questionnaire in which 305 Primary and Secondary Education teachers participated.

The statistical analysis of the data showed that the teachers did not have any particular knowledge regarding the legislative framework of Copyright; however, they showed caution when they used educational material of others. Also, few were aware of Creative Commons (CC) licenses but many expressed a desire to learn how to use and define them in their projects.

During synchronous and asynchronous distance learning, they used their own or others' educational material, being cautious about the material they chose in order not to be legally exposed.

However, time limitations had an important part in the selection of educational material and most of the teachers will not use the same materials in a future application of distance learning.

The majority of the teachers mentioned that there was no training regarding Copyright but are eager to participate in future training sessions.

Finally, most of them were not aware of the existence of digital repositories where they could find material with 'free' licenses and felt that it would be particularly useful to create one.

Thus, part of the deliverable for the completion of this work was the creation of the "Teachers and Copyright" course on the Open eClass asynchronous education platform that will function as a digital repository of information on Copyright mainly in the field of education.

Keywords: *copyright, Creative Commons licenses, synchronous and asynchronous distance learning, digital repositories, statistics*

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

<i>Α.Π.Θ.</i>	Αριστοτέλειο Εκπαιδευτήριο Θεσσαλονίκης
<i>Ε.Ε.</i>	Ευρωπαϊκή Ένωση
<i>Ε.Κ.Π.Α.</i>	Ελληνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιου Αθήνας
<i>Ε.Κ.Τ.</i>	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
<i>Ε.ΛΛΑΚ</i>	Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα
<i>Ε.Ο.Κ.</i>	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
<i>Ι.Ε.Π.</i>	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
<i>Κ.Υ.Α.</i>	Κοινή Υπουργική Απόφαση
<i>Ν.</i>	Νόμος
<i>Ο.Η.Ε.</i>	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
<i>Ο.Π.Ι.</i>	Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας
<i>ΠΕ.Κ.Ε.Σ.</i>	Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού
<i>Π.Ι.</i>	Πνευματική Ιδιοκτησία
<i>Π.Δ.</i>	Προεδρικό Διάταγμα
<i>Π.Σ.Δ.</i>	Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο
<i>Τ.Π.Ε.</i>	Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας
<i>Υ.Α.</i>	Υπουργική Απόφαση
<i>Υ.ΠΑΙ.Θ.</i>	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
<i>Φ.Ε.Κ.</i>	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
<i>CC</i>	Creative Commons
<i>Ε.Υ.</i>	European Union
<i>ΕUIPO</i>	European Union intellectual Property Office
<i>WIPO</i>	World Intellectual Property Organization
<i>δηλ.</i>	δηλαδή
<i>κ.ά.</i>	και άλλα
<i>κλπ</i>	και τα λοιπά
<i>παρ.</i>	παράγραφος
<i>π.χ.</i>	παραδείγματος χάρη
<i>χ.χ.</i>	χωρίς χρονολογία

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1 Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.)	38
Εικόνα 2 Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Χρονοσήμανσης	39
Εικόνα 3 Copyrightschool.gr.....	41
Εικόνα 4 Enjoylegal.....	42
Εικόνα 5 Τα τρία επίπεδα των αδειών Creative Commons	44
Εικόνα 6 Βασικοί τύποι αδειών Creative Commons.....	45
Εικόνα 7 Οι άδειες Creative Commons με απλά λόγια.....	53
Εικόνα 8 Βήματα ορισμού άδειας Creative Commons	54
Εικόνα 9 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ)	55
Εικόνα 10 OpenArchives	56
Εικόνα 11 OpenArchives.gr Φορείς και συλλογές τους	57
Εικόνα 12 SearchCulture.....	57
Εικόνα 13 Europeana.....	58
Εικόνα 14 Ήλιος-Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών	59
Εικόνα 15 Κάλλιπος, Αποθετήριο Ανοικτής Πρόσβασης.....	60
Εικόνα 16 Ανοικτή Βιβλιοθήκη.....	61
Εικόνα 17 Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη eBooks4Greeks	61
Εικόνα 18 ePublishing Ηλεκτρονικές Εκδόσεις ΕΚΤ	62
Εικόνα 19 DOAJ-Directory of Open Journals.....	63
Εικόνα 20 Pexels.....	64
Εικόνα 21 Pixabay.....	65
Εικόνα 22 Openclipart	65
Εικόνα 23 Bensound	66
Εικόνα 24 Jamendo.....	67
Εικόνα 25 Free Music Archive	67
Εικόνα 26 Πλατφόρμες σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	74
Εικόνα 27 Πλατφόρμες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	77
Εικόνα 28 Μικτή Εκπαίδευση (Blended Learning)	80
Εικόνα 29 Πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Ελλάδα (με κωδικούς πρόσβασης του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου - Π.Σ.Δ.).....	83
Εικόνα 30 Φωτόδεντρο, Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου	90
Εικόνα 31 Φωτόδεντρο, Μαθησιακά Αντικείμενα	92
Εικόνα 32 Φωτόδεντρο, Εκπαιδευτικά βίντεο	93
Εικόνα 33 Φωτόδεντρο Edusoft (Εκπαιδευτικό Λογισμικό).....	94
Εικόνα 34 Φωτόδεντρο, e-yliko χρηστών.....	95

Εικόνα 35 Φωτόδεντρο, Πολιτισμός	96
Εικόνα 36 Φωτόδεντρο, Πολιτισμός, Πάροχοι Περιεχομένου	97
Εικόνα 37 Φωτόδεντρο, Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία	98
Εικόνα 38 Πλατφόρμα Αίσωπος.....	99
Εικόνα 39 ΜΗΤΙΔΑ, Μαθησιακή Ηλεκτρονική Τράπεζα Ιδιαίτερης αξίας Διδακτικών Αντικειμένων.....	100
Εικόνα 40 Ευτέρπη, Τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση - Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο	101
Εικόνα 41 Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη.....	102
Εικόνα 42 Αποθετήριο, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης - Εκπαιδευτικό Υλικό	103
Εικόνα 43 ΟΕΡ, Open Educational Resources.....	103
Εικόνα 44 Copyrightschool, Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.).....	105
Εικόνα 45 Μάθημα "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα" σε πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eClass.....	223
Εικόνα 46 Περιγραφή μαθήματος "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα" σε πλατφόρμα Open eClass.....	225
Εικόνα 47 Διαμόρφωση μαθήματος "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα"	226
Εικόνα 48 Ενδεικτική παρουσίαση περιεχομένου Ενότητας.....	227

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Επιθυμία συμμετοχής σε έρευνα.....	117
Πίνακας 2 Δημογραφικά στοιχεία: Φύλο	118
Πίνακας 3 Δημογραφικά στοιχεία: Ηλικία	119
Πίνακας 4 Δημογραφικά στοιχεία: Βαθμίδα Εκπαίδευσης.....	120
Πίνακας 5 Συγκεντρωτικός πίνακας όλων των Ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών της έρευνας	122
Πίνακας 6 Δημογραφικά στοιχεία: Ειδικότητα	124
Πίνακας 7 Δημογραφικά στοιχεία: Έτη Υπηρεσίας.....	125
Πίνακας 8 Δημογραφικά στοιχεία: Περιφερειακή Διεύθυνση	127
Πίνακας 9 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Σπουδών	128
Πίνακας 10 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.	129
Πίνακας 11 Γνώση Πνευματικών Δικαιωμάτων	130
Πίνακας 12 Γνώση νομοθετικού πλαισίου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα.....	131
Πίνακας 13 Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους	132
Πίνακας 14 Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons	133

Πίνακας 15 Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	134
Πίνακας 16 Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons	135
Πίνακας 17 Πίστη για ύπαρξη ίδιου νομοθετικού πλαισίου για πνευματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες	136
Πίνακας 18 Πίστη για δυνατότητα ελεύθερης χρήσης αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο	137
Πίνακας 19 Πίστη για ελεύθερη χρήση ενός έργου με απλή αναφορά του δημιουργού του	138
Πίνακας 20 Πίστη για νόμιμη χρήση link ιστοσελίδας χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων	139
Πίνακας 21 Πίστη για επαρκείς γνώσεις για πνευματικά δικαιώματα και σωστές επιλογές εκπαιδευτικού υλικού	140
Πίνακας 22 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	141
Πίνακας 23 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων	142
Πίνακας 24 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	143
Πίνακας 25 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	144
Πίνακας 26 Σύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού	145
Πίνακας 27 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού.....	146
Πίνακας 28 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων	147
Πίνακας 29 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/ και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	148
Πίνακας 30 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	149
Πίνακας 31 Ασύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού.....	150
Πίνακας 32 Ύπαρξη περισσότερου χρόνου=>πιο προσεκτική επιλογή υλικού όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα.....	151
Πίνακας 33 Σύγχρονη εκπαίδευση: μάλλον όχι θέματα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω μη ύπαρξης "αποδεικτικών στοιχείων" χρήσης υλικού	152

Πίνακας 34 Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	153
Πίνακας 35 Μη θέληση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	154
Πίνακας 36 Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.).....	155
Πίνακας 37 Προβληματισμός για χρήση εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην εκτεθώ νομικά.....	156
Πίνακας 38 Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	157
Πίνακας 39 Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	158
Πίνακας 40 Θα πρέπει να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιούργω	159
Πίνακας 41 Θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιούργω	160
Πίνακας 42 Σύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού.....	161
Πίνακας 43 Ασύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού.....	162
Πίνακας 44 Συχνές επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα	163
Πίνακας 45 Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης 'ελεύθερου' υλικού	164
Πίνακας 46 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων	167
Πίνακας 47 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων (με σύμπτυξη κελιών).....	169
Πίνακας 48 Φύλο*Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα.....	171
Πίνακας 49 Φύλο*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους	173
Πίνακας 50 Φύλο*Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons	175
Πίνακας 51 Φύλο*Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	177
Πίνακας 52 Φύλο*Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons	179
Πίνακας 53 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	181

Πίνακας 54 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	183
Πίνακας 55 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	185
Πίνακας 56 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	188
Πίνακας 57 Ειδικότητα*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους	190
Πίνακας 58 Βασικές Ειδικότητες*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους (με σύμπτυξη κελιών).....	192
Πίνακας 59 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	195
Πίνακας 60 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	196
Πίνακας 61 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	199
Πίνακας 62 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	201
Πίνακας 63 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	203
Πίνακας 64 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών).....	205
Πίνακας 65 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	207
Πίνακας 66 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών).....	209
Πίνακας 67 Επίπεδο Γνώση Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης	212
Πίνακας 68 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)	214
Πίνακας 69 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης	217
Πίνακας 70 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.* Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)	219

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1 Χρονικό διάστημα συμπλήρωσης ερωτηματολογίου	109
Γράφημα 2 Επιθυμία συμμετοχής σε έρευνα	117
Γράφημα 3 Δημογραφικά στοιχεία: Φύλο.....	118
Γράφημα 4 Δημογραφικά στοιχεία: Ηλικία	119
Γράφημα 5 Δημογραφικά στοιχεία: Βαθμίδα Εκπαίδευσης	120
Γράφημα 6 Δημογραφικά στοιχεία: Ειδικότητα.....	124
Γράφημα 7 Δημογραφικά στοιχεία: Έτη Υπηρεσίας.....	125
Γράφημα 8 Δημογραφικά στοιχεία: Περιφερειακή Διεύθυνση.....	127
Γράφημα 9 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Σπουδών.....	128
Γράφημα 10 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.	129
Γράφημα 11 Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων.....	130
Γράφημα 12 Γνώση νομοθετικού πλαισίου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα	131
Γράφημα 13 Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους	132
Γράφημα 14 Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons	133
Γράφημα 15 Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	134
Γράφημα 16 Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons	135
Γράφημα 17 Πίστη για ύπαρξη ίδιου νομοθετικού περιεχομένου για τα πνευματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες.....	136
Γράφημα 18 Πίστη για δυνατότητα ελεύθερης χρήσης αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο	137
Γράφημα 19 Πίστη για ελεύθερη χρήση ενός έργου με απλή αναφορά του δημιουργού του.....	138
Γράφημα 20 Χρήση για νόμιμη χρήση link ιστοσελίδας χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων	139
Γράφημα 21 Πίστη για επαρκείς γνώσεις για πνευματικά δικαιώματα και σωστές επιλογές εκπαιδευτικού υλικού	140
Γράφημα 22 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	141
Γράφημα 23 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων κα συναδέλφων	142
Γράφημα 24 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	143
Γράφημα 25 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	144

Γράφημα 26 Σύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού	145
Γράφημα 27 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	146
Γράφημα 28 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων	147
Γράφημα 29 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	148
Γράφημα 30 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	149
Γράφημα 31 Ασύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού.....	150
Γράφημα 32 Ύπαρξη περισσότερου χρόνου=>πιο προσεκτική επιλογή όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα.....	151
Γράφημα 33 Σύγχρονη εκπαίδευση: μάλλον όχι θέματα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω μη ύπαρξης "αποδεικτικών στοιχείων" χρήσης υλικού	152
Γράφημα 34 Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	153
Γράφημα 35 Μη θέληση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	154
Γράφημα 36 Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.).....	155
Γράφημα 37 Προβληματισμός για χρήση εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην εκτεθώ νομικά.....	156
Γράφημα 38 Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	157
Γράφημα 39 Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	158
Γράφημα 40 Θα πρέπει να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ	159
Γράφημα 41 Θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ	160
Γράφημα 42 Σύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού.....	161
Γράφημα 43 Ασύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού.....	162
Γράφημα 44 Συχνές επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα	163

Γράφημα 45 Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης 'ελεύθερου' υλικού	164
Γράφημα 46 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων	168
Γράφημα 47 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων (με σύμπτυξη κελιών)	169
Γράφημα 48 Φυλο*Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα	171
Γράφημα 49 Φύλο*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους.....	173
Γράφημα 50 Φύλο*Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons.....	175
Γράφημα 51 Φύλο*Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	177
Γράφημα 52 Φύλο*Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons	179
Γράφημα 53 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του.....	182
Γράφημα 54 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	184
Γράφημα 55 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	186
Γράφημα 56 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα.....	189
Γράφημα 57 Ειδικότητα*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους.....	191
Γράφημα 58 Βασικές Ειδικότητες*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους (με σύμπτυξη κελιών).....	193
Γράφημα 59 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	195
Γράφημα 60 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	197
Γράφημα 61 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού	199
Γράφημα 62 Έτη υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)	201
Γράφημα 63 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons	204
Γράφημα 64 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών).....	206
Γράφημα 65 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons.....	208

Γράφημα 66 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών).....	210
Γράφημα 67 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης	213
Γράφημα 68 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)	215
Γράφημα 69 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης	218
Γράφημα 70 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)	220

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	v
Ευχαριστίες	vi
Περίληψη.....	vii
Abstract	ix
Συνομογραφίες & Ακρωνύμια	x
Κατάλογος Εικόνων.....	xi
Κατάλογος Πινάκων	xii
Κατάλογος Γραφημάτων.....	xvi
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
Εισαγωγή.....	1
1.1 Εισαγωγική παρουσίαση, προεπισκόπηση προηγούμενων εργασιών και συνεισφορά της παρούσας εργασίας	1
1.2 Οργάνωση του τόμου	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	7
Πνευματικά Δικαιώματα – Πνευματική Ιδιοκτησία	7
2.1 Πνευματικά δικαιώματα-Πνευματική Ιδιοκτησία: Ορισμοί και διευκρινήσεις7	
2.1.1 Σύνομη παρουσίαση του Νομοθετικού Πλαισίου	8
2.1.2 Διάρκεια ισχύος των πνευματικών δικαιωμάτων	11
2.2 Τα Πνευματικά Δικαιώματα παγκοσμίως-Σύντομη ιστορική αναδρομή ...	12
2.3 Τα Πνευματικά Δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	14
2.3.1 Οδηγίες και Κανονισμοί της ΕΕ για τα Πνευματικά δικαιώματα και την Πνευματική Ιδιοκτησία.....	16
2.3.2 Οδηγία 790/2019/ΕΕ.....	17
2.4 Τα Πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα.....	20
2.4.1 Νόμος 2121/1993	22
2.4.2 Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.)	38
2.5 Άδειες Creative Commons (CC)	42
2.5.1 Τι είναι και τι περιλαμβάνουν	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	68
Εξ αποστάσεως εκπαίδευση	68
3.1 Εννοιολογική προσέγγιση.....	68
3.2 Σύνομη ιστορική αναδρομή	69
3.2.1. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	70
3.3 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.....	72

3.3.1 Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση	73
3.3.2 Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	75
3.3.3 Μικτή Μάθηση (Blended learning)	79
3.4 Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας του Covid-19.....	80
3.5 Πνευματικά δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.....	87
3.6 Πηγές εκπαιδευτικού υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης.....	89
3.7 Προτάσεις για διδακτικές προσεγγίσεις της έννοιας των πνευματικών δικαιωμάτων.....	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	108
Μεθοδολογία και σχεδιασμός έρευνας	108
4.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	108
4.2 Πληθυσμός και δείγμα	108
4.3 Εργαλεία.....	110
4.3.1 Ερωτηματολόγιο	110
4.3.2 Στατιστικό πακέτο IBM SPSS Version 26.0	111
4.4 Παρουσίαση ερωτηματολογίου έρευνας	111
4.5 Ερωτηματολόγιο και έλεγχος αξιοπιστίας.....	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	116
Αποτελέσματα της έρευνας.....	116
5.1 Εισαγωγή	116
5.2 Περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας	117
5.2 Επαγωγική Στατιστική Ανάλυση των δεδομένων της έρευνας με το κριτήριο χ^2 (Chi-Square).....	165
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	221
Μάθημα «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα» στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eClass.....	221
6.1 Η πλατφόρμα Open eClass.....	221
6.2 Δημιουργία μαθήματος «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα» ...	223
6.3 Δομή μαθήματος «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα»	224
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	228
Επίλογος	228
7.1 Σύνοψη και συμπεράσματα.....	228
7.2 Μελλοντικές επεκτάσεις.....	234
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....	236

Βιβλιογραφία.....	236
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	252

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγική παρουσίαση, προεπισκόπηση προηγούμενων εργασιών και συνεισφορά της παρούσας εργασίας

Καμιά φορά οι συνθήκες της ζωής σε κάνουν να αλλάζεις πράγματα και συμπεριφορές, ενέργειες και λειτουργίες, που θεωρούσες δεδομένες και αποδοτικές. Κάποια πράγματα μένουν σταθερά και αναλλοίωτα στο χρόνο ενώ κάποια άλλα γύρω μας ακολουθούν μία δυναμική που κανείς δεν περίμενε ότι θα έχουν, που πραγματικά εκπλήσσει!

Έτσι, το τελευταίο διάστημα, λόγω και των πρωτόγνωρων συνθηκών που έφερε η πανδημία του Covid-19, οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να προσαρμοστούν στη συνεχώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα σε όλους τους τομείς της ζωής τους, να την αποδεχτούν και να προχωρήσουν με νέα δεδομένα με έντονο το συναίσθημα της αλληλεγγύης και της ενσυναίσθησης.

Από όλο αυτό δεν θα μπορούσε να μείνει «έξω» και ο χώρος της εκπαίδευσης, στον οποίο παρατηρήθηκε μία ξαφνική και αλματώδης αλλαγή στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία και πραγματικότητα, όπου με ένα θα λέγαμε «βίαιο» τρόπο, περάσαμε από την παραδοσιακή - δια ζώσης - εκπαίδευση, που λάμβανε χώρα στα σχολεία μας, στην ηλεκτρονική - εξ αποστάσεως - εκπαίδευση, υπό το πρίσμα πάντα της προστασίας της δημόσιας υγείας.

Είδαμε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης στις περισσότερες χώρες του κόσμου, που αντιμετώπιζαν έντονα τον κίνδυνο της υγειονομικής απειλής, υπό τις οδηγίες και κατευθύνσεις του αρμόδιου Υπουργείου Παιδείας και των συναφών φορέων της χώρας τους, να προσπαθούν να εκπαιδεύσουν διαδικτυακά τους μαθητές αλλά και τους φοιτητές!

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο καθένας από το μετερίζι του, προσπάθησε να κάνει το καλύτερο! Ρίχτηκαν όμως όλοι «στα βαθιά» -εκπαιδευτικοί και υπεύθυνοι παιδείας κάθε χώρας- και στην όλη προσπάθειά τους, δόθηκε ένας φιλότιμος αγώνας γνωριμίας όλων με έναν καινούριο τρόπο εκπαίδευσης, ακολουθώντας

την πρόοδο της επιστήμης, τον διαδικτυακό-εξ αποστάσεως τρόπο διδασκαλίας και μάθησης.

Σημαντικά κομμάτια στο puzzle της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αποτέλεσαν οι δύο μορφές της εξ αποστάσεως διδασκαλίας - η σύγχρονη και η ασύγχρονη - , οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές και οι γονείς τους αλλά και το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για να κάνει το μάθημα πιο ελκυστικό κερδίζοντας το ενδιαφέρον των μαθητών.

Ιδιαίτερα σημαντικός όμως ήταν και ο τρόπος χρήσης και διάδοσης του εκπαιδευτικού υλικού από τους εκπαιδευτικούς, που άλλοτε αποτελούσε προσωπικό τους «πρόνημα» και άλλοτε δημιουργήμα άλλων. Δεν είναι τυχαία εξάλλου και η σύσταση του Ελληνικού Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, που με τη συνδρομή και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), έστειλε στα σχολεία έναν «Οδηγό για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό μαθημάτων εξ αποστάσεως». Στον Οδηγό αυτόν μάλιστα υπήρχε ξεχωριστό κεφάλαιο για την διασφάλιση των πνευματικών δικαιωμάτων αλλά και για τις Άδειες Creative Commons (CC).

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί και ο Wei (2009), ο οποίος θεωρεί ότι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αρκετοί, σχετίζεται με την παραβίαση των Πνευματικών Δικαιωμάτων, που γίνεται είτε εκ προθέσεως είτε ακούσια. Έτσι, όπως επισημαίνει, δεν είναι λίγοι αυτοί που, πιστεύοντας ότι το υλικό που υπάρχει αναρτημένο σε ιστοσελίδες είναι χωρίς πνευματικά δικαιώματα, το χρησιμοποιούν ελεύθερα και χωρίς αναφορά στην πηγή!

Μάλιστα, όπως αναγνωρίζουν και οι Menell et all (2020) «τον τελευταίο καιρό η ραγδαία πρόοδος που σημειώθηκε στις τεχνολογίες και γενικότερα στον ψηφιακό κόσμο αναγκαστικά 'ώθησε' και την εξέλιξη του δικαίου Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια σειρά από Νόμους και Κανονισμούς να αλλάζουν, προκειμένου να διασφαλίσουν καλύτερα τη 'δίκαιη' και σωστή χρήση του υλικού που διακινείται καθημερινά στο διαδίκτυο».

Αξίζει να αναγνωριστεί ότι κατά το στάδιο συλλογής βιβλιογραφικών αναφορών, εντοπίστηκαν αξιόλογες εργασίες και έρευνες, που είχαν να κάνουν είτε με τα πνευματικά δικαιώματα και το διαδίκτυο είτε με τα πνευματικά δικαιώματα στον χώρο της εκπαίδευσης. Ενδεικτικά παρουσιάζονται οι ακόλουθες:

Η Μαγκάκη (2021) στην πτυχιακή εργασία με τίτλο «Τα πνευματικά δικαιώματα στη εποχή του διαδικτύου» διεξήγαγε έρευνα με σκοπό «την διερεύνηση του βαθμού αντίληψης των σπουδαστών για τα πνευματικά δικαιώματα κατά τη χρήση περιεχομένου (βίντεο, μουσική, επιστ. άρθρα, λογισμικό, κ.ά.) στο διαδίκτυο».

Από την άλλη η Ζέρβου (2016) με τίτλο μεταπτυχιακής εργασίας «Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εν ενεργεία εκπαιδευτικών ως προς τα πνευματικά δικαιώματα που διέπουν τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους» σε έρευνά της , στόχευε στο να διερευνηθούν οι επιμορφωτικές ανάγκες των εν ενεργεία εκπαιδευτικών Α/Βάθμιας και Β/Βάθμιας Εκπαίδευσης ως προς τα πνευματικά δικαιώματα που διέπουν τους ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους, στο αν γνωρίζουν τι είναι και ποια είναι η νομοθεσία που διέπει τα πνευματικά δικαιώματα, αν γνωρίζουν τι είναι και πως χρησιμοποιούνται οι ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι και αν οι εκπαιδευτικοί χρήζουν επιμόρφωσης για τη σωστή χρήση αυτών».

Ακολούθως, ο Καλαμπίχης (2021) με την εργασία του «Ευρωπαϊκές πολιτικές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην εκπαίδευση. Αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την αποτελεσματικότητά της κατά την πανδημία COVID-19» διεξήγαγε έρευνα που είχε να κάνει «με την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά την περίοδο της τρέχουσας πανδημίας Covid-19». Συγκεκριμένα, έγινε προσπάθεια καταγραφής των δυσκολιών που συνάντησαν οι εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια εφαρμογής της καθώς και των αντιλήψεών τους για το επίπεδο κατάρτισης σε ζητήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και αποτελεσματικής εφαρμογής της από αυτούς .

Αξιόλογη ήταν και η έρευνα των Βαρνάβα-Σκούρα και άλλων (2021) που ήταν ερευνητική δραστηριότητα του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση με τίτλο «Πανδημία Covid-19 Η εξ αποστάσεως διδασκαλία στο ελληνικό δημόσιο σχολείο». Η έρευνα αυτή στόχευε στο «να μελετηθούν οι εμπειρίες που αποκόμισαν οι εκπαιδευτικοί του δημόσιου σχολείου σε σχέση με

την υλοποίηση της εξ αποστάσεως διδασκαλία όπως εφαρμόστηκε την περίοδο του εγκλεισμού λόγω της πανδημίας Covid-19».

Επίσης, η Τσιγγέλη (2020) στη μεταπτυχιακή της εργασία «Διαδικτυακή Διάθεση Ψηφιακού Περιεχομένου για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό: Μία Διδακτική Προσέγγιση για τα Πνευματικά Δικαιώματα με τη Χρήση της Ψηφιακής Αφήγησης» διεξήγαγε έρευνα με στόχο «τη διερεύνηση των απόψεων και αντιλήψεων των εκπαιδευτικών ΠΕ78 (Νομικών – Πολιτικών Επιστημών κλπ) Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με τη διδασκαλία θεματικών που αφορούν στην Πνευματική Ιδιοκτησία & τα Πνευματικά Δικαιώματα (βασικές έννοιες, περιεχόμενο, περιορισμοί) με τη χρήση της ψηφιακής αφήγησης».

Με κίνητρο λοιπόν τις παραπάνω ιδιαίτερα αξιόλογες εργασίες και έρευνες αλλά και με τις τοποθετήσεις μιας σειράς Ελλήνων και ξένων ερευνητών και μελετητών -οι οποίες και θα παρουσιαστούν πιο αναλυτικά σε επόμενα κεφάλαια, έγινε μια πρώτη προσπάθεια συμπλήρωσης του βιβλιογραφικού κενού με την παρουσίαση της παρούσας εργασίας. Και αυτό γιατί δεν εντοπίστηκε έως τώρα κάποια εργασία που να συνδυάζει τα πνευματικά δικαιώματα με την σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση υπό το πρίσμα και της πανδημίας του Covid 19 .

Σκοπός λοιπόν αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι η προσέγγιση των όρων «Πνευματικά δικαιώματα» και «Πνευματική Ιδιοκτησία» καθώς και η γνωριμία με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τον τρόπο που λειτουργεί τόσο η σύγχρονη όσο και η ασύγχρονη. Επίσης παρουσιάζονται οι δυνατότητες που υπάρχουν για την κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων τόσο των έργων μας -ως δημιουργοί- όσο και των έργων άλλων δημιουργών -ως χρήστες- χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα και παρερμηνείες.

Μέσω μιας έρευνας έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν οι γνώσεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα γενικότερα, τι γνωρίζουν για τις άδειες Creative commons και το αν θεωρούν ότι οι γνώσεις τους αυτές τους βοηθούν στην εύρεση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Επίσης, κρίθηκε ενδιαφέρον να μάθουμε το πως λειτούργησαν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, όταν κλήθηκαν να διδάξουν εξ αποστάσεως έχοντας να

χρησιμοποιήσουν τις προτεινόμενες από το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα, μέσω της έρευνας που πραγματοποιήθηκε, έγινε προσπάθεια εύρεσης συμπεριφορών, που αφορούσαν την αναγνώριση και απόδοση των πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε σ' αυτές τις πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και της γενικότερης στάσης τους όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα του υλικού που πιθανόν θα χρησιμοποιήσουν και στο μέλλον αν τους ζητηθεί να εφαρμόσουν εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης (π.χ. έντονα καιρικά φαινόμενα, λειτουργικά προβλήματα, κ.ά.).

1.2 Οργάνωση του τόμου

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία οργανώνεται σε (8) κεφάλαια και συγκεκριμένα:

Στο Κεφάλαιο 1 «*Εισαγωγή*» αναφέρονται τα κίνητρα που οδήγησαν στην συγγραφή της παρούσας εργασίας, γίνεται αναφορά σε προηγούμενες μελέτες και έρευνες που παρουσιάζουν κάποια συνάφεια με την παρούσα, δηλώνεται ο σκοπός και η αναγκαιότητα υλοποίησής της και αναπτύσσεται η δομή της εργασίας.

Στο Κεφάλαιο 2 «*Πνευματικά Δικαιώματα-Πνευματική Ιδιοκτησία*» γίνεται εμβάθυνση στις έννοιες «Πνευματικά δικαιώματα» και «Πνευματική Ιδιοκτησία» και μέσα από μια ιστορική αναδρομή εντοπίζεται η ανάγκη ύπαρξης και χρήσης τους. Επίσης παρατίθενται ενδιαφέροντα μέρη του νομοθετικού πλαισίου που τα προστατεύει σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και παρουσίαση των αδειών Creative Commons. Τέλος, γίνεται αναφορά σε μια σειρά πηγών ανεύρεσης υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης.

Στο Κεφάλαιο 3 «*Εξ αποστάσεως εκπαίδευση*» αναλύεται ο όρος «Εξ αποστάσεως εκπαίδευση», η αναγκαιότητα εμφάνισής της καθώς και οι μορφές που περιλαμβάνει. Επίσης παρουσιάζεται ο τρόπος εφαρμογής της με αφορμή την πανδημία του Covid-19 σε Ελλάδα και εξωτερικό και εντοπίζεται η θέση των πνευματικών δικαιωμάτων κατά τη διάρκειά της. Στο τέλος του κεφαλαίου

προτείνονται ορισμένες πηγές ανεύρεσης εκπαιδευτικού υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης και παρατίθενται προτάσεις εκπαιδευτικών για διδακτική προσέγγιση της έννοιας των πνευματικών δικαιωμάτων.

Στο Κεφάλαιο 4 «*Μεθοδολογία και σχεδιασμός της έρευνας*» παρουσιάζεται ο σκοπός και τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας, ο πληθυσμός και το δείγμα της καθώς και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, με ιδιαίτερη αναφορά στο σχεδιασμό του ερωτηματολογίου και τις ερωτήσεις που περιελάμβανε .

Στο Κεφάλαιο 5 «*Αποτελέσματα της έρευνας*» γίνεται εκτενής παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν κατά τη διεξαγωγή της έρευνας με τη βοήθεια τόσο της περιγραφικής όσο και της επαγωγικής στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων της.

Στο Κεφάλαιο 6 «*Μάθημα Έκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα*» στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης *Open eClass*» παρουσιάζεται εν συντομία η πλατφόρμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης *Open eClass* και οι δυνατότητές της καθώς και η οργάνωση ενός μαθήματος που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα (κυρίως στον χώρο της εκπαίδευσης) υπό τη μορφή ψηφιακού αποθετηρίου πληροφοριακού υλικού.

Στο Κεφάλαιο 7 «*Επίλογος*» συνοψίζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν κατά τη συγγραφή της παρούσας εργασίας και γίνεται αναφορά σε μελλοντικές επεκτάσεις της.

Στο Κεφάλαιο 8 «*Βιβλιογραφία*» παρουσιάζονται οι ελληνικές και ξενόγλωσσες βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και οι ιστοσελίδες και ιστότοποι άντλησης ενδιαφέροντος υλικού. Τέλος παρουσιάζεται μια σειρά συνδέσμων που αφορά το Εθνικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο, για τα οποία έγιναν αναφορές στην παρούσα εργασία.

Στο τέλος της εργασίας υπάρχει «*Παράρτημα*», όπου παρατίθεται το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Πνευματικά Δικαιώματα – Πνευματική Ιδιοκτησία

2.1 Πνευματικά δικαιώματα-Πνευματική Ιδιοκτησία: Ορισμοί και διευκρινήσεις

Για του όρους «Πνευματική Ιδιοκτησία» και «Πνευματικά Δικαιώματα» υπάρχει μια σειρά από ορισμούς που όλοι τους αν και παρουσιάζονται με διαφορετικό τρόπο , βοηθούν πολύ στην κατανόηση του νοήματος και της σημασίας τους.

Έτσι, σύμφωνα με την wikipedia «*Πνευματική Ιδιοκτησία ή Πνευματικά Δικαιώματα (ή copyright)*» -όρος που χρησιμοποιείται παγκοσμίως και φέρει το σύμβολο ©) – «*ονομάζονται τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους*».

Στην ιστοσελίδα του “s@ferinternet.gr” , μια ιστοσελίδα που υφίσταται με τη συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. και που κύριο μέλημά της είναι η ασφάλεια μικρών και μεγάλων κατά τη πλοήγηση στο διαδίκτυο, στην ενότητα «Πληροφορία στο Διαδίκτυο» αναφέρεται ότι «*τα πνευματικά δικαιώματα αποτελούν μια μορφή προστασίας που παρέχεται από τον νόμο στους συντάκτες και τους δημιουργούς αυθεντικής εργασίας*».

Επίσης, ανατρέχοντας στις Υπηρεσίες Τηλεματικής του Πανεπιστημίου Πατρών, βλέπουμε ότι «*με τον όρο Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας περιγράφουμε τα δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω του Νόμου στον δημιουργό μίας εργασίας ή ενός δημιουργήματος για να προστατεύσουν αυτήν την εργασία ή το δημιούργημα από μη εξουσιοδοτημένη χρήση όπως η δημοσίευση ή η αναπαραγωγή του χωρίς την άδεια του κατόχου των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας*».

Σε εγχειρίδιο που δημιουργήθηκε για τους δημιουργούς Ανοικτών Ακαδημαϊκών Μαθημάτων ορίζεται ότι «*Πνευματική Ιδιοκτησία (Π.Ι)* είναι το σύνολο των

δικαιωμάτων που ο πνευματικός δημιουργός ενός έργου αποκτά αυτομάτως με τη δημιουργία του, και τα οποία του δίνουν τη δυνατότητα να ελέγχει αποκλειστικά τη χρήση του έργου του.»

Μάλιστα στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν και συγκεκριμένα στο University of Michigan Library αναφέρεται ότι για να κατοχυρώσεις τα πνευματικά δικαιώματα σ' ένα κείμενο που γράφεις ή που έχει εκδοθεί, αρκεί να βάλεις το χαρακτηριστικό σύμβολο ©, το έτος της έκδοσής του καθώς και το όνομα αυτού που είναι κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων. Μ' αυτό τον απλό τρόπο στην ουσία ανακοινώνεις σε όλο τον κόσμο ότι σ' αυτό το έργο υπάρχει προστασία και από ποιον. Έτσι, γίνεται γνωστό πού μπορείς να απευθυνθείς, αν θέλεις να ζητήσεις άδεια για τη χρήση του.

Στην ιστοσελίδα του Γραφείου Πνευματικών Δικαιωμάτων των Η.Π.Α. αναφέρεται ότι τα πνευματικά δικαιώματα αποτελούν έναν *τύπο πνευματικής ιδιοκτησίας* που αποδίδεται σε έργα που τα χαρακτηρίζει ένας βαθμός πρωτοτυπίας και δημιουργικότητας, ο οποίος δεν είναι μετρήσιμος αλλά αρκεί το έργο που παρουσιάζεται να μην αποτελεί αντικείμενο αντιγραφής .

Επιπλέον η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ όσον αφορά την Πολιτική Πνευματικής Ιδιοκτησίας, στον ορισμό που παραθέτει αναφέρει ότι *«τα δικαιώματα του δημιουργού είναι άυλα δικαιώματα ιδιοκτησίας που αποκτώνται αυτοδίκαια για κάθε είδος πρωτότυπου έργου που εκφράζεται με οποιαδήποτε υλική μορφή».*

Σύμφωνα με τη Ζέρβου (2016) για να μπορεί ένα έργο να κριθεί πρωτότυπο, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι σε παρόμοιες συνθήκες κανείς άλλος δεν θα μπορούσε να το αποδώσει με τον ίδιο τρόπο και η όποια προσπάθειά του θα έδινε διαφορετικό αποτέλεσμα εξασφαλίζοντας «ατομικότητα» σε κάθε δημιουργό.

2.1.1 Σύνοψη παρουσίαση του Νομοθετικού Πλαισίου

Στη νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων, υπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη έργων και δημιουργημάτων, τα οποία προστατεύονται από μια σειρά νόμων και κανονισμών.

Στην Ελλάδα ο νόμος Ν.2121/1993 («Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα») είναι αυτός που με έναν μεγάλο αριθμό άρθρων καθορίζει σαφώς «το αντικείμενο και το περιεχόμενο του δικαιώματος της Πνευματικής Ιδιοκτησίας» και γενικά όλες τις πτυχές των πνευματικών δικαιωμάτων. Επίσης, και η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε μια σειρά Οδηγιών και Κανονισμών με πιο πρόσφατη την Οδηγία 790/2019 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου τον Απρίλιο του 2019 «για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά», νομοθετήματα στα οποία θα γίνει ειδική αναφορά σε άλλα σημεία της εργασίας.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Βοζίκης (2014), «με βάση τον νόμο, προστατεύεται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης»

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει περιορισμός προέλευσης, επιστημονικής αλλά και καλλιτεχνικής αξίας προκειμένου να προστατευθεί ένα έργο που θεωρείται πρωτότυπο. (Σκουζός Ι. & συνεργάτες, Taxlaw, 2021)

Ενδεικτικά , όπως αναφέρει ο Βοζίκης (02/2014) και παρουσιάζεται και στις ιστοσελίδες <https://copyright.gov> και <https://copyrightschool.gr> (με τη δεύτερη να ανήκει στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας), προστατεύονται:

- Τα γραπτά κείμενα τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή
- Τα βιβλία, τα λογοτεχνικά κείμενα, τα ποιήματα,
- Τα προφορικά κείμενα (διαλέξεις, κηρύγματα, κ.ά.)
- Οι ταινίες, τα θεατρικά και κινηματογραφικά έργα
- Τα έργα τέχνης
- Οι πίνακες ζωγραφικής
- Οι φωτογραφίες (που η λήψη τους χαρακτηρίζεται από πρωτοτυπία και ατομικότητα)
- Οι μουσικές συνθέσεις
- Οι ηχογραφήσεις και τα βίντεο
- Τα οπτικοακουστικά έργα
- Τα αρχιτεκτονικά σχέδια και κάθε είδους σκίτσα

- Τα τρισδιάστατα έργα, που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική και την επιστήμη
- Οι χάρτες
- Οι εικονογραφήσεις
- Οι αναρτήσεις ιστολογίου
- Τα λογισμικά Η/Υ και τα προγράμματα κάθε είδους
- Οι βάσεις δεδομένων και οι πίνακες δεδομένων.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές εξαιρούνται από τους νόμους και κανονισμούς προστασίας για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας-πνευματικών δικαιωμάτων τα παρακάτω:

- Οι μαθηματικοί τύποι
- Οι ιδέες, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι
- Οι νόμοι
- Οι αποφάσεις δικαστηρίων
- Οι ειδήσεις και τα απλά γεγονότα
- Οι εκφράσεις της λαϊκής μας παράδοσης
- Οι διοικητικές πράξεις και τα έγγραφα του Δημοσίου και φορέων του.

Το πνευματικό δικαίωμα περιλαμβάνει 2 πτυχές:

1. Το περιουσιακό δικαίωμα, που έχει να κάνει με την οικονομική εκμετάλλευση του έργου με στόχο το υλικό όφελος , και
2. Το ηθικό δικαίωμα , που αφορά την αναγνώριση του ιδιαίτερου ηθικού δεσμού που έχει ο δημιουργός με το έργο του, δικαίωμα που θεωρείται «προσωποπαγές», δηλ. αφορά αποκλειστικά τον ίδιο.(Σκουζός Ι. & συνεργάτες, Taxlaw, 2021)

Είναι σαφές ότι το εκάστοτε νομικό πλαίσιο που προσδίδει στον δημιουργό πνευματικά δικαιώματα επί των έργων του, αφενός ενθαρρύνει τη δημιουργικότητά του εμπλουτίζοντας με τα δημιουργήματά του τον πολιτισμό και την επιστήμη και αφετέρου του αποφέρει υλικά οφέλη ενισχύοντας την οικονομική του κατάσταση και την ποιότητα της ζωής του.(National University of Singapore , NUS Libraries,2021)

2.1.2 Διάρκεια ισχύος των πνευματικών δικαιωμάτων

Όσον αφορά τη διάρκεια προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων υπάρχουν άρθρα σε νόμους και κανονισμούς που τη ρυθμίζουν σαφώς.

Η διάρκεια των πνευματικών δικαιωμάτων μπορεί να παρουσιάζει διαφορές από χώρα σε χώρα εντούτοις στις περισσότερες χώρες σήμερα ο γενικός κανόνας είναι ότι τα πνευματικά δικαιώματα σε έργα λογοτεχνίας, δραματουργίας, μουσικής και γενικά σε κάθε είδους καλλιτεχνικά έργα διαρκούν μέχρι και 70 χρόνια από τον θάνατο του δημιουργού τους. (Copyright, 2021)

Ανατρέχοντας στην Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Βιβλιοθήκη Ε.Κ.Π.Α., 2011) και στα άρθρα 29-31 του Ν.2121/1993, βλέπουμε ότι τα πνευματικά δικαιώματα και στην Ελλάδα προστατεύονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του δημιουργού και 70 χρόνια μετά τον θάνατό του ενώ σε περίπτωση συνεργατικού έργου, τα πνευματικά δικαιώματα προστατεύονται έως και 70 χρόνια από τον θάνατο του τελευταίου επιζήσαντα δημιουργού.

Όσον αφορά έργο που είναι ανώνυμο ή υπογράφεται με ψευδώνυμο, πάλι η προστασία του διαρκεί 70 χρόνια .

Επιπλέον στο άρθρο 29, παρ.2 του Ν.2121/1993 δηλώνεται ότι *«Μετά τη λήξη της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού, μπορεί να ασκεί τις εξουσίες αναγνώρισης της πατρότητας του δημιουργού και τις εξουσίες προστασίας της ακεραιότητας του έργου που απορρέουν από το ηθικό δικαίωμα κατά το άρθρο 4 παρ. 1 περιπτ. β" και γ" του παρόντος νόμου».*

Τέλος , σύμφωνα με την Wikipedia υπάρχει και ο όρος *«κοινό κτήμα , που περιλαμβάνει το σύνολο των έργων, η ελεύθερη χρήση των οποίων δεν περιορίζεται από το νόμο ή της οποίας οι νομικοί περιορισμοί έχουν λήξει.»* (wiki, Κοινό κτήμα, 2021)

2.2 Τα Πνευματικά Δικαιώματα παγκοσμίως-Σύντομη ιστορική αναδρομή

Μπορεί τα τελευταία χρόνια, που υπάρχει «έκρηξη» στον ψηφιακό κόσμο, να βλέπουμε πιο έντονη την ανάγκη ύπαρξης νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση των πνευματικών δικαιωμάτων και γενικότερα τα δικαιώματα ιδιοκτησίας όμως κάτι τέτοιο απασχόλησε και παλιότερα.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει τόσο η Στάθη (2017) όσο και η Τσιγγέλη (2020), η εμφάνιση της τυπογραφίας και τα προνόμια που παραχώρησε το κράτος σε τυπογράφους, εκδότες και δημιουργούς, αποτέλεσε «*πρόδρομο*» της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Αυτό παρατηρήθηκε πρώτη φορά στην Ιταλία και συγκεκριμένα στην Βενετία το 1469 ενώ ανάλογα προνόμια δόθηκαν και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Κατά τη wikipedia ο πρώτος νόμος που είχε κάνει την αναγνώριση του δικαιώματος του δημιουργού υπήρξε στη Αγγλία το 1710 (*Act8 Anne 1c 19*), που στην ουσία αναγνώριζε το αποκλειστικό δικαίωμα του δημιουργού πάνω στο έργο του ορίζοντας και συγκεκριμένη χρονική διάρκεια (14 έτη με δυνατότητα παράτασης άλλων τόσων ετών με προϋποθέσεις). (wiki, Πνευματική ιδιοκτησία,2021)

Η Στάθη (2017) επίσης επισημαίνει ότι κατά τη Γαλλική Επανάσταση έχουμε μια πιο ουσιαστική προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας μιας και θεσπίζονται νόμοι που αφορούν τον δημιουργό και την αναγνώριση του θεμελιώδους δικαιώματός του πάνω στο έργο του. Οι νόμοι αυτοί, με τις όποιες τροποποιήσεις δέχτηκαν, «*υπήρξαν υπόδειγμα*» για πολλές χώρες στην ενσωμάτωση σχετικών νόμων στη νομοθεσία τους.

Η Καλλινίκου (2001) αναφέρει ότι προς την ίδια κατεύθυνση ήταν και η νομοθεσία των Η.Π.Α. το 1790 αλλά και της Γερμανίας το 1871. Τότε, σύμφωνα με την ίδια, παρατηρούνταν η ενίσχυση «*της αρχής της εδαφικότητας*», κάτι που οδηγούσε σε έλλειψη προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων σε διεθνές επίπεδο.

Η Γραμμένου (2018) ορίζει την «*αρχή της εδαφικότητας*» ως την εφαρμογή του δικαίου της χώρας, όπου ζητείται να υπάρξει προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

Η Καλλινίκου (2001) επίσης αναφέρει ότι στις αρχές του 19^{ου} αιώνα τα κράτη ξεκίνησαν μια προσπάθεια συνεργασίας προς ενίσχυση της διεθνούς προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας με αποτέλεσμα τη σύναψη μιας σειράς διμερών συμβάσεων. Τότε αναγνωρίστηκε ως επιτακτική ανάγκη και η ύπαρξη μιας διακρατικής συνεργασίας που είχε ως αποτέλεσμα τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης, η οποία και υπογράφηκε το 1886.

Ο Τσώλης (2015) χαρακτηριστικά επισημαίνει ότι η συνθήκη αυτή *«στηρίζεται στην αρχή της εξομοίωσης των ξένων δημιουργών ή έργων που προστατεύονται από τη Σύμβαση προς τους υπηκόους της χώρας, όπου ζητείται η προστασία»*.

Στην ουσία αυτό κατά την Μαγκάκη (2021) σημαίνει ότι μέσω της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης γίνεται εξασφάλιση των δικαιωμάτων των δημιουργών τόσο στη χώρα τους – που αυτό εξάλλου γίνεται με το εθνικό δίκαιο-όσο και στις χώρες που υπογράφουν τη Σύμβαση.

Η Καλλινίκου (2001) σε άλλο σημείο δηλώνει ότι η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης στην ουσία αποτελεί το αποτέλεσμα μιας προσπάθειας των Ευρωπαϊκών χωρών να συνεργαστούν προκειμένου να μπορέσουν να κατοχυρώσουν την πνευματική ιδιοκτησία διεθνώς.

Τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης ήρθε μετέπειτα να συμπληρώσει η Διεθνής Σύμβαση της Ρώμης το 1961 *«για την προστασία των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών φωνογραφημάτων και των οργανισμών ραδιοτηλεόρασης»*. (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Διεθνείς Συμβάσεις, 2021)

Στη μελέτη της η Καλλινίκου (2001) αναφέρει ότι το 1994 έχουμε τη Συμφωνία TRIPS (*'Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights'* *μτφρ. 'Συμφωνία για τις εμπορικές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας'*), που ήρθε να βάλει ένα ακόμη λιθαράκι στην αναγνώριση της πνευματικής ιδιοκτησίας σε διεθνές επίπεδο. Στη Συμφωνία αυτή που υπογράφηκε στο Μαρακές, συν τοις άλλοις, θεωρήθηκε απαραίτητο να προστατευθούν τόσο τα προγράμματα του Η/Υ όσο και οι βάσεις δεδομένων μιας και η τεχνολογία έκανε έντονα την εμφάνισή της και η εξασφάλιση των

πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών τους έπρεπε να αναγνωριστεί σαφώς.

Επιπρόσθετα θα έπρεπε να αναφερθεί ότι το 1967, και με έδρα τη Γενεύη, ιδρύθηκε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας γνωστός από το ακρωνύμιο WIPO (αγγλ. World Intellectual Property Organization) με πρωταρχικό του στόχο την ενθάρρυνση και στήριξη της δημιουργικότητας και την προώθηση της καινοτομίας σε διεθνές επίπεδο. Ο WIPO αποτελεί αυτοχρηματοδοτούμενη υπηρεσία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) από το 1974 και αριθμεί ήδη σήμερα 193 κράτη μέλη. (wiki, Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, 2021;WIPO , World Intellectual Property Organization, 2021). Ο WIPO διαχειρίζεται από τη μέρα ίδρυσής του έως και σήμερα πολλές διεθνείς συνθήκες στον τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων και των συγγενικών δικαιωμάτων, οι οποίες και αναφέρονται στην επίσημη ιστοσελίδα του. (WIPO , World Intellectual Property Organization, 2021)

Επισημαίνεται ότι όσον αφορά τη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων από έναν δημιουργό, υπάρχει και η επιλογή της συλλογικής τους διαχείρισης δηλ. το να επιτρέπει ένας δημιουργός να διαχειρίζεται τα πνευματικά του δικαιώματα αντί αυτού με εξουσιοδότηση ένας Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης. Στα πλαίσια αυτής της δυνατότητας που παρέχεται στον δημιουργό, ο WIPO τον Σεπτέμβριο του 2021 δημοσίευσε στην ιστοσελίδα του μια ενημερωμένη Εργαλειοθήκη Καλών Πρακτικών η οποία απευθύνεται στους Οργανισμούς Συλλογικής Διαχείρισης Πνευματικών Δικαιωμάτων. Η εργαλειοθήκη αυτή στην ουσία αποτελεί μια συγκέντρωση του θεσμικού πλαισίου για τη συλλογική διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων παγκοσμίως και παρουσιάζει καλές πρακτικές αξιοποίησης του τις οποίες και όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να επιλέξει λαμβάνοντας πάντα υπόψιν τους περιορισμούς και τις εξαιρέσεις που υπάρχουν στο δίκαιο της χώρας του. (WIPO, World Intellectual Property Organization, 2021)

2.3 Τα Πνευματικά Δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δείχνοντας τη σημασία που έχει γι 'αυτή και τα κράτη μέλη της η κατοχύρωση και η αναγνώριση της πνευματικής ιδιοκτησίας, εκτός από μια σειρά από Οδηγίες και Κανονισμούς που εξέδωσε από το 1993 έως και το 2019,

(για τα οποία γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στα υποκεφάλαια 2.3.1 και 2.3.2 της παρούσας εργασίας), δημιούργησε τον Απρίλιο του 2009 ένα Παρατηρητήριο με την επωνυμία «Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο για την Παραποίηση και την Πειρατεία»(στα αγγλικά : “European Observatory on Counterfeiting and Piracy”). (Euiro, European Union Intellectual Property Office-Observatory, 2022)

Το Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στα αγγλικά “European Union Intellectual Property Office” εν συντομία “EUIPO”), συνεργάστηκε σε στενή βάση με το Παρατηρητήριο, ενώ τον Ιούνιο του 2012, και μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Παρατηρητήριο ανατέθηκε πλήρως στο Γραφείο Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωση (EUIPO). Σημειώνεται ότι το Παρατηρητήριο δεν διαθέτει εξουσία επιβολής, παρόλα αυτά διαθέτει άτομα με τεχνογνωσία, εμπειρία και γνώσεις για να προστατεύσουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας βοηθώντας όσους έχουν τη δικαιοδοσία να το κάνουν. (EUIPO, European Union Intellectual Property Office-Observatory, 2022)

Μάλιστα προς διευκόλυνση των ενδιαφερομένων και όσων γενικά θέλουν να ενημερωθούν για το τι είναι νόμιμο και τι όχι –πάντα σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα-στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην επίσημη ιστοσελίδα του Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (“EUIPO”), υπάρχει μια σειρά από ερωτήσεις και απαντήσεις για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, που δόθηκαν από εθνικούς εμπειρογνώμονες. Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις δίνονται στα αγγλικά αλλά υπάρχει και η δυνατότητα επιλογής της γλώσσας του κάθε κράτους μέλους. (EUIPO, European Union Intellectual Property Office-Observatory, 2022)

Επίσης, στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γίνεται αναφορά στην ανάγκη του πολίτη του 21^{ου} αιώνα να είναι ψηφιακά ικανός προκειμένου «να μάθει να κολυμπάει στον ψηφιακό ωκεανό». Έτσι, προτείνεται ένα *Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων* (στα αγγλικά *European Digital Competence Framework*), γνωστό και ως *DigComp*. Σ ‘αυτό παρουσιάζονται 21 ικανότητες τις οποίες και πρέπει να διαθέτει ο ψηφιακά ενημερωμένος πολίτης. Μια λοιπόν από αυτές τις ικανότητες είναι και η *κατανόηση των πνευματικών δικαιωμάτων καθώς και η*

εφαρμογή των αδειών χρήσης κατά τη δημιουργία και την επεξεργασία ψηφιακού περιεχομένου.(Official Website of European Union, *DigComp* , 2022)

2.3.1 Οδηγίες και Κανονισμοί της ΕΕ για τα Πνευματικά δικαιώματα και την Πνευματική Ιδιοκτησία

Όπως παρουσιάζεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης , η σημασία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην αναγνώριση και διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων φαίνεται και από το γεγονός ότι έχει εντάξει στη νομοθεσία Οδηγίες και Κανονισμούς που σχετίζονται με τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών, των ερμηνευτών, των παραγωγών και των ραδιοτηλεοπτικών φορέων. Με τον τρόπο αυτό γίνεται προσπάθεια εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας των κρατών-μελών όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στοχεύοντας στην ενδυνάμωση της δημιουργικότητας και στην υποστήριξη της πολιτιστικής διαφορετικότητας υπό το πρίσμα της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. (Official Website of European Union, *The EU copyright legislation*, 2022)

Συγκεκριμένα, στην ιστοσελίδα αυτή αναφέρονται οι παρακάτω Οδηγίες και Κανονισμοί, που για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, παρουσιάζονται με χρονολογική σειρά και επιγραμματικά :

- Οδηγία 93/83/ΕΟΚ, “*Satellite and cable Directive*”, 27 Σεπτεμβρίου 1993
- Οδηγία 96/9/ΕΟΚ “*Database Directive*”, 11 Μαρτίου 1996
- Οδηγία 2001/29/ΕΚ, “*InfoSoc Directive*”, 22 Μαΐου 2001
- Οδηγία 2001/84/ΕΚ, “*Resale Right Directive*”, 27 Σεπτεμβρίου 2001
- Οδηγία 2004/48/ΕΚ, “*IPRED*”, 29 Απριλίου 2004
- Οδηγία 2006/115/ΕΚ, “*Rental and Lending Directive*”, 12 Δεκεμβρίου 2006
- Οδηγία 2009/24/ΕΚ, “*Software Directive*”, 23 Απριλίου 2009
- Οδηγία 2011/77/ΕΕ, “*Term Directive*”, 27 Σεπτεμβρίου 2011
- Οδηγία 2012/28/ΕΕ, “*Orphan Works Directive*”, 25 Οκτωβρίου 2012
- Οδηγία 2014/26/ΕΕ, “*CRM Directive*”, 26 Φεβρουαρίου 2014
- Κανονισμός 2017/1563/ΕΕ, “*Regulation implementing the Marrakech Treaty in the EU*”, 13 Σεπτεμβρίου 2017

- Οδηγία 2017/1564/ΕΕ, *“Directive implementing the Marrakech Treaty in the EU”*, 13 Σεπτεμβρίου 2017
- Κανονισμός 2017/1128/ΕΕ *“Portability Regulation”*, 14 Ιουνίου 2017
- Οδηγία 2019/789/ΕΕ *“Satellite and Cable II”*, 17 Απριλίου 2019
- Οδηγία 2019/790/ΕΕ *“DSM Directive”*, 17 Απριλίου 2019

2.3.2 Οδηγία 790/2019/ΕΕ

Η Οδηγία 790/2019/ΕΕ *«για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά»* εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 17 Απριλίου 2019 . Μάλιστα στο Άρθρο 29 ορίζεται ότι τα κράτη μέλη μέχρι και την 7^η Ιουνίου 2021 οφείλουν να εναρμονιστούν μ’ αυτή εντάσσοντας ανάλογους νόμους, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις στο εθνικό τους δίκαιο κάνοντας αναφορά επικαλούμενα την παρούσα Οδηγία.

Ακολουθώντας τη συνήθη πρακτική, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πριν των ορισμό των άρθρων της Οδηγίας, παραθέτουν ως προοίμιο τα σημεία που καθιστούν την Οδηγία αδήριτη ανάγκη για την ομαλή λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα σημειώνονται *“τα κενά”* προηγούμενων Οδηγιών καθώς και τα νέα ψηφιακά δεδομένα που δικαιολογούν την ανάγκη έκδοσής της όσον αφορά τα θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας στα πλαίσια της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Σημειώνεται ότι τα σημεία αυτά είναι 86 και η παρουσίασή τους κρίνεται αναγκαία για να τεκμηριώσει αυτό που χαρακτηριστικά δηλώνεται στο σημείο 83, το γεγονός δηλαδή ότι είναι *δεδομένο πως στόχος της Οδηγίας αποτελεί ο εκσυγχρονισμός ορισμένων πτυχών του πλαισίου για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας της Ένωσης, ώστε να ληφθούν υπόψη οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα νέα κανάλια διανομής προστατευόμενου περιεχομένου στην εσωτερική αγορά»*.

Δηλώνεται ότι κατά τη συγγραφή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, κρίθηκε ωφέλιμο η ερευνήτρια να επικεντρωθεί στα σημεία εκείνα της Οδηγίας, που σχετίζονται κυρίως με τον χώρο της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στα σημεία 19,20,21 και 22 του πρώτου μέρους της Οδηγίας καθώς και να γίνει πλήρης παράθεση του Άρθρου 5.

Έτσι, στο σημείο 19 του προοιμίου της Οδηγίας, αναφέρεται ότι σε άλλες Οδηγίες γίνεται λόγος για εξαιρέσεις ή περιορισμούς όσον αφορά τη χρήση ψηφιακού υλικού και βάσεων δεδομένων κατά την επεξήγηση της διδασκαλίας αλλά δεν υπάρχει σαφήνεια στο αν αυτές οι εξαιρέσεις ή αυτοί οι περιορισμοί ισχύουν και στην εξ αποστάσεως και *διασυνοριακή εκπαίδευση*.

Στο σημείο 20 του προοιμίου της Οδηγίας αναφέρεται ότι μέχρι τώρα η εξ αποστάσεως και *η διασυνοριακή εκπαίδευση* είχε να κάνει κυρίως με την τριτοβάθμια εκπαίδευση ενώ τώρα πια ψηφιακά εργαλεία εμπλουτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία και στις άλλες δύο βαθμίδες εκπαίδευσης- την πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια- καθώς και την επαγγελματική. Οπότε, θα ήταν ωφέλιμο να συμπεριληφθούν σ' αυτή , αρκεί να εξασφαλίζεται ότι δεν θα τίθεται θέμα *εμπορικού σκοπού και χαρακτήρα* στις δραστηριότητες που θα λαμβάνουν χώρα με τη χρήση αυτών των εργαλείων.

Επιπλέον, στο σημείο 21 τονίζεται πως «*η εξαίρεση ή ο περιορισμός της παρούσας οδηγίας ... θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτει ψηφιακές ανάγκες έργων ή άλλου αντικειμένου για την υποστήριξη, τον εμπλουτισμό ή τη συμπλήρωση της διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών δραστηριοτήτων*» καθώς και πως «*η διανομή λογισμικού που επιτρέπεται βάσει αυτής της εξαίρεσης ή του περιορισμού θα πρέπει να περιορίζεται στην ψηφιακή μετάδοση λογισμικού*». Τέλος, όσον αφορά *την έννοια της εικονογράφησης*, επισημαίνεται ότι θα επιτρέπεται «*η χρήση μόνο τμημάτων ή αποσπασμάτων έργων, τα οποία δεν θα πρέπει να υποκαθιστούν την αγορά υλικών που προορίζονται κυρίως για την εκπαιδευτική αγορά*» και «*πως τα κράτη μέλη θα μπορούν να προσδιορίζουν την αναλογία ενός έργου ή άλλου αντικειμένου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί με μοναδικό σκοπό την εικονογράφηση για τη διδασκαλία*».

Επιπρόσθετα στο σημείο 22 του προοιμίου της Οδηγίας 790/2019/ΕΕ υπογραμμίζεται η ανάγκη ύπαρξης εξαίρεσης ή περιορισμού «*σε χρήση έργων ή άλλου αντικειμένου με αποκλειστικό σκοπό την επεξήγηση της διδασκαλίας*» με *ευθύνη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή σε άλλους χώρους που αναφέρονται σαφώς και πάντα στο πλαίσιο της μαθησιακής διαδικασίας*. Μάλιστα δίνεται έμφαση στο ότι κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι σημαντική *η χρήση τους μέσω «ασφαλών ηλεκτρονικών –ψηφιακών- περιβαλλόντων διδασκαλίας και*

μάθησης», στα οποία πρέπει να υπάρχουν δικλίδες ασφαλείας και συγκεκριμένα πρόσβαση αποκλειστικά στο διδακτικό προσωπικό και τους μαθητές ή φοιτητές με απαραίτητη ταυτοποίηση στοιχείων μέσω κωδικού πρόσβασης.

Τα παραπάνω σημεία όπως και πολλά άλλα (στο σύνολο 86), οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην έκδοση της Οδηγίας 790/2019, όπου για την εκπαίδευση αφιερώνει το άρθρο 5 που είναι το ακόλουθο:

Άρθρο 5

Χρήση έργων και άλλων θεμάτων σε ψηφιακές και διασυνοριακές διδακτικές δραστηριότητες

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχεία α), β), δ) και ε) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, άρθρο 2 και 3 της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ, του άρθρου 4 παράγραφος 1 της Οδηγίας 2009/24/ΕΚ και του άρθρου 15 παράγραφος 1 της παρούσας Οδηγίας προκειμένου να επιτρέπεται η ψηφιακή χρήση έργων και άλλων θεμάτων με αποκλειστικό σκοπό την απεικόνιση για τη διδασκαλία, στο βαθμό που δικαιολογείται από τον μη εμπορικό σκοπό που πρέπει να επιτευχθεί, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η χρήση:

(α) πραγματοποιείται υπό την ευθύνη ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος, στις εγκαταστάσεις του ή σε άλλους χώρους διεξαγωγής ή μέσω ασφαλούς ηλεκτρονικού περιβάλλοντος στο οποίο έχουν πρόσβαση μόνο οι μαθητές ή οι φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό του εκπαιδευτικού ιδρύματος· και

(β) συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος του συγγραφέα, εκτός εάν αυτό αποδειχθεί αδύνατο.

2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 7 παράγραφος 1, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η εξαίρεση ή ο περιορισμός που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 δεν ισχύει ή δεν ισχύει όσον αφορά συγκεκριμένες χρήσεις ή τύπους έργων ή άλλο αντικείμενο, όπως υλικό που προορίζεται κυρίως για την εκπαιδευτική αγορά ή τις παρτιτούρες, στο βαθμό που είναι εύκολα διαθέσιμες στην αγορά κατάλληλες άδειες που επιτρέπουν τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και καλύπτουν τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Τα κράτη μέλη που αποφασίζουν να κάνουν χρήση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι άδειες που εγκρίνουν τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου είναι διαθέσιμες και ορατές με κατάλληλο τρόπο για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

3. Η χρήση έργων και άλλων θεμάτων με αποκλειστικό σκοπό την απεικόνιση για διδασκαλία μέσω ασφαλών ηλεκτρονικών περιβαλλόντων που πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίζονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο, θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα αποκλειστικά στο κράτος μέλος όπου το εκπαιδευτικό ίδρυμα καθιερώνεται.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν δίκαιη αποζημίωση στους κατόχους δικαιωμάτων για τη χρήση των έργων τους ή άλλου αντικειμένου σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Στο σημείο αυτό θα ήταν καλό να επισημανθεί ότι, όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένας μεγάλος αριθμός κρατών μελών δεν συμμορφώθηκε ή συμμορφώθηκε εν μέρει με όσα προέβλεπε η Οδηγία 790/2019 για τα πνευματικά δικαιώματα στην ενιαία ψηφιακή αγορά, εντός των χρονικών περιθωρίων που δόθηκαν στο άρθρο 29. Για το λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από αυτά να κοινοποιήσουν πληροφορίες σχετικά με το πώς εναρμόνισαν το εθνικό τους δίκαιο με την Οδηγία και κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει αποστέλλοντας προειδοποιητικές επιστολές με νέο πλέον χρονικό περιθώριο 2 μηνών για να απαντήσουν σχετικά και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα. (Official Website of European Union, Copyright, 2022)

2.4 Τα Πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας σήμερα ορίζεται από τον Νόμο 2121/1993 που έχει τίτλο «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα». (lawspot, 2022)

Όπως αναφέρεται στη Wikipedia, από το 1835 υπήρχαν στο ελληνικό Ποινικό Δίκαιο άρθρα και διατάξεις που αναφέρονταν σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς όμως να παρέχουν, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, «ολοκληρωμένη και

αποτελεσματική προστασία» στους δημιουργούς. Ακολούθως, το 1909 έχουμε το νόμο «περί συγγραφικών δικαιωμάτων των θεατρικών έργων» (Νόμος ΓΥΠΓ΄/1909) ενώ το 1920 έχουμε τον «πρώτο πλήρη νόμο» για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τον Νόμο 2387/1920. (wiki, Νομοθεσία πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ελλάδα, 2022)

Όπως επισημαίνει η ίδια πηγή, ο νόμος αυτός δέχτηκε έναν μεγάλο αριθμό τροποποιήσεων προκειμένου να εναρμονιστεί με τις εξελίξεις που προέκυψαν από νέες ανάγκες.

Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων ήταν ο Νόμος 2121/1993, ο οποίος με τη σειρά του έχει δεχτεί πολλές αλλαγές μιας και οφείλει να εναρμονιστεί με όσα ορίζονται τόσο από Οδηγίες όσο και από Κανονισμούς που κατά καιρούς εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στα πλαίσια πάντα του ενιαίου τρόπου λειτουργίας των κρατών μελών της σε ό,τι έχει να κάνει με την πνευματική ιδιοκτησία.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Καλλινίκου (1995) ο νόμος αυτός είναι επηρεασμένος από ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει τόσο στο νομικό πλαίσιο κυρίων των χωρών της Ευρώπης όσο και στις διεθνείς Συμβάσεις, Οδηγίες και Κανονισμούς που κατά καιρούς έχουν εκδοθεί. Η ίδια επισημαίνει ότι η Ελλάδα έχει κυρώσει και αποδεχτεί το μεγαλύτερο μέρος των διεθνών συμβάσεων που σχετίζονται με την πνευματική ιδιοκτησία όπως τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης,(1886), τη Σύμβαση της Ρώμης (1961), κ. ά.

Στο υποκεφάλαιο 2.4.1 παρατίθεται επικαιροποιημένος ο Νόμος 2121/1993 μέχρι και το ν. 4829/2021 (ΦΕΚ Α' 134/31-07-2021) (Ο.Π.Ι., Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας,2022)

Επιπλέον υπογραμμίζεται ότι υπάρχει διαθέσιμη ιστοσελίδα που τιτλοφορείται «*Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας*», όπου μπορεί κανείς να ανατρέξει προκειμένου να βρει, εκτός των άλλων, Προεδρικά Διατάγματα (Π.Δ.), Νόμους, Υπουργικές Αποφάσεις (Υ.Α.) και Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (Κ.Υ.Α.), που αφορούν την Νομοθεσία για την Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Πνευματικά Δικαιώματα στην χώρα μας. (e-nomothesia, 2022)

2.4.1 Νόμος 2121/1993

Ο Νόμος 2121/1993 αποτελείται από 77 άρθρα , τα οποία είναι κατανεμημένα σε 14 Κεφάλαια.

Συγκεκριμένα:

- ❖ Κεφάλαιο 1^ο : «Αντικείμενο και περιεχόμενο του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας» (άρθρα 1-5)
- ❖ Κεφάλαιο 2^ο : «Το αρχικό υποκείμενο του δικαιώματος» (άρθρα 6-11)
- ❖ Κεφάλαιο 3^ο : «Μεταβίβαση, εκμετάλλευση, άσκηση» (άρθρα 12-17)
- ❖ Κεφάλαιο 4^ο : «Περιορισμοί του περιουσιακού δικαιώματος» (άρθρα 18-28Γ)
- ❖ Κεφάλαιο 5^ο : «Διάρκεια προστασίας» (άρθρα 29-31)
- ❖ Κεφάλαιο 6^ο : «Ρυθμίσεις για συμβάσεις και άδειες εκμετάλλευσης» (άρθρα 32-39)
- ❖ Κεφάλαιο 7^ο : «Ειδικές διατάξεις για τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το δικαίωμα ειδικής φύσης του κατασκευαστή βάσης δεδομένων» (άρθρα 40-45^Α)
- ❖ Κεφάλαιο 8^ο : «Συγγενικά δικαιώματα» (άρθρα 46-53)
- ❖ Κεφάλαιο 9^ο : «Συλλογική Διαχείριση δικαιωμάτων» (άρθρα 54-58)
- ❖ Κεφάλαιο 10^ο : «Μέτρα πρόληψης της προσβολής του δικαιώματος» (άρθρα 59-63)
- ❖ Κεφάλαιο 11^ο : «Έννομη προστασία» (άρθρα 64-66Ε)
- ❖ Κεφάλαιο 12^ο : «Τελικές μεταβατικές διατάξεις» (άρθρα 67-72)
- ❖ Κεφάλαιο 13^ο : «Πολιτιστικά ζητήματα και άλλες διατάξεις» (άρθρα 73-77)
- ❖ Κεφάλαιο 14^ο : «Έναρξη ισχύος» (άρθρο 77)

Παρατίθενται ορισμένα άρθρα ή μέρη άρθρων του Νόμου 2121/1993, τα οποία έχουν επικαιροποιηθεί μέχρι και το Νόμο 4829/2021(ΦΕΚ Α΄134/31-07-2021), όπως αναφέρεται και στην πηγή ανάκτησής τους.(Ο.Π.Ι., Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, 2022)

Η επιλογή από τη γράφουσα των συγκεκριμένων άρθρων κρίνεται σημαντική για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας μιας και :

- διασαφηνίζουν το αντικείμενο και το περιεχόμενο του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας
- παρουσιάζουν τους περιορισμούς του περιουσιακού δικαιώματος που σχετίζονται με την εκπαίδευση
- αφορούν τη διάρκεια ισχύος της προστασίας
- διευκρινίζουν στο ποιοι είναι κάτοχοι συγγενικών δικαιωμάτων
- αναφέρονται στη Σύσταση Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας και σε τι αποσκοπεί η ύπαρξή του
- παρουσιάζουν ποια είναι τα άρθρα του παρόντος νόμου που αποτελούν εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών .

Πιο συγκεκριμένα:

Στα άρθρα 1 και 2 του Νόμου 2121/1993 αναφέρεται ό,τι έχει να κάνει με το «Αντικείμενο και το περιεχόμενο του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας»:

Άρθρο 1: Πνευματική ιδιοκτησία

1. Οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα).

2. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες, που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 2: Αντικείμενο του δικαιώματος

1. Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις, με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα, με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, τα έργα των εικαστικών τεχνών, στα οποία περιλαμβάνονται τα σχέδια, τα έργα ζωγραφικής

και γλυπτικής, τα χαρακτηριστικά έργα και οι λιθογραφίες, τα αρχιτεκτονικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη.

2. Νοούνται επίσης ως έργα οι μεταφράσεις, οι διασκευές, οι προσαρμογές και οι άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης, καθώς και οι συλλογές έργων ή συλλογές εκφράσεων της λαϊκής παράδοσης ή απλών γεγονότων και στοιχείων, όπως οι εγκυκλοπαίδειες και οι ανθολογίες (παραλείπονται λέξεις) εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη. Η προστασία των έργων της παρούσας παραγράφου γίνεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων στα προϋπάρχοντα έργα, που χρησιμοποιήθηκαν ως αντικείμενο των μετατροπών ή των συλλογών.

2.α. Αντικείμενο προστασίας είναι και οι βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα. Η προστασία αυτή δεν εκτείνεται στο περιεχόμενο των βάσεων δεδομένων και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που υφίστανται στο περιεχόμενο αυτό. Ως βάση δεδομένων νοείται η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή με άλλο τρόπο (άρθρα 3 και 1 παρ. 2 Οδηγίας 96/9).

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου 7 του παρόντος νόμου, θεωρούνται ως έργα λόγου προστατευόμενα κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους. Η προστασία παρέχεται σε κάθε μορφή έκφρασης ενός προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι ιδέες και οι αρχές στις οποίες βασίζεται οποιοδήποτε στοιχείο προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, περιλαμβανομένων και εκείνων στις οποίες βασίζονται τα συστήματα διασύνδεσής του, δεν προστατεύονται κατά τον παρόντα νόμο. Ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή θεωρείται πρωτότυπο εφόσον είναι προσωπικό πνευματικό δημιούργημα του δημιουργού του.

4. Η προστασία του παρόντος νόμου είναι ανεξάρτητη από την αξία και τον προορισμό του έργου, καθώς και από το γεγονός ότι το έργο προστατεύεται ενδεχομένως και από άλλες διατάξεις.

5. Η προστασία του παρόντος νόμου δεν εκτείνεται σε επίσημα κείμενα με τα οποία εκφράζεται η άσκηση πολιτειακής αρμοδιότητας και ιδίως σε νομοθετικά, διοικητικά ή δικαστικά κείμενα, καθώς και στις εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης, στις ειδήσεις και στα απλά γεγονότα ή στοιχεία.

Ακολούθως τα άρθρα 3 και 4 κάνουν πιο σαφείς τους όρους «περιουσιακό δικαίωμα» και «ηθικό δικαίωμα»:

Άρθρο 3: Το περιουσιακό δικαίωμα

1. Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στους δημιουργούς ιδίως την εξουσία (δικαίωμα) να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

α) Την εγγραφή και την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των έργων τους με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει.

β) Τη μετάφραση των έργων τους.

γ) Τη διασκευή, την προσαρμογή ή άλλες μετατροπές των έργων τους.

δ) Όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα (αντίγραφα) των έργων τους, τη διανομή τους στο κοινό με οποιαδήποτε μορφή μέσω πώλησης ή με άλλους τρόπους. Το δικαίωμα διανομής εντός της Κοινότητας αναλώνεται μόνο εάν η πρώτη πώληση ή η με οποιονδήποτε άλλο τρόπο πρώτη μεταβίβαση της κυριότητας του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων εντός της Κοινότητας πραγματοποιείται από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

ε) Την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό, όσον αφορά το πρωτότυπο ή τα αντίτυπα των έργων τους. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται από οποιαδήποτε πώληση ή άλλη πράξη διανομής του πρωτοτύπου ή των αντιτύπων. Τα δικαιώματα αυτά δεν εφαρμόζονται σε σχέση με τα έργα αρχιτεκτονικής και τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών. Η εκμίσθωση και ο δημόσιος δανεισμός νοούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην οδηγία 92/100 του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 1992 (ΕΕΕΚ αριθμ. L 346/61 - 27.11.1992).

στ) Τη δημόσια εκτέλεση των έργων τους.

ζ) Τη μετάδοση ή αναμετάδοση των έργων τους στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, παραλλήλως προς την επιφάνεια της γης ή μέσω δορυφόρων.

η) Την παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση στα έργα αυτά, όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται με οποιαδήποτε πράξη παρουσίασης στο κοινό με την έννοια της παρούσας ρύθμισης.

θ) Την εισαγωγή αντιτύπων των έργων τους που παρήχθησαν στο εξωτερικό χωρίς τη συναίνεση του δημιουργού ή, εφόσον πρόκειται για εισαγωγή από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, αν το δικαίωμα της εισαγωγής αντιτύπων στην Ελλάδα είχε συμβατικά διατηρηθεί από τον δημιουργό (άρθρα 2, 3 παρ. 1 και 3, 4 Οδηγίας 2001/29 ΕΕΕΚ αριθμ. L. 167/10 - 22.6.2001).

2. Δημόσια θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους.

3. Ο δημιουργός βάσης δεδομένων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέψει ή να απαγορεύει: α) την προσωρινή ή διαρκή αναπαραγωγή της βάσης δεδομένων με κάθε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, β) τη μετάφραση, προσαρμογή, διευθέτηση και οποιαδήποτε άλλη μετατροπή της βάσης δεδομένων, γ) οποιαδήποτε μορφή διανομής της βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της στο κοινό. Η πρώτη πώληση αντιγράφου της βάσης δεδομένων στην Κοινότητα από το δικαιούχο, ή με τη συγκατάθεσή του, συνεπάγεται ανάλωση του δικαιώματος μεταπώλησης του εν λόγω αντιγράφου στην Κοινότητα, δ) οποιαδήποτε ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση της βάσης δεδομένων στο κοινό, ε) οποιαδήποτε αναπαραγωγή, διανομή, ανακοίνωση, επίδειξη ή παρουσίαση στο κοινό των αποτελεσμάτων των πράξεων που αναφέρονται στο στοιχείο β". Ο νόμιμος χρήστης βάσης δεδομένων ή αντιγράφων της μπορεί να εκτελέσει χωρίς

άδεια του δημιουργού, οποιαδήποτε από τις παραπάνω πράξεις οι οποίες είναι αναγκαίες για την πρόσβαση στο περιεχόμενο της βάσης δεδομένων και την κανονική χρησιμοποίησή της. Στο μέτρο που ο νόμιμος χρήστης δικαιούται να χρησιμοποιεί τμήμα μόνο της βάσης δεδομένων, η προηγούμενη διάταξη εφαρμόζεται μόνο για το τμήμα αυτό. Συμφωνίες αντίθετες προς τις ρυθμίσεις των δύο αμέσως προηγούμενων εδαφίων είναι άκυρες (άρθρα 5, 6 παρ. 1 και 15 Οδηγίας 96/9).

4. Αναπαραγωγή ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων για ιδιωτικούς σκοπούς δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 4: Το ηθικό δικαίωμα

1. Το ηθικό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό ιδίως τις εξουσίες:

α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση),

β) της αναγνώρισης της πατρότητάς του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, τη μνεία του ονόματός του στα αντίτυπα του έργου του και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου του ή, αντίθετα, να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο,

γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλομένης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό,

δ) της προσπέλασης στο έργο του, έστω και αν το περιουσιακό δικαίωμα στο έργο ή η κυριότητα στον υλικό φορέα του έργου ανήκει σε άλλον, οπότε η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή ενόχληση στο δικαιούχο,

ε) προκειμένου περί έργων λόγου ή επιστήμης, της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης του περιουσιακού δικαιώματος ή εκμετάλλευσής του ή άδειας εκμετάλλευσής του εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία της προσωπικότητάς του εξαιτίας μεταβολής στις πεποιθήσεις του ή στις περιστάσεις και με καταβολή αποζημίωσης στον αντισυμβαλλόμενο για τη θετική του ζημία.

2. Στην τελευταία περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, η υπαναχώρηση ενεργεί μετά την καταβολή της αποζημίωσης. Αν, μετά την υπαναχώρηση, ο δημιουργός αποφασίσει και πάλι να προβεί σε μεταβίβαση ή εκμετάλλευση του έργου ή έργου παραπλήσιου, οφείλει κατά προτεραιότητα να προσφέρει στον παλαιό αντισυμβαλλόμενο του τη δυνατότητα να ανακαταρτίσει την παλαιά σύμβαση με όρους όμοιους ή ανάλογους προς εκείνους που ίσχυαν κατά το χρόνο της υπαναχώρησης.

3. Το ηθικό δικαίωμα είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος.

Εν συνεχεία παρουσιάζονται τα άρθρα 19 έως και 21 που αφορούν τους περιορισμούς του περιουσιακού δικαιώματος που σχετίζονται με την εκπαίδευση:

Άρθρο 19: Παράθεση αποσπασμάτων

Επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η παράθεση σύντομων αποσπασμάτων από έργο άλλου νομίμως δημοσιευμένου για την υποστήριξη της γνώμης εκείνου που παραθέτει ή την κριτική της γνώμης του άλλου, εφόσον η παράθεση των αποσπασμάτων αυτών είναι σύμφωνη προς τα χρηστά ήθη και η έκταση των αποσπασμάτων δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η παράθεση του αποσπάσματος πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων του δημιουργού και του εκδότη, εφόσον τα ονόματα αυτά εμφανίζονται στην πηγή.

Άρθρο 20: Σχολικά βιβλία και ανθολογίες

1. Επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η αναπαραγωγή σε εκπαιδευτικά βιβλία, που χρησιμοποιούνται ως βιβλία διδασκαλίας για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση εγκεκριμένα από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ή από άλλο αρμόδιο υπουργείο κατά το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, έργων του λόγου ενός ή περισσότερων συγγραφέων νομίμως δημοσιευμένων, που αποτελούν μικρό

τμήμα της συνολικής δημιουργίας του καθενός από αυτούς. Η ρύθμιση αυτή αφορά μόνο την έντυπη αναπαραγωγή.

2. Μετά το θάνατο του δημιουργού, επιτρέπεται χωρίς την άδεια των δικαιούχων του και χωρίς αμοιβή η αναπαραγωγή σε ανθολογίες έργων του λόγου περισσότερων συγγραφέων νομίμως δημοσιευμένων, που αποτελούν μικρό τμήμα της συνολικής δημιουργίας του καθενός από αυτούς.

3. Η αναπαραγωγή, όπως ορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους, δεν πρέπει να εμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση του έργου από το οποίο παίρνονται τα κείμενα και πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων του δημιουργού και του εκδότη, εφόσον τα ονόματα αυτά εμφανίζονται στην πηγή.

Άρθρο 21: Αναπαραγωγή για διδασκαλία

Επιτρέπεται, χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς αμοιβή, η αναπαραγωγή άρθρων νομίμως δημοσιευμένων σε εφημερίδα ή σε περιοδικό, σύντομων αποσπασμάτων έργου ή τμημάτων σύντομου έργου ή έργου των εικαστικών τεχνών νομίμως δημοσιευμένου, εφόσον γίνεται αποκλειστικά για τη διδασκαλία ή τις εξετάσεις σε εκπαιδευτικό ίδρυμα, στο μέτρο που δικαιολογείται από τον επιδιωκόμενο σκοπό, είναι σύμφωνη με τα χρηστά ήθη και δεν εμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση. Η αναπαραγωγή πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων του δημιουργού και του εκδότη, εφόσον τα ονόματα αυτά εμφανίζονται στην πηγή.

Ακολούθως παρατίθενται τα άρθρα 29 έως και 31 που αφορούν τη «διάρκεια ισχύος» των πνευματικών δικαιωμάτων:

Άρθρο 29: Η διάρκεια γενικώς

1. Η πνευματική ιδιοκτησία διαρκεί όσο η ζωή του δημιουργού και εβδομήντα (70) χρόνια μετά το θάνατό του, που υπολογίζονται από την 1η Ιανουαρίου του έτους το οποίο έπεται του θανάτου του δημιουργού.

2. Μετά τη λήξη της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, το Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Πολιτισμού, μπορεί να ασκεί τις εξουσίες

αναγνώρισης της πατρότητας του δημιουργού και τις εξουσίες προστασίας της ακεραιότητας του έργου που απορρέουν από το ηθικό δικαίωμα κατά το άρθρο 4 παρ. 1 περιπτ. β" και γ" του παρόντος νόμου.

Άρθρο 30: Έργα συνεργασίας και μουσικές συνθέσεις με στίχους

1. Για τα έργα συνεργασίας η πνευματική ιδιοκτησία διαρκεί όσο η ζωή του τελευταίου επιζώντος δημιουργού και εβδομήντα (70) έτη μετά τον θάνατό του, που υπολογίζονται από την 1η Ιανουαρίου του έτους το οποίο έπεται του θανάτου του τελευταίου επιζώντος δημιουργού.

2. Η διάρκεια προστασίας για μουσικές συνθέσεις με στίχους είναι ίση με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 διάρκεια, εφόσον και οι δύο συνεισφορές, του συνθέτη και του στιχουργού, έχουν δημιουργηθεί ειδικά για τη συγκεκριμένη μουσική σύνθεση με στίχους (όπως αντικαταστάθηκε με το α. 54 παρ. 4 ν. 4481/2017).

Άρθρο 31: Ειδική έναρξη της διάρκειας

1. Για τα ανώνυμα ή ψευδώνυμα έργα η πνευματική ιδιοκτησία διαρκεί εβδομήντα (70) χρόνια από την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται εκείνου κατά το οποίο το έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό, εκτός εάν, πριν από την πάροδο αυτής της χρονικής περιόδου, ο δημιουργός αποκαλύψει την ταυτότητά του ή το υιοθετηθέν από το δημιουργό ψευδώνυμο δεν αφήνει καμία αμφιβολία για την ταυτότητά του, οπότε εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες.

2. Όταν ένα έργο δημοσιεύεται σε τόμους, τμήματα, τεύχη, αριθμούς ή επεισόδια και η διάρκεια προστασίας αρχίζει από τη στιγμή που το έργο κατέστη νομίμως προσιτό στο κοινό, η διάρκεια προστασίας υπολογίζεται για κάθε μέρος χωριστά.

3. Η διάρκεια προστασίας ενός οπτικοακουστικού έργου λήγει εβδομήντα (70) έτη μετά το θάνατο του τελευταίου επιζώντος μεταξύ των ακολούθων προσώπων: του κύριου σκηνοθέτη, του σεναριογράφου, του συγγραφέα διαλόγων και του συνθέτη μουσικής που γράφτηκε ειδικά για να χρησιμοποιηθεί στο οπτικοακουστικό έργο.

Περαιτέρω αξίζει να σημειωθεί η σπουδαιότητα των άρθρων του 8^{ου} Κεφαλαίου του Νόμου 2121/1993 που αφορούν τα Συγγενικά Δικαιώματα, όπου ενδεικτικά

παρατίθενται παρακάτω αυτούσια ή τμήματά τους, που αφορούν τις «άδειες από ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες», «το ηθικό δικαίωμα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών» και «τα δικαιώματα των εκδοτών» :

Άρθρο 46: Άδεια από ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες

1. Ως ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες θεωρούνται τα πρόσωπα που ερμηνεύουν ή εκτελούν με οποιονδήποτε τρόπο έργα του πνεύματος όπως οι ηθοποιοί, οι μουσικοί, οι τραγουδιστές, οι χορωδοί, οι χορευτές, οι καλλιτέχνες κουκλοθέατρου, θεάτρου σκιών, θεάματος ποικιλιών (βαριετέ) ή ιπποδρόμου (τσίρκου).

2. Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες έχουν το δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

α) την εγγραφή της ερμηνείας ή εκτέλεσής τους σε υλικό φορέα,

β) την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα της ερμηνείας ή εκτέλεσής τους,

γ) τη διανομή στο κοινό του υλικού φορέα με την εγγραφή της ερμηνείας ή εκτέλεσης, με πώληση ή με άλλους τρόπους. Το δικαίωμα διανομής δεν αναλώνεται εντός της Κοινότητας όσον αφορά τον υλικό φορέα με την εγγραφή της ερμηνείας ή εκτέλεσης, εκτός από την περίπτωση της πρώτης πώλησης εντός της Κοινότητας, που πραγματοποιείται από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του,

δ) την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό του υλικού φορέα με την εγγραφή της ερμηνείας ή εκτέλεσης. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται από οποιαδήποτε πώληση ή άλλη πράξη διανομής των ως άνω υλικών φορέων,

ε) τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με οποιονδήποτε τρόπο, όπως ηλεκτρομαγνητικά κύματα, δορυφόροι, καλώδια, καθώς και την παρουσίαση στο κοινό του υλικού φορέα με την παράνομη εγγραφή της ζωντανής ερμηνείας ή εκτέλεσης,

στ) τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση με οποιονδήποτε τρόπο, όπως ηλεκτρομαγνητικά κύματα, δορυφόροι, καλώδια, της ζωντανής ερμηνείας ή

εκτέλεσής τους, εκτός αν η μετάδοση αυτή αποτελεί αναμετάδοση νόμιμης μετάδοσης,

ζ) την παρουσίαση στο κοινό της ζωντανής ερμηνείας ή εκτέλεσής τους, που γίνεται με οποιοδήποτε τρόπο, εκτός από ραδιοτηλεοπτική μετάδοση,

η) τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση στην εγγραφή σε υλικό φορέα της ερμηνείας ή εκτέλεσής τους, όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Το δικαίωμα αυτό δεν αναλώνεται με οποιαδήποτε πράξη διάθεσης στο κοινό με την έννοια της παρούσας ρύθμισης (άρθρα 2, 3 παρ. 2 και 3, 4 Οδηγίας 2001/29).

3. Η άδεια που απαιτείται για την ενέργεια των πράξεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία στην οποία να ορίζονται συγκεκριμένα οι πράξεις για τις οποίες δίνεται η άδεια, θεωρείται ότι έχει δοθεί, όταν ο ερμηνευτής ή εκτελεστής καλλιτέχνης συνδέεται μ' εκείνον που επιχειρεί αυτές τις πράξεις με σύμβαση εργασίας, που έχει ως σκοπό την ενέργεια αυτών των συγκεκριμένων πράξεων. Ο ερμηνευτής ή εκτελεστής καλλιτέχνης διατηρεί πάντοτε το δικαίωμα αμοιβής για την ενέργεια καθεμιάς από τις πράξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου σε κάθε τρόπο εκμετάλλευσης της ερμηνείας ή εκτέλεσής του. Ειδικότερα, ο ερμηνευτής ή εκτελεστής καλλιτέχνης διατηρεί το δικαίωμα εύλογης αμοιβής για την εκμίσθωση, χωρίς να μπορεί να παραιτηθεί από αυτό, εάν έχει δώσει σε παραγωγό υλικών φορέων ήχου ή εικόνας ή ήχου και εικόνας άδεια για την εκμίσθωση του υλικού φορέα με την εγγραφή της ερμηνείας του.

4. Σε περίπτωση ερμηνείας ή εκτέλεσης από σύνολο, οι μετέχοντες σε αυτό ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες ορίζουν με πλειοψηφία και εγγράφως έναν αντιπρόσωπό τους για την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στη δεύτερη παράγραφο του παρόντος άρθρου. Αυτή η αντιπροσώπευση δεν αφορά το διευθυντή της ορχήστρας ή της χορωδίας, τον σολίστ, τους πρωταγωνιστές και το σκηνοθέτη. Αν δεν έχει ορισθεί αντιπρόσωπος σύμφωνα με το εδάφιο α" της παρούσας παραγράφου, η άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στη δεύτερη παράγραφο του παρόντος άρθρου γίνεται από το διευθυντή του συνόλου.

5. Απαγορεύεται η μεταβίβαση εν ζωή των δικαιωμάτων που προβλέπονται στη δεύτερη παράγραφο του παρόντος άρθρου, καθώς και η παραίτηση από αυτά.

Είναι δυνατή η ανάθεση της διαχείρισης και προστασίας των δικαιωμάτων αυτών σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης και προστασίας των δικαιωμάτων αυτών σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 54 και 58 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 50: Ηθικό δικαίωμα

1. Οι ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες έχουν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους το δικαίωμα αναγνώρισης και προβολής της πατρότητάς τους πάνω στην ερμηνεία ή την εκτέλεσή τους και το δικαίωμα της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης της ερμηνείας ή της εκτέλεσης αυτής.

2. Μετά το θάνατο του ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη το δικαίωμα αυτό περιέρχεται στους κληρονόμους του.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 12 παράγραφος 2 και του άρθρου 16 εφαρμόζονται αναλόγως και στο ηθικό δικαίωμα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών.

Άρθρο 51: Δικαιώματα εκδοτών

Εκδότες εντύπων έχουν το δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή όποιες άλλες μεθόδους, για σκοπούς εκμετάλλευσης, της στοιχειοθεσίας και της σελιδοποίησης των έργων που έχουν εκδώσει.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι και το άρθρο 69, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σύσταση Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας», όπου γίνεται αναφορά στην ίδρυση του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (εν συντομία Ο.Π.Ι.) και παρουσιάζει επακριβώς τις αρμοδιότητες που ασκεί:

Άρθρο 69: Σύσταση Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας

1. Ιδρύεται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με έδρα την Αθήνα και επωνυμία Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), που εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού, με σκοπό την προστασία των πνευματικών δημιουργών και δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων, την εποπτεία των οργανισμών συλλογικής

διαχείρισης, την εφαρμογή του παρόντος νόμου και των συναφών διεθνών συμβάσεων, τη νομοπαρασκευαστική εργασία σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων και γενικά την εκπροσώπηση της Ελλάδας σε όλους τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, καθώς και στα Όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ο Ο.Π.Ι. μπορεί, επίσης, να διοργανώνει κάθε είδους σεμινάρια με σκοπό την επιμόρφωση και ενημέρωση των δικαστών, δικηγόρων, διοικητικών υπαλλήλων, δημιουργών, δικαιούχων συγγενικών δικαιωμάτων, εκπαιδευτικών, φοιτητών και σπουδαστών, για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων, αλλά και να παρέχει υπηρεσίες διαμεσολάβησης, σε ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και συλλογικής διαχείρισης, καθώς και υπηρεσίες χρονοσήμανσης, δηλαδή υπηρεσίες παροχής βεβαίας χρονολογίας σε σχέση με έργα ή αντικείμενα προστασίας, που ενδέχεται να προστατεύονται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ή/και συγγενικό δικαίωμα (υπηρεσίες χρονοσήμανσης). Ο ΟΠΙ δεν μπορεί να έχει ως σκοπό τη συλλογική διαχείριση πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση ανάκλησης άδειας λειτουργίας οργανισμού συλλογικής διαχείρισης ή ανεξάρτητης οντότητας διαχείρισης του άρθρου 50 του ν. 4481/2017 (Α' 100), μπορεί σύμφωνα με το άρθρο 51Α του ν. 4481/2017 να ανατίθεται στον ΟΠΙ, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού κατόπιν γνώμης του Δ.Σ. του ΟΠΙ, εκτάκτως και προσωρινά, με σκοπό τη διασφάλιση της είσπραξης και διανομής των δικαιωμάτων των δικαιούχων και την τήρηση της νομιμότητας χρήσης πνευματικών έργων, η διαχείριση των δικαιωμάτων των δικαιούχων - μελών του οργανισμού ή της οντότητας του άρθρου 50 του ν. 4481/2017 (Α' 100), η άδεια του οποίου ανακλήθηκε, για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο (2) έτη, έως ότου τη συλλογική διαχείριση αναλάβει άλλος οργανισμός συλλογικής διαχείρισης (όπως τροποποιήθηκε με το α. 45 της παρ. 1 του ν. 4531/2018).

2. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας επιχορηγείται με εισφορά ύψους 1% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων εκάστου οργανισμού συλλογικής διαχείρισης που καταβάλλεται το αργότερο μέχρι την 31η Οκτωβρίου εκάστου έτους με βάση τον ισολογισμό του προηγούμενου έτους και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων. Οι ετήσιοι ισολογισμοί των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης κατατίθενται στον Οργανισμό Πνευματικής

Ιδιοκτησίας και στο Υπουργείο Πολιτισμού. Τα παραπάνω ισχύουν και για τους οργανισμούς συλλογικής προστασίας οι οποίοι υποχρεούνται να συντάσσουν ετήσιο ισολογισμό ο οποίος κατατίθεται στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας και στο Υπουργείο Πολιτισμού. Ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται τα έσοδα, όπως αυτά ορίζονται από το Ενιαίο Λογιστικό Σχέδιο. Επιχορηγείται επίσης από διεθνείς οργανισμούς, από Όργανα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, από δωρεές, κληροδοτήματα και κάθε άλλη επιχορήγηση από τρίτους όπως επίσης και από τα έσοδα που προκύπτουν από παροχή υπηρεσιών. Ο Ο.Π.Ι. για την έναρξη λειτουργίας του επιχορηγείται εφάπαξ με ειδική χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό του ΥΠ.ΠΟ. ύψους είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας μπορεί επίσης να επιχορηγείται από τις πιστώσεις του Υπουργείου Πολιτισμού ή από τα έσοδα των αριθμολαχείων ΛΟΤΤΟ και ΠΡΟ-ΤΟ.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζονται το αντικείμενο και οι ειδικότερες αρμοδιότητες του Οργανισμού στο πλαίσιο του σκοπού του, ο τρόπος και η διαδικασία ασκήσεως των αρμοδιοτήτων αυτών, τα της διοίκησης και ελέγχου διαχείρισης του Οργανισμού, τα του προσωπικού και της οργάνωσής του, τα ποσά των αμοιβών για την παροχή υπηρεσιών που μπορεί εκάστοτε να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και γενικά ο τρόπος επιλογής του αναγκαίου για τη στελέχωση Οργανισμού επιστημονικού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού, η μισθοδοσία αυτού, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας αποτελεί κοινωφελές νομικό πρόσωπο. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας δεν υπάγεται στο δημόσιο τομέα ούτε στις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού ούτε στις διατάξεις για τις δημόσιες προμήθειες και τα δημόσια έργα και σε άλλες συναφείς διατάξεις. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο.

5. Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας απολαμβάνει όλων των διοικητικών, οικονομικών και δικαστικών ατελειών, καθώς και όλων των δικονομικών και ουσιαστικών προνομίων του Δημοσίου.

6. Ο Κανονισμός Ανάθεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών, Προμηθειών και παροχής Υπηρεσιών προς τον Ο.Π.Ι. καταρτίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Π.Ι. (όπως προστέθηκε με το άρθρο 46 παρ. 9 του ν. 3905/2010).

Τέλος, στο άρθρο 71 παρουσιάζονται τα άρθρα του παρόντος νόμου τα οποία έχουν εναρμονιστεί με Κοινοτικές Οδηγίες που έχουν κατά καιρούς εκδοθεί:

Άρθρο 71: Εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών

1. Τα άρθρα 2 παρ. 3 και 40 έως 45 του παρόντος νόμου αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 91/250/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Μαΐου 1991 για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

2. Τα άρθρα 3 παρ. 1, περίπτωση δ", 9, 34, 46, 47, 48, 49, 52 και 53 αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 92/100/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 19ης Νοεμβρίου 1992 σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διάνοιας.

3. Τα άρθρα 35 παρ. 3 και 4, 35 παρ. 5 έως 8, 52 η και 68Α παρ. 2 του νόμου αυτού, αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 93/83/Ε.Ο.Κ. του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993 περί συντονισμού ορισμένων κανόνων όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα που εφαρμόζονται στις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις και την καλωδιακή αναμετάδοση (όπως τροποποιήθηκε με το α. 54 παρ. 12 περ. α) του ν. 4481/2017).

4. Τα άρθρα 11, 29 παράγραφος 1, 30 παράγραφος 1, 31, 51Α, 52 γ, δ, ε, στ και ζ, καθώς και 68Α παράγραφος 1 του νόμου αυτού αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 93/98/Ε.Ο.Κ. του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 περί εναρμόνισης της διάρκειας προστασίας του δικαιώματος, καθώς και πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (όπως αντικαταστάθηκε με το α. 54 παρ. 12 περ. β) του ν. 4481/2017).

5. Τα άρθρα 2α, 3 παρ. 3, 45Α, 64 τελευταίο εδάφιο, 65 παρ. 6, 65 παρ. 9 και 10, 72 παρ. 8 του νόμου αυτού, θεσπίζονται σε εφαρμογή της Οδηγίας 96/9/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 1996 σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων.

6. Τα άρθρα 3 παράγραφος 1, 28Α παράγραφος 12, 28Β και 28Γ, 46 παράγραφος 2, 47 παράγραφοι 1 και 2, 48 παράγραφος 1, 52 στοιχείο δ΄, 64Α, 66 παράγραφοι 1 και 2, 66Α και 66Β του νόμου αυτού αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, όπως η Οδηγία αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 (όπως τροποποιήθηκε με το α. 9 παρ. 3 του ν. 4672/2020) (α. 3 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564).

7. Το άρθρο 5 αποτελεί εφαρμογή της Οδηγίας 2001/84/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001 σχετικά με το δικαίωμα παρακολούθησης υπέρ του δημιουργού ενός πρωτοτύπου έργου τέχνης.

8. Τα άρθρα 10 παρ. 3, 63Α, 63Β, 64, 65 παρ. 1, 66Γ και 66Δ αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2004/48 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

9. Τα άρθρα 30 παράγραφος 2, 52 περίπτωση γ΄ δεύτερο εδάφιο, 52 περίπτωση δ΄ δεύτερο και τρίτο εδάφιο, 52 περίπτωση δ΄ υποπεριπτώσεις α΄ έως ζζ΄, 68Α παράγραφος 1 τρίτο έως έκτο εδάφιο και 68Α παράγραφος 1α αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2011/77/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2011 για τροποποίηση της Οδηγίας 2006/116/ΕΚ για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (όπως αντικαταστάθηκε με το α. 54 παρ. 12 περ. γ) του ν. 4481/2017).

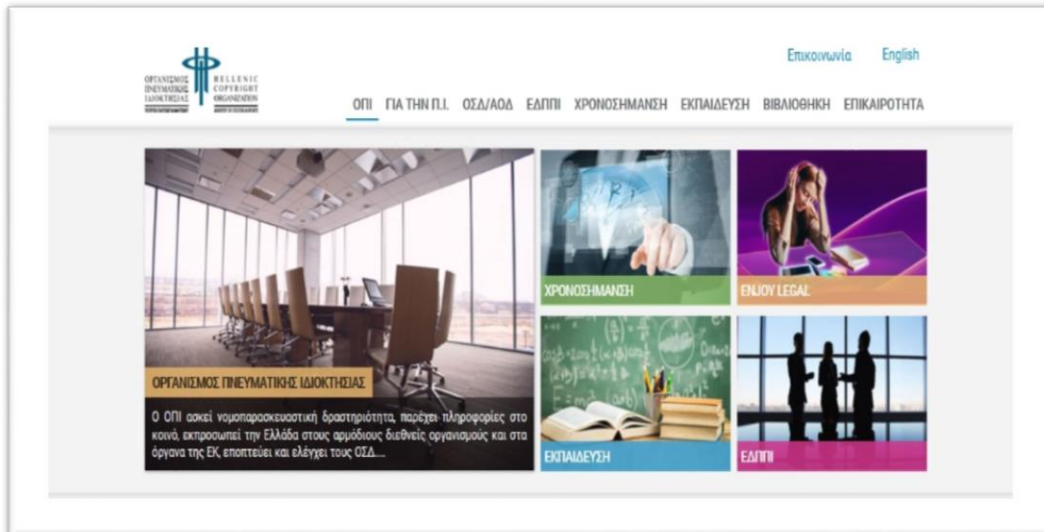
10. Τα άρθρα 27Α και 68Α παράγραφος 3 αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2012/28/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης

Οκτωβρίου 2012 σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορφανών έργων.
(Όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν.4212/2013)

11. Το άρθρο 28Α παράγραφοι 1 έως 11, η παράγραφος 6 του άρθρου 42 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 45Α του ν. 2121/1993, αποτελούν εφαρμογή της Οδηγίας 2017/1564/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017 (όπως προστέθηκε με το α. 9 παρ. 4 του ν. 4672/2020) (α. 3 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564).

2.4.2 Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.)

Ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), όπως αναφέρεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του, (Ο.Π.Ι., Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, 2022) ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 69 του Νόμου 2121/1993 με τίτλο «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά θέματα», αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Εικόνα 1 Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) Ανάκτηση από <https://www.opi.gr> στις 19/01/2022

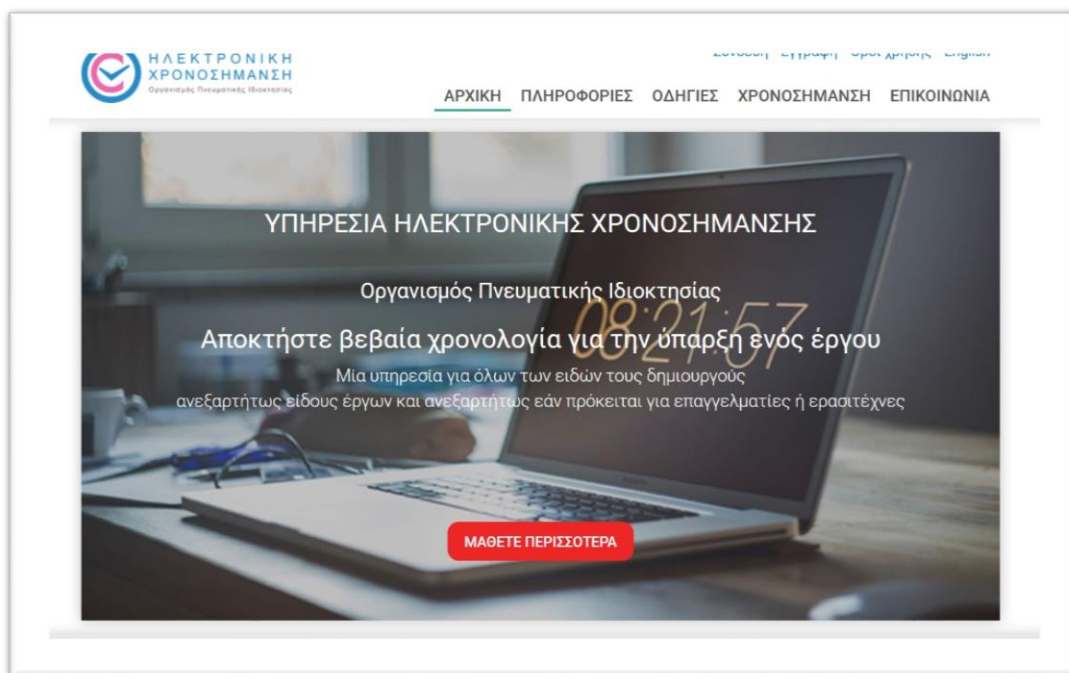
Πρωταρχικός σκοπός του είναι η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών αλλά και όσων κατέχουν συγγενικά δικαιώματα, σύμφωνα με το Νόμο 2121/1993 καθώς και η εφαρμογή όσων προβλέπονται από τις διεθνείς συμβάσεις, τις οποίες έχει κατά καιρούς επικυρώσει η Ελλάδα.

Επίσης ο Ο.Π.Ι. ασκεί *νομοπαρασκευαστική δραστηριότητα*, είναι εκπρόσωπος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα αλλά και σε διεθνείς οργανισμούς και δύναται να διοργανώσει επιμορφωτικά σεμινάρια σε δικηγόρους, δικαστές, εκπαιδευτικούς και φοιτητές αλλά και να παρέχει πληροφορίες σε όποιον το επιθυμεί για θέματα που άπτονται της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων.

Επιπρόσθετα στις αρμοδιότητες του συγκαταλέγεται η εποπτεία των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης καθώς και η δυνατότητα προσφοράς υπηρεσιών *ηλεκτρονικής χρονοσήμανσης*, δηλαδή απόκτησης από μέρους των δημιουργών «*βεβαίας χρονολογίας για την ύπαρξη ενός έργου τους*». (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, *Χρονοσήμανση*, 2022)

Αξίζει να σημειωθεί , όπως αναφέρεται στην ίδια πηγή, ότι η ηλεκτρονική χρονοσήμανση δεν αποτελεί αναγνώριση των πνευματικών δικαιωμάτων ενός έργου, παρά μια πιστοποίηση ενός έργου ως ψηφιακού αρχείου τη συγκεκριμένη ημερομηνία και ώρα που ένας δημιουργός το έχει υποβάλλει στην Υπηρεσία.

Μάλιστα, ο Ο.Π.Ι. έχει δημιουργήσει τον ιστότοπο *timestamp.gr* για την Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Χρονοσήμανσης. (Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Χρονοσήμανσης, 2022)

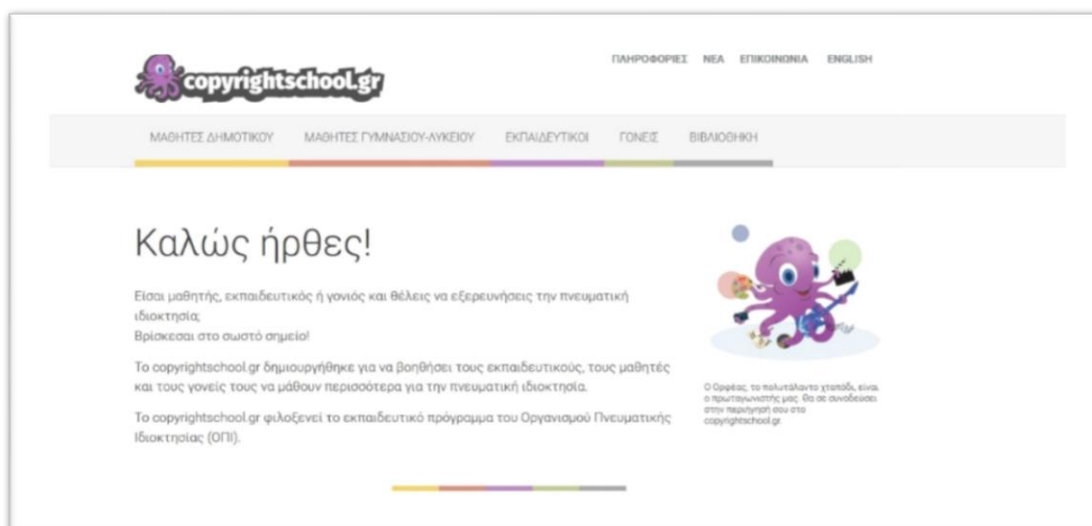

Εικόνα 2 Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Χρονοσήμανσης, Ανάκτηση από <https://www.timestamp.gr> στις 19/01/2022

Πολύ ξεχωριστός είναι ο ρόλος που διαδραματίζει ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας στον χώρο της εκπαίδευσης μιας και με διάφορες δράσεις και πρωτοβουλίες του στοχεύει στην ενημέρωση εκπαιδευτικών, μαθητών αλλά και όσων ενδιαφέρονται για τη σπουδαιότητα της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων. Θεωρεί ότι οι νέοι πρέπει να ενημερωθούν για τη ανάγκη ύπαρξης πνεύματος σεβασμού προς τον δημιουργό ενός έργου μιας και στην ψηφιακή εποχή που ζούμε η «πειρατεία» θεωρείται σύνηθες φαινόμενο και συν τοις άλλοις σε λίγο θα αποτελούν και αυτοί δημιουργοί έργων και θα επιζητούν να λαμβάνουν τον απαραίτητο σεβασμό και προστασία των πνευματικών τους δικαιωμάτων. (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Εκπαίδευση, 2022)

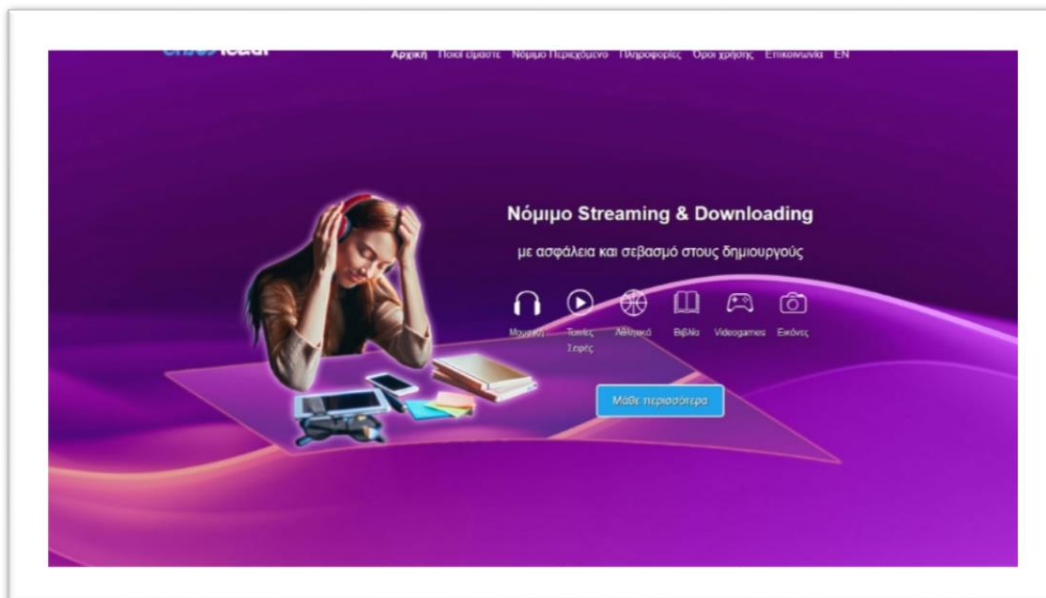
Οι ανάγκες αυτές στάθηκαν ερέθισμα για τον σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για τα θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας για παιδιά Δημοτικού Σχολείου το 2014 ενώ το 2015 εκπονήθηκε το πρόγραμμα «*Greek Copyright School*» και μάλιστα με χρηματοδότηση του Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στα αγγλικά “European Union Intellectual Property Office “- εν συντομία “EUIPO”). (copyrightschool, 2022)

Μέσω αυτού του προγράμματος, διανέμεται αξιόλογο υλικό σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, που αφορά την πνευματική ιδιοκτησία και τον σεβασμό της, γίνονται κατά καιρούς ενημερωτικά σεμινάρια και επιπρόσθετα έχει δημιουργηθεί και η ιστοσελίδα <https://copyrightschool.gr> με πλούσιο ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς και μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και για γονείς. Μάλιστα το υλικό αυτό, για να κεντρίσει το ενδιαφέρον των παιδιών, περιλαμβάνει κουίζ, κόμικ, βίντεο, σταυρόλεξα, κρυπτόλεξα κ.ά. (copyrightschool, Βιβλιοθήκη υλικού, 2022)

Εικόνα 3 Copyrightschool.gr, Ανάκτηση από <https://copyrightschool.gr> στις 19/01/2022

Πέρα από τα παραπάνω, μια ιδιαίτερη πρωτοβουλία του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) είναι το “enjoylegal”, (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, enjoylegal, 2022) μια εθνική διαδικτυακή πύλη, όπου υπάρχουν συγκεντρωμένες νόμιμες πλατφόρμες διάθεσης περιεχομένου, το οποίο μπορείς κανείς νόμιμα και με ασφάλεια να δει ή να «κατεβάσει». Συγκεκριμένα περιλαμβάνει ταινίες, μουσική, βιβλία, εικόνες, βιντεοπαιχνίδια, σειρές, τηλεοπτικά προγράμματα και αθλητικά γεγονότα. Σημειώνεται ότι οι υπηρεσίες της διαδικτυακής αυτής πύλης βρίσκονται στο <https://enjoylegal.gr> , όπου διατίθεται περιεχόμενο δωρεάν, επί πληρωμεί ή σε συνδυασμό και των δύο.(enjoylegal, 2022)

Εικόνα 4 Enjoylegal, Ανάκτηση από <https://enjoylegal.gr> στις 19/01/2022

Το “enjoylegal”, αποτελεί μέλος της “agorateka”, μιας πύλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου είναι συγκεντρωμένες όλες οι πύλες των κρατών μελών της και δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης(EUIPO).(agorateka, 2022)

Τέλος, πέρα από τα παραπάνω, στην επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας δίνεται η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να βρει μια πλούσια ψηφιακή βιβλιοθήκη με έγγραφα τόσο της Εθνικής Νομοθεσίας όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα και την πνευματική ιδιοκτησία καθώς και την ανάρτηση σημαντικών Διεθνών Συμβάσεων που κατά καιρούς έχουν υπογραφεί με στόχο την προστασία και τον σεβασμό των πνευματικών δικαιωμάτων. (Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, *Βιβλιοθήκη*, 2022)

2.5 Άδειες Creative Commons (CC)

2.5.1 Τι είναι και τι περιλαμβάνουν

Τα Creative Commons είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός «που έχει ως βασικό στόχο την υποστήριξη του ανοιχτού και προσβάσιμου διαδικτύου καθώς και την χρήση, διανομή και αξιοποίηση της γνώσης και της δημιουργικότητας μέσω ελεύθερων αδειών». (creativecommons.ellak, 2022)

Κατά τη Wikipedia οι άδειες Creative Commons (CC) «βοηθούν στην προώθηση της ελεύθερης διακίνησης των έργων» και επιλέγονται να οριστούν από δημιουργούς που επιθυμούν να δώσουν ορισμένα δικαιώματα σε τρίτους, τα οποία σχετίζονται με τον τρόπο χρήσης, εκμετάλλευσης και αναδιαμόρφωσης του έργου τους. (wiki, Άδεια Creative Commons, 2022)

Σημαντικό σημείο των άδειών Creative Commons αποτελεί η δυνατότητα που προσφέρουν σε κάθε δημιουργό να διατηρήσει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του έργου του αλλά και να ορίσει τους όρους με τους οποίους κάποιος άλλος μπορεί να το χρησιμοποιήσει. Αποτελούν «ένα σύνολο τυποποιημένων αδειών» πνευματικών δικαιωμάτων από τις οποίες ένας δημιουργός μπορεί να επιλέξει αυτή που είναι πιο κοντά στον τρόπο που θέλει να παρέχει προς χρήση το έργο του στο κοινό. Από την άλλη ο κάθε τύπος άδειας που ορίζει ένας δημιουργός για το έργο του έχει ως αποτέλεσμα και μια σειρά υποχρεώσεων τις οποίες οφείλουν να τηρήσουν όσοι θελήσουν να το χρησιμοποιήσουν. (creativecommons.ellak, 2022)

Ουσιαστικά, «οι άδειες Creative Commons αποτελούν έναν εύκολο και αξιόπιστο τρόπο να μετατραπεί ο αυστηρός νομικός όρος “υπό την επιφύλαξη παντός νομίμου δικαιώματος, σε “υπό την επιφύλαξη κάποιων δικαιωμάτων” (Some rights reserved) ή ακόμα και “χωρίς επιφύλαξη κανενός δικαιώματος” (No rights reserved)». (creativecommons.ellak, 2022)

Βασικά χαρακτηριστικά τους:

- ↳ Προσφέρονται δωρεάν
- ↳ Δεν είναι αποκλειστικές (δηλαδή υπάρχει δυνατότητα από τον δημιουργό να ορίσει σε ένα έργο παράλληλα με τις άδειες CC και άλλου τύπου αδειών)
- ↳ Η χρήση τους δεν απαιτεί από τον δημιουργό την πλήρη παραίτηση από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που κατέχει.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι και η μορφή των αδειών Creative Commons. Συγκεκριμένα αποτελούνται από 3 μέρη, “3 επίπεδα”:

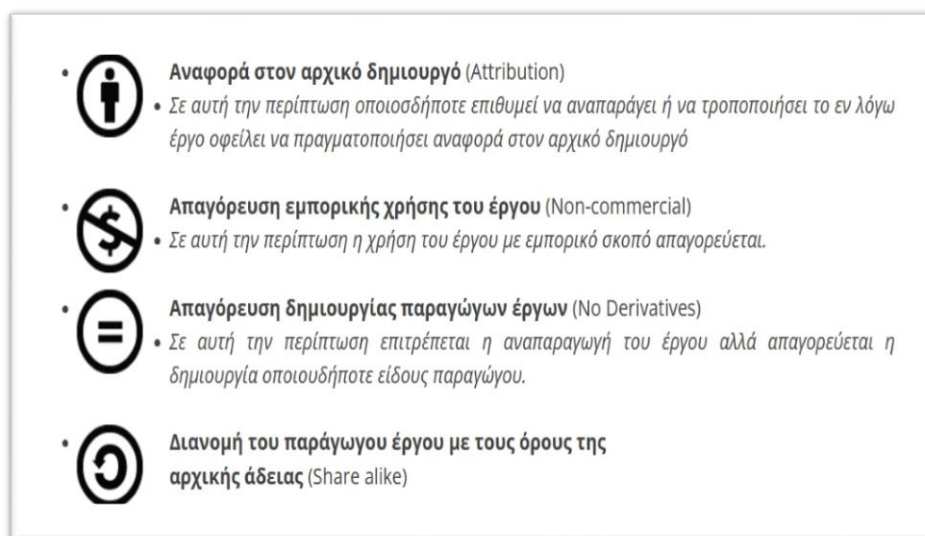
Εικόνα 5 Τα τρία επίπεδα των αδειών Creative Commons Ανακτηση από <https://creativecommons.org/licenses/> στις 24/05/2022

- ⇒ Το **Εισαγωγικό μέρος** (*Commons Deed*), που με μια σειρά εικονιδίων περιέχει πληροφορίες με απλά τρόπο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του χρήστη του έργου. Σημειώνεται ότι αυτό “το σήμα” ενσωματώνεται στο έργο και μάλιστα, αν είναι κείμενο, στην πρώτη του σελίδα
- ⇒ Το **Νομικό περιεχόμενο** (*Legal Code*), το οποίο συνοδεύεται από την άδεια και στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι όροι που αφορούν τη χρήση τις άδειας αυτής. Μάλιστα, το νομικό αυτό κείμενο βρίσκεται στην ιστοσελίδα των Creative Commons και ο χρήστης μπορεί μέσω ενός λινκ που ενσωματώνεται στο έργο, να οδηγηθεί σ’ αυτό.
- ⇒ Το **Τεχνολογικό μέρος** (*Meta-data*), δηλαδή τα μεταδεδομένα με πληροφορίες που αφορούν την άδεια που ορίζεται, η οποία είναι και αναγνωρίσιμη από έναν Η/Υ και ενσωματώνεται στο έργο όταν αυτό είναι ψηφιακό. (Βοζίκη, 01/2014; Καλλινίκου & άλλοι, 2007; creativecommons.ellak, 2022)

Έτσι, μέσω αυτών των 3 “στρωμάτων”, διασφαλίζονται τα πνευματικά δικαιώματα όχι μόνο με τη νομική έννοια αλλά παρέχεται μια μοναδική ευκαιρία συνδυασμού μεταδεδομένων με δυνατότητα κατανόησης συγκεκριμένων Πράξεων από τον άνθρωπο, Νομικού Κώδικα και ανάγνωσης από μηχανή. (Creative Commons Labs, 2022)

2.5.2 Παρουσίαση αδειών Creative Commons

Βασικοί τύποι των αδειών Creative Commons βρίσκονται την Εικόνα 6. Κάνοντας συνδυασμούς, μπορεί ένας δημιουργός να ορίσει στο έργο τους τον τρόπο που θέλει οι χρήστες να το χρησιμοποιούν σεβόμενοι πάντα τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού του.

Εικόνα 6 Βασικοί τύποι αδειών Creative Commons, Ανάκτηση από <https://creativecommons.ellak.gr/fylladio/> στις 28/05/2022

Ακολούθως, παρουσιάζονται οι άδειες Creative Commons όπως αναφέρονται στην ιστοσελίδα <http://opencourses.uom.gr/ekpaideytiko-yliko/pneumatika-dikaiomata>

1. Αναφορά Δημιουργού CC BY

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου
- **για Διασκευή** - για να τροποποιήσετε το έργο
- Προκειμένου να κάνετε **εμπορική χρήση** του έργου

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούντα την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμα στον Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.
- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιαδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού
 - Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθεαυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

2. Αναφορά Δημιουργού - Παρόμοια Διανομή CC BY-SA

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου
- **για Διασκευή** - για να τροποποιήσετε το έργο
- Προκειμένου να κάνετε **εμπορική χρήση** του έργου

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούνται την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).
- **Παρόμοια Διανομή** - Εάν αλλοιώσετε, τροποποιήσετε ή δημιουργήσετε περαιτέρω βασισμένοι στο έργο θα μπορείτε να διανέμετε το έργο που θα προκύψει μόνο με την ίδια ή παρόμοια άδεια.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμο στον Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.
- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιαδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού
 - Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθαυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

3. Αναφορά Δημιουργού-Όχι Παράγωγα Έργα CC BY-ND

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου
- Προκειμένου να κάνετε **εμπορική χρήση** του έργου

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούνται την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).
- **Όχι Παράγωγα Έργα** - Δε μπορείτε να αλλοιώσετε, να τροποποιήσετε ή να δημιουργήσετε πάνω στο έργο αυτό.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμα στον Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.
- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιοδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού

- ο Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθ' αυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

4. Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση CC BY-NC

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου
- **για Διασκευή** - για να τροποποιήσετε το έργο

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε την αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούντα την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).
- **Μη Εμπορική Χρήση** - Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το έργο αυτό για εμπορικούς σκοπούς.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμα στο Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.

- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιοδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού
 - Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθ' αυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

5. Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή CC BY-NC-SA

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου
- **για Διασκευή** - για να τροποποιήσετε το έργο

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε την αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούντα την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).
- **Μη Εμπορική Χρήση** - Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το έργο αυτό για εμπορικούς σκοπούς.

- **Παρόμοια Διανομή** - Εάν αλλοιώσετε, τροποποιήσετε ή δημιουργήσετε περαιτέρω βασισμένοι στο έργο θα μπορείτε να διανέμετε το έργο που θα προκύψει μόνο με την ίδια ή παρόμοια άδεια.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμα στο Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.
- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιοδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού
 - Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθ' αυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

6. Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα CC BY-NC-ND

Είναι ελεύθερη:

- **για Διανομή:** για αναπαραγωγή, διανομή, παρουσίαση στο κοινό του Έργου

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **Αναφορά Δημιουργού** - Θα πρέπει να κάνετε την αναφορά στο έργο με τον τρόπο που έχει οριστεί από το δημιουργό ή το χορηγούντα την άδεια (χωρίς όμως να εννοείται με οποιονδήποτε τρόπο ότι εγκρίνουν εσάς ή τη χρήση του έργου από εσάς).
- **Μη Εμπορική Χρήση** - Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το έργο αυτό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Όχι Παράγωγα Έργα** - Δε μπορείτε να αλλοιώσετε, να τροποποιήσετε ή να δημιουργήσετε πάνω στο έργο αυτό.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- **Αποποίηση** - Κάθε μία από τις παραπάνω συνθήκες μπορεί να παρακαμφθεί αν πάρετε άδεια από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.
- **Δημόσιος Τομέας** - Όταν ένα έργο ή κάποιο από τα μέρη του είναι διαθέσιμα στον Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με το εφαρμοστέο Δίκαιο, αυτή η κατάσταση δεν επηρεάζεται με κανένα τρόπο από την άδεια.
- **Άλλα δικαιώματα** - Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιοδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:
 - Η τίμια συμπεριφορά σας ή εύλογη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
 - Τα ηθικά δικαιώματα του δημιουργού
 - Μπορεί να υπάρχουν δικαιώματα άλλων ατόμων είτε στο έργο καθ' αυτό είτε στο πώς αυτό χρησιμοποιείται όπως δικαιώματα δημοσιότητας ή δικαιώματα περί την ιδιωτικότητα.
- **Σημείωση** - Για κάθε νέα χρήση ή διανομή, πρέπει να καταστήσετε σαφές στους άλλους τους όρους της άδειας αυτού του Έργου. Ο καλύτερος τρόπος για να το πράξετε αυτό είναι να δημιουργήσετε έναν σύνδεσμο με τον διαδικτυακό τόπο αυτής της ιστοσελίδας.

Επίσης στην επίσημη ιστοσελίδα των Creative Commons αναφέρεται και η άδεια Κοινού κτήματος (Public Domain) :

Άδεια κοινού κτήματος (CC0)

Η συγκεκριμένη άδεια παρέχει στο κοινό μεγάλο περιθώριο ελευθερίας ως προς τη χρήση του έργου. Το έργο διατίθεται από το δημιουργό με σκοπό να αποτελέσει κοινό κτήμα της ανθρωπότητας. Επί της ουσίας, το μόνο δικαίωμα που διατηρεί ο δημιουργός είναι εκείνο της πατρότητας του έργου, που παραμένει απαράγραπτο.

Παρακάτω παρουσιάζονται με απλά λόγια και με τη βοήθεια ερωτήσεων οι άδειες Creative Commons:

ΟΙ ΑΔΕΙΕΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΡΓΑ

 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✓ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✓	 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ-ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✗ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✓	 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ-ΟΧΙ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΡΓΑ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✗ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✗
 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ-ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✓ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✓ <small>(MUST ALSO BE LICENSED BY-SA)</small>	 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ-ΟΧΙ ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΡΓΑ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✓ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✗	 ΑΝΑΦΟΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ-ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗ Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει εμπορικά το έργο μου; ✗ Μπορεί κάποιος να τροποποιήσει το έργο μου; ✓ <small>(MUST ALSO BE LICENSED NC-BY-SA)</small>

Εικόνα 7 Οι άδειες Creative Commons με απλά λόγια, Ανακτηση από <https://openbook.gr/creative-commons-licenses/> στις 24/05/2022

Επίσης στην ιστοσελίδα <https://creativecommons.org/choose/> μπορεί να μεταβεί όποιος επιθυμεί να ορίζει με απλά βήματα άδεια Creative Commons (CC) σε έργο του. Παρουσιάζεται ενδεικτικά η καρτέλα των ερωτήσεων–βημάτων που απαιτούνται για τον ορισμό της και που στην ουσία σχετίζονται με τα 3 “επίπεδα” της άδειας για τα οποία έγινε αναφορά σε προηγούμενο σημείο του υποκεφαλαίου αυτού.

Χαρακτηριστικά άδειας
Οι επιλογές σας σε αυτόν τον πίνακα θα ενημερώσουν και τους άλλους πίνακες σε αυτή τη σελίδα.

Θα επιτρέψετε τροποποιήσεις στο έργο σας να διαμοιράζονται;

Ναι Όχι Ναι, εφόσον οι άλλοι αδειοδοτούν με Παρόμοια Διανομή

Να επιτρέπονται εμπορικές χρήσεις του έργου σας;

Ναι Όχι

Επιλεγμένη Άδεια
Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές

Αυτή είναι άδεια Ελεύθερων Έργων Κουλτούρας!

Βοήθησε του άλλους να σε αναφέρουν!
This part is optional, but filling it out will add machine-readable metadata to the suggested HTML!

Έχετε ιστοσελίδα;
Αυτό το εργαλείο χορηγείται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές.

Αντιγράψτε αυτόν τον κώδικα και γνωστοποιείστε στους επισκέπτες σας!

```
<a rel="license" href="http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/">
```

Κανονικό εικονίδιο Συμπιεσμένο εικονίδιο

Learn how to share your work with existing communities that have enabled Creative Commons licensing.

Εικόνα 8 Βήματα ορισμού άδειας Creative Commons, Ανάκτηση από <https://creativecommons.org> στις 24/05/2022

2.6 Ιστοτόποι και Ψηφιακά αποθετήρια εύρεσης υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης

Υπάρχει μια σειρά ιστοτόπων και ψηφιακών αποθετηρίων που προσφέρουν τη δυνατότητα αξιοποίησης ιδιαίτερα αξιόλογου υλικού, που είναι αποτέλεσμα ερευνών, διεπιστημονικών αναζητήσεων αλλά και μεμονωμένων δημιουργών που θέλουν να προσφέρουν το έργο τους προς χρήση. Επισημαίνεται ότι στα περισσότερα από αυτά έχουν οριστεί ανοιχτές άδειες χρήσης Creative Commons, προκειμένου να είναι ηθικά και νομικά κατοχυρωμένοι τόσο οι δημιουργοί του διατιθέμενου υλικού όσο και οι χρήστες του.

Ενδεικτικά, παρατίθενται τα παρακάτω με μια μικρή εισαγωγική παρουσίαση της λειτουργίας τους και των δυνατοτήτων που προσφέρουν. Διευκρινίζεται ότι συνοδεύονται από κείμενα που είναι παρμένα κυρίως από την αρχική σελίδα των εν λόγω ιστοτόπων και ψηφιακών αποθετηρίων και αρκετά από αυτά τα συναντάμε και σε άλλες μεταπτυχιακές εργασίες, που η θεματολογία τους σχετίζεται με τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα αλλά και στον χώρο της εκπαίδευσης ειδικότερα. (Τσιγγέλη , 2020; Ζέρβου, 2016)

ΕΚΤ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου

<https://www.ekt.gr/>

Εικόνα 9 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) , Ανάκτηση από <https://www.ekt.gr/> στις 25/05/2022

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) είναι ένας οργανισμός του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που προωθεί τη γνώση, την έρευνα, την καινοτομία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Το ΕΚΤ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (Άρθρο 59/Ν.4623, ΦΕΚ Α' 134, 09/08/2019) και εποπτεύεται από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Ένα από τα βασικά του οράματα αποτελεί «η συλλογή, συσσώρευση, τεκμηρίωση, διάχυση και μακροχρόνια διατήρηση του έγκριτου ψηφιακού περιεχομένου και δεδομένων που παράγονται από την ελληνική επιστημονική, ερευνητική και πολιτιστική κοινότητα». (ΕΚΤ, 2022)

OpenArchives.gr -Εθνικό επιστημονικό περιεχόμενο στον δημόσιο ψηφιακό χώρο

<https://www.openarchives.gr/aggregator-openarchives/portal/>

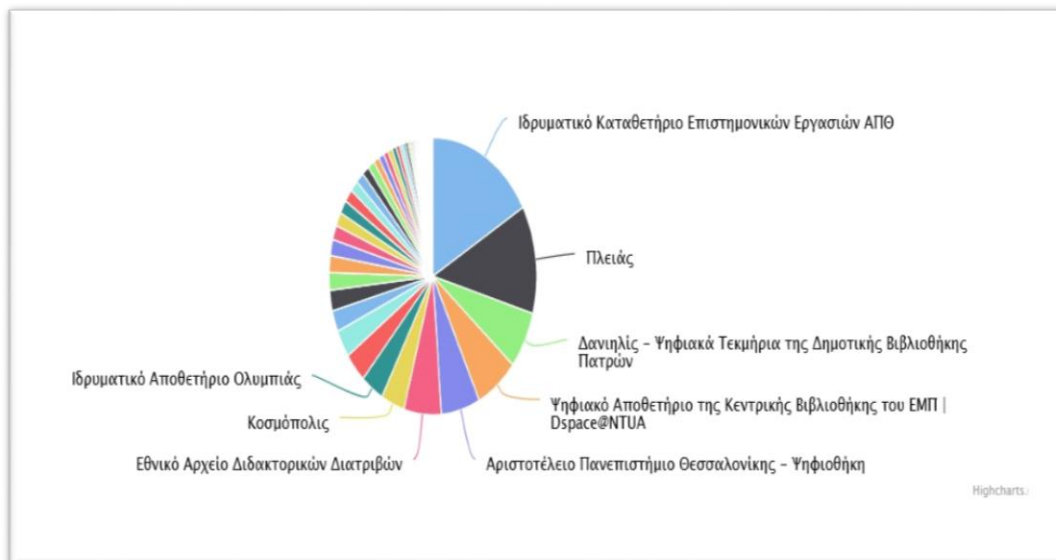

Εικόνα 10 OpenArchives, Ανάκτηση από <https://www.openarchives.gr/aggregator-openarchives/portal/> στις 25/05/2022

Το **OpenArchives.gr** είναι η μεγαλύτερη διαδικτυακή πύλη αναζήτησης και πλοήγησης σε έγκριτο, επιστημονικό περιεχόμενο που παράγεται από φορείς έρευνας, επιστήμης και εκπαίδευσης.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) αναπτύσσει και λειτουργεί το OpenArchives.gr στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου δηλαδή τη συσσώρευση, οργάνωση, ανάδειξη και διάχυση του ψηφιακού περιεχομένου της χώρας σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και τις σύγχρονες ανάγκες των χρηστών.(OpenArchives, 2022)

Υπάρχει η δυνατότητα πλοήγησης στο περιεχόμενο μέσα από τη σελίδα 'τύπων τεκμηρίου' καθώς και η δυνατότητα επαφής με φορείς και τις συλλογές τους, ορισμένοι από τους οποίους παρουσιάζονται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 11 OpenArchives.gr Φορείς και συλλογές τους , Ανάκτηση από <https://www.openarchives.gr/aggregator/portal> στις 25/05/2022

SearchCulture.gr –Ο πολιτισμός στον ψηφιακό χώρο

<https://www.searchculture.gr/aggregator/>

Εικόνα 12 SearchCulture Ανάκτηση από <https://www.searchculture.gr/aggregator/> στις 25/05/2022

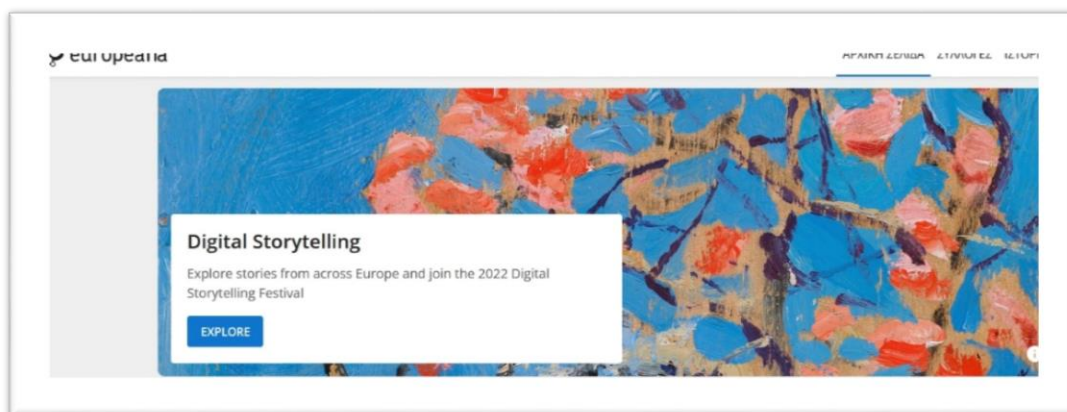
Το **SearchCulture.gr** είναι ο Εθνικός Συσσωρευτής Ψηφιακού Πολιτιστικού Περιεχομένου. Δημιουργήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) ως ο ενιαίος πολιτιστικός πληροφοριακός χώρος για τη συγκέντρωση και διάθεση του ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος που παράγεται από φορείς με δημόσια χρηματοδότηση.

Το SearchCulture.gr , ως Εθνικός Συσσωρευτής, τροφοδοτεί την ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη Europeana με ποιοτικό ελληνικό περιεχόμενο. Μέχρι σήμερα

πάνω από 467.000 τεκμήρια 45 φορέων διατίθενται στη Europeana, αυξάνοντας τη διεθνή προβολή του ελληνικού ψηφιακού περιεχομένου. (searchculture, 2022)

Europeana

<https://www.europeana.eu/el>

Εικόνα 13 Europeana, Ανάκτηση από <https://www.europeana.eu/el> στις 26/05/2022

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στο ψηφιακό περιοδικό «Καινοτομία, Έρευνα & Ψηφιακή Οικονομία » και συγκεκριμένα στο Τεύχος 80 (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2010), που είναι αφιερωμένο στην Europeana, «*Η Europeana, η ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον πολιτισμό της Ευρώπης, συγκεντρώνει σε μια δικτυακή πύλη (www.europeana.eu) ένα σημαντικό μέρος της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς, προσφέροντας ελεύθερη πρόσβαση για όλους σε μια συνεχώς αυξανόμενη συλλογή ψηφιακών τεκμηρίων.*» (EKT, magazine, 2022)

Στο ίδιο τεύχος γίνεται λόγος και για το περιεχόμενο της Europeana: «*Σχετικά με το είδος του περιεχομένου, το 64% των αντικειμένων που περιλαμβάνονται αυτή τη στιγμή στη Europeana είναι ψηφιοποιημένες φωτογραφίες, χάρτες, ζωγραφικοί πίνακες, μουσειακά αντικείμενα και άλλες εικόνες. Το 34% των συλλογών καλύπτει ψηφιοποιημένα κείμενα, μεταξύ των οποίων περισσότερα από 1,2 εκατομμύρια πλήρη βιβλία, τα οποία οι χρήστες μπορούν να διαβάσουν διαδικτυακά ή να κατεβάσουν. Το οπτικό και ηχητικό υλικό αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 2% των συλλογών της Europeana.*» (E.K.T., magazine, 2022)

Τέλος, ιδιαίτερης σημασίας είναι αυτό που επίσης επισημαίνεται : «Όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα, ένα μεγάλο μέρος του υλικού που διατίθεται μέσω της *Europeana* δεν υπόκειται πλέον σε περιορισμούς, καθώς αποτελείται από αντικείμενα αρκετά παλιά, για τα οποία τα πνευματικά δικαιώματα έχουν εκπνεύσει». (ΕΚΤ, *magazine*, 2022)

Ήλιος-Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

<https://helios-eie.ekt.gr/EIE/>

Εικόνα 14 Ήλιος-Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Ανάκτηση από <https://helios-eie.ekt.gr> στις 26/05/2022

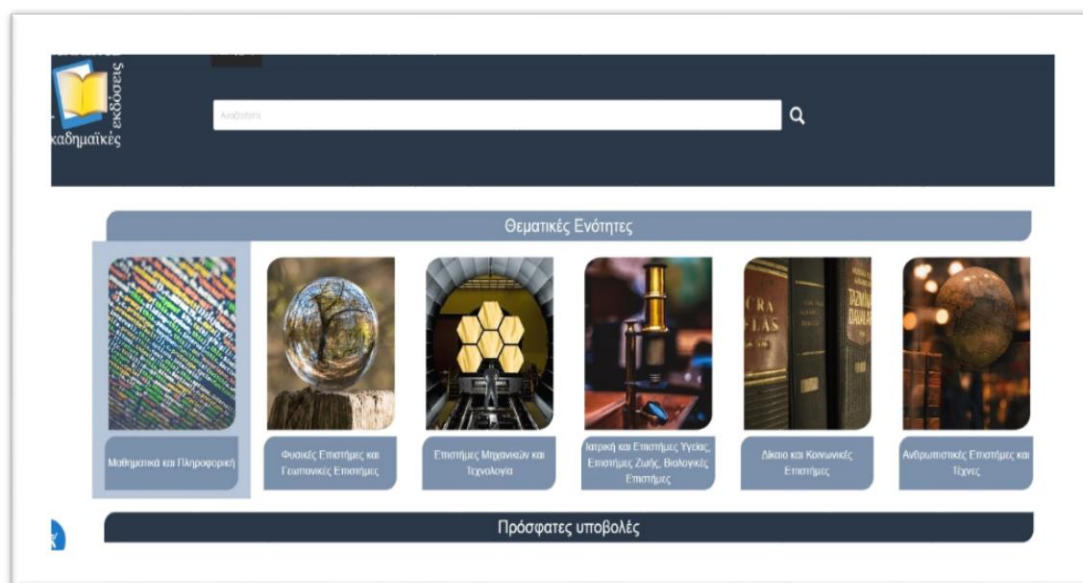
Στην αρχική του σελίδα αναφέρεται: «Το Αποθετήριο «Ήλιος» αποτελεί υποδομή οργανωμένου ψηφιακού περιεχομένου που παρέχει ανοικτή διαδικτυακή πρόσβαση στο επιστημονικό έργο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Το Αποθετήριο παρέχει εξελιγμένα εργαλεία αναζήτησης, πλοήγησης και ελεύθερης πρόσβασης στις ψηφιακές συλλογές του, καθώς και υπηρεσίες, κατόπιν εγγραφής, που απευθύνονται στην ερευνητική, ακαδημαϊκή, εκπαιδευτική, επιχειρηματική κοινότητα καθώς και στο ευρύ κοινό.

Ο «Ήλιος» αναπτύχθηκε από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) με αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών σε συμφωνία με διεθνή πρότυπα, όρους διαλειτουργικότητας και αρχές του σημασιολογικού ιστού. Η αναβαθμισμένη του μορφή βασίζεται σε εξελιγμένες τεχνολογίες σημασιολογικού ιστού καθώς και σε πρότυπα τα οποία ανταποκρίνονται στις αρχές της Ανοικτής Πρόσβασης και υποστηρίζουν τη διασύνδεση, την ανοιχτή διάθεση, τη διάχυση και τη χρήση της επιστημονικής γνώσης.» (Ήλιος,ΕΚΤ,2022)

Κάλλιπος - Ανοιχτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις (Αποθετήριο)

<https://www.kallipos.gr/el/>

<https://repository.kallipos.gr/?locale=el>

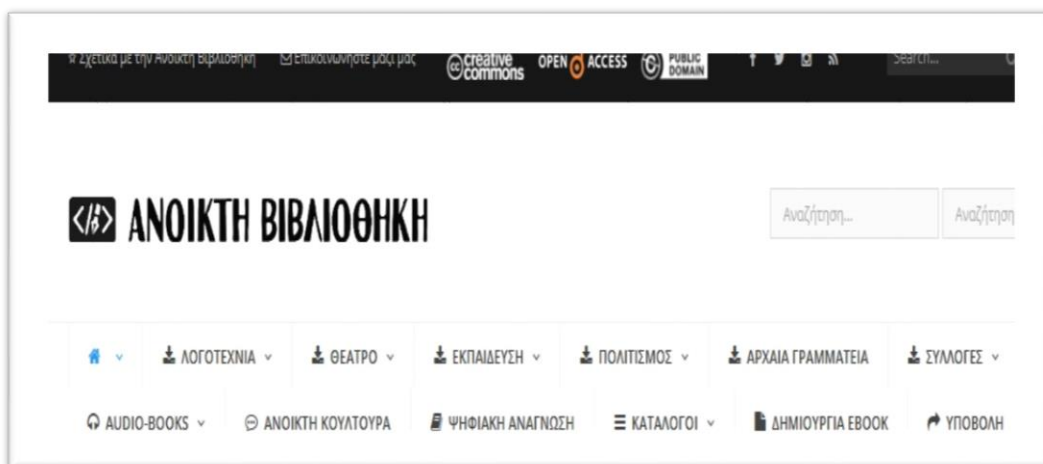

Εικόνα 15 Κάλλιπος, Αποθετήριο Ανοικτής Πρόσβασης, Ανάκτηση από <https://repository.kallipos.gr/?locale=el> στις 26/05/2022

«Το Αποθετήριο «Κάλλιπος» είναι ένα Αποθετήριο Ανοικτής Πρόσβασης το οποίο φιλοξενεί όλα τα συγγράμματα που έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο της Δράσης «Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα». (Κάλλιπος, 2022)

Ανοικτή Βιβλιοθήκη

<https://www.openbook.gr/>

Εικόνα 16 Ανοικτή Βιβλιοθήκη, Ανάκτηση από <https://www.openbook.gr/> στις 27/05/2022

Η Ανοικτή Βιβλιοθήκη αποτελεί ένα αποθετήριο ελληνικών και ξένων ψηφιακών και ηχητικών βιβλίων που διανέμονται στο διαδίκτυο ελεύθερα και νόμιμα έχοντας άδεια Creative Commons ή Public Domain (δηλαδή είναι ελεύθερα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω παρέλευσης της χρονικής περιόδου προστασίας τους επειδή οι συγγραφείς ή οι εκδοτικοί οίκοι έδωσαν άδεια για ελεύθερη διάθεσή τους). (Ανοικτή Βιβλιοθήκη, 2022)

Μάλιστα «Η Ανοικτή Βιβλιοθήκη περιλαμβάνεται στον κατάλογο “Enjoy Legal” του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας για νόμιμο και ασφαλές ελληνικό περιεχόμενο και έχει βραβευτεί 3 φορές για την εθελοντική συνεισφορά στην Εκπαίδευση.» (Ανοικτή Βιβλιοθήκη, 2022)

eBooks4Greeks Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη

<https://www.ebooks4greeks.gr/>

Εικόνα 17 Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη eBooks4Greeks, Ανάκτηση από <https://www.ebook4greeks.gr/> στις 27/05/2022

Όπως δηλώνεται και στην αρχική σελίδα του ιστοτόπου « Η Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη eBooks4Greeks.gr είναι ένας τόπος ανοιχτής πρόσβασης που απ' το 2010 προσφέρει νόμιμα ελληνικά δωρεάν βιβλία (free ebooks) και Audiobooks τα οποία παραχωρούνται από τους συγγραφείς ή τους εκδότες τους». (eBooks4Greeks, 2022)

ePublishing- Ηλεκτρονικές Εκδόσεις ΕΚΤ

<https://epublishing.ekt.gr/el>

Εικόνα 18 ePublishing Ηλεκτρονικές Εκδόσεις ΕΚΤ, Ανάκτηση από <https://epublishing.ekt.gr/el> στις 27/05/2022

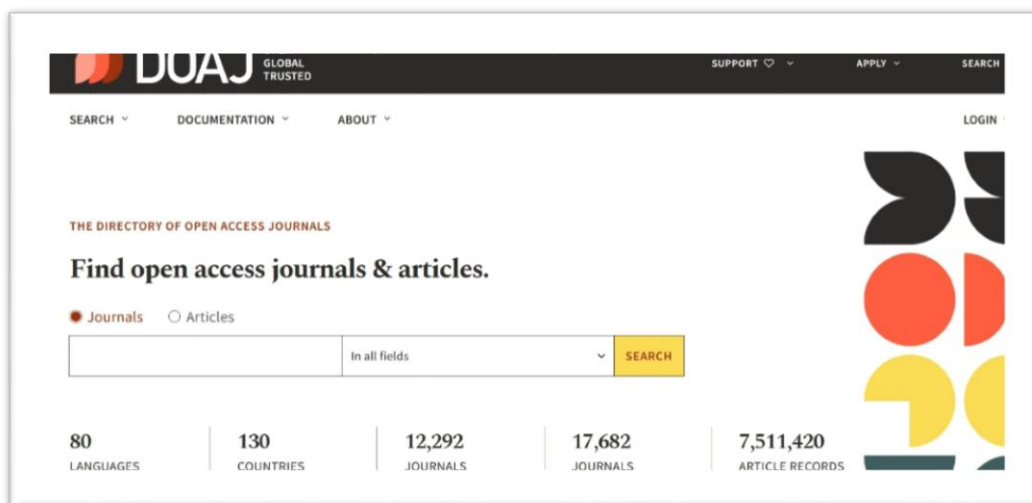
«Το ΕΚΤ ePublishing είναι μία ολοκληρωμένη δημόσια υπηρεσία για την ηλεκτρονική έκδοση έγκριτου επιστημονικού περιεχομένου. Η υπηρεσία συμβάλλει στον ψηφιακό μετασχηματισμό της επιστημονικής εκδοτικής δραστηριότητας στην Ελλάδα και αυξάνει το διαθέσιμο περιεχόμενο στην ακαδημαϊκή κοινότητα.

Η υπηρεσία καλύπτει πλήρως τις εκδοτικές ανάγκες της επιστημονικής κοινότητας. Απευθύνεται, κατά κύριο λόγο, σε ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς οι οποίοι θέλουν να δημιουργήσουν εξ αρχής ένα νέο επιστημονικό περιοδικό, καθώς και σε όσους επιθυμούν να μεταφέρουν την εκδοτική τους δραστηριότητα σε ένα νέο αναβαθμισμένο ηλεκτρονικό περιβάλλον. Δίνει τη δυνατότητα άμεσης προβολής και διάχυσης του επιστημονικού έργου, και εξασφαλίζει την άμεση πρόσβαση ευρύτερων ομάδων χρηστών στη νέα επιστημονική γνώση που παράγεται στην Ελλάδα.

Η ψηφιακή υπηρεσία παρέχεται μέσω ενός διαδικτυακού περιβάλλοντος ηλεκτρονικών επιστημονικών εκδόσεων, υψηλών ποιοτικών και τεχνικών προδιαγραφών, καλύπτοντας όλα τα στάδια της εκδοτικής διαδικασίας. Η ψηφιακή υπηρεσία EKT ePublishing αποτελείται από τρεις πλατφόρμες διαχείρισης, φιλοξενίας και προβολής επιστημονικών περιοδικών (eJournals), πρακτικών συνεδρίων (eProceedings) και μονογραφιών (eBooks), οι οποίες αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών εκδόσεων.» (ePublishing, EKT, 2022)

DOAJ - Directory of Open Access Journals (Κατάλογος Περιοδικών Ανοικτής Πρόσβασης)

<https://doaj.org/>

Εικόνα 19 DOAJ-Directory of Open Journals, Ανάκτηση από <https://doaj.org/> στις 28/05/2022

Το DOAJ (Directory of Open Access Journals) αποτελείται από μια ανεξάρτητη βάση δεδομένων που περιέχει έναν πολύ μεγάλο αριθμό ηλεκτρονικών περιοδικών ανοικτής πρόσβασης με κριτές. Η θεματολογία του καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα ενδιαφερόντων: ιατρική, τεχνολογία, τέχνες, κοινωνικές και ανθρωπολογικές επιστήμες κ.ά. .

Τέλος, δίνεται η δυνατότητα σε περιοδικά όλων των χωρών και κάθε γλώσσας να αιτηθούν την ένταξή τους σ' αυτή τη βάση με την απαίτηση όμως να είναι με άδειες Creative Commons.(DOAJ, 2022)

Ιστότοποι με δωρεάν φωτογραφίες και βίντεο

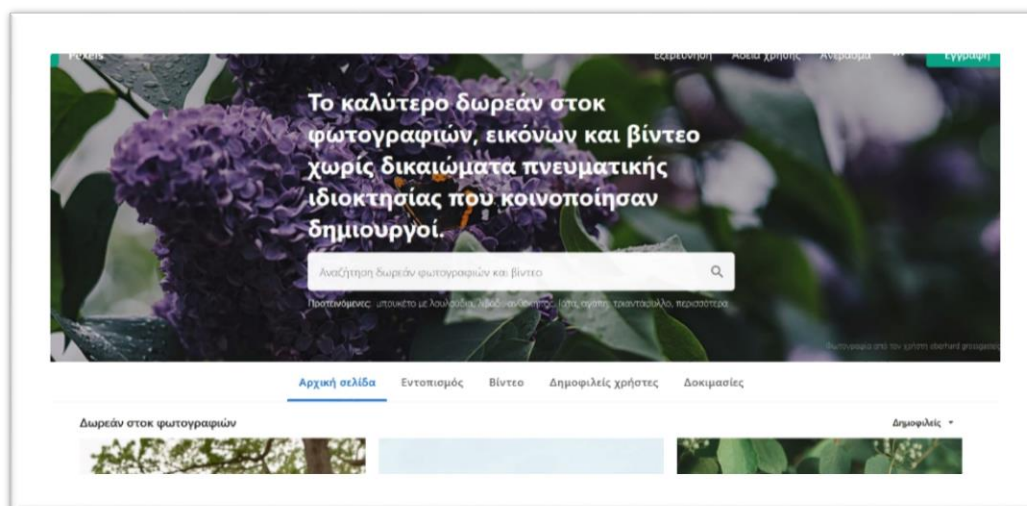
Παρουσιάζονται 2 ιστοτόποι (<https://www.pexels.com/el-gr/> και <https://pixabay.com/el/>), όπου μπορεί κανείς να βρει δωρεάν φωτογραφίες και βίντεο χωρίς δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία κοινοποίησαν οι δημιουργοί καθώς και μια ιστοσελίδα με εικόνες και σκίτσα (<https://openclipart.org/>).

Η χρήση τους δεν απαιτεί αναφορά δημιουργού ή την πηγή αν και αυτό εκτιμάται. Επίσης, υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης των φωτογραφιών και των βίντεο σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε χρήσης.

Αξιοσημείωτο είναι ότι ανατρέχοντας στις παραπάνω πηγές, γίνεται αναφορά για το τι επιτρέπεται και τι όχι κατά τη χρήση του προσφερόμενου υλικού και δίνονται πληροφορίες για τους περιορισμούς που υπάρχουν. Έτσι, οι περισσότερες εικόνες υπόκεινται σε άδειες χρήσης σύμφωνα με το τι επιτρέπει και τι όχι ο κάθε ιστοτόπος, ενώ κάποιες καλύπτονται από την άδεια Creative Commons Zero (CC0), δηλαδή την άδεια Κοινού Κτήματος.(pexels, 2022, pixabay, 2022)

Pexels

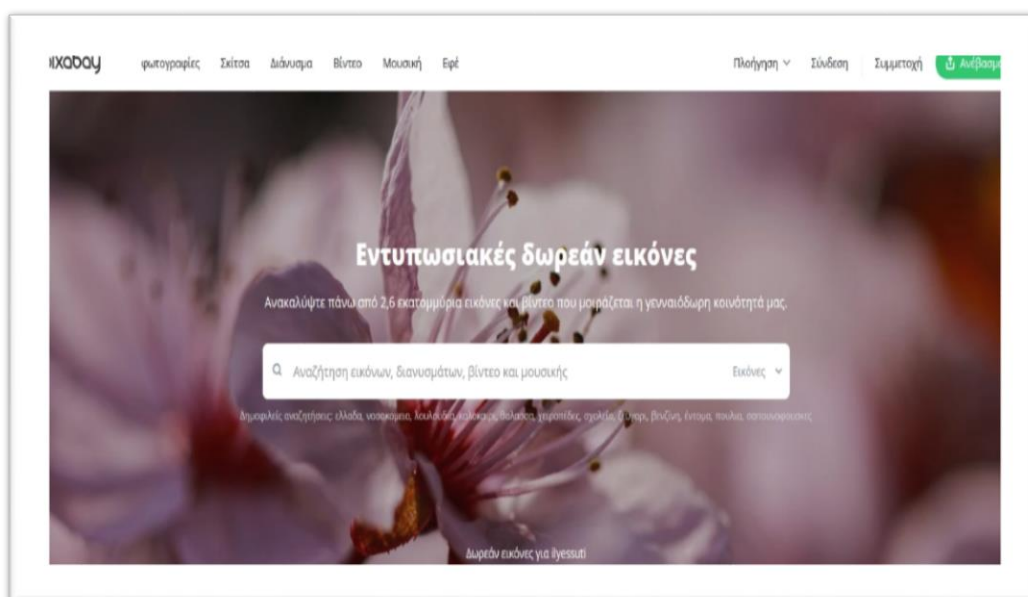
<https://www.pexels.com/el-gr/>

Εικόνα 20 Pexels, Ανάκτηση από <https://www.pexels.com/el-gr/> στις 28/05/2022

Pixabay

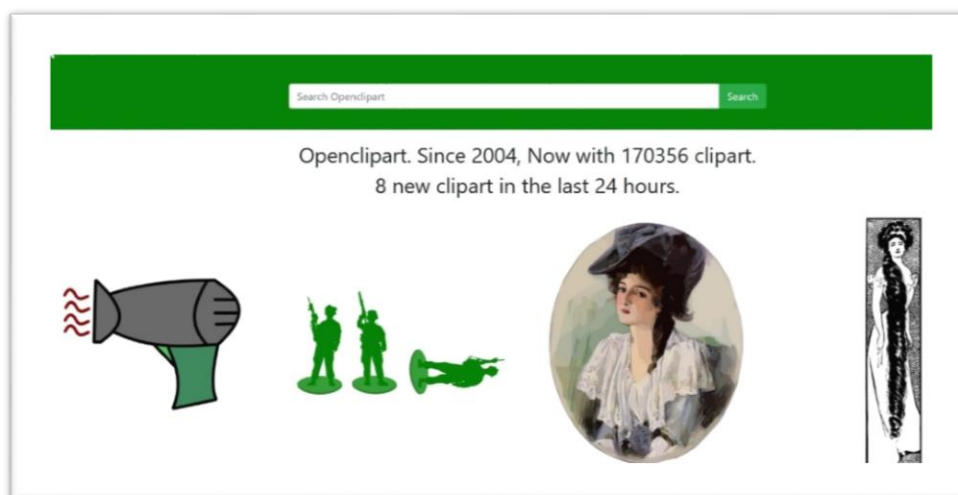
<https://pixabay.com/el/>

Εικόνα 21 Pixabay, Ανάκτηση από <https://pixabay.com/el/> στις 28/05/2022

Openclipart

<https://openclipart.org/>

Εικόνα 22 Openclipart, Ανάκτηση από <https://openclipart.org/> στις 28/05/2022

«**Το Openclipart** , που ονομάζεται επίσης **Open Clip Art Library** , είναι ένα διαδικτυακό αποθετήριο πολυμέσων clip art ελεύθερου περιεχομένου . Το έργο

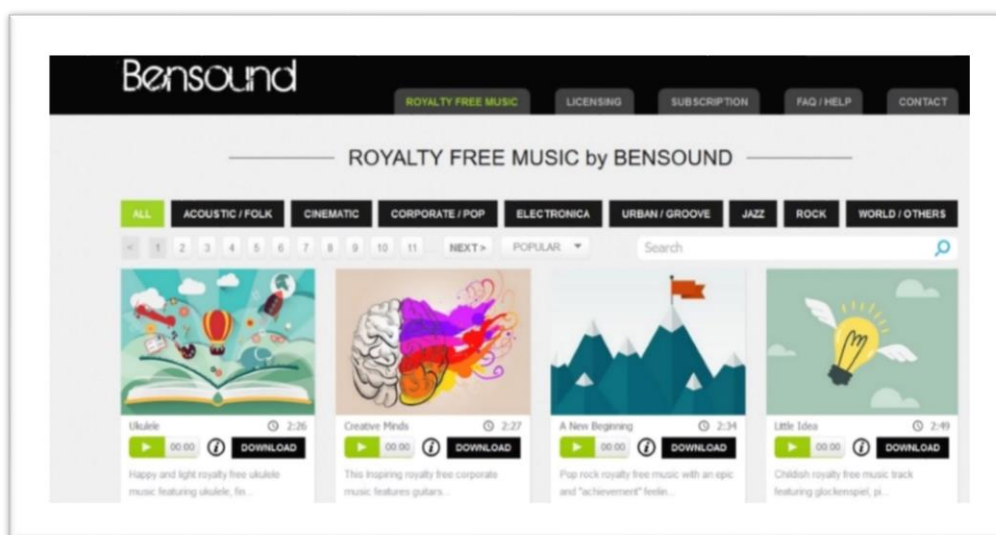
φιλοξενεί πάνω από 160.000 δωρεάν γραφικά και έχει χαρακτηριστεί ως "η μεγαλύτερη κοινότητα καλλιτεχνών που φτιάχνει το καλύτερο δωρεάν πρωτότυπο κλιπ για να το χρησιμοποιήσετε για οποιοδήποτε απολύτως λόγο." Όλο το περιεχόμενο του Orenclipart είναι δημόσιος τομέας λόγω των ληγμένων πνευματικών δικαιωμάτων, της αποτυχίας επίτευξης του ορίου πρωτοτυπίας ή της μεταβίβασης σε δημόσιο τομέα στον μέγιστο δυνατό νομικό βαθμό από τους κατόχους του». (wiki, Orenclipart, 2022)

Ιστότοποι με δυνατότητα δωρεάν μουσικής

Οι παρακάτω ιστότοποι προσφέρουν τη δυνατότητα δωρεάν μουσικής. Για ορισμένους υπάρχει βασική προϋπόθεση η αναφορά προέλευσής της μουσικής, δηλαδή να γίνεται αναφορά στον ιστότοπο ενώ σε άλλους υπάρχουν άδειες Creative Commons ή ορίζονται ορισμένοι όροι χρήσης. Επισημαίνεται ότι ανατρέχοντας σ' αυτούς, μπορεί κάποιος να βρει και τους όρους χρήσης της μουσικής που προσφέρεται, είτε αυτή είναι δωρεάν είτε επί πληρωμή.

Bensound

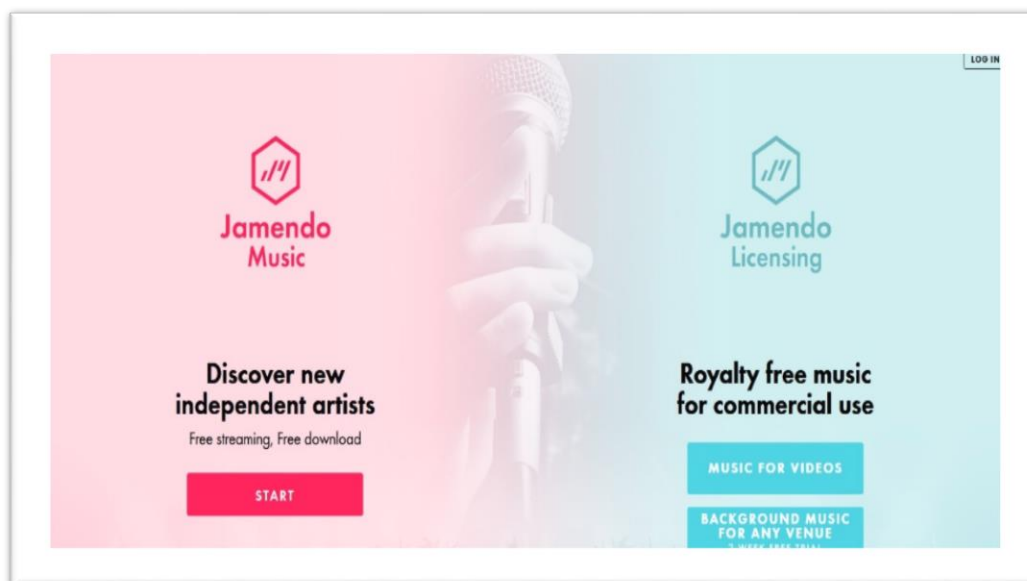
<https://www.bensound.com/>

Εικόνα 23 Bensound, Ανάκτηση από <https://www.bensound.com/> στις 29/05/2022

Jamendo

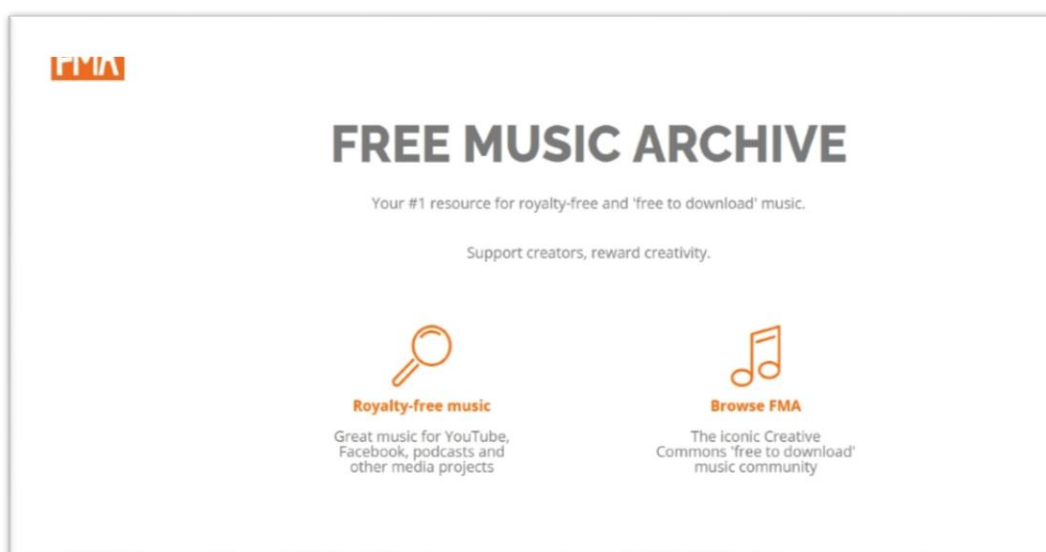
<https://www.jamendo.com/>

Εικόνα 24 Jamendo, Ανάκτηση από <https://www.jamendo.com/> στις 29/05/2022

Free Music Archive

<https://freemusicarchive.org/>

Εικόνα 25 Free Music Archive, Ανάκτηση από <https://freemusicarchive.org/> στις 29/05/2022

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση

3.1 Εννοιολογική προσέγγιση

Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, σύμφωνα με ορισμό που δίνεται στην Wikipedia, *«είναι η υποβοηθούμενη από τα μέσα επικοινωνίας εκπαίδευση (ταχυδρομείο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, κασέτες βίντεο, υπολογιστές, τηλεδιάσκεψη και άλλα) με μικρή ή καθόλου διαπροσωπική ή σε τάξη επαφή μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου»*. (wiki, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, 2022) Σημειώνεται ότι ο παραπάνω όρος και ο ορισμός του, όπως αναφέρονται στην Wikipedia, έγιναν δεκτά και από την UNESCO. (UNESCO, Thesaurus, 2022)

Κατά τη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια Britannica η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (distance learning) θεωρείται συνώνυμη της ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) και της διαδικτυακής μάθησης (online learning). Ο ορισμός που δίνεται είναι ότι *«αποτελεί μία μορφή εκπαίδευσης της οποίας κύρια στοιχεία είναι η φυσική απόσταση δασκάλων και μαθητών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και η χρήση διάφορων τεχνολογιών για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας μαθητή-δασκάλου και μαθητή-μαθητή»*. (Εγκυκλοπαίδεια Britannica, 2022)

Ο Λιοναράκης (2020) θεωρεί ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μια οργανωμένη μεθοδολογία, που δεν έχει να κάνει αποκλειστικά με απλή χρήση της τεχνολογίας αλλά *«αποτελεί ένα σύνολο παιδαγωγικών αρχών και προϋποθέσεων που πρέπει να ακολουθούμε προκειμένου να κάνουμε την τεχνολογία πιο αποτελεσματική»*. Τονίζει ότι βασικό της σημείο είναι η απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στον εκπαιδευτή και τον εκπαιδευόμενο, τον δάσκαλο και τον μαθητή καθώς και η *«γέφυρα»* που δημιουργεί ο πρώτος με τη χρήση μιας σειράς μέσων και υλικών με στόχο την ύπαρξη αλληλεπίδρασης. Σε άλλο σημείο της τοποθέτησής του χαρακτηρίζει την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως *«την πιο*

δημοκρατική μορφή εκπαίδευσης» μιας και μπορεί να εξυπηρετήσει τον οποιονδήποτε πολίτη χωρίς περιορισμούς απόστασης.

Επιπρόσθετα, ο Παρασκευάς (2015) αναφέρει ότι η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) αποτελεί μια μορφή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία γίνεται με τη βοήθεια υπηρεσιών του διαδικτύου στοχεύοντας στη μάθηση με τη χρήση ενός νέου τρόπου προσέγγισης ενώ ο Γκίκας (2020) τονίζει ότι έχει ως στόχο τη στήριξη των μαθητών με την προσφορά στρατηγικών και μεθόδων τέτοιων, που θα κάνουν πιο αποδοτική την διδασκαλία και τη μάθηση και ασφαλώς δεν στοχεύουν στο να αντικαταστήσουν την μετωπική-παραδοσιακή διδασκαλία.

3.2 Σύντομη ιστορική αναδρομή

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να έγινε τα τελευταία χρόνια περισσότερο γνωστή, εντούτοις η εμφάνισή της ως εκπαιδευτική μεθοδολογία χρονολογείται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Τότε εμφανίστηκε μια μορφή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η «δι' αλληλογραφίας» εκπαίδευση, που αποτέλεσε αφορμή για την ίδρυση και του πρώτου κολλεγίου εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1894. Η «δι' αλληλογραφίας» εκπαίδευση 'αγκαλιάστηκε' από ακαδημαϊκά εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλων χωρών, που μέχρι και τη δεκαετία του 1940 διέθεταν και προγράμματα μαθημάτων εξ αποστάσεως. (wiki, Distance Education, 2022)

Όμως, η εξέλιξη της τεχνολογίας και η εμφάνιση του ραδιοφώνου και του κινηματογράφου κατά τις δεκαετίες 1920 και 1930, αποτέλεσαν ευκαιρία για ανανέωση της εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της εποχής εκείνης.

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2020) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει τη δυνατότητα να καλύψει κενά οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως αλλά είναι σε θέση και να δώσει λύση σε έναν μεγάλο αριθμό προβλημάτων που θα μπορούσαν να προκύψουν από την εμφάνιση έκτακτων ή ιδιαίτερων συνθηκών.

Κάτι τέτοιο αναφέρεται στη Wikipedia ότι συνέβη και το 1937, όταν στο Σικάγο εμφανίστηκε πληθώρα κρουσμάτων πολιομυελίτιδας, που είχε ως αποτέλεσμα για πρώτη φορά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω ραδιοφώνου. Έτσι, με αφορμή αυτό το εγχείρημα αλλά και με την ανάπτυξη και

εμφάνιση της τηλεόρασης, άλλαξε το τοπίο στην παροχή εκπαίδευσης από απόσταση. (wiki, Distance Education, 2022)

Ακολουθεί η επανάσταση στον χώρο της τεχνολογίας με την εμφάνιση του Η/Υ και του διαδικτύου από το 1980 έως και σήμερα, που, όπως επισημαίνουν οι Σοφός, Κώστας & Παράσχου (2015), προσέφεραν και προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες στην παρουσίαση και την ποιότητα του εκπαιδευτικού υλικού θέτοντας νέες προκλήσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα. Πλέον βλέπουμε το εκπαιδευτικό υλικό να μετασχηματίζεται από έντυπο σε ψηφιακό, που οδηγεί σε πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση, διάδραση αλλά και επικοινωνία. Μιλάμε πια για δίκτυα Η/Υ που δίνουν τη δυνατότητα σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων.

Οι ίδιοι, μελετώντας την διεθνή βιβλιογραφία, κάνουν λόγο για την *μετάβαση* προς την «*online εξ αποστάσεως εκπαίδευση*», που τη διακρίνει η συνεργατικότητα, η ύπαρξη εικονικών κοινοτήτων και προσωπικών μαθησιακών περιβαλλόντων, όπου τα web 2.0 εργαλεία και η τεχνολογία 3D και επαυξημένης πραγματικότητας διαμορφώνουν πιο ελκυστικά περιβάλλοντα μάθησης.

3.2.1. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η εξ αποστάσεως εκπαίδευση εμφανίστηκε με την ίδρυση και λειτουργία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (εν συντομία Ε.Α.Π.), που έγινε με τον Ν.2552/1997 (ΦΕΚ 266/24-12-1997), το οποίο και άλλαξε το τοπίο της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη χώρα. (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2022) Και δεν υπάρχει καλύτερη αναφορά σ' αυτό από τη Wikipedia, όπου επισημαίνεται ότι «*αποστολή και στόχος του αποτελεί η παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας για εκπαίδευση από απόσταση*». (wiki, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2022)

Εξάλλου δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά από το να ακολουθήσει το παράδειγμα πολλών χωρών της Ευρώπης με πρώτη τη Μεγάλη Βρετανία, της οποίας το Ανοικτό Πανεπιστήμιο αριθμεί ήδη περισσότερους από 250.000 φοιτητές, όπως υπογραμμίζεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του Ε.Α.Π.!

Ο Αναστασιάδης (2017), στηριζόμενος σε ένα μεγάλο αριθμό πηγών, παρουσιάζει μια ιστορική αναδρομή με τις πρώτες προσπάθειες που σημειώθηκαν στην Ελλάδα όσον αφορά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μάλιστα τη χαρακτηρίζει ως «συμπληρωματική», επικαλούμενος τη Βασάλα, μιας και θεωρεί ότι λειτουργεί παράλληλα με το συμβατικό σχολείο.

Ενδεικτικά αναφέρει:

- ✎ Τέλη δεκαετίας 1990: Σχεδιασμός περιβάλλοντος ασύγχρονης επικοινωνίας (forum) για μαθητές της ομογένειας στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών».
- ✎ 1999-2013: Πρόγραμμα «ΟΙΚΑΔΕ»: αξιοποίηση της τηλεδιάσκεψης στο δημοτικό σχολείο ως μέσο επικοινωνίας και συνεργασίας ανάμεσα σε σχολεία της Ελλάδας, της Κύπρου και της ομογένειας. (Φορέας υλοποίησης: Τράπεζα Κύπρου).
- ✎ 2000: Πρόγραμμα «ΣΧΕΔΙΑ»: Έναρξη συνεργασίας 46 δημοτικών σχολείων από 32 απομακρυσμένα νησιά της Ελλάδας με στόχο την εισαγωγή και αξιοποίηση των ΤΠΕ καθώς και την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης. (Φορέας υλοποίησης: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Αιγαίου - Προγραμματικός Φορέας: Πρώην Υπουργείο Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής).
- ✎ Ευρωπαϊκή δράση eTwinning (στην οποία συμμετέχει και η Ελλάδα) που στοχεύει στην ανταλλαγή ιδεών και πρακτικών μέσα από μικρής ή μεγάλης διάρκειας συνεργασίες δημιουργώντας στην ουσία μια διαδικτυακή κοινότητα μάθησης της Ευρώπης.
- ✎ 2000-2015: Πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ»: Ξεκίνησε το 2000 από την Κύπρο και επεκτάθηκε το 2004 στην Ελλάδα. Αφορά τη συνεργασία σχολείων Ελλάδας και Κύπρου στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου περιβάλλοντος «συμπληρωματικής» σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όπου η τηλεδιάσκεψη έχει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Πολύ σημαντική είναι η εμφάνιση του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.) στα δρώμενα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη χώρα μας. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Παρασκευάς (2015) είναι το εθνικό δίκτυο του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων που διασυνδέει με ηλεκτρονικό τρόπο - και με την ασφάλεια της

πιστοποιημένης πρόσβασης των χρηστών – όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε Ελλάδα και στο εξωτερικό καθώς και υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων. Επισημαίνει ότι παρέχει δυνατότητες ηλεκτρονικής μάθησης, επικοινωνίας και τεχνικής υποστήριξης στους χρήστες του και αποτελεί πλέον «τη ραχοκοκαλιά» του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Σε μια σύντομη ιστορική αναδρομή που κάνει ο ίδιος, αναφερόμενος στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, υποδεικνύει ως έτος ορόσημο το 2000 μιας και τότε συγκροτήθηκε ως ενιαίο εθνικό δίκτυο σχολείων, ύστερα από μια σειρά ενεργειών και δράσεως που προηγήθηκαν τόσο από το Υπουργείο Παιδείας όσο και του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.). Αξιοσημείωτη είναι η ανάπτυξη που παρουσίασε μεταξύ 2000-2006 λόγω συγχρηματοδοτούμενων πόρων αλλά και το 2008 με πόρους από το επιχειρησιακό πρόγραμμα για την Κοινωνία της Πληροφορίας. Τέλος, από το 2010 ξεκίνησε και η αναβάθμιση των συνδέσεων των σχολείων με οπτικές ίνες και η συνεργασία του με 2 μεγάλα εθνικά δίκτυα, το ΕΔΕΤ και το ΣΥΖΕΥΞΙΣ.

Συμπληρωματικά, ο Παρασκευάς αναφέρει ότι μια από τις πολλές υπηρεσίες του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.) είναι η υπηρεσία ηλεκτρονικής τάξης (<http://eclass.sch.gr/>), που, όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της, «είναι μια σύγχρονη εκπαιδευτική πλατφόρμα για μαθητές και εκπαιδευτικούς, και χρησιμοποιείται καθημερινά στα σχολεία όλης της χώρας. Αποτελεί ένα ευέλικτο, ασφαλές και απλό στη χρήση ψηφιακό περιβάλλον για τη μάθηση, την επικοινωνία και τη συνεργασία, υποστηρίζοντας πολλά εκπαιδευτικά σενάρια.» (Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη, η-τάξη, 2022)

3.3 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση διακρίνεται σε 2 κύριες μορφές: τη σύγχρονη (synchronous) και την ασύγχρονη (asynchronous). Κάποιοι ερευνητές αναφέρουν και τη δυνατότητα συνδυασμού δια ζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δημιουργώντας μια μορφή μικτής εκπαίδευσης και μάθησης (blended learning) που τα τελευταία χρόνια βρίσκει πολλούς υποστηρικτές.

Στα υποκεφάλαια που ακολουθούν, η ερευνήτρια παρουσιάζει τις παραπάνω μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κάνοντας έναν συνδυασμό βιβλιογραφικών και διαδικτυακών πηγών.

3.3.1 Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Κατά τη Wikipedia η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση (synchronous distance education) αποτελεί μια διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης που συμβαίνει σε πραγματικό χρόνο αλλά σε διαφορετικό τόπο. Εκεί επισημαίνεται και το ότι η τηλεδιάσκεψη αποτελεί χαρακτηριστικό της παράδειγμα καθώς και η χρήση δωματίου για διενέργεια ζωντανής συζήτησης, live chatroom όπως συνηθίζεται να λέγεται. (wiki, Distance Education, 2022)

Η Βαλασίδου (2005) ορίζει τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως «ένα πραγματικού χρόνου καθοδηγούμενο από τον εκπαιδευτικό γεγονός, στο οποίο όλοι οι συμμετέχοντες βρίσκονται την ίδια στιγμή στο διαδίκτυο και επικοινωνούν απευθείας ο ένας με τον άλλο».

Τόσο ο Ρουmeliώτης (2016) όσο και ο Παρασκευάς (2015), τονίζουν ότι η δυνατότητα επικοινωνίας και συνεργασίας μαθητών και εκπαιδευτικών επιτυγχάνεται με τη βοήθεια μιας σειράς διαδικτυακών εργαλείων που προσφέρουν οι πλατφόρμες που χρησιμοποιούνται. Συγκεκριμένα:

- Διαμοιρασμός εφαρμογών (Application Sharing) όπως PowerPoint presentation, word documents, Web browser, κ.ά..
- Συνδιασκέψεις (Conferences)
- Οπτικοακουστική ταυτόχρονη επικοινωνία (Audio & Video Communication)
- Ηλεκτρονικός μαυροπίνακας/ ασπροπίνακας (Blackboard/Whiteboard)

Ο Φραγγίδης (χ.χ.) υπογραμμίζει ότι οι πλατφόρμες που προσφέρονται για σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση διακρίνονται σε εμπορικές και ανοικτού λογισμικού.

Στην παρακάτω εικόνα δίνονται ενδεικτικά κάποιες από αυτές που αναφέρει:

Εμπορικές πλατφόρμες	Πλατφόρμες Ανοικτού Λογισμικού
<ul style="list-style-type: none"> • Blackboard (http://www.blackboard.com/) • Webex (https://www.webex.com/) • Zoom (https://zoom.us/) • Meet (https://meet.google.com/) • Microsoft Teams (https://microsoft.com/el-gr/microsoft-teams/group-chat-software) 	<ul style="list-style-type: none"> • BigBlueButton (http://bigbluebutton.org/) • OpenMeetings (http://openmeetings.apache.org/)

Εικόνα 26 Πλατφόρμες σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Όπως επισημαίνουν και οι συντελεστές/συγγραφείς του υλικού που χρησιμοποιήθηκε για τη ταχύρρυθμη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (T4E), η οποία υλοποιήθηκε στα τέλη του σχολικού έτους 2020-2021, ως πλεονεκτήματα αυτής της μορφής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θεωρούνται η ύπαρξη διάδρασης και αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς, «η προώθηση της δυναμικής εξερεύνησης θεμάτων, ιδεών και ορισμών» - κάτι που γίνεται και με την μετωπική διδασκαλία- καθώς και η διασαφήνιση σημείων που χρήζουν ερμηνείας κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. (T4E, χ. χ.)

Στον αντίποδα αυτών οι ίδιοι αναφέρουν τη μη ύπαρξη ευελιξίας ως προς τον χρόνο υλοποίησης του μαθήματος και την πιθανή ύπαρξη τεχνικών προβλημάτων ή την έλλειψη της απαιτούμενης υλικοτεχνικής υποδομής με αποτέλεσμα να μην εξελίσσεται ομαλά η μαθησιακή διαδικασία. Επιπλέον, αξιοσημείωτη είναι η άποψη του Τσαλουκίδη (2019) που θεωρεί βασικό μειονέκτημα την «απρόσωπη επικοινωνία» που υπάρχει μιας και η απουσία της ανθρώπινης επαφής θα μπορούσε να οδηγήσει «στην κοινωνική αποξένωση» ανάμεσα στα μέλη της ομάδα των εκπαιδευομένων.

Σύμφωνα με τον Lim (2017) πολύ σημαντική είναι η άμεση ανατροφοδότηση που μπορεί να υπάρξει κατά την σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιας και εκπαιδευτικός και μαθητές συνεργάζονται σε πραγματικό χρόνο, όπως συμβαίνει και σε μια παραδοσιακή τάξη. Από τη άλλη, ως βασικά μειονεκτήματα αναφέρει

τη δυσκολία ελέγχου της εικονικής τάξης από το εκπαιδευτικό σε περίπτωση μεγάλου αριθμού μαθητών καθώς και τα τεχνικά προβλήματα που συχνά παρατηρούνται (όπως βλάβες εξοπλισμού, κακή σύνδεση στο διαδίκτυο), που μπορεί να επηρεάσουν κατά πολύ την ποιότητα της επικοινωνίας κατά τη διδασκαλία.

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί και η άποψη των Clark, Strudler, & Grove (2015) που τονίζουν ότι μεγάλο πλεονέκτημα της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αποτελεί η δημιουργία της αίσθησης της κοινωνικής παρουσίας και του «ανήκειν» σε μια ομάδα μειώνοντας τα συναισθήματα απομόνωσης, ενισχύοντας την συνεργατική μάθηση και βελτιώνοντας ελαφρώς την απόδοση των μαθητών.

3.3.2 Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η Βαλασίδου (2005) δίνοντας έναν ορισμό για τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση (asynchronous distance education) αναφέρει ότι *«είναι η εκπαίδευση στην οποία η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευομένου συμβαίνει περιοδικά με κάποια χρονική καθυστέρηση»*.

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) σε Οδηγό που στάλθηκε στα σχολεία και αναφέρεται στον σχεδιασμό μαθημάτων εξ αποστάσεως (Σεπτέμβριος 2020), αναφέρει ότι κατά την ασύγχρονη εκπαίδευση καθοριστικής σημασίας είναι η δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού που θα αξιοποιηθεί κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας χωρίς να αποτελεί προϋπόθεση η ταυτόχρονη παρουσία εκπαιδευτικών και μαθητών. (Οδηγός, Ι.Ε.Π., 2020)

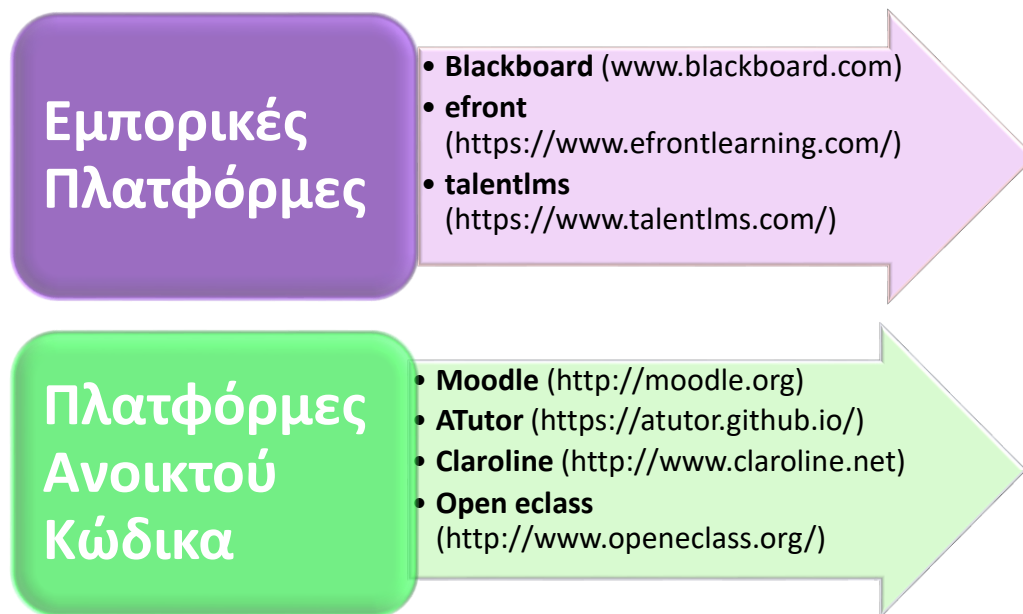
Για την διεξαγωγή της ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης απαιτείται η ύπαρξη μιας πλατφόρμας Ασύγχρονης Εκπαίδευσης, στην οποία μπορεί κανείς να έχει πρόσβαση με τη χρήση κωδικών.

Ο Γκίκας (2020) αναφέρει ότι κατά τη ασύγχρονη εκπαίδευση η διδασκαλία και η επικοινωνία γίνεται μέσω συστημάτων λογισμικού, τα οποία επιτρέπουν την από απόσταση και σε μη πραγματικό χρόνο παροχή του εκπαιδευτικού υλικού που απαιτείται για τη διεξαγωγή της διδασκαλίας.

Ο Ρουμελιώτης (2016), ανατρέχοντας στην ξένη βιβλιογραφία, κάνει λόγο για την ύπαρξη πλατφορμών λογισμικού που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για το λόγο αυτό, οι οποίες ονομάζονται Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (Learning Management Systems-LMS). Ο ίδιος αναφέρει ότι στην ουσία αποτελούν συστήματα/εφαρμογές λογισμικού, που επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να σχεδιάσουν, να διανείμουν και να διαχειριστούν μαθησιακό υλικό, να αξιολογήσουν τους μαθητές τους, να συνεργαστούν και να επικοινωνήσουν και όλα αυτά με τη βοήθεια εργαλείων που τους προσφέρονται. Ενδεικτικά αναφέρει τις παρακάτω πλατφόρμες λογισμικού:

- Τα Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης (LMS- Learning Management Systems) , τα οποία επιτρέπουν τη σχεδίαση, παροχή και διαχείριση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων από απόσταση.
- Τα Συστήματα Διαχείρισης Περιεχομένου (CMS - Content Management Systems) τα οποία είναι ένας ευρύς όρος που καλύπτει διαδικασίες αποτελεσματικής διάδοσης περιεχομένου μέσω διαδικτύου με κύριες εφαρμογές τους τη συγγραφή, την αποθήκευση, τη δημοσίευση και τη ροή των εργασιών .
- Τα Συστήματα Διαχείρισης Μαθησιακού Περιεχομένου (LCMS - Learning Content Management Systems) που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία, αποθήκευση και επαναχρησιμοποίηση εξατομικευμένου περιεχομένου e-Learning το οποίο έχει κατασκευαστεί στη λογική των μαθησιακών αντικειμένων (learning objects).

Ο Φραγγίδης (χ.χ.) τονίζει τη δυνατότητα που προσφέρουν αυτές οι πλατφόρμες στον εκπαιδευτικό για σχεδιασμό και διαχείριση του μαθήματος από απόσταση και αναφέρει μια σειρά από εμπορικές και ανοικτού λογισμικού πλατφόρμες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, που παρουσιάζονται στην παρακάτω εικόνα :

Εικόνα 27 Πλατφόρμες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Έτσι, η διδασκαλία και η επικοινωνία εκπαιδευτικού και μαθητή η οποία γίνεται μέσω ενός *Συστήματος Διαχείρισης Μάθησης/ Περιεχομένου/ Μαθησιακού Περιεχομένου* υλοποιείται ως εξής: ο εκπαιδευτικός αναρτά σ' αυτό το εκπαιδευτικό υλικό που έχει επιλέξει σύμφωνα με τους μαθησιακούς στόχους που έθεσε (ασκήσεις, ψηφιακές παρουσιάσεις, κούιζ, κ.ά.) και οι μαθητές καλούνται να το μελετήσουν και να 'δουλέψουν' πάνω σ' αυτό με τον δικό τους ρυθμό μέσα όμως στα χρονικά πλαίσια που έχουν οριστεί από το εκπαιδευτικό και –όπως επισημαίνει και ο Ρουμελιώτης (2016)- με τη δυνατότητα επικοινωνίας μαζί του μέσω μηνυμάτων, προκειμένου να δοθούν διευκρινήσεις ή να λυθούν απορίες .

Ανατρέχοντας τόσο στο υλικό ταχύρρυθμης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών (T4E) του ΙΕΠ όσο και στις Μανούσου και άλλες (2020β), παρουσιάζονται τα κύρια εργαλεία που συνήθως προσφέρονται σε μια πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης προς αξιοποίηση από εκπαιδευτικούς και μαθητές:

- *Emails* (επικοινωνία εκπαιδευτικού –μαθητών ή και γονέων όσον αφορά μικρότερα παιδιά)
- *Πίνακες συζητήσεων/blogs/forum* (ανταλλαγή απόψεων)
- *Κοινόχρηστα Ημερολόγια* (ορισμός συγκεκριμένων ημερομηνιών υλοποίησης ή/και παράδοσης δραστηριοτήτων)

- *Παρουσιάσεις PowerPoint, Υπερσυνδέσεις, Ηλεκτρονικά βιβλία, Εκπαιδευτικές εφαρμογές* (εμπλουτισμός της διδασκαλίας και χρήση τους σε επιμορφώσεις)
- *Εισαγωγή πολυμέσων βίντεο και ήχου* (εμπλουτισμός διδασκαλίας και επικοινωνίας σε περίπτωση ηχογραφημένων μηνυμάτων)
- *Ψηφιακές βιβλιοθήκες/Βάσεις δεδομένων* (διαχείριση πηγών πληροφόρησης)
- *Ψηφοφορία/έρευνα* (διερεύνηση τάσεων και απόψεων σε ποικιλία θεμάτων)

Σ' αυτό που συμφωνούν οι παραπάνω βιβλιογραφικές πηγές είναι ότι όλα αυτά τα εργαλεία βοηθούν πολύ τους μαθητές στη μελέτη και κατανόηση του εκπαιδευτικού υλικού που τους προσφέρετε αξιοποιώντας και τη δυνατότητα εξάσκησης και επανάληψης σε τόπο και χρόνο που οι ίδιοι επιλέγουν. Επίσης, θετικό θεωρούν ότι οι μαθητές με την ασύγχρονη εκπαίδευση μαθαίνουν να ανατρέχουν σε πόρους που τους προωθούνται με σκοπό την εξερεύνηση και τη μελέτη τους. Τέλος, επισημαίνουν ότι με τη χρήση των συστημάτων λογισμικού που προσφέρονται, ενισχύεται η ψηφιακή παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού μιας και τα βίντεο, τα αρχεία ήχου και οι ψηφιακές συζητήσεις διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο. (Βαλασίδου, 2005; Γκίκας, 2020; Ρουμελιώτης, 2016; Οδηγός, ΙΕΠ, 2020; Μανούσου & άλλοι, 2020β; T4E, χ. χ.)

Οι Arkorful & Abadoo (2015) επισημαίνουν ότι κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιας και τα πάντα γίνονται από απόσταση, όχι σε 'πρώτο χρόνο' και χωρίς άμεση αλληλεπίδραση εκπαιδευτικών και μαθητών, απαιτούνται και ισχυρά κίνητρα από τους εκπαιδευτικούς αλλά και ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης χρόνου από τους μαθητές προκειμένου να δείξουν ενδιαφέρον και να εμπλακούν χωρίς ιδιαίτερες επιπτώσεις στην όλη μαθησιακή διαδικασία.

Επίσης, ο Öztürk (2021) αναλύοντας την διεθνή βιβλιογραφία, επισημαίνει ως θετικό σημείο της ασύγχρονης εκπαίδευσης, τη δυνατότητα που δίνεται στους μαθητές για απεριόριστες επαναλήψεις στο εκπαιδευτικό υλικό που τους προσφέρεται και μάλιστα ακολουθώντας τον προσωπικό τους ρυθμό μελέτης και σε περιβάλλον μάθησης που θα οργανώσουν οι ίδιοι. Από την άλλη, δίνει έμφαση στην έλλειψη αλληλεπίδρασης σε πραγματικό χρόνο που συχνά οδηγεί σε

μειωμένα κίνητρα και λιγότερο ενδιαφέρον για το μάθημα μιας και οι μαθητές νιώθουν λιγότερο αναπτυσσόμενη την αίσθηση της συμμετοχικότητας.

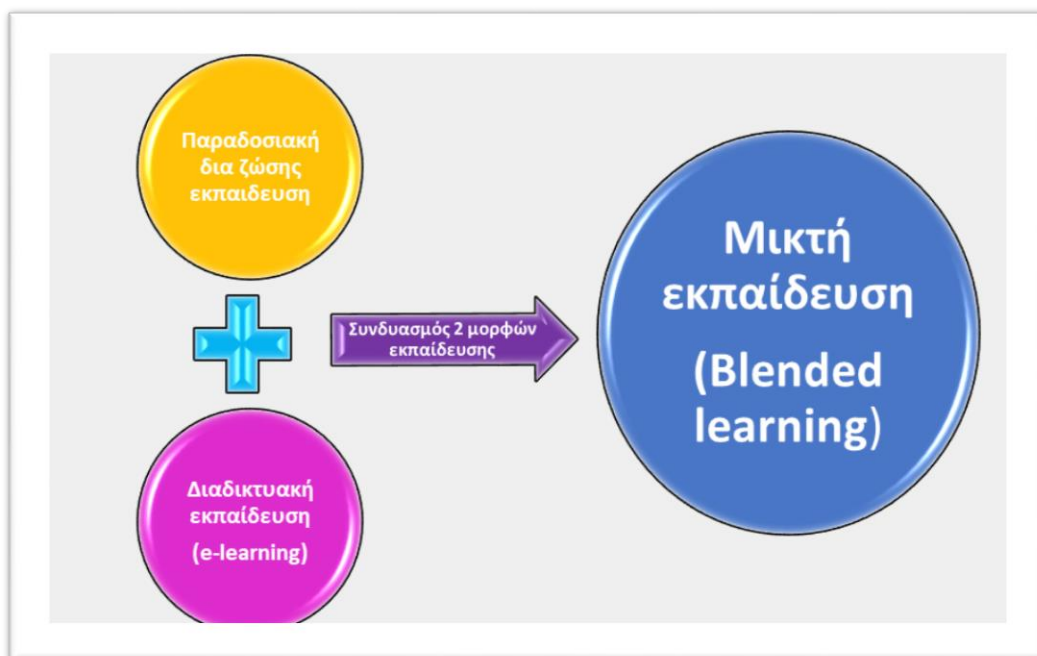
Συνοψίζοντας, παρατίθεται ένα μέρος του συμπεράσματος των Μανούσου και άλλων (2020β) για τον ρόλο της ασύγχρονης επικοινωνίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση: *«Η ασύγχρονη επικοινωνία είναι ο κύριος πυλώνας του εκπαιδευτικού σχεδιασμού καθώς στο πλαίσιο της ασύγχρονης έχουμε την ανάρτηση του εκπαιδευτικού υλικού και όλων των χρήσιμων πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εξέλιξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης».*

3.3.3 Μικτή Μάθηση (Blended learning)

Στην διαδικτυακή πλατφόρμα της Ευρώπης για τη σχολική εκπαίδευση (School Education Gateway) γίνεται εκτενής αναφορά στην μικτή μάθηση. Εκεί συναντάμε και έναν ορισμό σύμφωνα με τον οποίο *«η μικτή μάθηση αποτελεί μια διδακτική και μαθησιακή διαδικασία, η οποία ενσωματώνει μια σειρά παραγόντων όπως τα μαθησιακά περιβάλλοντα (σπίτι, σχολείο, ψηφιακή τάξη, αλλού), την διαδικασία ανάπτυξης ικανοτήτων, τον συναισθηματικό τομέα και ανθρώπους (παιδιά, γονείς εκπαιδευτικούς)».* (School Education Gateway, 2022)

Κατά την Κατσίνα (2016) η μικτή μάθηση αποτελεί ένα «πάντρεμα» μετωπικής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης η οποία και στηρίζεται στις υπηρεσίες και δυνατότητες του διαδικτύου. Σύμφωνα με την ίδια, η μικτή μάθηση στην ουσία αναμιγνύει διάφορους τρόπους και μεθοδολογίες μάθησης και εκπαίδευσης, που συνήθως ξεκινούν με τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας μέσα στην τάξη και συνεχίζουν εξ αποστάσεως με την αξιοποίηση εκπαιδευτικών λογισμικών και web 2.0 εργαλείων. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται ένας συνδυασμός τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, σύγχρονης και ασύγχρονης μάθησης και επικοινωνίας.

Την ίδια άποψη εκφράζει και ο Hill (2020) αναφέροντας ότι η μικτή μάθηση στην ουσία είναι μια μορφή διδασκαλίας και μάθησης, όπου δραστηριότητες που γίνονται πρόσωπο με πρόσωπο αναμιγνύονται ή συνδυάζονται με μαθησιακές δραστηριότητες με τη χρήση της τεχνολογίας που όμως δεν προσφέρονται σε πραγματικό χρόνο και σε συγκεκριμένο τόπο. (Blended Learning Webinar, British University of Dubai, 2020)

Εικόνα 28 Μικτή Εκπαίδευση (Blended Learning)

Τέλος, οι Staker & Horn (2012) ορίζουν την μικτή μάθηση ως ένα επίσημο εκπαιδευτικό πρόγραμμα όπου ο μαθητής μαθαίνει εν μέρει μέσω διαδικτύου με την ύπαρξη κάποιου στοιχείου ελέγχου ως προς τον χρόνο, τον τόπο, την πορεία και / ή τον ρυθμό.

3.4 Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας του Covid-19

Ανατρέχοντας στην Wikipedia και στο λήμμα “COVID-19” αναφέρεται, ανάμεσα στα άλλα, ότι είναι μια «οξεία πνευμονική νόσος», μια «μολυσματική ασθένεια» που προκαλείται από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2 . Εκεί δηλώνεται ότι πρώτη φορά ο ιός και η ασθένεια καταγράφηκαν στην πόλη Γουχάν (Wuhan) της Κίνας στα τέλη του 2019 και με γρήγορους ρυθμούς επεκτάθηκε σε ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο, γεγονός που οδήγησε τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.) να ανακηρύξει την κατάσταση αυτή ως «πανδημία». (wiki, Covid-19, 2022)

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα πολλές χώρες – ανάμεσά τους και η Ελλάδα- πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2020, να πάρουν πολύ αυστηρά μέτρα για τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, κάτι που είχε τεράστιες συνέπειες σε όλες σχεδόν τις πτυχές της οικονομικής, κοινωνικής αλλά και εκπαιδευτικής ζωής.

Η UNESCO, πάντα ευαισθητοποιημένη για ό,τι συμβαίνει γύρω μας, συν τοις άλλοις, αναφέρει και τις ιδιαίτερες επιπτώσεις που έφερε η πανδημία του Covid-19 σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα με το κλείσιμο των σχολείων, το οποίο, λόγω της έξαρσης των κρουσμάτων, επιβλήθηκε σε ένα μεγάλο αριθμό χωρών. Μάλιστα, επισημαίνει ότι 1,5 δισεκατομμύριο μαθητές και νέοι έπρεπε να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα που επέφεραν και μια αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας και μάθησης, βάζοντας μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη φαρέτρα των εκπαιδευτικών συστημάτων παγκοσμίως. (UNESCO, Education Response, Global Coalition, 2022)

Αυτό βέβαια, μιας και έγινε ραγδαία, ανέδειξε πολλά μειονεκτήματα όσον αφορά την εκπαίδευση των μη προνομιούχων μαθητών αλλά προκάλεσε και άγχος και σύγχυση στους εκπαιδευτικούς καθώς είτε δεν διέθεταν τον απαραίτητο εξοπλισμό για την παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είτε δεν γνώριζαν τις νέες μορφές εξ αποστάσεως διδασκαλίας, που καλούνταν να εφαρμόσουν, έχοντας να στηρίξουν παράλληλα ψυχολογικά και τους μαθητές τους. Αναφορά όμως γίνεται και για τους γονείς που, αν και βρέθηκαν απροετοίμαστοι για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, έπρεπε να βοηθήσουν, όπως μπορούσαν, το όλο εγχείρημα με δυσκολίες πολλές φορές λόγω εκπαιδευτικών αδυναμιών ή ελλιπούς εξοπλισμού. (UNESCO, Covid-19, Education Response, Consequences, 2022)

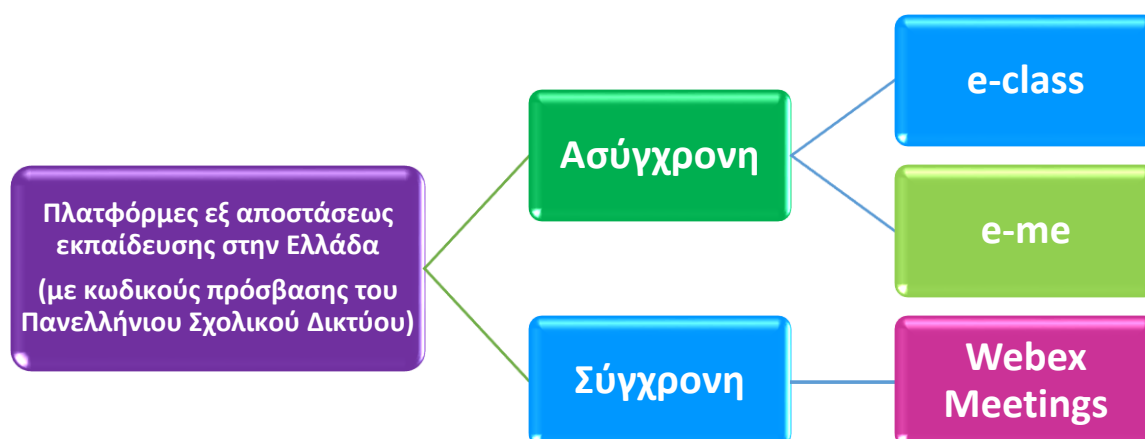
Επίσης, η UNESCO υπήρξε πρωτεργάτης και στη σύσταση του Παγκόσμιου Συνασπισμού για την Εκπαίδευση (Global Education Coalition), ο οποίος αριθμεί πάνω από 175 μέλη. Χαρακτηρίστηκε ως «*μια πλατφόρμα συνεργασίας και ανταλλαγής για την προστασία του δικαιώματος στην εκπαίδευση τόσο κατά τη διάρκεια της πανδημίας όσο και στην κινητοποίηση της υποστήριξης της μαθησιακής συνέχειας μετριάζοντας τον αντίκτυπο του κλεισίματος των σχολείων*» (UNESCO, Education Response, Global Coalition, 2022) στις χώρες που επηρεάστηκαν, βοηθώντας τους «*να αναβαθμίσουν τις βέλτιστες πρακτικές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*» με την συνδρομή εταίρων από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. (KPMG, Global Education Coalition, 2022)

Σημαντική υπήρξε και η παρουσίαση-πρόταση από μέρους της UNESCO μιας λίστας εκπαιδευτικών εφαρμογών, πόρων και πλατφορμών με στόχο τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, μάθησης και επικοινωνίας όλων

των εμπλεκομένων . Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προτάσεις αυτές δεν έχουν τη ρητή έγκριση της UNESCO αλλά επιλέχθηκαν λόγω του μεγάλου αριθμού χρηστών που είχαν και αυτό ίσως ενίσχυε την απόδειξη της αποτελεσματικότητάς τους. (UNESCO, Education response, Solutions, 2022)

Αξίζει να σημειωθεί και η άμεση κινητοποίηση όλων των χωρών της Ευρώπης που έλαβαν μέτρα για την στήριξη της συνέχισης της διδασκαλίας και της μάθησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Χαρακτηριστικά, στη διαδικτυακή πλατφόρμα της Ευρώπης για τη σχολική εκπαίδευση “School Education Gateway” –που έχει την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής- παρουσιάζονται οι εθνικοί ιστότοποι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που αξιοποιήθηκαν από την εκπαιδευτική κοινότητα, προκειμένου να διασφαλιστεί η εκπαιδευτική συνέχεια αλλά αυτή τη φορά σε ψηφιακό περιβάλλον. (School Education Gateway, European National Websites, 2022)

Από την άλλη, στην Ελλάδα οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν με μια σειρά εγκυκλίων που στάλθηκαν στα σχολεία, να παράσχουν, κατά το πρώτο κλείσιμο το σχολείων τον Μάρτιο του 2020, προαιρετικά, και κατά το δεύτερο κλείσιμο των σχολείων τον Νοέμβριο του 2020, υποχρεωτικά, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτό έγινε με τη χρήση εγκεκριμένων από το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων πλατφορμών αξιοποιώντας και τις 2 μορφές της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, τη σύγχρονη και την ασύγχρονη. Συγκεκριμένα , για την μεν σύγχρονη επιλέχθηκε η χρήση της πλατφόρμας Webex Meetings της εταιρίας Cisco, για τη δε ασύγχρονη οι ψηφιακές εκπαιδευτικές πλατφόρμες eclass και e-me. Επισημαίνεται ότι η πρόσβαση των εκπαιδευτικών και των μαθητών ήταν περιορισμένη μόνο σε αυτούς που ήταν εγγεγραμμένοι στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και έτσι διέθεταν έναν μοναδικό κωδικό πρόσβασης, καθιστώντας πιο ασφαλή τα ψηφιακά αυτά περιβάλλοντα. Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων μερίμνησε για τη δημιουργία ιστοτόπου προκειμένου τα μέλη της σχολικής κοινότητας να μπορέσουν να ενημερωθούν για το ό,τι έχει να κάνει με τη εξ αποστάσεως εκπαίδευση στη χώρα μας. Στον ίδιο ιστότοπο προτείνονται και χρήσιμα εργαλεία που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στην ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. (Μαθαίνουμε Ασφαλείς, Υ.ΠΑΙ.Θ., 2022)

Εικόνα 29 Πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Ελλάδα (με κωδικούς πρόσβασης του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου - Π.Σ.Δ.)

Όμως, η πανδημία Covid-19 προβλημάτισε και μια σειρά μελετητών παγκοσμίως, οι οποίοι τονίζουν την αναγκαιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και τις αδυναμίες που προέκυψαν κατά την εφαρμογή της. Ενδεικτικά :

Οι Hodge et al. (2020) θεωρούν 'συγκλονιστική' την ταχύτητα μετάβασης από την παραδοσιακή στην ηλεκτρονική-εξ αποστάσεως διδασκαλία τονίζοντας το άγχος που προκάλεσε σε μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών, οι οποίοι βρέθηκαν απροετοίμαστοι για κάτι τέτοιο, με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν εκπαιδευτικό υλικό χωρίς να εκμεταλλευτούν πλήρως τις δυνατότητες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Έτσι, οι μελετητές αυτοί έκριναν ότι ο κατάλληλος όρος που θα μπορούσε να αποδοθεί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση την εποχή της πανδημίας του Covid-19 είναι «*Επείγουσα Εξ Αποστάσεως Διδασκαλία*» ("*Emergency Remote Teaching*") και αυτό γιατί, κατά τους ίδιους, πρωταρχικός της στόχος ήταν η παροχή «*προσωρινής πρόσβασης*» στη διδασκαλία και μιας εκπαιδευτικής υποστήριξης τέτοιας που θα μπορούσε να υπάρξει σε περίοδο έκτακτης ανάγκης.

Οι Hamilton et al. (2020) αναφέρουν ότι η εμφάνιση του Covid-19 έφερε «*σαρωτικές αλλαγές*» στη μάθηση στα σχολεία των Η.Π.Α., μιας και με το κλείσιμο έπρεπε να στραφούν άμεσα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχοντας να αντιμετωπίσουν αρκετά προβλήματα (όπως ύπαρξη ή όχι υλικοτεχνικής

υποδομής σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, ανάγκη ανάπτυξης στρατηγικής με στόχο την εμπλοκή των παιδιών στην όλη διαδικασία, κ.ά.).

Οι Sun, Tang & Zuo (2020) αναφερόμενοι στην κατάσταση που επικρατούσε στην Κίνα, κάνουν λόγο για μια *«άνευ προηγούμενου κλίμακας»* δοκιμή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και διαπιστώνουν το πόσο συνδεδεμένοι μεταξύ μας είμαστε όλοι οι κάτοικοι της γης μιας και μια πανδημία μας έφερε σε σύντομο χρονικό διάστημα σε αδιέξοδο. Παρόλα αυτά όμως θεωρούν ότι αυτή η ανάγκη *«επείγουσας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης»* θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για μεταρρυθμίσεις στον τρόπο διεξαγωγής της, όπου το καινοτόμο περιεχόμενο των μαθημάτων αλλά και η ένταξη των τεχνολογιών αιχμής στη διδασκαλία θα μπορούσαν να παίζουν σημαντικό ρόλο, με γνώμονα βέβαια την ύπαρξη αποτελεσματικής διαχείρισης. Τέλος, προτείνουν όλη αυτή η εμπειρία και η γνώση που αποκόμισαν οι εμπλεκόμενοι με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, να αποτελέσει θεμέλιο για την *«οικοδόμηση διεθνών συνεργασιών»* αλλά και ενός *«παγκόσμιου διαδικτυακού δικτύου εκπαίδευσης»*.

Οι Zhao & Watterston (2021) αναγνωρίζουν τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών σε όλο τον κόσμο να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα που δημιούργησε η πανδημία που *«εν μία νυκτί»* και χωρίς ιδιαίτερη προετοιμασία και, για αρκετούς, χωρίς ψηφιακή εμπειρία, κλήθηκαν να προσφέρουν σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Μάλιστα κατέθεσαν και προτάσεις για το τι θα ήταν καλό να *«κρατήσουμε»* και τι να *«αλλάξουμε»* από αυτή την εμπειρία κάνοντας ιδιαίτερες επισημάνσεις *«στην ανάγκη εξάλειψης του ψηφιακού χάσματος»* που παρατηρήθηκε σε έναν μεγάλο αριθμό μαθητών όσον αφορά τόσο την υλικοτεχνική υποδομή όσο και τις ψηφιακές δεξιότητες.

Η Καρδίμη (2021) παρατήρησε ότι η απότομη αυτή διακοπή των μαθημάτων και η εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας δημιούργησε *«την ανάγκη ύπαρξης του πρώτου νομοθετικού πλαισίου που να κατοχυρώνει τη δυνατότητα παροχής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης»* σε περιπτώσεις που συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι. Η ίδια, μέσα από έρευνά της σε εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου, εντόπισε άγχος κατά τη μετάβασή τους στο ψηφιακό περιβάλλον διδασκαλίας και επεσήμανε ότι αποτελεί αδήριτη ανάγκη η αναβάθμιση της

υλικοτεχνικής υποδομής σχολείων, μαθητών και εκπαιδευτικών. Επίσης, αξιοσημείωτο είναι ότι οι εκπαιδευτικοί του δείγματός της - σε μεγάλο βαθμό - θεώρησαν απαραίτητη την ύπαρξη επιμόρφωσης και μάλιστα με υποχρεωτικότητα, πάνω στα διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης και στη χρήση ψηφιακών εργαλείων γενικότερα.

Όμως αξιοσημείωτες είναι και οι τοποθετήσεις Ελλήνων μελετητών:

Οι Lionarakis et al. (2020) τονίζουν την ανάγκη των εκπαιδευτικών για άμεση επιμόρφωση πάνω στις ψηφιακές δεξιότητες μιας και κλήθηκαν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να μεταφέρουν τη διδασκαλία τους σε ψηφιακό περιβάλλον χρησιμοποιώντας εργαλεία που για πολλούς ήταν άγνωστα. Αναφέρουν την αξιολογη προσπάθεια που έγινε για κάλυψη αυτής της «αδυναμίας» με τον σχεδιασμό και ανάπτυξη ενός Μαζικού Ανοικτού Διαδικτυακού Μαθήματος (Massive Open Online Course-MOOC) για την ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα. Το MOOC αυτό έγινε με συνεργασία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) ύστερα από πρόσκληση του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.). Σημειώνεται ότι η συμμετοχή σ' αυτό ήταν προαιρετική αλλά «αγκαλιάστηκε» από αρκετούς εκπαιδευτικούς, οι οποίοι κατά την αξιολόγησή του, δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις γνώσεις που απέκτησαν, μιας και οι θεματικές ενότητες που περιελάμβανε, κάλυπταν σφαιρικά και τις 2 μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (όπως τη γνωριμία με ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, τον μαθησιακό σχεδιασμό, την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και πνευματικών δικαιωμάτων, κ.ά.).

Οι Nikiforos et al. (2021) θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν «βίαια» να μεταβούν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση χωρίς να έχουν εξασφαλιστεί «*οι απαραίτητες προϋποθέσεις*» ενώ η Foti (2020), η Φώτη (2021) και η Νικολού (2021) σε αντίστοιχες έρευνες που πραγματοποίησαν για τις/τους Νηπιαγωγούς, συμφωνούν ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποτέλεσε πρόκληση γι'αυτές/ούς και αφορμή για γνωριμία με ψηφιακά εργαλεία και εφαρμογές που δεν γνώριζαν. Δεν παρέλειψαν ωστόσο να τονίζουν ότι η έλλειψη ψηφιακού εκπαιδευτικού αποθετηρίου αλλά και η κατάλληλη επιμόρφωσή τους στα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, είχε ως αποτέλεσμα την πολύωρη προετοιμασία του εκπαιδευτικού

υλικού και την πρόκληση επιπρόσθετου άγχους και κούρασης. Επίσης αναφέρουν ότι προτιμήθηκε κατά το πρώτο κλείσιμο των σχολείων η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση με την παροχή εκπαιδευτικού υλικού κυρίως με τη χρήση mail ή σχολικού blog ενώ κατά τη δεύτερο, επικράτησε η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Ο Tziforoulos (2020) κάνει μια ιδιαίτερη περιγραφή της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών λέγοντας ότι λειτούργησαν με το ένστικτό τους *«παρασυρόμενοι από το πάθος της δουλειάς»* τους ,που αποτελεί απόρροια της αγάπης τους για τους μαθητές τους και της ανάγκης να τους διδάξουν. Τα στοιχεία αυτά είναι που τους ώθησαν να ασχοληθούν –όπως λέει χαρακτηριστικά- *«με αυτό το παιχνίδι της ηλεκτρονικής μάθησης»*.

Αξιοσημείωτη είναι και η διαπίστωση του Αναστασιάδη (2020) ότι η όλη προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων στόχευε κυρίως στην κάλυψη της τεχνολογικής υποδομής των μαθητών και στη γνωριμία όλων με τα περιβάλλοντα σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, χωρίς την ύπαρξη ενός *«ολοκληρωμένου παιδαγωγικού πλαισίου»*. Εξέφρασε μάλιστα και επιφυλάξεις για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος λόγω της έλλειψης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά και της απλής μεταφοράς του ωρολογίου προγράμματος της παραδοσιακής -πρόσωπο με πρόσωπο- διδασκαλίας, στη ψηφιακή πλατφόρμα, κάτι που, κατά τον ίδιο, δεν λειτούργησαν και ιδιαίτερα αποτελεσματικά.

Βέβαια, εδώ αξίζει να αναφερθεί και η συμβολή της ελληνικής eTwinning κοινότητας στην προσπάθεια να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς στη μετάβασή τους από την δια ζώσης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτό πραγματοποιήθηκε με τη σχεδίαση και την υλοποίηση 3 Μαζικών Ανοιχτών Διαδικτυακών Μαθημάτων (MOOCS-Massive Open Online Courses), στα οποία είχαν ελεύθερη πρόσβαση όλοι οι εκπαιδευτικοί και αφορούσαν τη χρήση και παιδαγωγική αξιοποίηση των εργαλείων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επισημαίνεται ότι τα σεμινάρια αυτά έγιναν μέσω της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης Moodle και οργανώθηκαν από την Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης eTwinning Ελλάδας σε συνεργασία με την Περιφερειακή Διεύθυνση Α/Βάθμιας και

Β/Βάθμιας Εκπαίδευσης Νοτίου Αιγαίου με τη χρήση των υποδομών του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.).

Τέλος, ο Τσινάκος, σε τοποθέτησή του, κάνει λόγο για «*παιδαγωγική αλλαγή*» που είναι άγνωστη σε πολλούς εκπαιδευτικούς και που κανείς δεν είναι σε θέση να κάνει πρόβλεψη για την έκταση που μπορεί να πάρει. (School Education Gateway,2020) Όπως και οι Hodge et al., χαρακτηρίζει την όλη κατάσταση «*Επείγουσα εξ αποστάσεως διδασκαλία*» κοιτώντας την όμως πιο θετικά και αισιόδοξα μιας και είναι πεπεισμένος ότι μπορεί να αποτελέσει αφορμή για τη σύσταση ομάδων έμπειρων εκπαιδευτικών, που θα υποστηρίζουν τη διδακτική διαδικασία σε περιπτώσεις κρίσης, προερχόμενης από διάφορες καταστάσεις αλλά και που θα σχεδιάσουν ανάλογο μαθησιακό υλικό, το οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί εξίσου με επιτυχία και σε περιόδους μη κρίσης. (Edu.ellak, Εξ αποστάσεως διδασκαλία, 2020).

3.5 Πνευματικά δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Κατά τον Βαλή και άλλους (2003) τα πνευματικά δικαιώματα, που μπορεί να υπάρχουν στην δημιουργία ψηφιακού υλικού και στην αξιοποίησή του κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, για κάποιους αποτελούν «*ιδιαιτέρως δυσχερείς παράγοντες*», με αποτέλεσμα να αποφεύγουν να χρησιμοποιούν τα εργαλεία που προσφέρει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Όπως αναφέρθηκε και στο υποκεφάλαιο 2.3.2 της παρούσας εργασίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναγνωρίζοντας τα κενά του νομοθετικού πλαισίου, προχώρησε στην έκδοση της Οδηγίας 790/2019, όπου γίνεται αναφορά στην ανάγκη προσαρμογής της διδασκαλίας στα δεδομένα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όταν αυτό απαιτείται, όταν δηλαδή συντρέχουν ειδικοί λόγοι που την καθιστούν αναγκαία.(eur-lex.europa, Οδηγία 2019/790/ΕΕ)

Η Οδηγία αυτή, αναφέρεται στις αλλαγές που πρέπει να γίνουν, προκειμένου οι εκπαιδευτικοί, όταν μεταφέρουν τη διδασκαλία τους σε ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, να μη συναντούν ιδιαίτερα προβλήματα τόσο κατά τη δημιουργία όσο και κατά τη χρήση εκπαιδευτικού υλικού προερχόμενο από τρίτους.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στο τέλος της Οδηγίας 790/2019/ΕΕ γίνεται λόγος για προτροπή προς όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμπεριλάβουν στο εθνικό τους δίκαιο ό,τι ορίζει, μιας και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα αποτελέσει και στο μέλλον σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας αξιοποιώντας πληθώρα ψηφιακών εργαλείων και πόρων.

Από την άλλη η Σινανίδου (2020) αναφερόμενη στο νόμο 2121/1993 επισημαίνει ότι στο άρθρο 21, που αναφέρεται στην αναπαραγωγή του έργου κάποιου δημιουργού κατά τη διδασκαλία με μια σειρά περιορισμών και εξαιρέσεων, δεν υπάρχει αναφορά στην ύπαρξη των ίδιων περιορισμών και εξαιρέσεων και κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επίσης, η ίδια υπογραμμίζει ότι ο νόμος αυτός κάνει λόγο για *αναπαραγωγή έργου* και όχι *παρουσίασή του στο κοινό*, κάτι που ο εκπαιδευτικός ουσιαστικά κάνει κατά την εξ αποστάσεως διδασκαλία στα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης που του παρέχονται.

Μάλιστα, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά και στην Κοινοτική Οδηγία 790/2019, που κατά τη Σινανίδου *«εκσυγχρονίζει τους κανόνες για τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας, ώστε να συμβαδίζουν με τις εξελίξεις στην εκπαίδευση»*, μιας και εκεί τονίζεται η ανάγκη για προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων κατά την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση στα πλαίσια της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Ακολούθως, η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης eTwinning, ανάμεσα στα άλλα, σχεδίασε στα πλαίσια των μαθημάτων της Ακαδημίας ψηφιακών δεξιοτήτων πολιτών και ένα μάθημα με θέμα «Πνευματική Ιδιοκτησία». Στόχος του μαθήματος ήταν οι επιμορφούμενοι να είναι σε θέση να προστατεύουν τα πνευματικά τους δικαιώματα όταν αναρτούν ψηφιακό υλικό αλλά και να μάθουν τη χρήση αλλά και τον ορισμό των αδειών Creative Commons (CC) σε έργα τους. (seminars etwinning, Πνευματική Ιδιοκτησία, Ακαδημία ψηφιακών δεξιοτήτων πολιτών , 2022)

Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί και η συμβολή του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) στην ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας με την υλοποίηση μιας σειρά επιμορφωτικών διαδικτυακών σεμιναρίων σε συνεργασία με Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) Περιφερειακών Διευθύνσεων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης. Κατά τα σεμινάρια αυτά οι

συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν τόσο για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας και ιδιαίτερα ό,τι αφορούσε το σεβασμό της κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση όσο και για την αξιοποίηση ήδη αναρτημένο ψηφιακού υλικού χωρίς να θίγονται τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού του. Επίσης, θα μπορούσε να προσθέσει κανείς ότι σημαντικό κομμάτι αυτών των σεμιναρίων αποτέλεσε και η αναφορά των εισηγητών σε διαδικτυακές πηγές, από τις οποίες θα μπορούσαν οι εκπαιδευτικοί να αντλήσουν νόμιμο υλικό προς αξιοποίησή του τόσο κατά τη σύγχρονη όσο και κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. (Ο.Π.Ι., Εκδηλώσεις, 2022; Πνευματικά δικαιώματα και σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Βαγενά, Κολοτούρου, 2020)

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερη σημασία και για το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) ήταν η απόδοση του απαιτούμενου σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού που θα χρησιμοποιούσαν οι εκπαιδευτικοί κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αυτό αποδεικνύεται από την εκτεταμένη αναφορά που γίνεται - μέσω ενός οδηγού του Ι.Ε.Π. - στο νόμο 2121/1993 και σε συγκεκριμένα άρθρα που τα διασφαλίζουν. Συμπληρωματικά, προέβη σε παρουσίαση και ερμηνεία των αδειών Creative Commons στοχεύοντας τόσο στον σεβασμό τους όσο και στη χρήση τους από τους εκπαιδευτικούς σε περίπτωση δημιουργίας ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού και ανάρτησής του στις πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και σε ψηφιακά αποθετήρια γενικότερα. (Υ.ΠΑΙ.Θ., Μαθαίνουμε ασφαλείς, 2020; Ι.Ε.Π., Οδηγός για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, 2020)

3.6 Πηγές εκπαιδευτικού υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης

«Οι ανοικτές εκπαιδευτικές πηγές ορίζονται γενικά ως ένα σύνολο περιεχομένου που είτε υπάρχει στον δημόσιο τομέα είτε έχει κυκλοφορήσει με άδεια και επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς και σε άλλους χρήστες να έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε αυτό, να το αναθεωρούν και να το αναδιανέμουν όπως αυτοί κρίνουν κατάλληλα».(openbook, Ανοικτές Πηγές Εκπαίδευσης, 2022)

Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένες ανοικτές εκπαιδευτικές πηγές που λειτουργούν και εμπλουτίζονται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) καθώς και ψηφιακά αποθετήρια που το

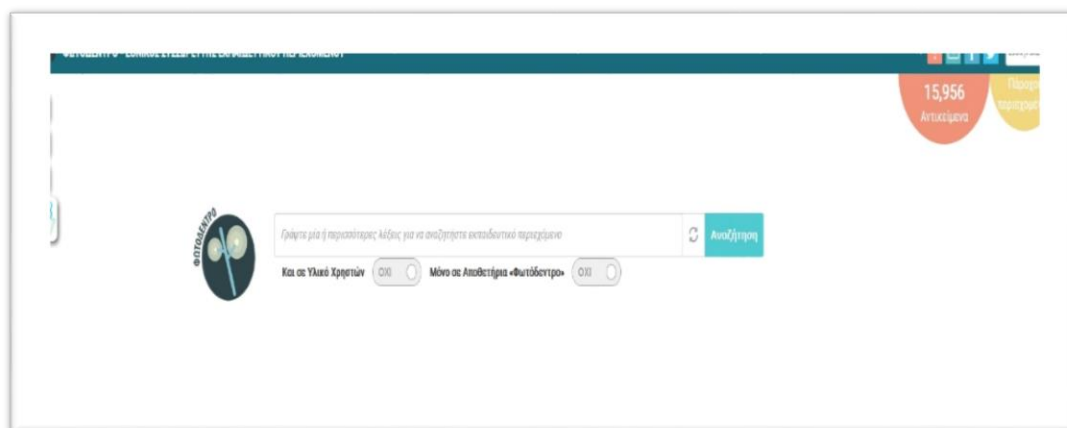
Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων τα διαθέτει στην ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα, όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντλήσουν αξιόλογο εκπαιδευτικό υλικό αλλά και να τα ενισχύσουν με δικές τους προτάσεις διδασκαλίας και μάθησης.

Επισημαίνεται ότι στα περισσότερα από αυτά έχουν οριστεί ανοιχτές άδειες χρήσης Creative Commons, προκειμένου να είναι ηθικά και νομικά κατοχυρωμένοι τόσο οι δημιουργοί του διατιθέμενου υλικού όσο και οι χρήστες του. Επίσης διευκρινίζεται ότι συνοδεύονται από κείμενα που είναι παρμένα κυρίως από την αρχική σελίδα των εν λόγω ιστοτόπων και ψηφιακών αποθετηρίων και αρκετά από αυτά τα συναντάμε και σε άλλες μεταπτυχιακές εργασίες, που η θεματολογία τους σχετίζεται με τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα αλλά και στον χώρο της εκπαίδευσης ειδικότερα .(Τσιγγέλη , 2020; Ζέρβου, 2016)

Τέλος γίνεται παρουσίαση κάποιων ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων που προσφέρονται στην παγκόσμια εκπαιδευτική κοινότητα για αξιοποίηση και κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Φωτόδεντρο Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/>

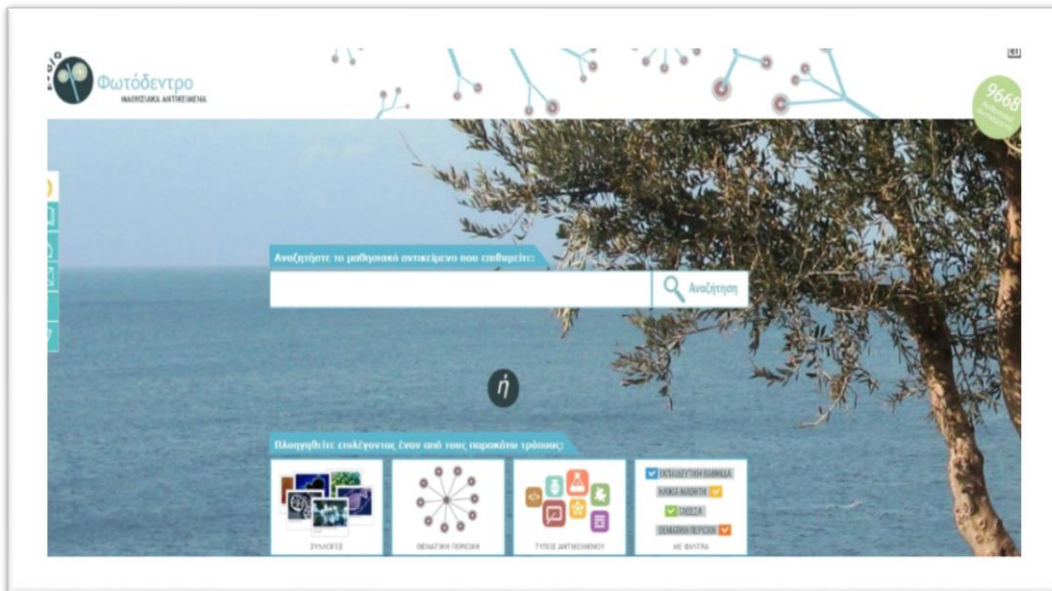
Εικόνα 30 Φωτόδεντρο, Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/aggregator/> στις 30/05/2022

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην αρχική σελίδα «Το Φωτόδεντρο είναι ο Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Αποτελεί την κεντρική e-υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας για την ενοποιημένη αναζήτηση και διάθεση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου στα σχολεία. Είναι ανοιχτό σε όλους, μαθητές, δασκάλους, γονείς αλλά και κάθε ενδιαφερόμενο.

Στο Φωτόδεντρο - Συσσωρευτή Εκπαιδευτικού Περιεχομένου μπορείτε να αναζητήσετε με ενιαίο τρόπο και από ένα κεντρικό σημείο, ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για τη σχολική εκπαίδευση, που βρίσκεται είτε στα αποθετήρια «Φωτόδεντρο» του Υπουργείου Παιδείας είτε σε άλλα, «εξωτερικά» αποθετήρια ή εκπαιδευτικές πύλες. Επίσης, το Φωτόδεντρο προωθεί τη χρήση των ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων (OER) για τα σχολεία, υλοποιώντας την εθνική στρατηγική για το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Όλο το υλικό που είναι διαθέσιμο μέσα από τον Εθνικό Συσσωρευτή Εκπαιδευτικού Περιεχομένου «Φωτόδεντρο» διατίθεται ελεύθερα, με την άδεια Creative Commons CC BY-NC-SA ή με άλλη παρόμοια, πιο ανοιχτή άδεια χρήσης». (Φωτόδεντρο, Συσσωρευτής , 2022)

Φωτόδεντρο Μαθησιακά Αντικείμενα

<http://photodentro.edu.gr/lor/>

Εικόνα 31 Φωτόδεντρο, Μαθησιακά Αντικείμενα, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/lor/> στις 30/05/2022

«Το Φωτόδεντρο > Μαθησιακά Αντικείμενα (Photodentro LOR) είναι το Πανελλήνιο Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το Φωτόδεντρο είναι ανοιχτό σε όλους, μαθητές, δασκάλους, γονείς αλλά και κάθε ενδιαφερόμενο.

Είναι το πρώτο από τα ψηφιακά αποθετήρια Ανοιχτών Εκπαιδευτικών Πόρων της οικογένειας «Φωτόδεντρο» και αποτελεί κεντρική e-υπηρεσία του ΥΠΠΕΘ για την οργάνωση και τη διάθεση του ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου στη σχολική κοινότητα.

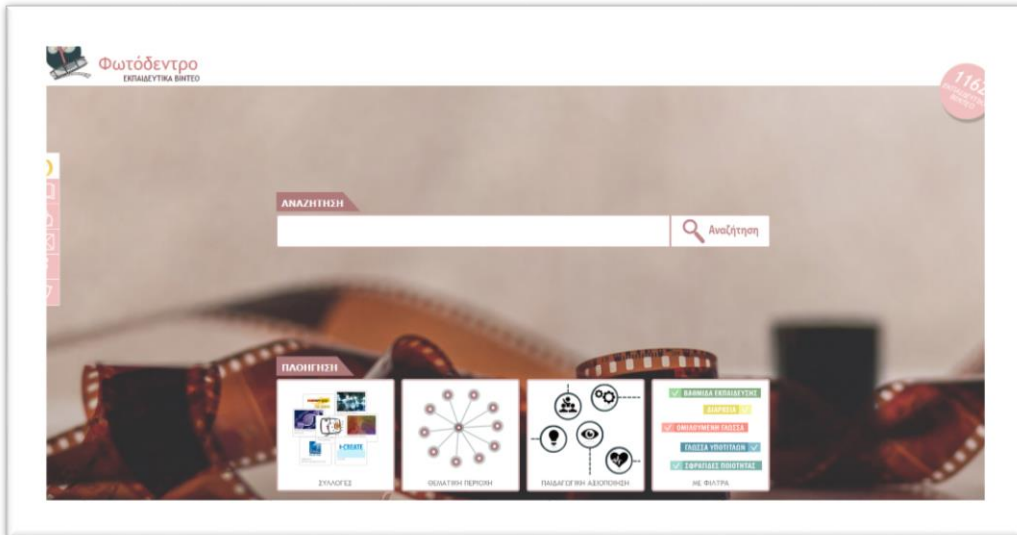
Φιλοξενεί μαθησιακά αντικείμενα (δηλαδή αυτόνομες και επαναχρησιμοποιήσιμες μονάδες ψηφιακού υλικού που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία και τη μάθηση) όπως διαδραστικές προσομοιώσεις, οπτικοποιήσεις, πειράματα, διερευνήσεις, εικόνες, εκπαιδευτικά παιχνίδια, 3D χάρτες, ασκήσεις και άλλα.» Σημειώνεται ότι περιλαμβάνει πάνω από 9000 μαθησιακά αντικείμενα που αφορούν σε μεγάλο εύρος γνωστικών αντικειμένων από την Γ΄ Δημοτικού έως και Β΄ Λυκείου.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι «το Φωτόδεντρο LOR υλοποιεί την εθνική στρατηγική για το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο και προωθεί τη χρήση των ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων (OER) για τα σχολεία. Όλα τα μαθησιακά

αντικείμενα του Φωτόδεντρου LOR διατίθενται ελεύθερα με την άδεια Creative Commons CC BY-NC-SA». (Φωτόδεντρο, Μαθησιακά αντικείμενα, 2022)

Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικά βίντεο

<http://photodentro.edu.gr/video/>

Εικόνα 32 Φωτόδεντρο, Εκπαιδευτικά βίντεο, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/video/> στις 30/05/2022

«Το Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικά Βίντεο (ή Φωτόδεντρο video) είναι το Πανελλήνιο Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Υπουργική Απόφαση 131377/Γ2, 19-08-2014) και αποτελεί ένα από τα αποθετήρια Ανοιχτών Εκπαιδευτικών Πόρων της «οικογένειας» Αποθετηρίων «Φωτόδεντρο».

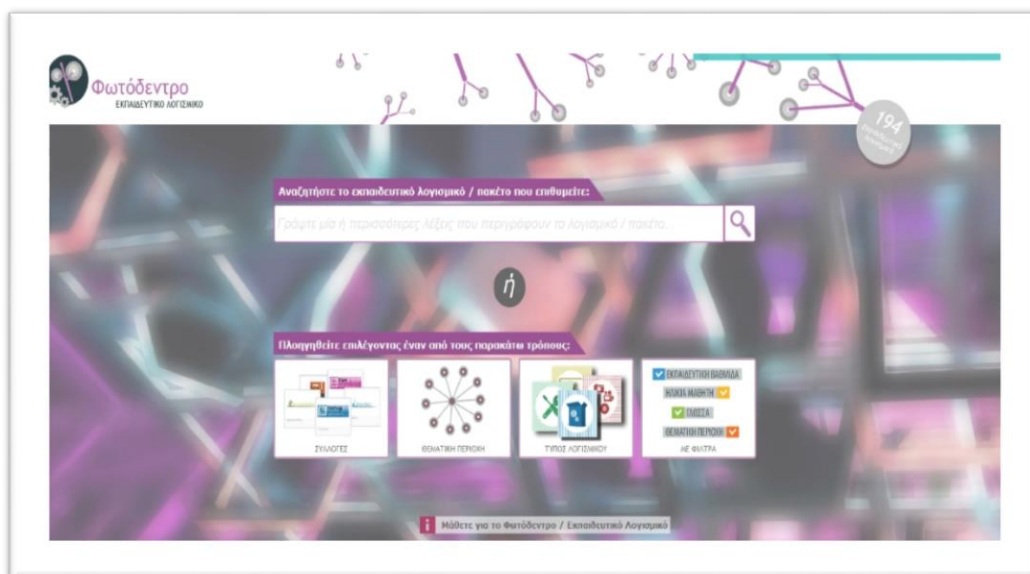
Φιλοξενεί συλλογές εκπαιδευτικών βίντεο μικρής διάρκειας (έως 10 λεπτών), που εξυπηρετούν διδακτικούς στόχους της σχολικής εκπαίδευσης και μπορούν να ενταχθούν μέσα σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την υποστήριξη της διδασκαλίας και της μάθησης.

Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γονείς, ερευνητές στο χώρο της εκπαίδευσης. Είναι ανοιχτό σε όλους (δεν απαιτείται εγγραφή χρήστη). Όλα τα βίντεο διατίθενται ελεύθερα με την

άδεια Creative Commons CC BY-NC-SA». (Φωτόδεντρο, Εκπαιδευτικά Βίντεο, 2022)

Φωτόδεντρο Edusoft (Εκπαιδευτικό Λογισμικό)

<http://photodentro.edu.gr/edusoft/>

Εικόνα 33 Φωτόδεντρο Edusoft (Εκπαιδευτικό Λογισμικό), Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/edusoft/> στις 30/05/2022

Το Φωτόδεντρο > Εκπαιδευτικό Λογισμικό (Φωτόδεντρο EDUSOFT) είναι το Πανελλήνιο Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Λογισμικού για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Φιλοξενεί εκπαιδευτικά λογισμικά και πακέτα με εκπαιδευτικές δραστηριότητες για τοπική μεταφόρτωση. (Φωτόδεντρο, Εκπαιδευτικό Λογισμικό, 2022)

Φωτόδεντρο e-yliko χρηστών

<http://photodentro.edu.gr/ugc/>

Εικόνα 34 Φωτόδεντρο, e-yliko χρηστών, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/ugc/> στις 30/05/2022

Το «Φωτόδεντρο/e-yliko χρηστών» είναι το Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Υλικού Χρηστών για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αποτελεί ένα από τα αποθετήρια του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων της «οικογένειας» Φωτόδεντρο.

Στο χώρο αυτό εκπαιδευτικοί και μέλη της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας μπορούν να αναρτούν τα δικά τους μαθησιακά αντικείμενα ή να αναζητούν μαθησιακά αντικείμενα άλλων χρηστών.

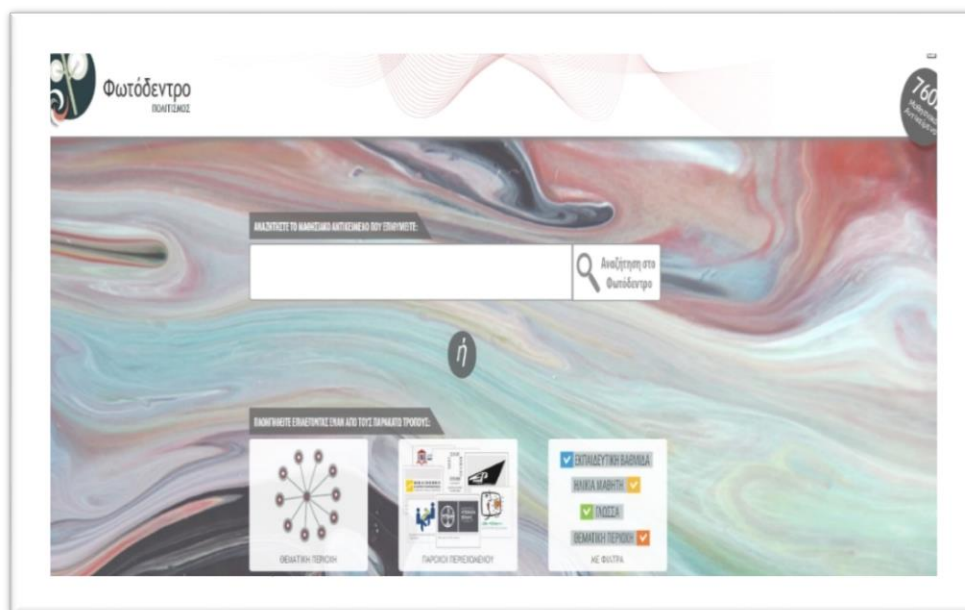
Το αποθετήριο «Φωτόδεντρο/e-yliko χρηστών» έχει αντικαταστήσει μέρος της υπηρεσίας της Εκπαιδευτικής Πύλης (e-yliko) του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων. Αποσκοπεί στο να συγκεντρώσει μαθησιακά αντικείμενα (δηλαδή αυτόνομες και επαναχρησιμοποιήσιμες μονάδες ψηφιακού υλικού που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία και τη μάθηση), όπως πειράματα, διαδραστικές προσομοιώσεις, διερευνήσεις, εικόνες, εκπαιδευτικά παιχνίδια, 3D χάρτες, ασκήσεις, εκπαιδευτικά σενάρια/σχέδια μαθήματος και άλλα, τα οποία έχουν αναπτύξει μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας και επιθυμούν να τα διαθέσουν σε αυτήν.

Στόχος είναι να δημιουργηθεί μία ενεργή κοινότητα ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου, όπου εκπαιδευτικοί (επώνυμα και έχοντας δημόσιο προφίλ) θα αναρτούν και θα μοιράζονται το δικό τους ψηφιακό εκπαιδευτικό

περιεχόμενο, θα αξιολογούν και θα ανταλλάσσουν απόψεις.» (Φωτόδεντρο, ε-γλικο χρηστών, 2022)

Φωτόδεντρο Πολιτισμός

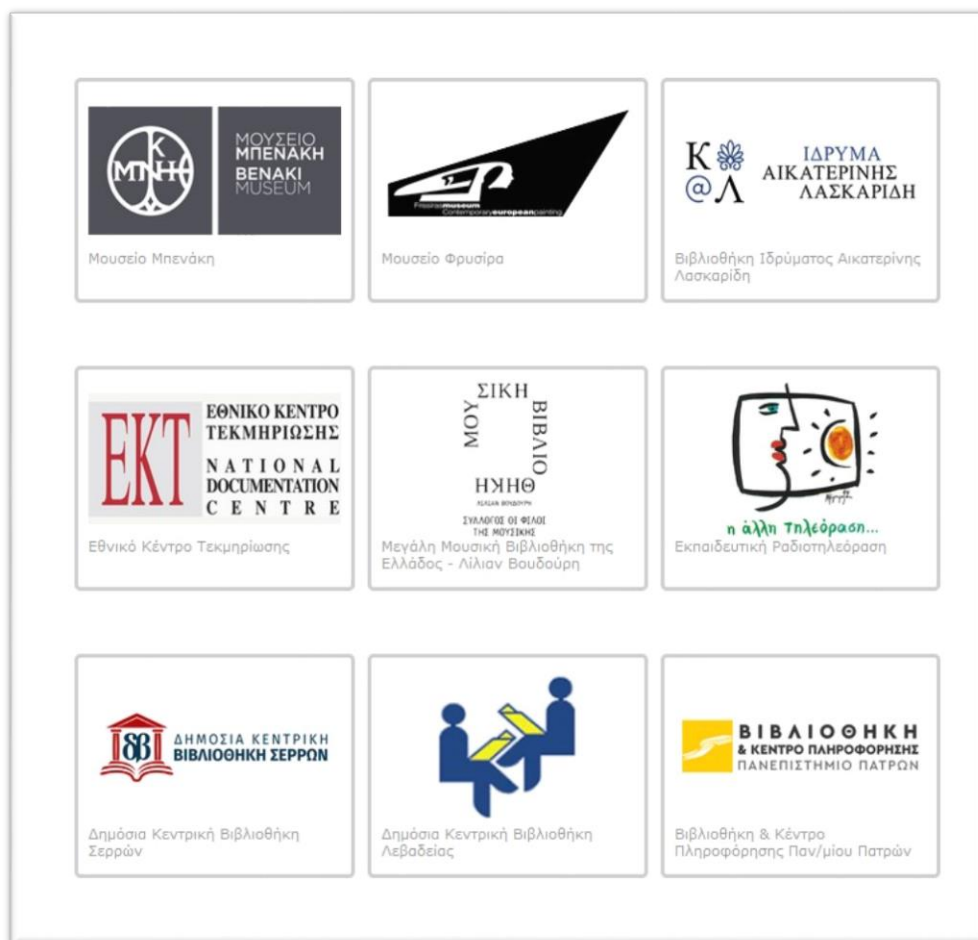
<http://photodentro.edu.gr/cultural/>

Εικόνα 35 Φωτόδεντρο, Πολιτισμός, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/cultural/> στις 30/05/2022

«Το Φωτόδεντρο > Πολιτισμός είναι ένας θεματικός συσσωρευτής πολιτισμικών εκπαιδευτικών πόρων για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Συγκεντρώνει και παρέχει ενοποιημένη αναζήτηση σε χιλιάδες επιλεγμένους ψηφιακούς πόρους από πολιτισμικές συλλογές που βρίσκονται είτε στην Ευρωπαϊκή Πύλη πολιτισμικού περιεχομένου "Euroropa" (euroropa.eu) είτε σε ψηφιακά αποθετήρια μουσείων ή άλλων φορέων. Σε όλους τους ψηφιακούς πόρους έχει γίνει πρόσθετος παιδαγωγικός / εκπαιδευτικός μετασχολιασμός ώστε να διευκολυνθεί η αξιοποίησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία». (Φωτόδεντρο, Πολιτισμός, 2022)

Εικόνα 36 Φωτόδεντρο, Πολιτισμός, Πάροχοι Περιεχομένου, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/cultural/> στις 30/05/2022

Φωτόδεντρο Διαδραστικά σχολικά βιβλία (e-books)

<http://ebooks.edu.gr/ebooks/>

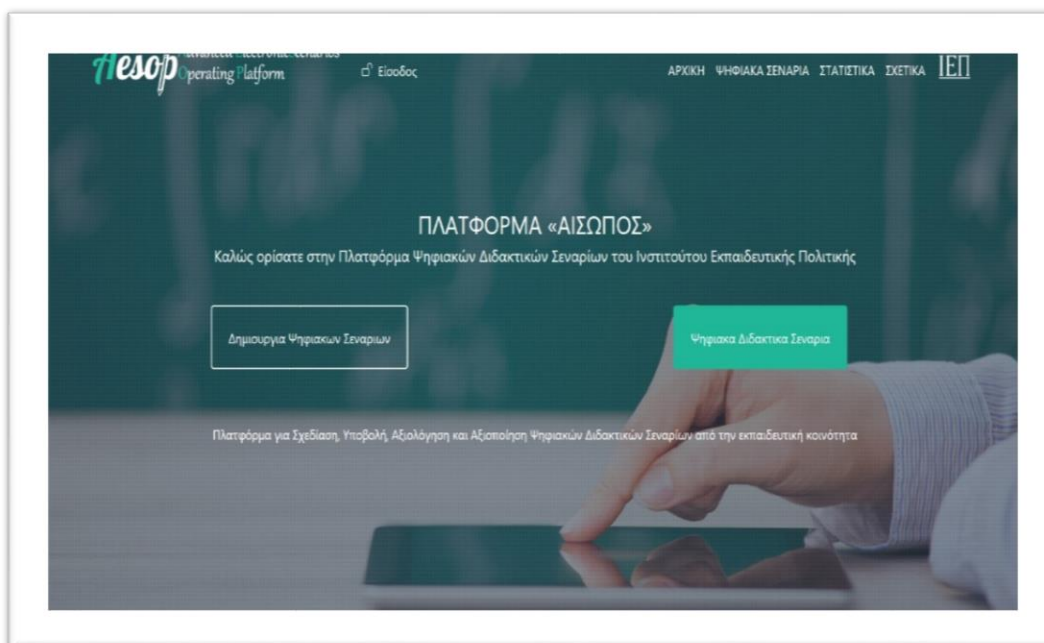
Εικόνα 37 Φωτόδεντρο, Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, Ανάκτηση από <https://photodentro.edu.gr/ebooks/> στις 30/05/2022

«Το Φωτόδεντρο Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία (ή Φωτόδεντρο e-books) είναι ο επίσημος ψηφιακός χώρος του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων (Υ.ΠΑΙ.Θ.) για την διάθεση των ψηφιακών μορφών των σχολικών βιβλίων σε όλους, εκπαιδευτικούς, μαθητές/τριες, γονείς/κηδεμόνες και κάθε ενδιαφερόμενο.

Πρόκειται για μια σύγχρονη online ψηφιακή βιβλιοθήκη, η οποία περιέχει όλα τα σχολικά βιβλία για το Δημοτικό, το Γυμνάσιο, το Γενικό και το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ) σε διάφορες ψηφιακές μορφές». (Φωτόδεντρο, Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, 2022)

Πλατφόρμα Αίσωπος

<https://aesop.iep.edu.gr/>

Εικόνα 38 Πλατφόρμα Αίσωπος, Ανάκτηση από <https://aesop.iep.edu.gr/> στις 30/05/2022

«Η πλατφόρμα «Αίσωπος» αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και αποτελεί ένα πρωτοποριακό ολοκληρωμένο εργαλείο Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Συγγραφής, Αξιολόγησης και Παρουσίασης Ψηφιακών Διαδραστικών Διδακτικών Σεναρίων σε ένα σύγχρονο και λειτουργικό περιβάλλον.

Συγκεκριμένα, η Πλατφόρμα «Αίσωπος» υποστηρίζει την Σχεδίαση ή/και αξιοποίηση υπάρχοντος Ψηφιακού Υλικού με χρήση μεγάλου πλήθους διαδραστικών εργαλείων αξιοποιώντας τις πλέον σύγχρονες τεχνολογίες Web.

Το Ψηφιακό Υλικό μπορεί να μετασχηματιστεί και να προσαρμοστεί πλήρως στη Δομή Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων, καθώς ο δημιουργός δύναται να αξιοποιήσει τα διαθέσιμα εργαλεία μεμονωμένα και συνδυαστικά, ανάλογα με την φαντασία του, προβαίνοντας σε αντιστοιχίσεις με Διδακτικούς Στόχους, Θεματικές Ταξινομίες, Φάσεις Υλοποίησης κτλ..

Τόσο τα υλοποιούμενα από Επιστημονικές Επιτροπές Εμπειρογνομώνων Υποδειγματικά Σενάρια όσο και τα αξιολογημένα ως Βέλτιστα και ως Επαρκή Σενάρια πληρούν τις απαραίτητες Επιστημονικές και Παιδαγωγικές προϋποθέσεις προκειμένου να εφαρμοστούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η Πλατφόρμα «Αίσωπος», είναι πλήρως συνδεδεμένη με τον Εθνικό Συσσωρευτή Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση (Φωτόδεντρο). Επομένως, κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να αναζητήσει υλικό για τα Ψηφιακά Διαδραστικά Διδακτικά Σενάρια είτε μέσω της Πλατφόρμας "Αίσωπος" είτε μέσω του Ψηφιακού Σχολείου.

Συνοψίζοντας, η πλατφόρμα «Αίσωπος» αποτελεί ένα πολύτιμο καινοτόμο ολοκληρωμένο ηλεκτρονικό σύστημα Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Αξιολόγησης και Παρουσίασης Επιστημονικά και Παιδαγωγικά Πιστοποιημένων Ψηφιακών Διαδραστικών Διδακτικών Σεναρίων. Παράλληλα, αποτελεί και ένα εργαλείο σχεδίασης Ψηφιακών Διαδραστικών Σεναρίων προς αξιοποίηση από τους εκπαιδευτικούς της ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας». (Πλατφόρμα Αίσωπος, 2022)

ΜΗΤΙΔΑ - Μαθησιακή Ηλεκτρονική Τράπεζα Ιδιαίτερης αξίας Διδακτικών Αντικειμένων

<http://www.mitida.gr/el>

Εικόνα 39 ΜΗΤΙΔΑ, Μαθησιακή Ηλεκτρονική Τράπεζα Ιδιαίτερης αξίας Διδακτικών Αντικειμένων, Ανάκτηση από <https://www.mitida.gr/el> στις 26/05/2022

«Η διαδικτυακή πλατφόρμα ΜΗΤΙΔΑ του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ) δίνει τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν περιεχόμενο για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τη χρήση σύγχρονων διαδικτυακών εργαλείων συνεργασίας και ελεύθερο περιεχόμενο από τις πηγές του ΕΚΤ (αποθετήρια, βάσεις δεδομένων).

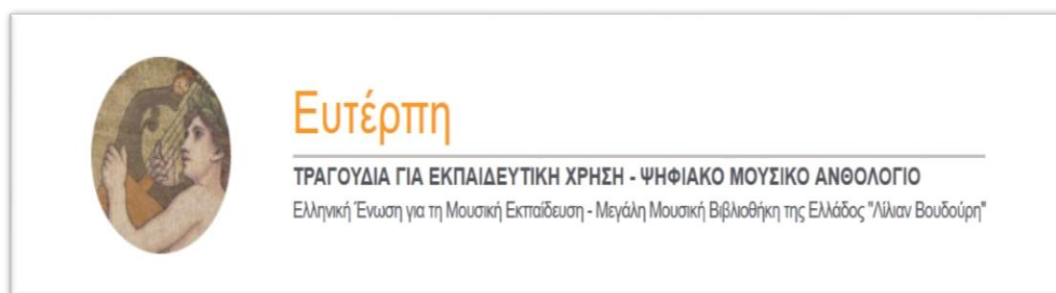
Η ΜΗΤΙΔΑ αποτελεί ένα καινοτόμο, φιλικό και εύχρηστο διαδικτυακό περιβάλλον ειδικά σχεδιασμένο για την υποβοήθηση της συνεργατικής δραστηριότητας της

εκπαιδευτικής κοινότητας της χώρας και την προώθηση της μαθητο-κεντρικής, ενεργούς και μη τυπικής μάθησης.»

Ειδικότερα, η πλατφόρμα παρέχει 4 επιμέρους εργαλεία για την παραγωγή ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού: 1) Δημιουργία Ηλεκτρονικού Μαθήματος, 2) Δημιουργία Θεματικού Χάρτη, 3) Δημιουργία Εκπαιδευτικού Σεναρίου, και 4) Συμμετοχή σε Ομάδες Συνεργασίας. (ΜΗΤΙΔΑ, 2022)

Ευτέρπη Τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση-Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο

<http://euterpe.mmb.org.gr/euterpe/>

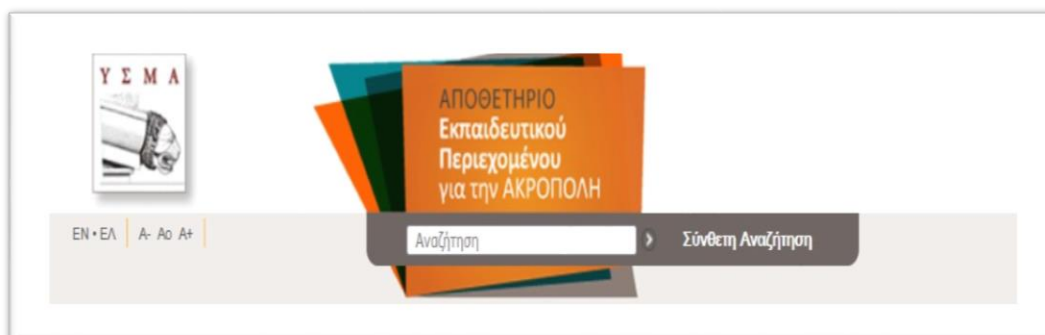

Εικόνα 40 Ευτέρπη, Τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση - Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο, Ανάκτηση από <https://euterpe.mmb.org.gr/euterpe/> στις 27/05/2022

Όπως αναφέρεται και στην αρχική του σελίδα «Το αποθετήριο «Ευτέρπη: Τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση – Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο» είναι η μοναδική διαδικτυακή συλλογή τραγουδιών για εκπαιδευτική χρήση στην Ελλάδα. Εδώ μπορείτε να αναζητήσετε, να δείτε παρτιτούρες και μαθησιακά αντικείμενα για τη διδασκαλία της μουσικής αγωγής. Κάθε τραγούδι παρουσιάζεται σε μουσική σημειογραφία (*musescore* ή *finale*) και συνοδεύεται από σύγχρονα εκπαιδευτικά μεταδεδομένα. Στην «Ευτέρπη» περιλαμβάνονται τραγούδια από ιστορικές πηγές και μουσικές ανθολογίες του 19ου και 20ου αιώνα καθώς και παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια, τα οποία αποτελούν ευγενική συνεισφορά συνθετών και αξιόλογων μουσικολόγων – εκπαιδευτικών». (Ευτέρπη, 2022)

Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης - Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη

http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu/

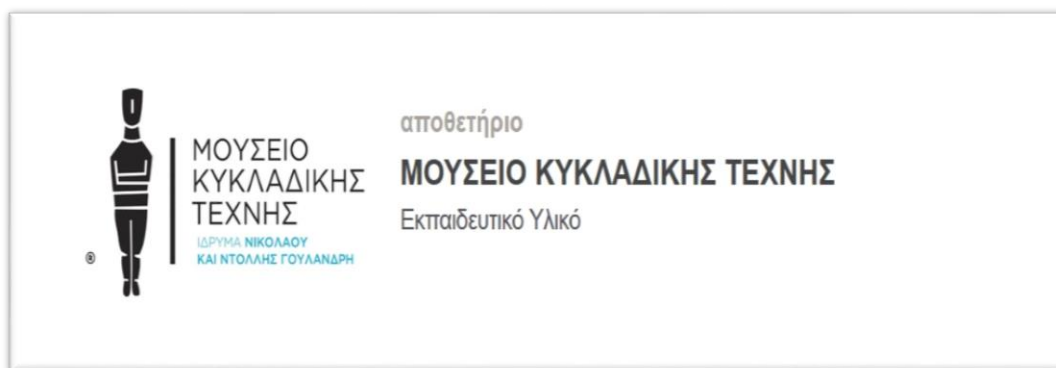

Εικόνα 41 Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη, Ανάκτηση από http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu στις 27/05/2022

Όπως αναφέρεται και στην αρχική του σελίδα «Το αποθετήριο εκπαιδευτικού περιεχομένου για την Ακρόπολη ενσωματώνει υλικό του Τομέα Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης και υποστηρίζει με δυναμικό τρόπο την αναπαράσταση και ερμηνεία του παρελθόντος. Εκπαιδευτικοί, μαθητές και οικογένειες μπορούν να πλοηγηθούν στο αποθετήριο και να εμπλουτίσουν τόσο το μάθημα στο σχολείο όσο και την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο και στο μουσείο Ακρόπολης.» (ΥΣΜΑ, Αποθετήριο, 2022)

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης - Αποθετήριο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης - Εκπαιδευτικό Υλικό

<https://repository-mca.ekt.gr/mca/>

Εικόνα 42 Αποθετήριο, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης - Εκπαιδευτικό Υλικό, Ανάκτηση από <https://repository-mca.ekt.gr/mca/> στις 27/05/2022

Μια σύντομη παρουσίαση του Αποθετηρίου υπάρχει στην αρχική του σελίδα: «Η εκπαιδευτική προσφορά του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης φέρνει στο σήμερα τα αρχαία αντικείμενα μέσα από σύγχρονες μουσειοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις και προσφέρει μια άλλη οπτική στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Εδώ θα βρείτε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και για ΑμεΑ, καθώς και ιδέες για δράσεις στο σπίτι, στο σχολείο, στο μουσείο». (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Αποθετήριο, 2022)

OER- Open Educational Resources (Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι)

<https://www.oercommons.org/>

Εικόνα 43 OER, Open Educational Resources, Ανάκτηση από <https://oercommons.org/> στις 27/05/2022

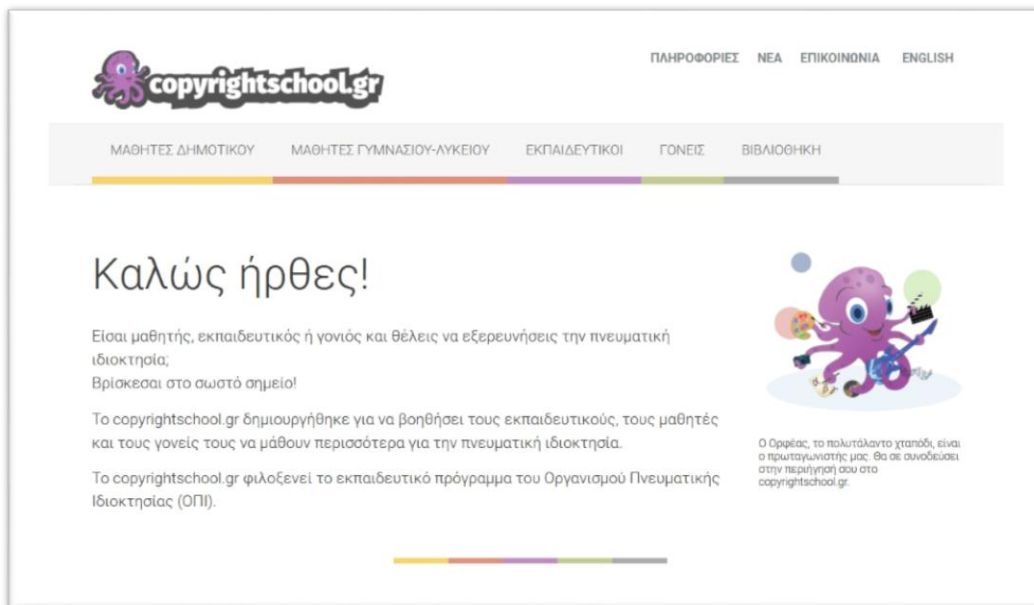
«Οι Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι (OER) είναι διδακτικό και εκπαιδευτικό υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα και δωρεάν και χωρίς να χρειάζεται να ζητηθεί άδεια από τον δημιουργό του. Σε αντίθεση με τους πόρους που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα, οι OER έχουν συγγραφεί ή δημιουργηθεί από ένα άτομο ή οργανισμό που επιλέγει να διατηρήσει λίγα, εάν υπάρχουν, δικαιώματα ιδιοκτησίας.» Έτσι, συχνά το υλικό που προσφέρεται είναι με άδεια Creative Commons αλλά σε περίπτωση που είναι με κάποια άλλη άδεια, γίνεται ενημέρωση για το πώς μπορεί κάποιος να το χρησιμοποιήσει, να το τροποποιήσει ή να το διαμοιράσει. (oercommons, 2022)

3.7 Προτάσεις για διδακτικές προσεγγίσεις της έννοιας των πνευματικών δικαιωμάτων

Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικές προτάσεις για διδακτικές προσεγγίσεις της έννοιας των πνευματικών δικαιωμάτων, όπως αυτές παρουσιάζονται είτε από τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) είτε στα ψηφιακά εκπαιδευτικά αποθετήρια μαθησιακών αντικειμένων ή/και διδακτικών σεναρίων «Φωτόδεντρο» και «Αίσωπος».

Copyrightschool.gr Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.)

<https://copyrightschool.gr/>

Εικόνα 44 Copyrightschool, Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), Ανάκτηση από <https://copyrightschool.gr/> στις 02/06/2022

Για πολλά θέματα και συμπεριφορές επικρατεί η φράση «Όλα είναι θέμα Παιδείας». Αυτή ενστερνίστηκε και ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας στην προσπάθειά του να προσεγγίσει τα παιδιά Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ώστε να κατανοήσουν τις έννοιες «Πνευματική Ιδιοκτησία» και «Πνευματικά Δικαιώματα». Έτσι, με πρωταγωνιστή ένα χταπόδι, τον Ορφέα, στη σελίδα του Copyrightschools.gr προσφέρει με ευφάνταστο τρόπο εκπαιδευτικό υλικό που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από εκπαιδευτικούς, γονείς αλλά και από τα ίδια τα παιδιά. Το υλικό αυτό περιλαμβάνει βίντεο, κόμικς, παιχνίδια, κουίζ, σταυρόλεξο, κρυπτόλεξο κ.ά.. Μάλιστα στη σελίδα «Βιβλιοθήκη» μπορεί κανείς να βρει συγκεντρωμένο το υλικό αυτό, που αφορά όλες τις ομάδες επισκεπτών (copyrightschool, 2022)

Διδακτικά σενάρια και μαθησιακά αντικείμενα παρμένα από τα ψηφιακά αποθετήρια Αίσωπος και Φωτόδεντρο

📖 Ο Κος Copyright πάει Νηπιαγωγείο

<https://aesop.iep.edu.gr/node/12003>

Δημιουργός Διδακτικού Σεναρίου: Μαρία Κοκοσίδου

Εκπαιδευτική Βαθμίδα: Προσχολική

Προτεινόμενη ηλικιακή ομάδα: < 6

Όπως αναφέρεται και στην γενική περιγραφή περιεχομένου : «Μέσα από το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιδιώκεται μια πρώτη γνωριμία των μαθητών προνηπιακής και νηπιακής ηλικίας με τις έννοιες "πνευματική ιδιοκτησία" και "πνευματικά δικαιώματα" ακολουθώντας μια σειρά βιωματικών δραστηριοτήτων». (Αίσωπος, Ψηφιακά Σενάρια, 2022)

Χρήση του Διαδικτύου από μαθητές του Δημοτικού Σχολείου

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-aggregatedcontent-8526-7917>

Δημιουργός Διδακτικού Σεναρίου: Νικόλαος Αμανατίδης

Εκπαιδευτική Βαθμίδα: Πρωτοβάθμια (Δημοτικό)

Προτεινόμενη ηλικιακή ομάδα: 9-12

Στην περιγραφή του αναφέρεται: «Με το παρόν ψηφιακό σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να ενεργοποιηθούν γύρω από θέματα που έχουν σχέση με το διαδίκτυο, την αξιοπιστία της πληροφορίας και των πηγών καθώς και τη χρήση του. Πιο συγκεκριμένα, θίγονται τα θέματα της αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο, αξιοπιστίας των πηγών, πνευματικών δικαιωμάτων της λογοκλοπής και της αξιολόγησης ιστοσελίδων. Επίσης, οι μαθητές αναπτύσσουν μέσω των δράσεων νέους γραμματισμούς, όπως τεχνικές αναζήτησης πληροφοριών, κριτήρια αξιολόγησης ιστοσελίδων και καταγραφής καθώς και αναφοράς πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών». (Φωτόδεντρο, Ψηφιακό Σενάριο, 2022)

Προστασία λογισμικού-Πειρατεία λογισμικού

<http://photodentro.edu.gr/ugc/r/8525/1802>

Δημιουργός Μαθησιακού Αντικειμένου: Ευαγγελία Αλεξίου

Εκπαιδευτική Βαθμίδα :Πρωτοβάθμια (Δημοτικό), Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο)

Προτεινόμενη ηλικιακή ομάδα: 10-15

Σύμφωνα με τη δημιουργό του: «Σκοπός του συγκεκριμένου μαθησιακού αντικειμένου είναι η κατανόηση της αναγκαιότητας διασφάλισης των δεδομένων που φυλάσσονται στα διάφορα αποθηκευτικά μέσα του υπολογιστή, η κατανόηση της έννοιας της Πειρατείας Λογισμικού και η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων». (Φωτόδεντρο, Μαθησιακό Αντικείμενο, 2022)

Διαδίκτυο και πνευματική ιδιοκτησία

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7035>

Δημιουργός Μαθησιακού Αντικειμένου: Μαρία Αλεξίου

Εκπαιδευτική Βαθμίδα : Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο, Γενικό Λύκειο, Επαγγελματικό Λύκειο)

Προτεινόμενη ηλικιακή ομάδα: 12-19+

Σύμφωνα με τη δημιουργό του το μαθησιακό αυτό αντικείμενο αποτελεί μια «ιστοσελίδα με θέμα την πνευματική ιδιοκτησία στο διαδίκτυο. Μέσα από τις προτεινόμενες παραπομπές, οι μαθητές και οι μαθήτριες μπορούν να γνωρίσουν τα σύμβολα κατοχύρωσης που συνοδεύουν τα εμπορικά και τα πνευματικά προϊόντα, να ενημερωθούν για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας από μια σειρά κειμένων, να μελετήσουν δείγματα της σχετικής ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, να διαβάσουν ένα κόμικ με θέμα τα πνευματικά δικαιώματα, να παρακολουθήσουν ορισμένους σταθμούς στη διαμάχη για τον έλεγχο των πνευματικών δικαιωμάτων στο διαδίκτυο και να ενημερωθούν περαιτέρω για το θέμα από τους δικτυακούς τόπους σχετικών φορέων». (Φωτόδεντρο, Μαθησιακό Αντικείμενο, 2022)

Μεθοδολογία και σχεδιασμός έρευνας

4.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της στάσης των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν είναι :

- ✎ 1^ο : Ποιες είναι οι γνώσεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσον αφορά τα Πνευματικά δικαιώματα;
- ✎ 2^ο : Ποια είναι η στάση τους ως προς τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση;
- ✎ 3^ο : Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής;

4.2 Πληθυσμός και δείγμα

Πληθυσμός για την παρούσα έρευνα αποτέλεσε το σύνολο των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Ελλάδας. Από αυτόν τον πληθυσμό έγινε και η εύρεση του δείγματος, το οποίο συγκεκριμένα αποτέλεσαν 305 εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων .

Κατά τη διαδικασία της δειγματοληψίας εφαρμόστηκε ο συνδυασμός δύο ειδών δειγματοληψίας: της «σκόπιμη δειγματοληψία» και της «δειγματοληψία ευκολίας» (Cohen et al.(2007) Συγκεκριμένα, το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο στάλθηκε με email σε όλες τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

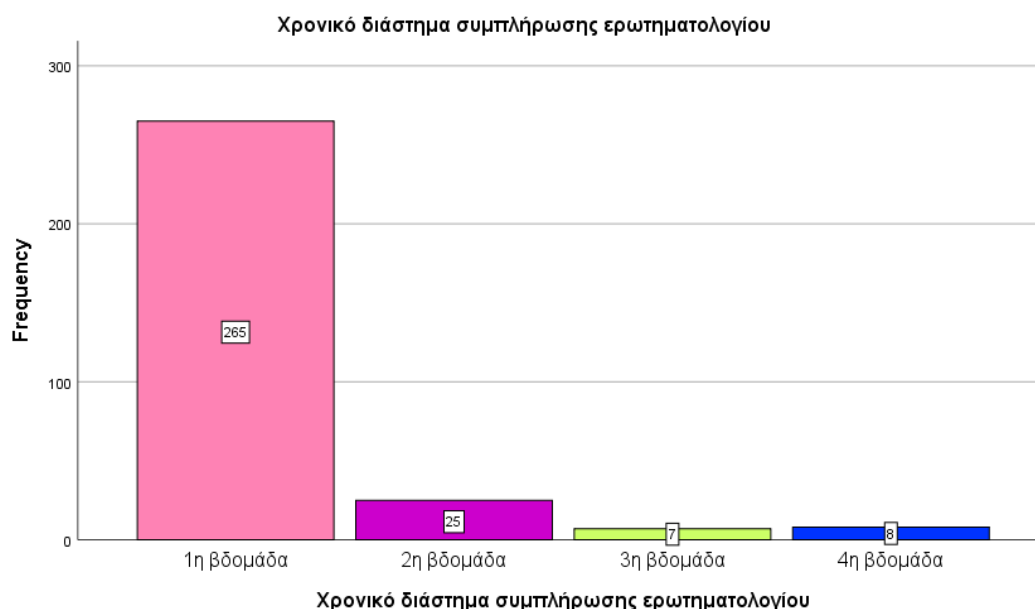
της χώρας προς προώθηση καθώς και σε μεμονωμένα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τυχαία επιλογή. Επιπλέον, αναρτήθηκε σε ομάδες-forum εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που αποτελούν 'δεξαμενές' ατόμων που πληρούν τον βασικό περιορισμό του ερωτηματολογίου, του να είναι δηλαδή οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τη διαδικασία της «δειγματοληψίας ευκολίας», η ερευνήτρια έστειλε το ερωτηματολόγιο στο άμεσο φιλικό και συναδελφικό της περιβάλλον που περιλαμβάνει έναν αριθμό εκπαιδευτικών και των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης ζητώντας τους να συνδράμουν στην έρευνα.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τις 9 Φεβρουαρίου μέχρι και τις 9 Μαρτίου 2022 όταν και το ερωτηματολόγιο 'σταμάτησε' να δέχεται απαντήσεις.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι ήδη από την 1^η εβδομάδα διάθεσής του, συγκεντρώθηκε η συντριπτική πλειοψηφία των απαντημένων ερωτηματολογίων. Έτσι, είχαμε την 1^η βδομάδα $n=265$, τη 2^η βδομάδα $n=25$, την 3^η βδομάδα $n=7$ ενώ την 4^η βδομάδα $n=8$, γεγονός που δείχνει ότι κέντρισε εξ αρχής το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών.

Το Γράφημα 1 που ακολουθεί, παρουσιάζει και τον αριθμό των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα ανά βδομάδα:

Γράφημα 1 Χρονικό διάστημα συμπλήρωσης ερωτηματολογίου

4.3 Εργαλεία

Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της παρούσας έρευνας κρίθηκαν από την ερευνήτρια ότι ήταν τα πλέον κατάλληλα τόσο για τη συλλογή δεδομένων όσο και για την στατιστική ανάλυση και επεξεργασίας τους.

Συγκεκριμένα, για τη συλλογή δεδομένων δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο με ένα εργαλείο που προσφέρεται από την Google, το Google Form, το οποίο αποτελεί ένα δημοφιλές και εύκολο στη συμπλήρωσή του ερωτηματολόγιο για έρευνες που γίνονται κυρίως διαδικτυακά.

Όσον αφορά την επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο IBM SPSS Statistics Version 26.0 .

4.3.1 Ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τους Cohen et al. (2007) το ερωτηματολόγιο αποτελεί ένα ιδιαίτερα δημοφιλές και εύχρηστο μέσο/εργαλείο συλλογής δεδομένων για έρευνες στο διαδίκτυο ενώ για τον Γαλάνη (2012) *«το κατάλληλο ερωτηματολόγιο παίζει καθοριστικό ρόλο στη συλλογή των αναγκαίων δεδομένων με στόχο την ύπαρξη αξιοπιστίας, εγκυρότητας και ασφαλών συμπερασμάτων»*.

Οι Cohen et al (2007) τονίζουν τη σημασία που παίζει η μορφή που μπορεί να έχει ένα ερωτηματολόγιο στη μετέπειτα επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων: Έτσι, μπορεί να είναι δομημένο, ημιδομημένο και μη δομημένο, κάτι που επιλέγεται ανάλογα με το μέγεθος του δείγματος. Τονίζεται ότι ένα δομημένο με κλειστού τύπου ερωτήσεις ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε μεγάλο δείγμα με την ανάλυσή του να μπορεί να γίνει πιο γρήγορα μιας και είναι ήδη γνωστές οι κατηγορίες απαντήσεων. Αντίθετα , σε ένα μικρό δείγμα ή ένα δείγμα στο οποίο θα γίνει προσπάθεια συλλογής κυρίως ποιοτικών δεδομένων, ένα ημιδομημένο ή μη δομημένο ερωτηματολόγιο με πολλές ανοικτού τύπου ερωτήσεις, σίγουρα θα ήταν ενδεδειγμένο δίνοντας στον συμμετέχοντα την δυνατότητα να απαντήσει με τον τρόπο που κρίνει ως κατάλληλο.

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις κλειστού τύπου με μόνο μία ερώτηση ανοικτού τύπου που επιλέχθηκε

για λόγους ευκολίας κατά τη διαμόρφωσή του. (βλ υποκεφάλαιο 5.2 της παρούσης).

Τέλος, άξιο λόγου είναι ότι, από πριν την τελική διαμόρφωσή του, έγινε ένας πιλοτικός έλεγχος για να εντοπιστούν τυχόν λάθη και παραλήψεις. Πράγματι, εντοπίστηκαν κάποια μικρά λάθη - κυρίως όσον αφορά τη διατύπωση και τη σύνταξη ορισμένων ερωτήσεων - τα οποία και ασφαλώς διορθώθηκαν. Έτσι, αυτός ήταν και ο τελικός έλεγχος πριν από την διεξαγωγή της έρευνας.

4.3.2 Στατιστικό πακέτο IBM SPSS Version 26.0

Όπως αναφέρεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος *IBM SPSS STATISTICS* (Statistical Package for the Social Sciences) «*το IBM SPSS STATISTICS είναι μια ισχυρή πλατφόρμα στατιστικού λογισμικού που προσφέρει μια φιλική προς τον χρήστη διεπαφή και ένα ισχυρό σύνολο λειτουργιών που επιτρέπουν σε έναν οργανισμό (ή και έναν ερευνητή) να εξάγει γρήγορα χρήσιμες πληροφορίες για τα δεδομένα του*» (IBM, 2022)

Η Wikipedia το περιγράφει ως «*μια σουίτα στατιστικού λογισμικού για διαχείριση δεδομένων και προηγμένες αναλύσεις*» (wiki,SPSS,2022).

Επίσης, ο Τσιμπήρης (χ.χ.) το χαρακτηρίζει «*ως το πιο διαδεδομένο πρόγραμμα για την στατιστική ανάλυση δεδομένων*», όπου ο χρήστης, μέσα σε ένα εύχρηστο γι' αυτόν γραφικό περιβάλλον, έχει τη δυνατότητα να κάνει ανάλυση και μοντελοποίηση των δεδομένων του καθώς και εξαγωγή της γραφικής αναπαράστασής τους.

Σημειώνεται ότι για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, έγινε κωδικοποίηση των δεδομένων - προκειμένου να μπορέσει να γίνει η επεξεργασία τους - με την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση του επιβλέποντα καθηγητή κ. Αλκιβιάδη Τσιμπήρη.

4.4 Παρουσίαση ερωτηματολογίου έρευνας

Το ερωτηματολόγιο απευθύνονταν σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που –όπως αναφερόταν και στην Ενότητα Β-

πήραν μέρος στην σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση κυρίως κατά το σχολικά έτη 2019-2020 και 2020-2021.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν κατά τη συγγραφή της παρούσας εργασίας βρίσκονται σε αντιστοιχία με τις Ενότητες του ερωτηματολογίου, στις οποίες και εντάχθηκε μια σειρά συναφών ερωτήσεων.

Μάλιστα ορισμένες από αυτές αποτέλεσαν τμήματα ερωτηματολογίων από προηγούμενες έρευνες, που είχαν να κάνουν είτε με τα πνευματικά δικαιώματα είτε με τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση αλλά ποτέ σε συνδυασμό των δυο αυτών ερευνητικών πεδίων και μάλιστα κάτω από την 'ομπρέλα' της πανδημίας του Covid-19, κάτι που επιχειρήθηκε στην παρούσα εργασία και έρευνα.

Συγκεκριμένα, ερωτήσεις που κυρίως περιλαμβάνονται στην Ενότητα Α («Οι γνώσεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα») αποτέλεσαν και ερωτήσεις των ερευνών που διεξήγαγαν οι ερευνήτριες Μαγκάκη (2021) και Ζέρβου (2016) στα πλαίσια μεταπτυχιακών εργασιών, οι οποίες και αναφέρονται στην βιβλιογραφία της παρούσας. Οι ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν κρίθηκαν κατάλληλες και αναγκαίες μιας και επεδίωκαν να εντοπίσουν τις γενικότερες γνώσεις των εκπαιδευτικών σε σχέση με τα Πνευματικά Δικαιώματα που ήταν και το ζητούμενο της Ενότητας Α και δεν θεωρούνται εξεζητημένες σε όποιον επιχειρήσει να διεξάγει έρευνα που να σχετίζεται με τα Πνευματικά Δικαιώματα.

Έτσι, με την έρευνα αυτή έγινε προσπάθεια -ως ένα βαθμό- κάλυψης του βιβλιογραφικού και ερευνητικού κενού που υπήρχε, με την πανδημία του Covid 19 να αποτελεί αφορμή για συνδυασμό των δύο αυτών ερευνητικών πεδίων και την εύρεση δείγματος που «πρωταγωνίστησε» στη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση που εφαρμόστηκε και στην Ελλάδα κυρίως κατά τα σχολικά έτη 2019-2020 και 2020-2021.

Τονίζεται ότι το ερωτηματολόγιο περιέχει έννοιες που αναλύονται στο θεωρητικό μέρος της παρούσας εργασίας και οι ερωτήσεις του ήταν έτσι δομημένες ώστε να ανταποκρίνονται στα ζητούμενα των Ενοτήτων-Ερευνητικών Ερωτημάτων που τέθηκαν εξ αρχής.

Μετά από τις παραπάνω διευκρινήσεις, παρουσιάζεται η δομή του ερωτηματολογίου:

Αρχικά υπήρχε ένα είδους εισαγωγικού σημειώματος (κάτι που ο Γαλάνης (2012) θεωρεί πολύ σημαντικό), όπου γινόταν μια σύντομη περιγραφή του ατόμου αλλά και του φορέα εκπόνησης της έρευνας καθώς και των στόχων της. Επίσης, οριζόταν ο περιορισμός των ατόμων που καλούνταν να συμμετάσχουν σ' αυτή (εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) και γινόταν ενημέρωση για τη χρήση των αποτελεσμάτων, την εξασφάλιση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών καθώς και για τον εθελοντικό χαρακτήρα της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Τέλος, δινόταν το mail της ερευνήτριας για την πιθανή ύπαρξη ανάγκης διευκρινήσεων κατά τη συμπλήρωσή του.

Εν συνεχεία, έγινε χωρισμός του σε Ενότητες, που η κάθε μια αποτελούσε και ένα ερευνητικό ερώτημα που έχρηζε αποσαφήνισης.

Έτσι, την Ενότητα Α απαρτίζουν 11 ερωτήσεις, που είχαν να κάνουν με το τι γνωρίζουν και τι πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα αλλά και τη στάση τους απέναντι στη εύρεση υλικού και τη χρήση του για εκπαιδευτικούς κυρίως σκοπούς. Οι ερωτήσεις της Ενότητας Α ήταν ερωτήσεις κλειστού τύπου και ήταν διατυπωμένες σε 5βάθμια κλίμακα Likert, όπου στις 6 πρώτες υπήρχε δυνατότητα απαντήσεων «Καθόλου», «Λίγο», «Αρκετά», «Πολύ», «Πάρα πολύ» ενώ στις επόμενες 5 οι απαντήσεις που μπορούσε κανείς να επιλέξει ήταν επιπέδου συμφωνίας («Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα»).

Ακολούθως, στην Ενότητα Β είχαμε 16 ερωτήσεις, που στόχευαν στο να διερευνήσουν το ποια ήταν η στάση των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως προς τα Πνευματικά Δικαιώματα κυρίως όμως κατά τα σχολικά έτη 2019-2020 και 2020-2021. Οι ερωτήσεις της Ενότητας Β ήταν ερωτήσεις κλειστού τύπου και ήταν διατυπωμένες σε 5βάθμια κλίμακα Likert, και συγκεκριμένα, οι μεν 10 πρώτες επιπέδου συχνότητας («Ποτέ», «Σπάνια», «Μερικές φορές», «Συχνά», «Πάντα»), οι δε 6 τελευταίες της Ενότητας, επιπέδου συμφωνίας («Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα»).

απόλυτα»). Σημειώνεται ότι οι 5 πρώτες ερωτήσεις της Ενότητας Β είχαν την ίδια ακριβώς διατύπωση με τις 5 επόμενες, μόνο που οι μεν πρώτες αναφέρονταν στη στάση των εκπαιδευτικών αποκλειστικά κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενώ οι δεύτερες στη στάση τους αποκλειστικά κατά την ασύγχρονη .

Επιπλέον, οι 6 τελευταίες ερωτήσεις της Ενότητας Β του ερωτηματολογίου αφορούσαν τη στάση των εκπαιδευτικών σε σχέση τόσο με τη σύγχρονη όσο και την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, πάντα σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα .

Όσον αφορά την Ενότητα Γ είχαμε 8 ερωτήσεις που αναζητούσαν τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της. Και εδώ υπήρχαν ερωτήσεις κλειστού τύπου που ήταν διατυπωμένες σε 5βάθμια κλίμακα Likert. Συγκεκριμένα οι 7 πρώτες ερωτήσεις της Ενότητας Γ ήταν επιπέδου συμφωνίας («*Διαφωνώ απόλυτα*», «*Διαφωνώ*», «*Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ*», «*Συμφωνώ*», «*Συμφωνώ απόλυτα*») ενώ στην τελευταία δινόταν οι επιλογές «*Καθόλου*», «*Λίγο*», «*Αρκετά*», «*Πολύ*», «*Πάρα πολύ*».

Το ερωτηματολόγιο έκλινε με τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων ακολουθώντας την πρόταση των Χαλικιά & άλλων (2015) που επισημαίνουν ότι «*τα δημογραφικά στοιχεία θα πρέπει να τοποθετούνται στο τέλος ενός ερωτηματολογίου και όχι στην αρχή*».

Συγκεκριμένα, η ερευνήτρια επιθυμούσε να συγκεντρώσει τις παρακάτω πληροφορίες για το δείγμα της:

- ✎ Φύλο
- ✎ Ηλικία (με δυνατότητα επιλογής «25-35», «36-45», «46-55», «>56»)
- ✎ Βαθμίδα εκπαίδευσης, (με δυνατότητα επιλογής «Πρωτοβάθμια», «Δευτεροβάθμια»)
- ✎ Ειδικότητα (όπου οι συμμετέχοντες κατέγραφαν την ειδικότητά τους)
- ✎ Έτη υπηρεσίας (με δυνατότητα επιλογής «<10», «11-20», «21-30», «>30»)
- ✎ Περιφερειακή ενότητα (με δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στις 13 περιφερειακές ενότητες της χώρας)
- ✎ Επίπεδο σπουδών (με δυνατότητα επιλογής «Βασικό πτυχίο», «Μεταπτυχιακό», «Διδακτορικό»)

➤ *Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.* (με δυνατότητα επιλογής «Κακό», «Μέτριο», «Καλό», «Πολύ καλό»)

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ενότητα που αφορούσε τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων ήταν και η μία και μοναδική ανοιχτή ερώτηση του ερωτηματολογίου (για την οποία έγινε αναφορά στο υποκεφάλαιο 4.3.1 της παρούσης). Για την ακρίβεια, είναι η ερώτηση που αφορούσε την Ειδικότητα των εκπαιδευτικών, στην οποία οι συμμετέχοντες καλούνταν να δηλώσουν τον κωδικό κλάδου-ειδικότητας στον οποίο ανήκαν (π.χ. ΠΕ60).

4.5 Ερωτηματολόγιο και έλεγχος αξιοπιστίας

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει και ο Γαλάνης (2012) για την ύπαρξη εγκυρότητας και αξιοπιστίας σε μια έρευνα σημαντικό ρόλο παίζει και η χρήση του κατάλληλου ερωτηματολογίου.

Έτσι, πριν από την δημιουργία του ερωτηματολογίου, έγινε προσπάθεια εντοπισμού συναφών εργασιών και ερευνών, που ορισμένες ερωτήσεις τους θα μπορούσαν να εμπλουτίσουν -με μικρές ίσως τροποποιήσεις- και την υπάρχουσα έρευνα βοηθώντας στην διερεύνηση των ερευνητικών ερωτημάτων.

Επίσης, ιδιαίτερη σημασία έπαιξε και ο πιλοτικός έλεγχος του ερωτηματολογίου για τον εντοπισμό τυχόν λαθών, παραλήψεων ή ασαφειών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε λανθασμένα συμπεράσματα.

Επιπρόσθετα η ανωνυμία που εξασφαλιζόταν στους συμμετέχοντες ενίσχυσε και αυτή με τη σειρά της την αξιοπιστία και τη εγκυρότητα του ερωτηματολογίου.

Για τους παραπάνω λόγους κατά τον έλεγχο αξιοπιστίας που έγινε με τη χρήση πάλι του στατιστικού πακέτου IBM SPSS Version 26.0, ο δείκτης Cronbach Alpha βρέθηκε να είναι 0,655, γεγονός που αποδεικνύει το αξιόπιστο του ερωτηματολογίου.

Αξιοσημείωτο είναι ότι κατά τον έλεγχο αξιοπιστίας μιας δέσμης ερωτήσεων της Ενότητας Α που αφορούσαν τις γενικότερες γνώσεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών πάνω στα πνευματικά δικαιώματα, ο δείκτης Cronbach Alpha ήταν 0,919 ενώ σε όλες τις ερωτήσεις της ίδιας Ενότητας ήταν στο 0,763.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αποτελέσματα της έρευνας

5.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής και επαγωγικής ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας.

Συγκεκριμένα, στο υποκεφάλαιο 5.2 γίνεται περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων, όπου παρουσιάζονται με πίνακες και αντίστοιχα γραφήματα οι απαντήσεις που δόθηκαν στα ερωτήματα της έρευνας ενώ στο υποκεφάλαιο 5.3 γίνεται επαγωγική στατιστική ανάλυση δεδομένων της έρευνας με το κριτήριο χ^2 .

5.2 Περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων της έρευνας

Το 1ο ερώτημα που τέθηκε στους συμμετέχοντες ήταν το αν επιθυμούσαν να πάρουν μέρος στην παρούσα έρευνα («*Επιθυμώ τη συμμετοχή μου στην παρούσα έρευνα*»), με επιλογές απάντησης «Ναι» και «Όχι».

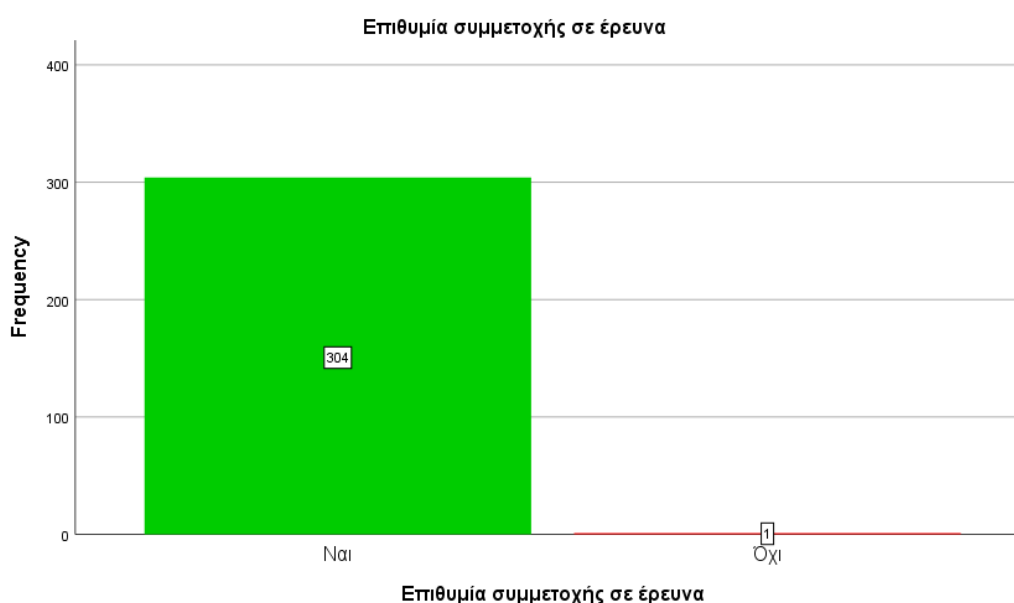
Όπως βλέπουμε και στον Πίνακα 1, η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών απάντησε «Ναι» και συγκεκριμένα το 99,7% (n=304) ενώ μόλις το 0,3% (n=1) απάντησε «Όχι». Εντούτοις, ακόμη και ο/η εκπαιδευτικός που απάντησε «Όχι» επέλεξε να συνεχίσει και να δώσει απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα που τέθηκαν σε όλες τις ενότητες του ερωτηματολογίου.

Επιθυμία συμμετοχής σε έρευνα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	304	99,7	99,7	99,7
	Όχι	1	,3	,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 1 Επιθυμία συμμετοχής σε έρευνα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 2:

Γράφημα 2 Επιθυμία συμμετοχής σε έρευνα

Δημογραφικά Στοιχεία

Φύλο

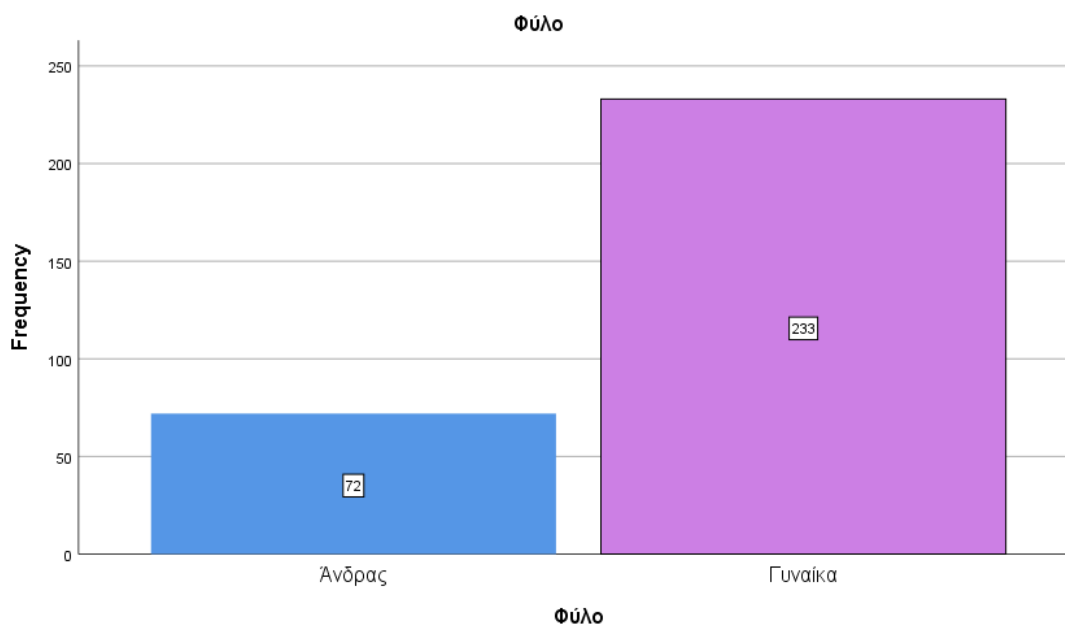
Αρχικά, το 1^ο ερώτημα που ζητήθηκε κατά τη συγκέντρωση των δημογραφικών στοιχείων των ερωτώμενων, ήταν το **Φύλο** τους. Στην παρούσα έρευνα οι Γυναίκες συμμετείχαν σε ποσοστό 76,4% (n=233) έναντι των Αντρών που αποτελούσαν το 23,6% (n=72) του δείγματος.(Πίνακας 2)

Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	72	23,6	23,6	23,6
	Γυναίκα	233	76,4	76,4	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 2 Δημογραφικά στοιχεία: Φύλο

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 3:

Γράφημα 3 Δημογραφικά στοιχεία: Φύλο

Ηλικία

Αναφορικά με την *Ηλικία* δινόταν η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε 4 ηλικιακές ομάδες : «25-35», «36-45», «46-55», « >56».

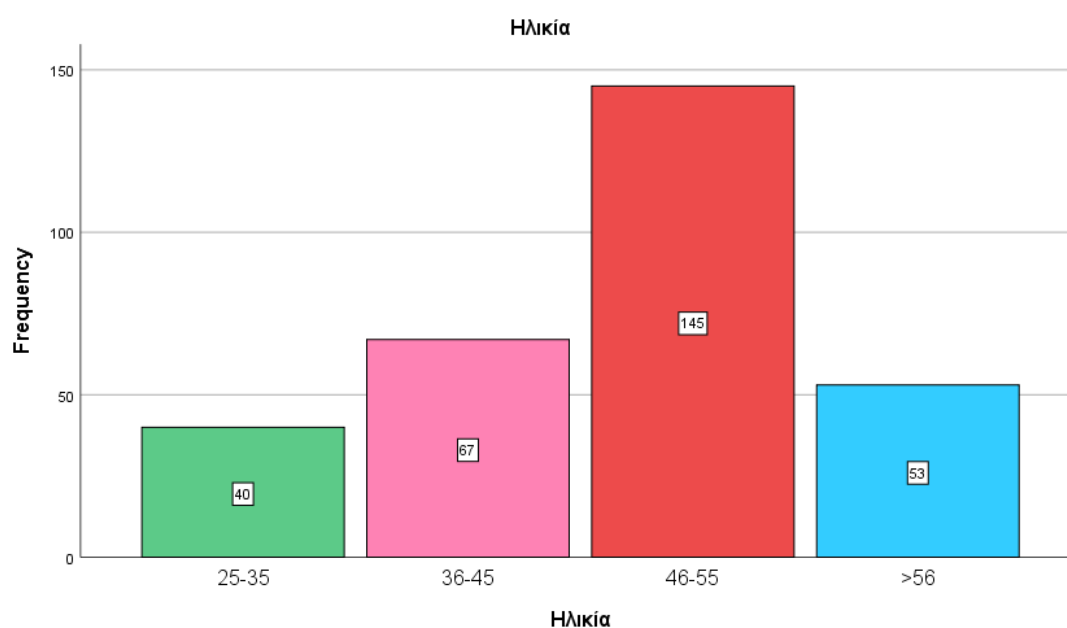
Από τις απαντήσεις που δόθηκαν, παρατηρούμε ότι πήραν μέρος εκπαιδευτικοί της 1^{ης} ηλικιακής ομάδας («25-35») σε ποσοστό 13,1% (n=40), της 2^{ης} («36-45») σε ποσοστό 22% (n=67), της 3^{ης} («46-55») σε ποσοστό 47,5% (n=145) -που ήταν και η πολυπληθέστερη ηλικιακή ομάδα του δείγματος- και τέλος της 4^{ης} ηλικιακή ομάδας σε ποσοστό 17,4% (n=53).(Πίνακας 3)

Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	25-35	40	13,1	13,1	13,1
	36-45	67	22,0	22,0	35,1
	46-55	145	47,5	47,5	82,6
	>56	53	17,4	17,4	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 3 Δημογραφικά στοιχεία: Ηλικία

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 4:

Γράφημα 4 Δημογραφικά στοιχεία: Ηλικία

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

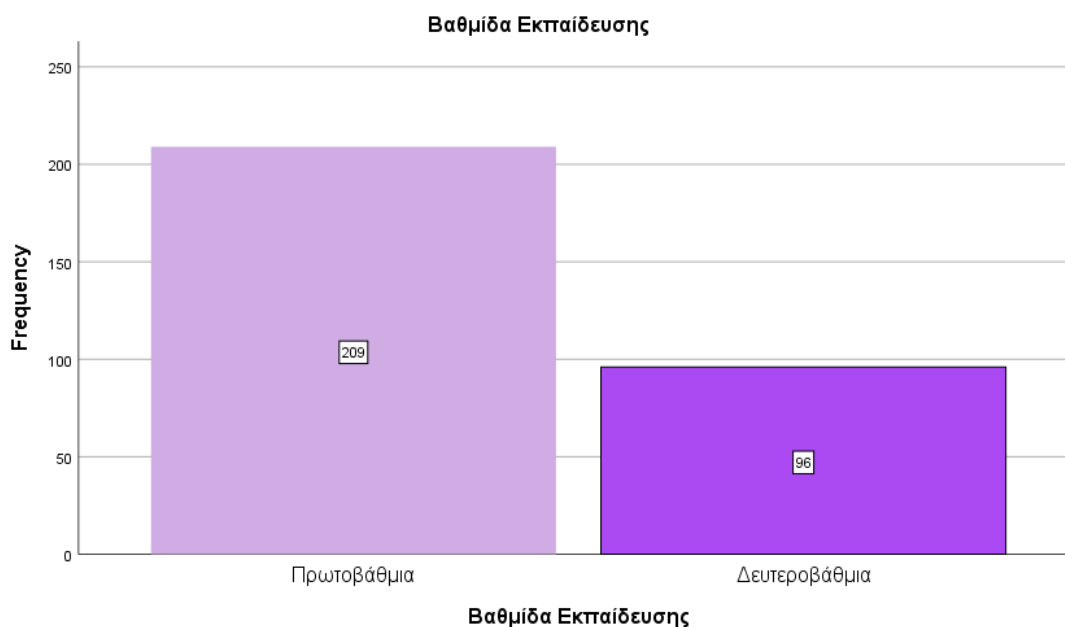
Πηγαίνοντας στο ερώτημα που αφορά τη *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* στην οποία ανήκουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα εκπαιδευτικοί, παρατηρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν το 68,5% (n=209) ενώ οι εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το 31,5% (n=96) του δείγματος.(Πίνακας 4)

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Πρωτοβάθμια	209	68,5	68,5	68,5
	Δευτεροβάθμια	96	31,5	31,5	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 4 Δημογραφικά στοιχεία: Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 5:

Γράφημα 5 Δημογραφικά στοιχεία: Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Ειδικότητα

Θα σταθούμε λίγο παραπάνω στο ερώτημα που σχετίζεται με την *Ειδικότητα* των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα, προκειμένου να δοθούν κάποιες πληροφορίες/διευκρινήσεις από την ερευνήτρια.

Εξαρχής, πρέπει να δηλωθεί ότι το Ερώτημα «Ειδικότητα» ήταν ανοιχτού τύπου, που σημαίνει ότι οι ερωτώμενοι έπρεπε να γράψουν οι ίδιοι την ειδικότητά τους κωδικοποιημένα (π.χ. ΠΕ60, ΠΕ02 κ.ά.). Βέβαια υπήρξαν και εκπαιδευτικοί που έγραψαν την ειδικότητά τους ολογράφως, κάτι που οδήγησε σε σύμπτυξη κατηγοριών/καταγραφών κατά την κωδικοποίηση των ερωτηματολογίων για τις ανάγκες της στατιστικής τους ανάλυσης.

Έτσι, συγκεντρώνοντας τα ερωτηματολόγια, παρατηρήθηκε η συμμετοχή εκπαιδευτικών που ανήκαν σε ένα ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ειδικοτήτων της Γενικής, Ειδικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, οι οποίες και συγκεντρώνονται στον παρακάτω πίνακα. (Πίνακας 5).

Συγκεκριμένα:

Ειδικότητα	Λεκτικό Ειδικότητας	Ειδικότητα	Λεκτικό Ειδικότητας
ΠΕ60	Νηπιαγωγοί	ΠΕ04.04	Βιολόγοι
ΠΕ70	Δάσκαλοι	ΠΕ05	Γαλλικής Γλώσσας
ΠΕ70.50εαε	Δάσκαλοι ΕΑΕ	ΠΕ06	Αγγλικής Γλώσσας
ΠΕ71	Δάσκαλοι ΕΑΕ	ΠΕ07	Γερμανικής Γλώσσας
ΠΕ73	Δάσκαλοι Μειονοτικού Προγράμματος	ΠΕ08	Καλλιτεχνικών
ΠΕ01	Θεολόγοι	ΠΕ11	Φυσικής Αγωγής
ΠΕ02	Φιλολόγοι	ΠΕ23	Ψυχολόγων
ΠΕ03	Μαθηματικοί	ΠΕ25	Σχολικών Νοσηλευτών
ΠΕ04.01	Φυσικοί	ΠΕ30	Κοινωνικών Λειτουργιών
ΠΕ04.02	Χημικοί	ΠΕ78	Κοινωνικών Επιστημών

Ειδικότητα	Λεκτικό Ειδικότητας	Ειδικότητα	Λεκτικό Ειδικότητας
ΠΕ79.01	Μουσικής Επιστήμης	ΠΕ87.02	Νοσηλευτικής
ΠΕ80	Οικονομίας	ΠΕ88	Γεωπονίας, Διατροφής & Περιβάλλοντος
ΠΕ81	Πολιτικών Μηχανικών- Αρχιτεκτόνων	ΠΕ88.02	Φυτικής Παραγωγής
ΠΕ82	Μηχανολόγων	ΤΕ16	Μουσικής Μη Ανώτατων Ιδρυμάτων
ΠΕ83	Ηλεκτρολόγων	ΔΕ01	Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό
ΠΕ86	Πληροφορικής		

Πίνακας 5 Συγκεντρωτικός πίνακας όλων των Ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών της έρευνας

Όμως, κατά την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, η κωδικοποίηση ενός τόσο μεγάλου αριθμού ειδικοτήτων ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Επιπλέον, μιας και δεν ήταν λίγες οι ειδικότητες που συγκέντρωσαν μικρό αριθμό καταγραφών (π.χ. ΠΕ73 , 1 καταγραφή, ΠΕ81 , 2 καταγραφές, ΠΕ04.02, 3 καταγραφές κ.ά.), η ερευνήτρια έκρινε ότι έπρεπε να προχωρήσει εξ αρχής στη σύμπτυξη ορισμένων. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι ειδικότητες που εισήχθησαν ως δεδομένα προς αξιοποίηση κατά τη στατιστική ανάλυση και επεξεργασία του ερωτηματολογίου ήταν οι ακόλουθες:

- ⊗ **ΠΕ60** Νηπιαγωγοί
- ⊗ **ΠΕ70** Δάσκαλοι
- ⊗ **ΠΕ01** Θεολόγοι
- ⊗ **ΠΕ02** Φιλολόγοι
- ⊗ **ΠΕ03** Μαθηματικοί
- ⊗ **ΠΕ04** Φυσικών Επιστημών
- ⊗ **ΠΕ06** Αγγλικής Γλώσσας
- ⊗ **ΠΕ11** Φυσικής Αγωγής
- ⊗ **ΠΕ86** Πληροφορικής
- ⊗ Άλλες Ειδικότητες

Επισημαίνεται ότι η σύμπτυξη των ειδικοτήτων έγινε σε συναφής κλάδους ενώ στην κατηγορία «Άλλες ειδιότητες», εντάχθηκαν οι υπόλοιπες ειδικότητες που δεν μπορούσαν να ενταχθούν σε συναφής κλάδους ή είχαν μικρό αριθμό εκπαιδευτικών που τους αντιπροσώπευαν (κάτω των 5).

Μετά λοιπόν από τις παραπάνω επισημάνσεις/διευκρινήσεις και σύμφωνα και με τον Πίνακα 6 , παρατηρούμε τα ακόλουθα:

Η ειδικότητα «ΠΕ60 Νηπιαγωγός» αποτελεί την πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών μιας και το ποσοστό της φτάνει το 35,7% (n=109) του δείγματος. Αυτό σαφώς οφείλεται στο ότι η ερευνήτρια είναι Νηπιαγωγός και ένα μέρος των συμμετεχόντων στη έρευνα αυτή ανήκαν στο φιλικό και άμεσα συναδελφικό της περιβάλλον. Ακολούθως, η ειδικότητα «ΠΕ70 Δάσκαλοι» συμμετείχε με ποσοστό 26,6% (n=81) ενώ η ειδικότητα «ΠΕ01 Θεολόγοι» με ποσοστό 2% (n=6).

Όσον αφορά τις υπόλοιπες ειδικότητες, σημαντική ήταν η συνεισφορά της ειδικότητας «ΠΕ02 Φιλολόγοι», οι οποίοι συμμετείχαν σε ποσοστό 8,2% (n=25) ενώ και οι ειδικότητες «ΠΕ03 Μαθηματικοί» και «ΠΕ04 Φυσικών Επιστημών» είχαν ποσοστά συμμετοχής που έφτασαν το 4,9% (n=15) και 4,6% (n=14) αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, την ειδικότητα «ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας» είχε το 3,9% (n=12) των συμμετεχόντων ενώ τις ειδικότητες «ΠΕ11 Φυσικής Αγωγής» και «ΠΕ86 Πληροφορικής» αντιπροσώπευε το 2% (n=6) και το 3,3% (n=10) αντίστοιχα.

Τέλος, η κατηγορία/καταγραφή «Άλλες ειδικότητες» , που όπως αναφέρθηκε παραπάνω αποτελεί τη σύμπτυξη μιας σειράς διαφορετικών ειδικοτήτων, συμμετείχε στην παρούσα έρευνα σε ποσοστό 8,9% (n=27).

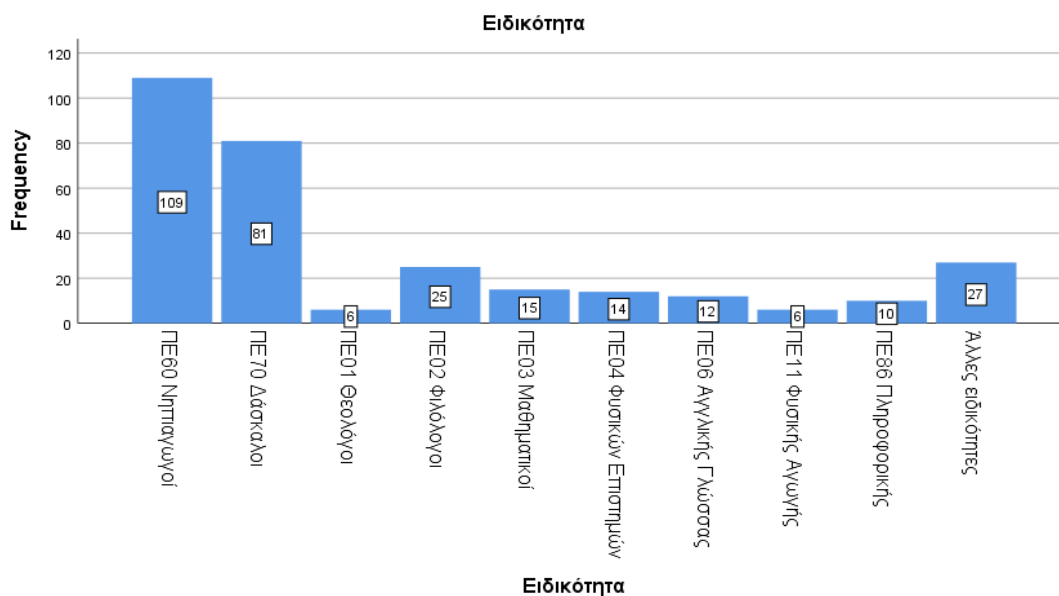
Ακολουθεί ο Πίνακας 6, όπου παρουσιάζονται τα παραπάνω:

Ειδικότητα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΠΕ60 Νηπιαγωγοί	109	35,7	35,7	35,7
	ΠΕ70 Δάσκαλοι	81	26,6	26,6	62,3
	ΠΕ01 Θεολόγοι	6	2,0	2,0	64,3
	ΠΕ02 Φιλολόγοι	25	8,2	8,2	72,5
	ΠΕ03 Μαθηματικοί	15	4,9	4,9	77,4
	ΠΕ04 Φυσικών Επιστημών	14	4,6	4,6	82,0
	ΠΕ06 Αγγλικής Γλώσσας	12	3,9	3,9	85,9
	ΠΕ11 Φυσικής Αγωγής	6	2,0	2,0	87,9
	ΠΕ86 Πληροφορικής	10	3,3	3,3	91,1
	Άλλες ειδικότητες	27	8,9	8,9	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 6 Δημογραφικά στοιχεία: Ειδικότητα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 6:

Γράφημα 6 Δημογραφικά στοιχεία: Ειδικότητα

Έτη Υπηρεσίας

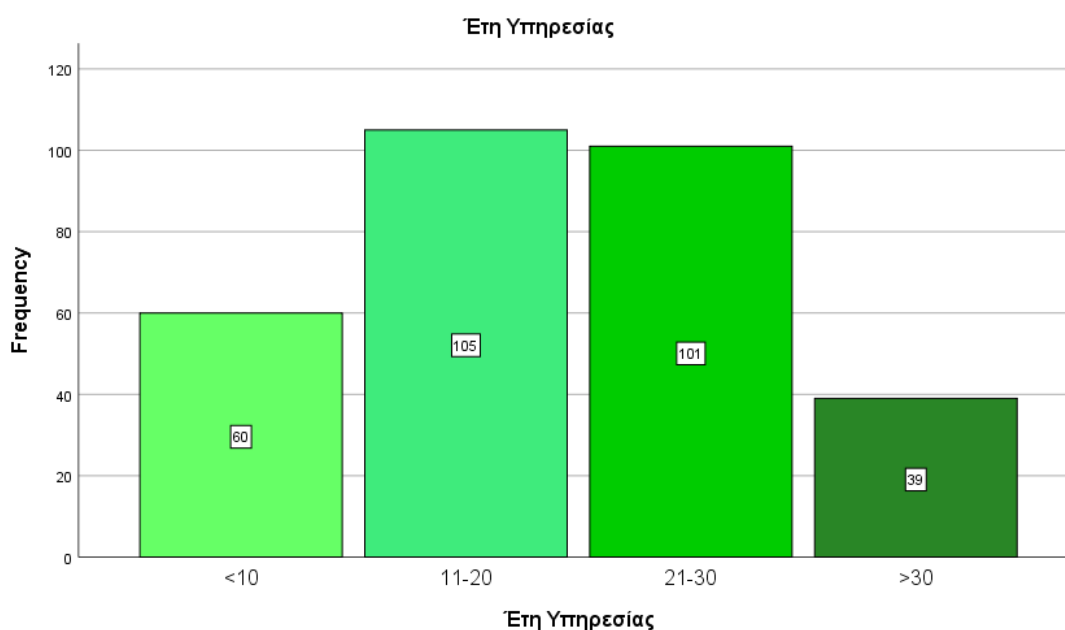
Πηγαίνοντας στον Πίνακα 7 που αναφέρεται στα «Έτη Υπηρεσίας» των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα, παρατηρούμε ότι δινόταν η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε 4 χρονικές περιόδους: «<10», «11-20», «21-30» «>30». Έτσι, σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν η 1^η χρονική περίοδος («<10») συγκέντρωσε το 19,7% (n=60) των επιλογών, η 2^η («11-20») το 34,4% (n=105) που αποτελεί και την επικρατούσα επιλογή με μικρή όμως διαφορά από την 3^η («21-30») που συγκέντρωσε το 33,1% (n=101) των απαντήσεων. Τέλος, οι συμμετέχοντες που ανήκαν στην 4^η χρονική περίοδο Ετών Υπηρεσίας («>30») αποτέλεσαν το 12,8% (n=39) του δείγματος.

Έτη Υπηρεσίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	<10	60	19,7	19,7	19,7
	11-20	105	34,4	34,4	54,1
	21-30	101	33,1	33,1	87,2
	>30	39	12,8	12,8	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 7 Δημογραφικά στοιχεία: Έτη Υπηρεσίας

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 7:

Γράφημα 7 Δημογραφικά στοιχεία: Έτη Υπηρεσίας

Περιφερειακή Διεύθυνση

Αναφορικά με το ερώτημα που αφορούσε την *Περιφερειακή Διεύθυνση* στην οποία ανήκαν οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα, είναι εμφανές τόσο στον Πίνακα 8 όσο και στο Γράφημα 7 που ακολουθεί ότι υπάρχει μία αριθμητική υπεροχή των εκπαιδευτικών από την *Κεντρική Μακεδονία* με ποσοστό 45,2% (n=138). Απάντηση σ' αυτό δίνει το γεγονός ότι η ερευνήτρια εργάζεται σε σχολείο της συγκεκριμένης Περιφερειακής Διεύθυνσης και ως εκ τούτου πρώτιστα απευθύνθηκε σε συναδέλφους της περιοχής αυτής για συμμετοχή στην έρευνά της.

Όσον αφορά τώρα στη συμμετοχή συναδέλφων από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Διευθύνσεις, παρατηρούμε τα εξής:

Από την *Περιφερειακή Διεύθυνση Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης* συμμετείχαν εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 8,5% (n=26) , από την *Περιφερειακή Διεύθυνση Αττικής* σε ποσοστό 4,3% (n=13) ενώ από τη *Περιφερειακή Διεύθυνση Βορείου Αιγαίου* σε ποσοστό 2% (n=6). Ακολούθως πηγαίνοντας στην *Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Ελλάδας* υπήρξε συμμετοχή σε ποσοστό μόλις 1,6% (n=5) , που αποτέλεσε και τη μικρότερη συμμετοχή στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου όσον αφορά όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις.

Συνεχίζοντας την περιγραφική στατιστική των Δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών έχουμε τα ακόλουθα: Η *Περιφερειακή Διεύθυνση Δυτικής Μακεδονίας* συγκέντρωσε το 3,6% (n=11) των προτιμήσεων , της *Ηπείρου* το 3,9% (n=12) ενώ της *Θεσσαλίας* το 4,6% (n=14).

Πηγαίνοντας στην επιλογή *Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιονίων Νήσων* παρατηρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν από αυτή σε ποσοστό 2,6% (n=8) ενώ από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις *Κρήτης* και *Νοτίου Αιγαίου* σε ποσοστό 4,9% (n=15) και 4,3% (n=13) αντίστοιχα.

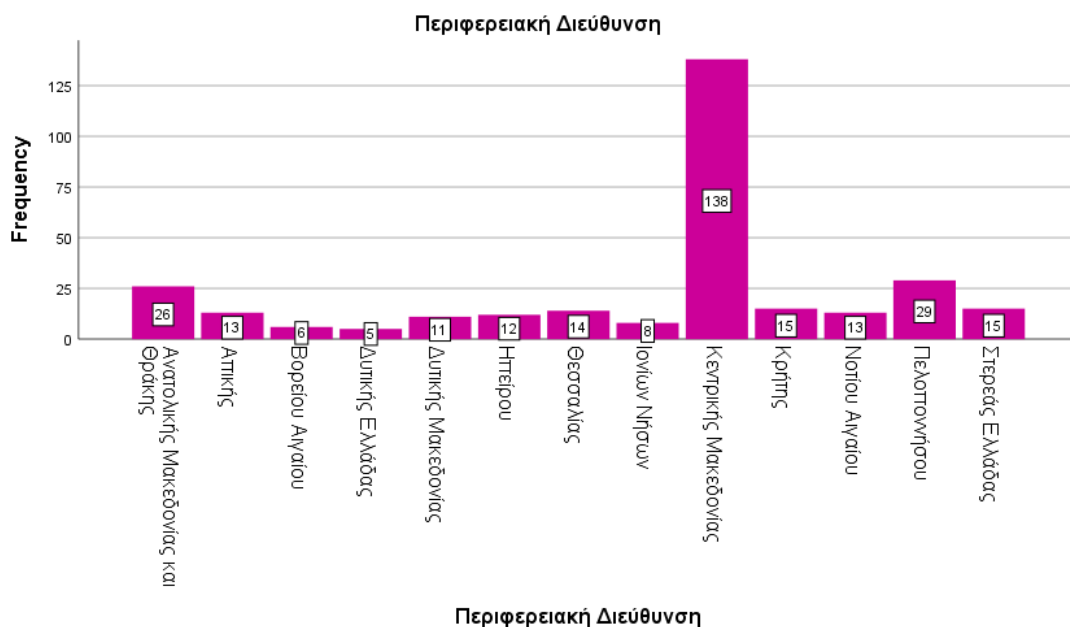
Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν και το ποσοστό των εκπαιδευτικών που ανήκαν στην *Περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου* που έφτασε το 9,5% (n=29) των συνολικών επιλογών. Τέλος, 4,9% (n=15) ήταν οι εκπαιδευτικοί από την *Περιφερειακή Διεύθυνση Στερεάς Ελλάδας*.(Πίνακας 8)

Περιφερειακή Διεύθυνση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	26	8,5	8,5	8,5
	Αττικής	13	4,3	4,3	12,8
	Βορείου Αιγαίου	6	2,0	2,0	14,8
	Δυτικής Ελλάδας	5	1,6	1,6	16,4
	Δυτικής Μακεδονίας	11	3,6	3,6	20,0
	Ηπείρου	12	3,9	3,9	23,9
	Θεσσαλίας	14	4,6	4,6	28,5
	Ιονίων Νήσων	8	2,6	2,6	31,1
	Κεντρικής Μακεδονίας	138	45,2	45,2	76,4
	Κρήτης	15	4,9	4,9	81,3
	Νοτίου Αιγαίου	13	4,3	4,3	85,6
	Πελοποννήσου	29	9,5	9,5	95,1
	Στερεάς Ελλάδας	15	4,9	4,9	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 8 Δημογραφικά στοιχεία: Περιφερειακή Διεύθυνση

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 8:

Γράφημα 8 Δημογραφικά στοιχεία: Περιφερειακή Διεύθυνση

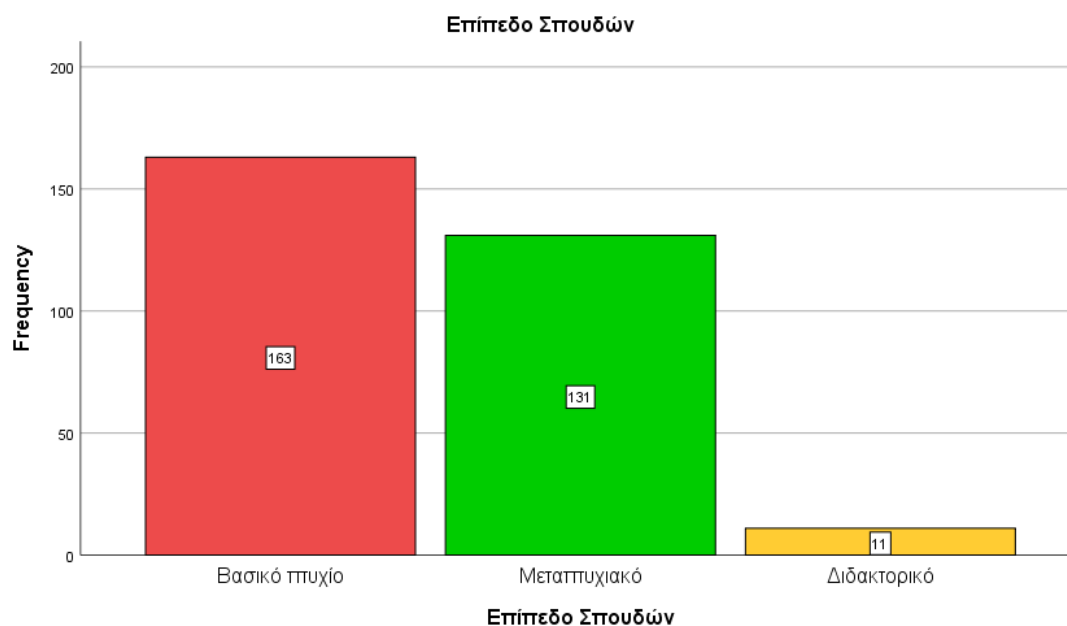
Επίπεδο Σπουδών

Πηγαίνοντας στο ερώτημα που αναφέρεται στο *Επίπεδο Σπουδών* των συμμετεχόντων - στην έρευνα - εκπαιδευτικών , παρατηρούμε ότι την επιλογή «*Βασικό Πτυχίο*» έκανε το 53,4% (n=163) του δείγματος ενώ οι κάτοχοι *Μεταπτυχιακού* συμμετείχαν σε ποσοστό 43% (n=131). Τέλος , ανάμεσα στους συμμετέχοντες υπήρχαν και κάτοχοι *Διδακτορικού* σε ποσοστό 3,6% (n=11). (Πίνακας 9)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Βασικό πτυχίο	163	53,4	53,4	53,4
	Μεταπτυχιακό	131	43,0	43,0	96,4
	Διδακτορικό	11	3,6	3,6	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 9 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Σπουδών

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 9:

Γράφημα 9 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Σπουδών

Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.

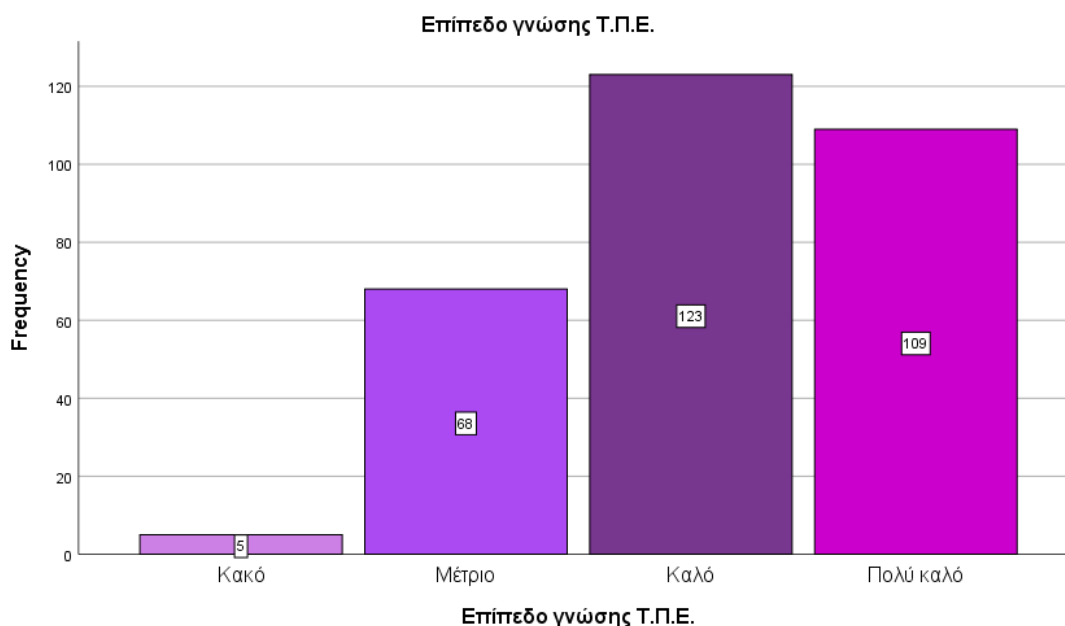
Όσον αφορά το ερώτημα που είχε να κάνει με το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψιν τα δεδομένα του Πίνακα 10 συμπεραίνουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων είχε Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. «Καλό» και «Πολύ καλό» με ποσοστό 40,3% (n=123) και 35,7% (109) αντίστοιχα. Ακολούθως, «Μέτριο» χαρακτήρισε το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. το 22,3% (n=68) ενώ μόλις το 1,6% (n=5) ενέταξε τον εαυτό του στην κατηγορία των εκπαιδευτικών που έχουν «Κακό» Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.

Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κακό	5	1,6	1,6	1,6
	Μέτριο	68	22,3	22,3	23,9
	Καλό	123	40,3	40,3	64,3
	Πολύ καλό	109	35,7	35,7	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 10 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 10:

Γράφημα 10 Δημογραφικά στοιχεία: Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.

Ενότητα Α

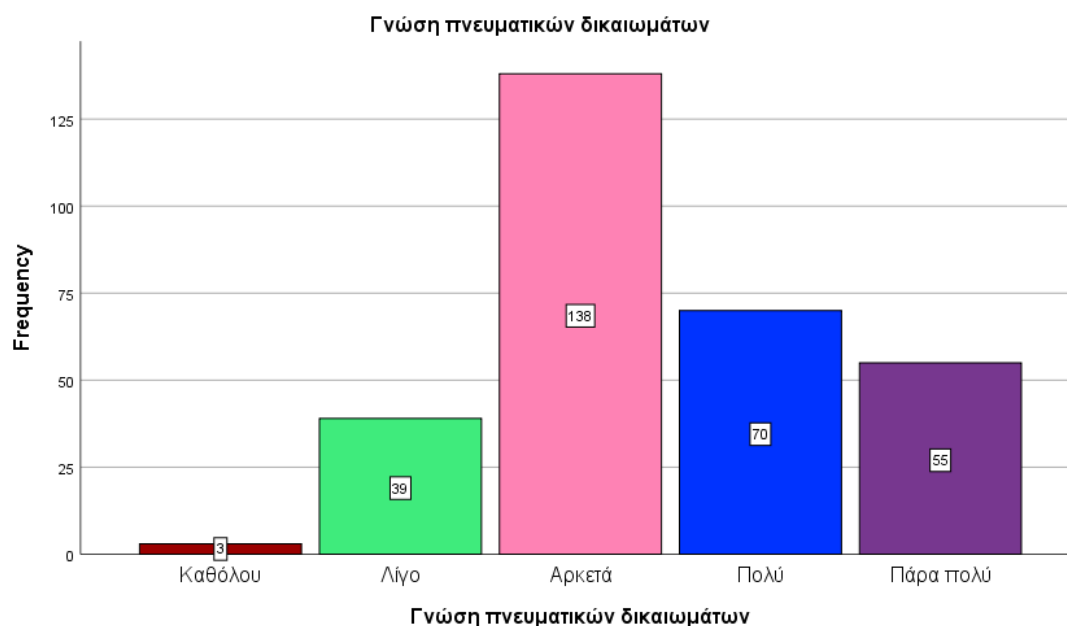
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Γνωρίζω τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα», μόλις το 1% (n=3) των εκπαιδευτικών απάντησε «Καθόλου» ενώ το 12,8% (n=39) απάντησαν «Λίγο». Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων θεώρησε ότι η επιλογή «Αρκετά» την αντιπροσωπεύει και συγκεκριμένα σε ποσοστό 45,2% (n=138) ενώ το 23% (n=70) και το 18% (n=55) απάντησαν «Πολύ» και «Πάρα πολύ» αντίστοιχα. (Πίνακας 11)

Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	3	1,0	1,0	1,0
	Λίγο	39	12,8	12,8	13,8
	Αρκετά	138	45,2	45,2	59,0
	Πολύ	70	23,0	23,0	82,0
	Πάρα πολύ	55	18,0	18,0	100,0
	Total		305	100,0	100,0

Πίνακας 11 Γνώση Πνευματικών Δικαιωμάτων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 11:

Γράφημα 11 Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων

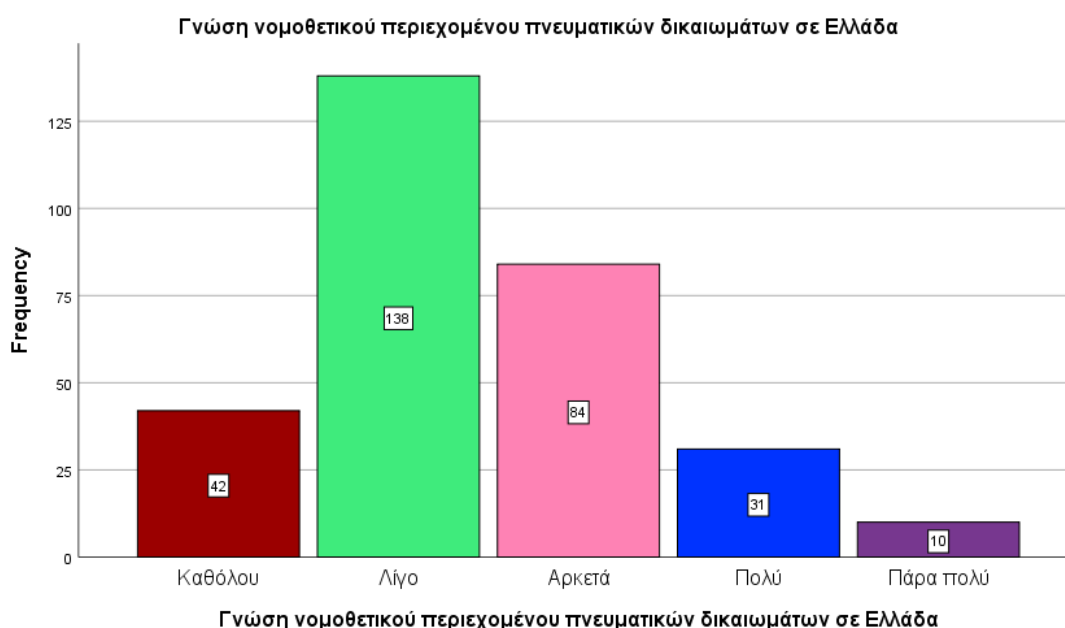
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «Γνωρίζω ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής: οι εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό 13,8% (n=42) δήλωσαν ότι δεν τον γνωρίζουν «Καθόλου» ενώ το 45,2% (n=138) που αποτελεί και την επικρατέστερη απάντηση, δήλωσε ότι το γνωρίζει «Λίγο». Ακολούθως το 27,5% (n=84) επέλεξε την επιλογή «Αρκετά» ενώ το 10,2% (n=31) απάντησε «Πολύ». Τέλος , μόλις το 3,3% (n=10) απάντησε ότι γνωρίζει «Πάρα πολύ» το νομοθετικό πλαίσιο για τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα. (Πίνακας 12)

Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	42	13,8	13,8	13,8
	Λίγο	138	45,2	45,2	59,0
	Αρκετά	84	27,5	27,5	86,6
	Πολύ	31	10,2	10,2	96,7
	Πάρα πολύ	10	3,3	3,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 12 Γνώση νομοθετικού πλαισίου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 12:

Γράφημα 12 Γνώση νομοθετικού πλαισίου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα

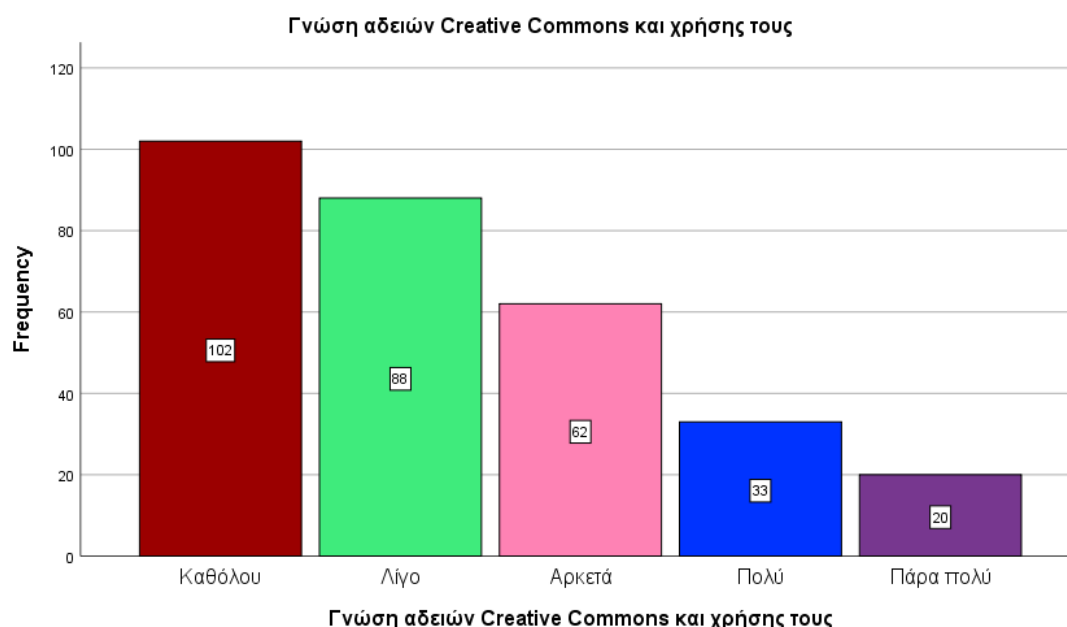
Ακολούθως, στο **Ερώτημα** «Γνωρίζω ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους» παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και σε ποσοστό 33,4% (n=102) απάντησε ότι δεν τις γνωρίζει «Καθόλου» ενώ δεν είναι λίγοι και αυτοί που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν «Λίγο» (28,9% n=88). Όσον αφορά τις υπόλοιπες απαντήσεις του δείγματος, «Αρκετά» απάντησε το 20,3% (n=62) , «Πολύ» το 10,8% (n=33) ενώ την επιλογή «Πάρα πολύ» επέλεξε το 6,6% (n=20).(Πίνακας 13)

Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	102	33,4	33,4	33,4
	Λίγο	88	28,9	28,9	62,3
	Αρκετά	62	20,3	20,3	82,6
	Πολύ	33	10,8	10,8	93,4
	Πάρα πολύ	20	6,6	6,6	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 13 Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 13:

Γράφημα 13 Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι απαντήσεις στο **Ερώτημα** «Γνωρίζω ποιες είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό μου έργο» μιας και εδώ η συντριπτική πλειοψηφία των απαντήσεων έδειξε ότι οι

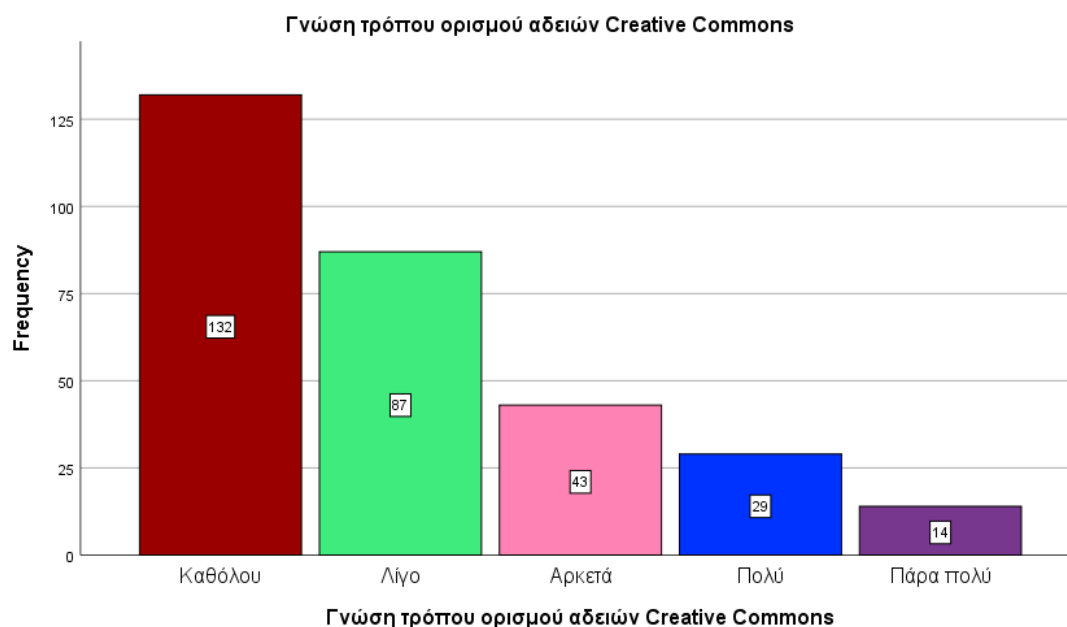
εκπαιδευτικοί δεν γνώριζαν καθόλου ή έστω γνώριζαν λίγο το ζητούμενο του ερωτήματος. Συγκεκριμένα, «Καθόλου» απάντησε το 43,3% (n=132) , «Λίγο» το 28,5% (n=87), «Αρκετά» το 14,1% (n=43) ενώ «Πολύ» και «Πάρα πολύ» απάντησαν οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 9,5% (n=29) και 4,6% (n=14) αντίστοιχα. (Πίνακας 14)

Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	132	43,3	43,3	43,3
	Λίγο	87	28,5	28,5	71,8
	Αρκετά	43	14,1	14,1	85,9
	Πολύ	29	9,5	9,5	95,4
	Πάρα πολύ	14	4,6	4,6	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 14 Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 14:

Γράφημα 14 Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons

Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Γνωρίζω την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν ήταν οι ακόλουθες: «Καθόλου» απάντησε το 28,2% (n=86) «Λίγο» το 29,2% (n=89) ενώ «Αρκετά» το 18,7% (n=57). Από την άλλη «Πολύ»

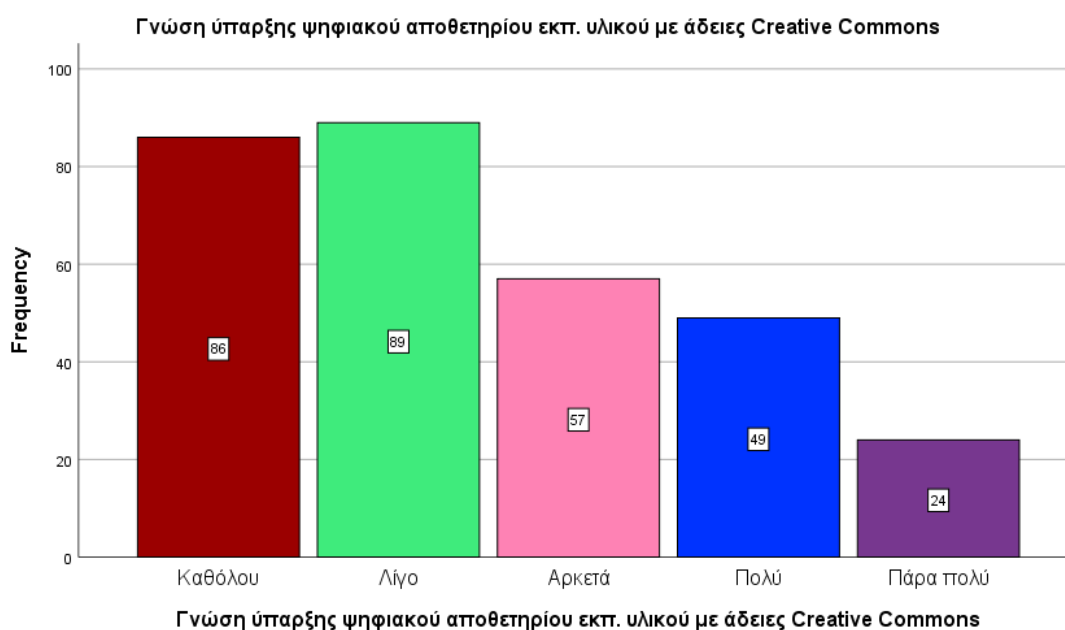
απάντησε το 16,1% (n=49) ενώ μονοψήφιο ήταν το ποσοστό της επιλογής «Πάρα πολύ» και συγκεκριμένα 7,9% (n=24).(Πίνακας 15)

Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	86	28,2	28,2	28,2
	Λίγο	89	29,2	29,2	57,4
	Αρκετά	57	18,7	18,7	76,1
	Πολύ	49	16,1	16,1	92,1
	Πάρα πολύ	24	7,9	7,9	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 15 Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 15:

Γράφημα 15 Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

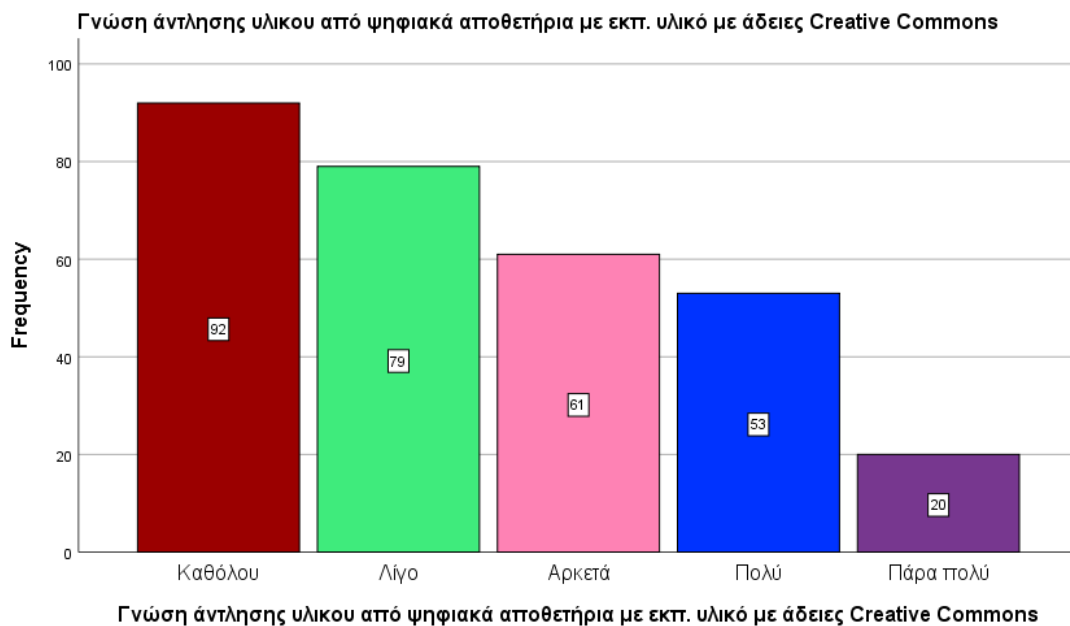
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Γνωρίζω πως μπορώ να αντλήσω υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons» παρατηρούμε ότι την επιλογή «Καθόλου» έκανε το 30,2% (n=92) των εκπαιδευτικών ενώ «Λίγο» απάντησε το 25,9% (n=79). Ακολούθως, «Αρκετά» επέλεξε το 20% (n=61) ενώ οι απαντήσεις «Πολύ» και «Πάρα πολύ» αντιπροσώπευαν το 17,4% (n=53) και το 6,6% (20) όσων απάντησαν αντίστοιχα. (Πίνακας 16)

Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	92	30,2	30,2	30,2
	Λίγο	79	25,9	25,9	56,1
	Αρκετά	61	20,0	20,0	76,1
	Πολύ	53	17,4	17,4	93,4
	Πάρα πολύ	20	6,6	6,6	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 16 Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 16:

Γράφημα 16 Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons

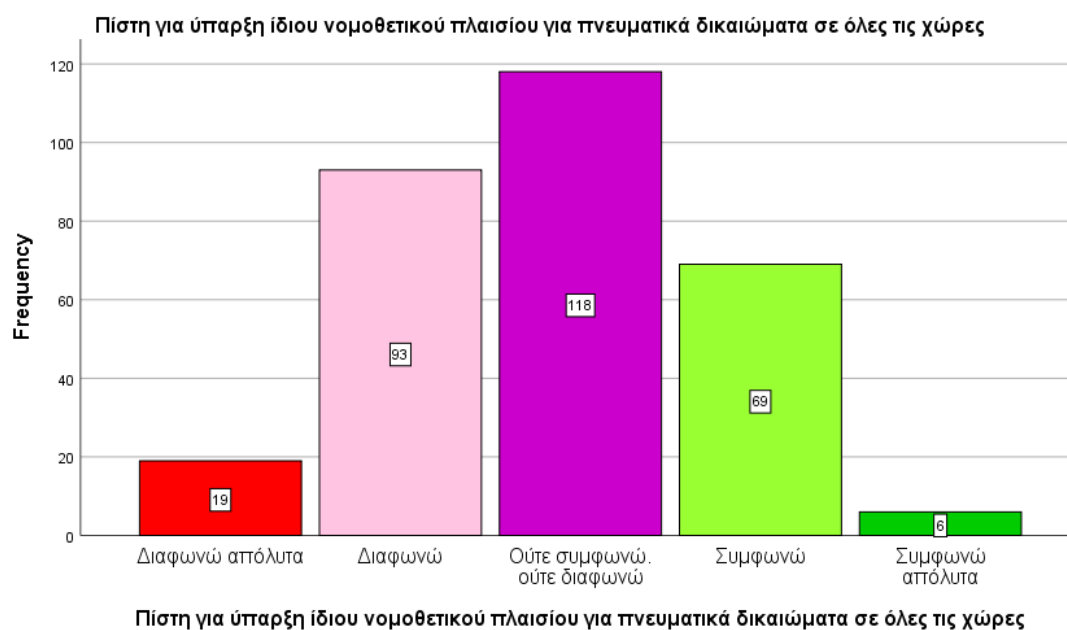
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Πιστεύω ότι το νομοθετικό πλαίσιο για τα πνευματικά δικαιώματα είναι ίδιο για όλες τις χώρες» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής : «*Διαφωνώ απόλυτα*» απάντησε το 6,2% (n=19) του δείγματος ενώ «*Διαφωνώ*» το 30,5% (n=93). Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών θεώρησε ότι την αντιπροσωπεύει καλύτερα η απάντηση «*Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ*» και μάλιστα σε ποσοστό 38,7% (n=118). Τέλος, «*Συμφωνώ*» και «*Συμφωνώ απόλυτα*» επέλεξε να απαντήσει το 22,6% (n=69) και το μόλις 2% (n=6) των εκπαιδευτικών αντίστοιχα. (Πίνακας 17)

Πίστη για ύπαρξη ίδιου νομοθετικού πλαισίου για πνευματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	19	6,2	6,2	6,2
	Διαφωνώ	93	30,5	30,5	36,7
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	118	38,7	38,7	75,4
	Συμφωνώ	69	22,6	22,6	98,0
	Συμφωνώ απόλυτα	6	2,0	2,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 17 Πίστη για ύπαρξη ίδιου νομοθετικού πλαισίου για πνευματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 17:

Γράφημα 17 Πίστη για ύπαρξη ίδιου νομοθετικού περιεχομένου για τα πνευματικά δικαιώματα σε όλες τις χώρες

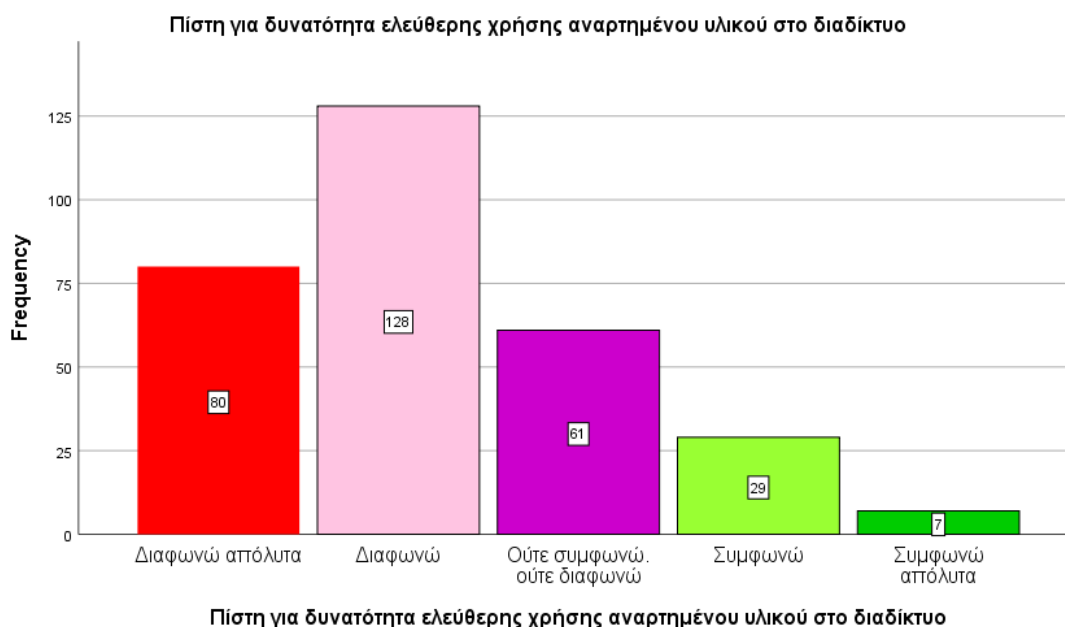
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «Πιστεύω ότι το υλικό που υπάρχει αναρτημένο στο διαδίκτυο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα και με οποιονδήποτε τρόπο» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής: οι εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό 26,2% (n=80) δήλωσαν «Διαφωνώ απόλυτα» ενώ το 42% (n=128) που αποτελεί και την επικρατέστερη απάντηση, επέλεξε το «Διαφωνώ». Ακολούθως το 20% (n=61) επέλεξε την επιλογή «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» ενώ το 9,5% (n=29) απάντησε «Συμφωνώ». Τέλος, μόλις το 2,3% (n=7) απάντησε ότι «Συμφωνώ απόλυτα». (Πίνακας 18)

Πίστη για δυνατότητα ελεύθερης χρήσης αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	80	26,2	26,2	26,2
	Διαφωνώ	128	42,0	42,0	68,2
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	61	20,0	20,0	88,2
	Συμφωνώ	29	9,5	9,5	97,7
	Συμφωνώ απόλυτα	7	2,3	2,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 18 Πίστη για δυνατότητα ελεύθερης χρήσης αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 18:

Γράφημα 18 Πίστη για δυνατότητα ελεύθερης χρήσης αναρτημένου υλικού στο διαδίκτυο

Ακολουθώντας, στο **Ερώτημα** «Πιστεύω ότι μια απλή αναφορά στο όνομα του δημιουργού ενός έργου (π.χ. εικόνας, άρθρου, βίντεο, μουσικής, κ.ά.) είναι αρκετή για να μπορώ να το χρησιμοποιώ ελεύθερα με οποιονδήποτε τρόπο» παρατηρούμε ότι το 15,4% (n=47) των εκπαιδευτικών απάντησε «Διαφωνώ απόλυτα» ενώ την πλειοψηφία των απαντήσεων συγκέντρωσε η απάντηση «Διαφωνώ» την οποία επέλεξαν οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 40,3% (n=123). Όσον αφορά τις υπόλοιπες απαντήσεις του δείγματος: «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» απάντησε το 23,9% (n=73) , «Συμφωνώ» το 19,3% (n=59) ενώ την επιλογή «Συμφωνώ απόλυτα» επέλεξε μόλις το 1% (n=3).(Πίνακας 19)

Πίστη για ελεύθερη χρήση ενός έργου με απλή αναφορά του δημιουργού του

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	47	15,4	15,4	15,4
	Διαφωνώ	123	40,3	40,3	55,7
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	73	23,9	23,9	79,7
	Συμφωνώ	59	19,3	19,3	99,0
	Συμφωνώ απόλυτα	3	1,0	1,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 19 Πίστη για ελεύθερη χρήση ενός έργου με απλή αναφορά του δημιουργού του

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 19:

Γράφημα 19 Πίστη για ελεύθερη χρήση ενός έργου με απλή αναφορά του δημιουργού του

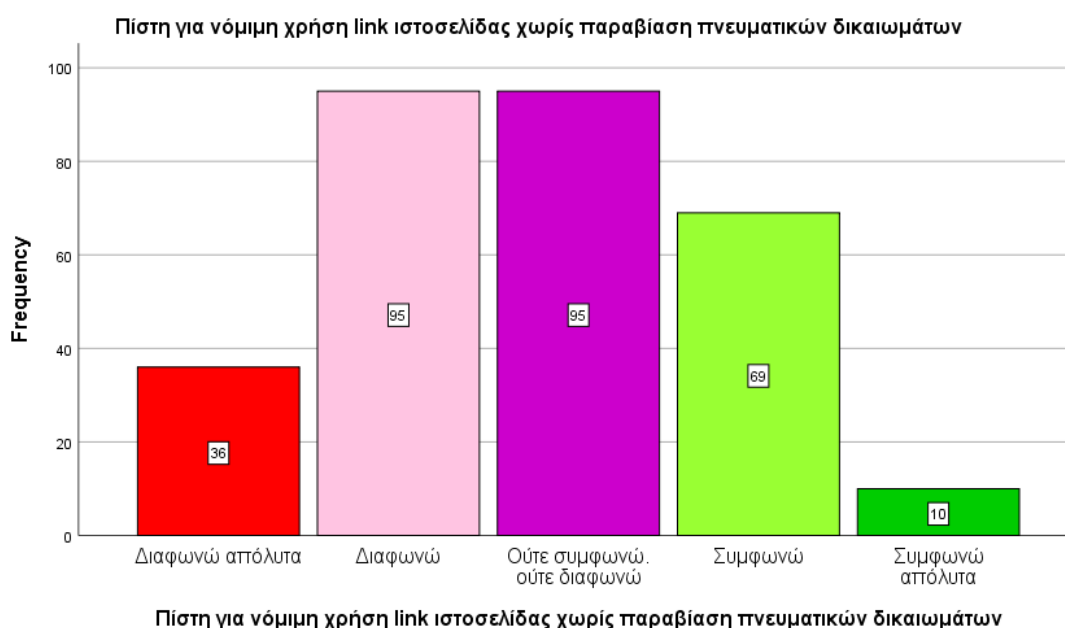
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Πιστεύω ότι είναι νόμιμο να χρησιμοποιήσω link προς μια ιστοσελίδα χωρίς να κάνω παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων του δημιουργού της», παρατηρούμε ότι την επιλογή «Διαφωνώ απόλυτα» έκανε το 11,8% (n=36) των εκπαιδευτικών ενώ τις απαντήσεις «Διαφωνώ» και «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» έδωσαν όμοια σε ποσοστό 31,1% (n=95) , και έτσι έχουμε στο ερώτημα αυτό δύο επικρατέστερες απαντήσεις. Ακολούθως, «Συμφωνώ» επέλεξε το 22,6% (n=69) ενώ «Συμφωνώ απόλυτα» απάντησε το 3,3% (n=10). (Πίνακας 20)

Πίστη για νόμιμη χρήση link ιστοσελίδας χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	36	11,8	11,8	11,8
	Διαφωνώ	95	31,1	31,1	43,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	95	31,1	31,1	74,1
	Συμφωνώ	69	22,6	22,6	96,7
	Συμφωνώ απόλυτα	10	3,3	3,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 20 Πίστη για νόμιμη χρήση link ιστοσελίδας χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 20:

Γράφημα 20 Χρήση για νόμιμη χρήση link ιστοσελίδας χωρίς παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων

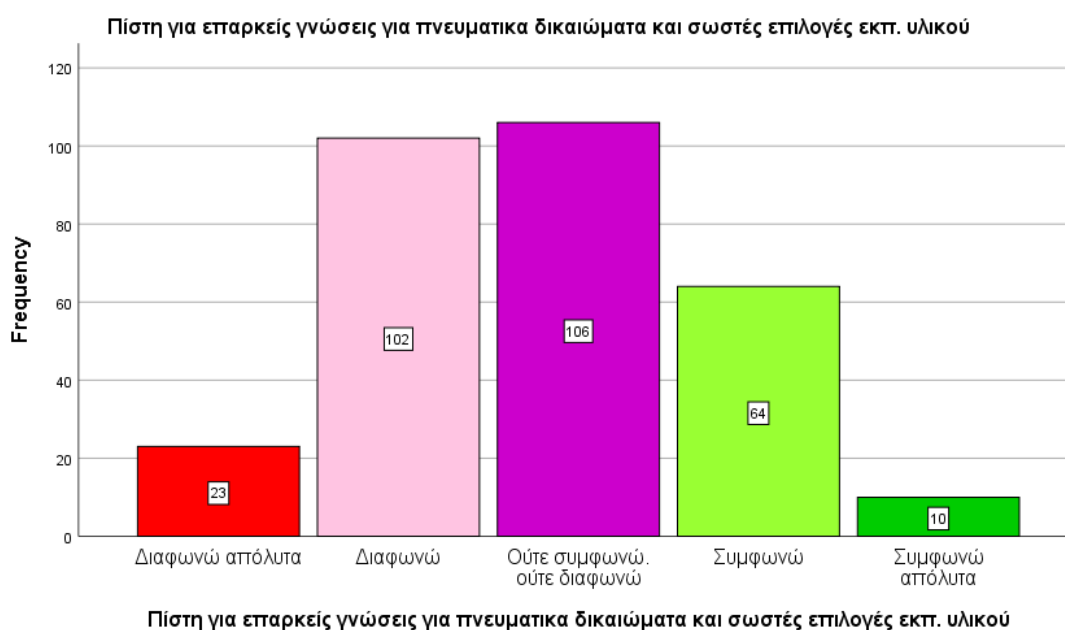
Τέλος, όσον αφορά το τελευταίο **Ερώτημα** της **Ενότητας Α** «Πιστεύω ότι οι γνώσεις μου για τα πνευματικά δικαιώματα είναι αρκετές για να με οδηγήσουν στη σωστή επιλογή εκπαιδευτικού υλικού» δόθηκαν οι εξής απαντήσεις: «Διαφωνώ απόλυτα» απάντησε το 7,5% (n=23), «Διαφωνώ» το 33,4% (n=102) ενώ με μικρή πλειοψηφία υπερίσχυσε η απάντηση «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», με ποσοστό 34,8% (n=106). Ακολούθως «Συμφωνώ» απάντησε το 21% (n=64) ενώ «Συμφωνώ απόλυτα» μόνο το 3,3% (n=10) του δείγματος (Πίνακας 21)

Πίστη για επαρκείς γνώσεις για πνευματικά δικαιώματα και σωστές επιλογές εκπαιδευτικού υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	23	7,5	7,5	7,5
	Διαφωνώ	102	33,4	33,4	41,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	106	34,8	34,8	75,7
	Συμφωνώ	64	21,0	21,0	96,7
	Συμφωνώ απόλυτα	10	3,3	3,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 21 Πίστη για επαρκείς γνώσεις για πνευματικά δικαιώματα και σωστές επιλογές εκπαιδευτικού υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 21:

Γράφημα 21 Πίστη για επαρκείς γνώσεις για πνευματικά δικαιώματα και σωστές επιλογές εκπαιδευτικού υλικού

Ενότητα Β:

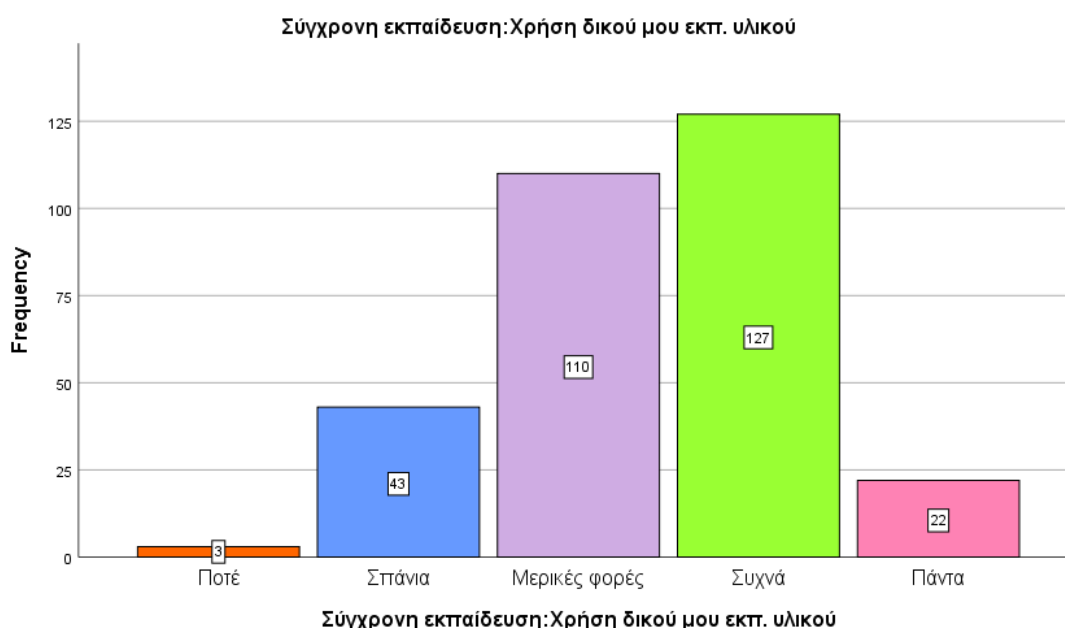
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν αποκλειστικά δικό μου δημιούργημα», μόλις το 1% (n=3) των εκπαιδευτικών απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 14,1% (n=43). Επιπλέον, «Μερικές φορές» απάντησε το 36,1% (n=110) ενώ η πλειοψηφία επέλεξε το «Συχνά» σε ποσοστό 41,6% (n=127). Τέλος, «Πάντα» απάντησε το 7,2% (n=22). (Πίνακας 22)

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	3	1,0	1,0	1,0
	Σπάνια	43	14,1	14,1	15,1
	Μερικές φορές	110	36,1	36,1	51,1
	Συχνά	127	41,6	41,6	92,8
	Πάντα	22	7,2	7,2	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 22 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 22:

Γράφημα 22 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

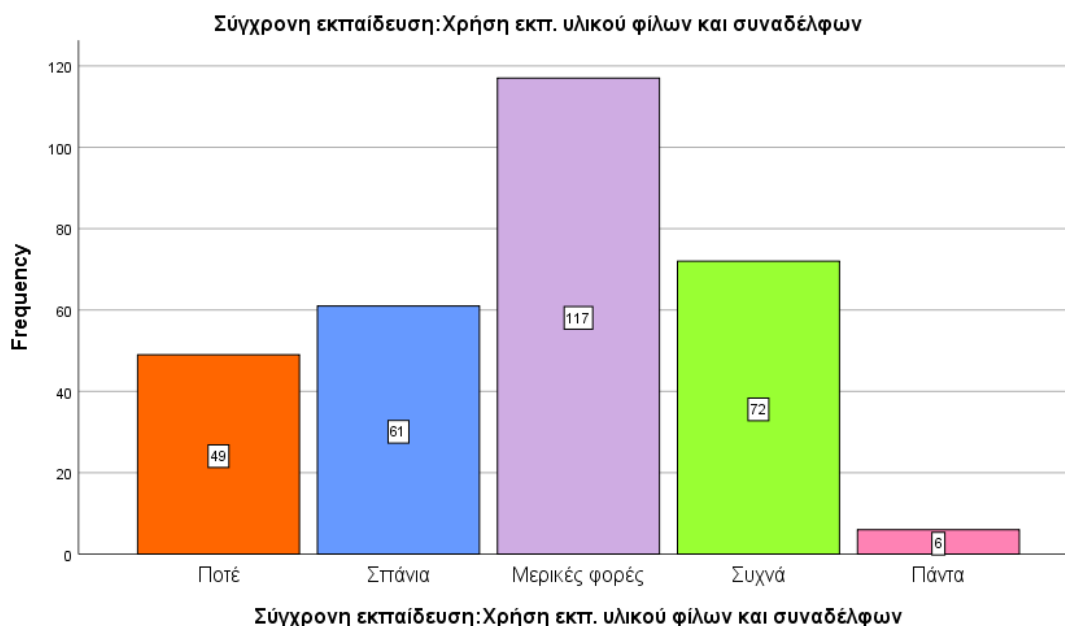
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν από φίλους/ες συναδέλφους», παρατηρούμε ότι την επιλογή «Ποτέ» έκανε το 16,1% (n=49) των εκπαιδευτικών ενώ «Σπάνια» απάντησε το 20% (n=61). Ακολουθώντας, «Μερικές φορές» επέλεξε το 38,4% (n=117), που ήταν και η επικρατέστερη απάντηση, ενώ οι απαντήσεις «Συχνά» και «Πάντα» αντιπροσώπευαν το 23,6% (n=72) και το 2% (n=6) όσων απάντησαν αντίστοιχα. (Πίνακας 23)

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	49	16,1	16,1	16,1
	Σπάνια	61	20,0	20,0	36,1
	Μερικές φορές	117	38,4	38,4	74,4
	Συχνά	72	23,6	23,6	98,0
	Πάντα	6	2,0	2,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 23 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 23:

Γράφημα 23 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων κα συναδέλφων

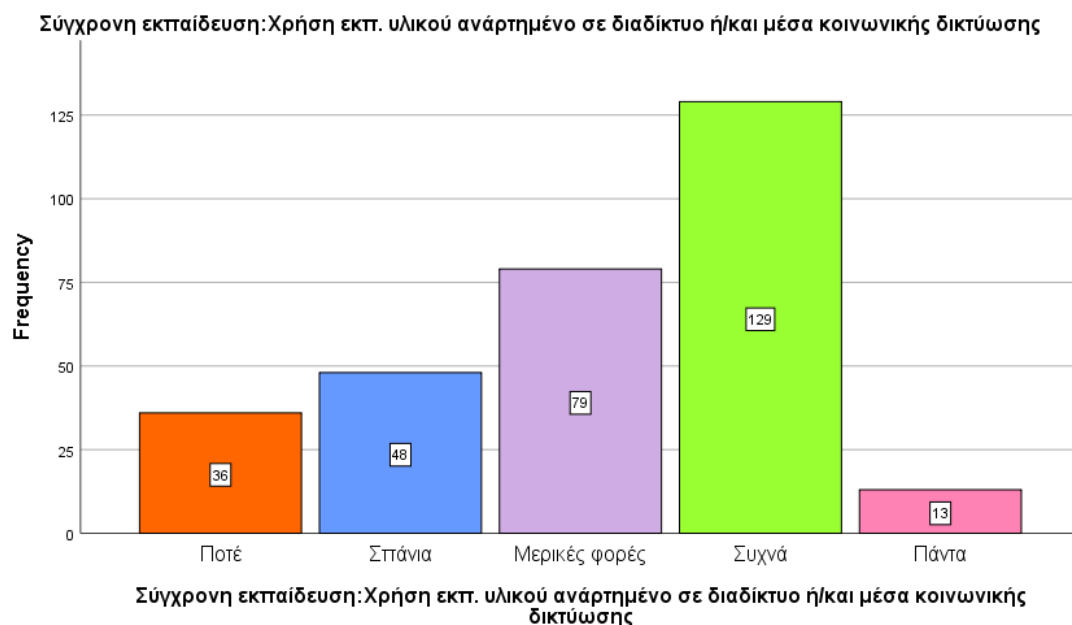
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης», το 11,8% (n=36) των εκπαιδευτικών απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 15,7% (n=48). Επιπρόσθετα, «Μερικές φορές» απάντησε το 25,9% (n=79) ενώ η πλειοψηφία επέλεξε το «Συχνά» σε ποσοστό 42,3% (n=129). Τέλος, «Πάντα» απάντησε το 4,3% (n=13) .(Πίνακας 24)

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	36	11,8	11,8	11,8
	Σπάνια	48	15,7	15,7	27,5
	Μερικές φορές	79	25,9	25,9	53,4
	Συχνά	129	42,3	42,3	95,7
	Πάντα	13	4,3	4,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 24 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 24:

Γράφημα 24 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

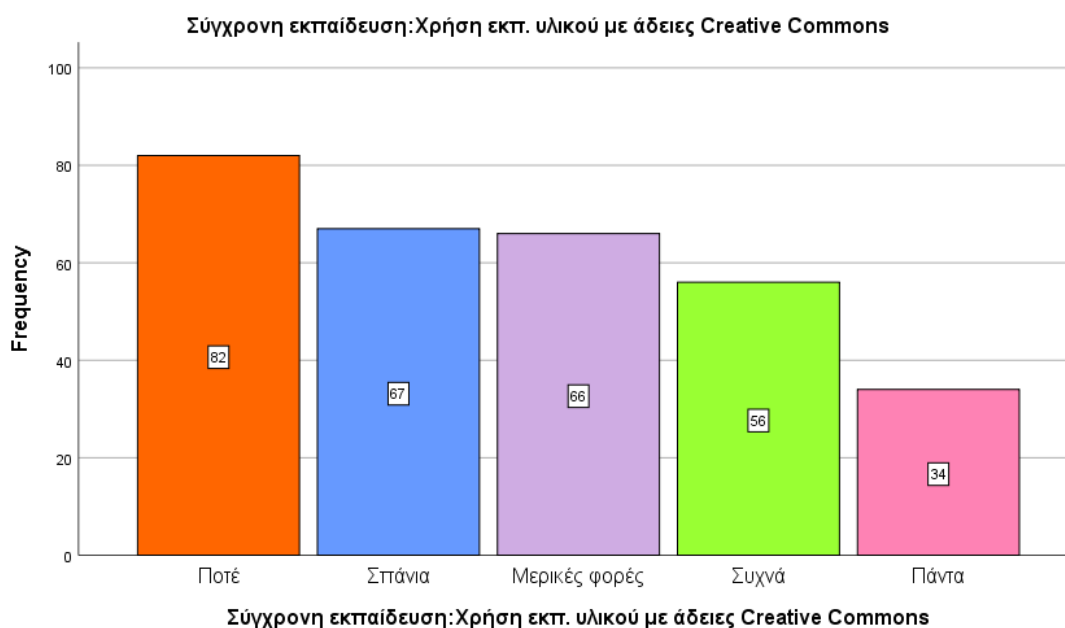
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό επεδίωκα να είναι με άδειες Creative Commons», οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής: εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό 26,9% (n=82) δήλωσαν «Ποτέ», που αποτελεί και την επικρατέστερη απάντηση ενώ το 22% (n=67), επέλεξε το «Σπάνια» ως απάντησή του. Ακολούθως, πολύ κοντά και με ποσοστό 21,6% (n=66) είναι αυτοί που δήλωσαν «Μερικές φορές» ενώ το 18,4% (n=56) απάντησε «Συχνά» και το 11,1% (n=34) «Πάντα» . (Πίνακας 25)

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	82	26,9	26,9	26,9
	Σπάνια	67	22,0	22,0	48,9
	Μερικές φορές	66	21,6	21,6	70,5
	Συχνά	56	18,4	18,4	88,9
	Πάντα	34	11,1	11,1	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 25 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 25:

Γράφημα 25 Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

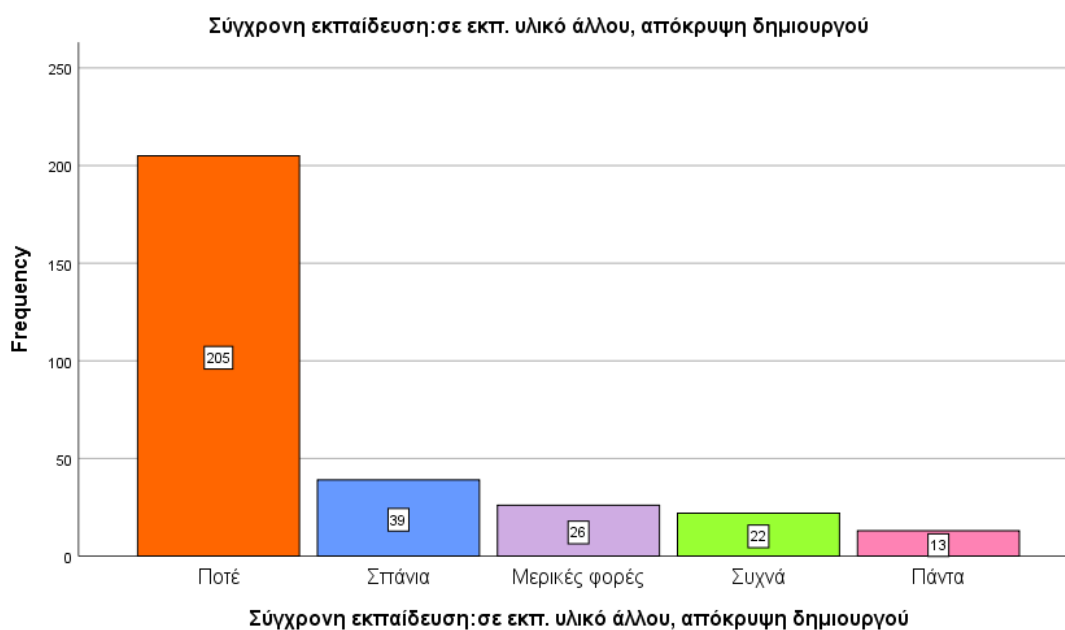
Ακολούθως, στο **Ερώτημα** «Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό αν δεν ήταν δικό μου και κάπου είχε ένδειξη του δημιουργού του, προσπαθούσα να την αποκρύψω» παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μάλιστα με ποσοστό 67,2% (n=205) απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 12,8% (n=39). Όσον αφορά τις υπόλοιπες απαντήσεις του δείγματος, «Μερικές φορές» απάντησε το 8,5% (n=26), «Συχνά» το 7,2% (n=22) ενώ την επιλογή «Πάντα» επέλεξε μόλις το 4,3% (n=13).(Πίνακας 26)

Σύγχρονη εκπαίδευση:σε εκπ. υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	205	67,2	67,2	67,2
	Σπάνια	39	12,8	12,8	80,0
	Μερικές φορές	26	8,5	8,5	88,5
	Συχνά	22	7,2	7,2	95,7
	Πάντα	13	4,3	4,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 26 Σύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 26:

Γράφημα 26 Σύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

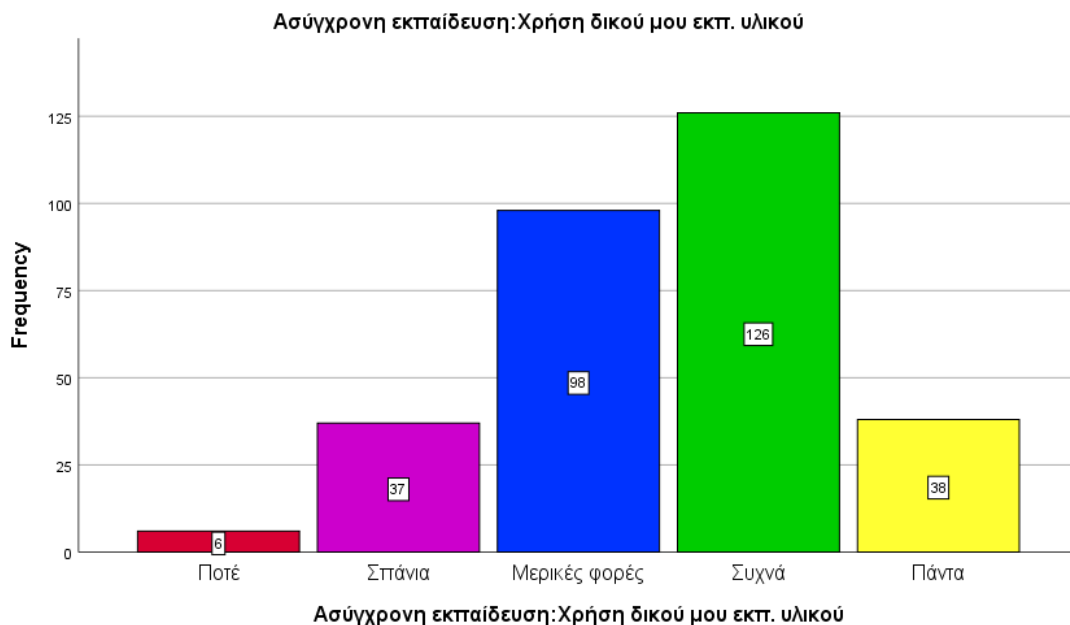
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν αποκλειστικά δικό μου δημιούργημα», μόλις το 2% (n=6) των εκπαιδευτικών απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 12,1% (n=37). Επιπλέον, «Μερικές φορές» απάντησε το 32,1% (n=98) ενώ η πλειοψηφία επέλεξε το «Συχνά» σε ποσοστό 41,3% (n=126). Τέλος, «Πάντα» απάντησε το 12,5% (n=38). (Πίνακας 27)

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	6	2,0	2,0	2,0
	Σπάνια	37	12,1	12,1	14,1
	Μερικές φορές	98	32,1	32,1	46,2
	Συχνά	126	41,3	41,3	87,5
	Πάντα	38	12,5	12,5	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 27 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 27:

Γράφημα 27 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

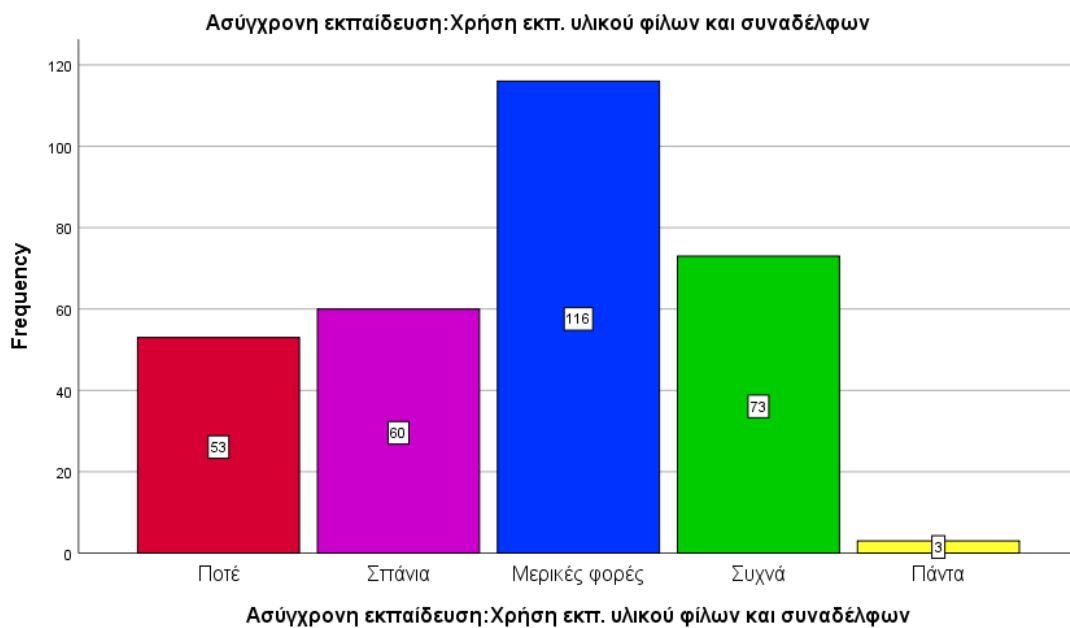
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν από φίλους/ες συναδέλφους», παρατηρούμε ότι την επιλογή «Ποτέ» έκανε το 17,4% (n=53) των εκπαιδευτικών ενώ «Σπάνια» απάντησε το 19,7% (n=60). Ακολούθως, «Μερικές φορές» επέλεξε το 38% (n=116), που ήταν και η επικρατέστερη απάντηση, ενώ οι απαντήσεις «Συχνά» και «Πάντα» αντιπροσώπευαν το 23,9% (n=73) και το μόλις 1% (n=3) όσων απάντησαν αντίστοιχα. (Πίνακας 28)

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	53	17,4	17,4	17,4
	Σπάνια	60	19,7	19,7	37,0
	Μερικές φορές	116	38,0	38,0	75,1
	Συχνά	73	23,9	23,9	99,0
	Πάντα	3	1,0	1,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 28 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 28:

Γράφημα 28 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού φίλων και συναδέλφων

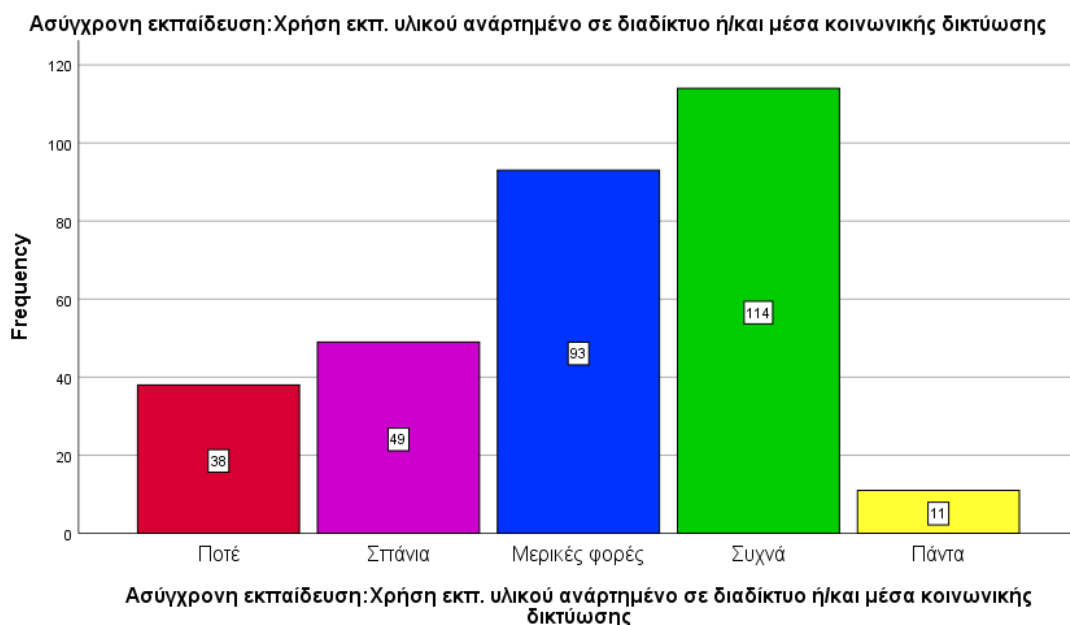
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης», το 11,8% (n=36) των εκπαιδευτικών απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 15,7% (n=48). Επιπρόσθετα, «Μερικές φορές» απάντησε το 25,9% (n=79) ενώ η πλειοψηφία επέλεξε το «Συχνά» σε ποσοστό 42,3% (n=129). Τέλος, «Πάντα» απάντησε το 4,3% (n=13). (Πίνακας 29)

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	36	11,8	11,8	11,8
	Σπάνια	48	15,7	15,7	27,5
	Μερικές φορές	79	25,9	25,9	53,4
	Συχνά	129	42,3	42,3	95,7
	Πάντα	13	4,3	4,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 29 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/ και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 29:

Γράφημα 29 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

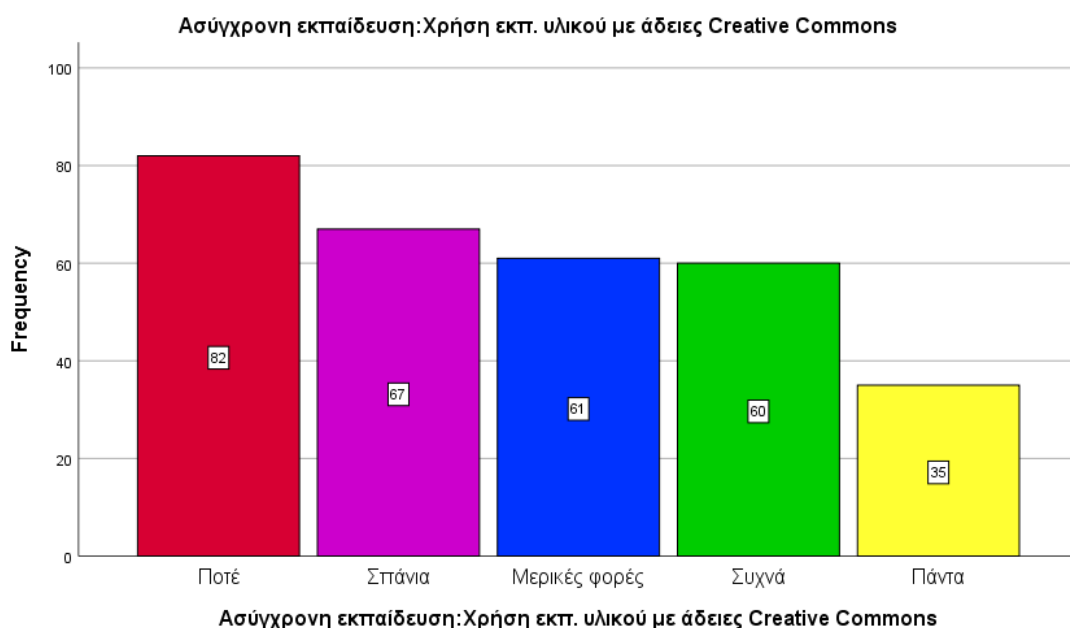
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «Κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό επεδίωκα να είναι με άδειες Creative Commons», οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής: εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό 26,9% (n=82) δήλωσαν «Ποτέ», που αποτελεί και την επικρατέστερη απάντηση ενώ το 22% (n=67), επέλεξε το «Σπάνια» ως απάντησή του. Ακολούθως, με ποσοστό 20% (n=61) είναι αυτοί που δήλωσαν «Μερικές φορές» ενώ πολύ κοντά και με ποσοστό 19,7% (n=60) είναι όσοι επέλεξαν το «Συχνά». Τέλος, το 11,5% (n=35) έδωσε ως απάντηση «Πάντα». (Πίνακας 30)

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	82	26,9	26,9	26,9
	Σπάνια	67	22,0	22,0	48,9
	Μερικές φορές	61	20,0	20,0	68,9
	Συχνά	60	19,7	19,7	88,5
	Πάντα	35	11,5	11,5	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 30 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 30:

Γράφημα 30 Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Ακολουθώντας, στο **Ερώτημα** «Κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό, αν δεν ήταν δικό μου και κάπου είχε ένδειξη του δημιουργού του, προσπαθούσα να την αποκρύψω» παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μάλιστα με ποσοστό 66,2% (n=202) απάντησε «Ποτέ» ενώ «Σπάνια» το 13,8% (n=42). Όσον αφορά τις υπόλοιπες απαντήσεις του δείγματος, «Μερικές φορές» απάντησε το 8,2% (n=25), «Συχνά» το 6,6% (n=20) ενώ την επιλογή «Πάντα» επέλεξε μόλις το 5,2% (n=16). (Πίνακας 31)

Ασύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ποτέ	202	66,2	66,2	66,2
	Σπάνια	42	13,8	13,8	80,0
	Μερικές φορές	25	8,2	8,2	88,2
	Συχνά	20	6,6	6,6	94,8
	Πάντα	16	5,2	5,2	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 31 Ασύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 31:

Γράφημα 31 Ασύγχρονη εκπαίδευση: σε εκπαιδευτικό υλικό άλλου, απόκρυψη δημιουργού

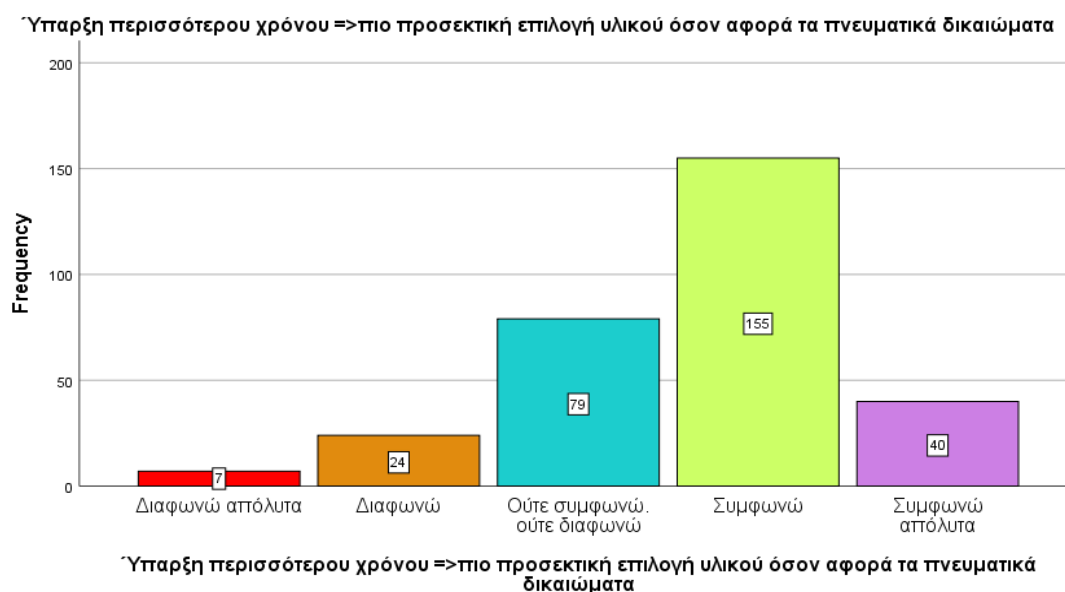
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αν είχα περισσότερο χρόνο στη διάθεσή μου θα ήμουν πιο προσεκτικός/ή ως προς την επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα», έχουμε τις ακόλουθες απαντήσεις: «*Διαφωνώ απόλυτα*» σε ποσοστό 2,3% (n=7), «*Διαφωνώ*» το 7,9% (n=24) ενώ «*Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ*» απάντησε το 25,9% (n=79). Ακολούθως, «*Συμφωνώ*» απάντησε το 50,8% (n=155) ενώ το «*Συμφωνώ απόλυτα*» συγκέντρωσε το 13,1% (n=40) των απαντήσεων . (Πίνακας 32)

Υπαρξη περισσοτερου χρονου => πιο προσεκτικη επιλογη υλικου οσον αφορά τα πνευματικα δικαιωματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	2,3	2,3	2,3
	Διαφωνώ	24	7,9	7,9	10,2
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	79	25,9	25,9	36,1
	Συμφωνώ	155	50,8	50,8	86,9
	Συμφωνώ απόλυτα	40	13,1	13,1	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 32 Υπαρξη περισσοτερου χρονου=>πιο προσεκτικη επιλογη υλικου οσον αφορά τα πνευματικα δικαιωματα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 32:

Γράφημα 32 Υπαρξη περισσοτερου χρονου=>πιο προσεκτικη επιλογη οσον αφορά τα πνευματικα δικαιωματα

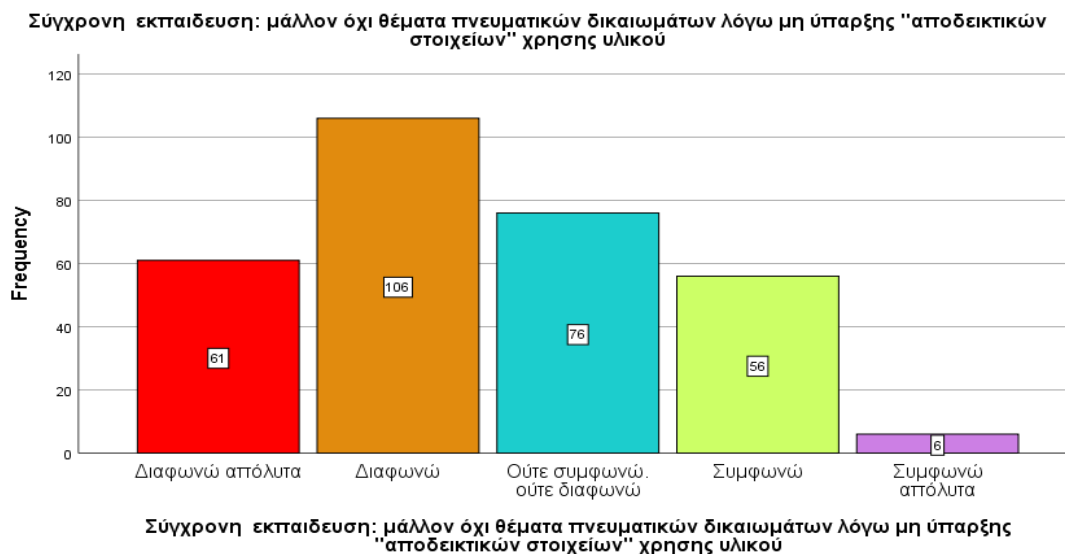
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θεωρώ ότι για την σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν υπήρχε θέμα πνευματικών δικαιωμάτων μιας και δεν υπήρχαν "αποδεικτικά στοιχεία" χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιούσα», έχουμε τις ακόλουθες απαντήσεις: «Διαφωνώ απόλυτα» σε ποσοστό 20% (n=61), «Διαφωνώ» το 34,8% (n=106) ενώ «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» απάντησε το 24,9% (n=76). Ακολούθως, «Συμφωνώ» απάντησε το 18,4% (n=56) ενώ το «Συμφωνώ απόλυτα» συγκέντρωσε μόλις το 2% (n=6) των απαντήσεων . (Πίνακας 33)

Σύγχρονη εκπαίδευση: μάλλον όχι θέματα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω μη ύπαρξης "αποδεικτικών στοιχείων" χρήσης υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	61	20,0	20,0	20,0
	Διαφωνώ	106	34,8	34,8	54,8
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	76	24,9	24,9	79,7
	Συμφωνώ	56	18,4	18,4	98,0
	Συμφωνώ απόλυτα	6	2,0	2,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 33 Σύγχρονη εκπαίδευση: μάλλον όχι θέματα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω μη ύπαρξης "αποδεικτικών στοιχείων" χρήσης υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 33:

Γράφημα 33 Σύγχρονη εκπαίδευση: μάλλον όχι θέματα πνευματικών δικαιωμάτων λόγω μη ύπαρξης "αποδεικτικών στοιχείων" χρήσης υλικού

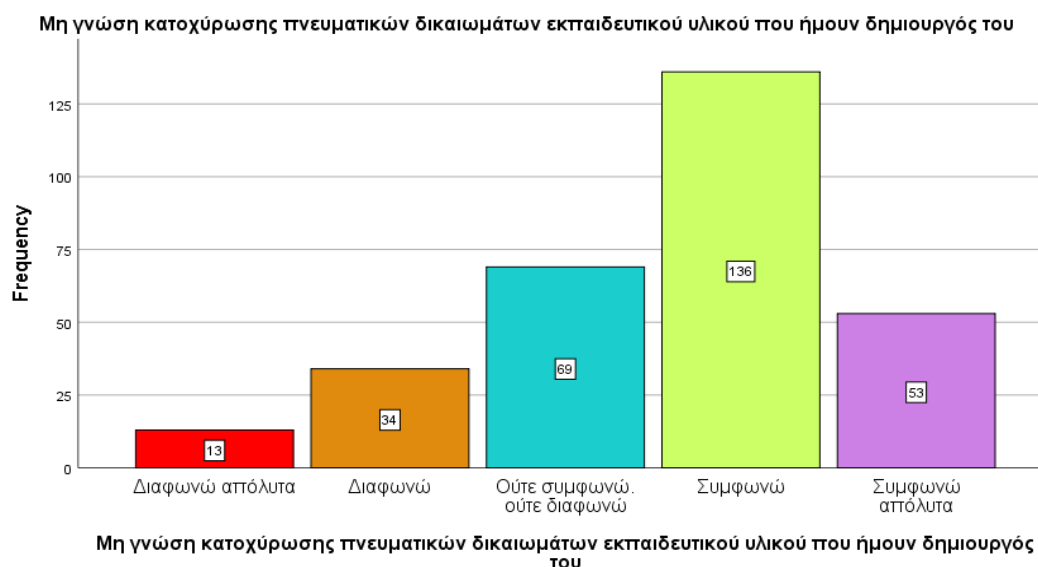
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερα πως να κατοχυρώσω τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησα», οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν: «Διαφωνώ απόλυτα» απάντησε το 4,3% (n=13), «Διαφωνώ» το 11,1% (n=34) ενώ «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» απάντησε το 22,6% (n=69) του δείγματος. Τέλος, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών επέλεξε «Συμφωνώ» σε ποσοστό το 44,6% (n=136) και «Συμφωνώ απόλυτα» σε ποσοστό 17,4% (n=53). (Πίνακας 34)

Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	13	4,3	4,3	4,3
	Διαφωνώ	34	11,1	11,1	15,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	69	22,6	22,6	38,0
	Συμφωνώ	136	44,6	44,6	82,6
	Συμφωνώ απόλυτα	53	17,4	17,4	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 34 Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 34:

Γράφημα 34 Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

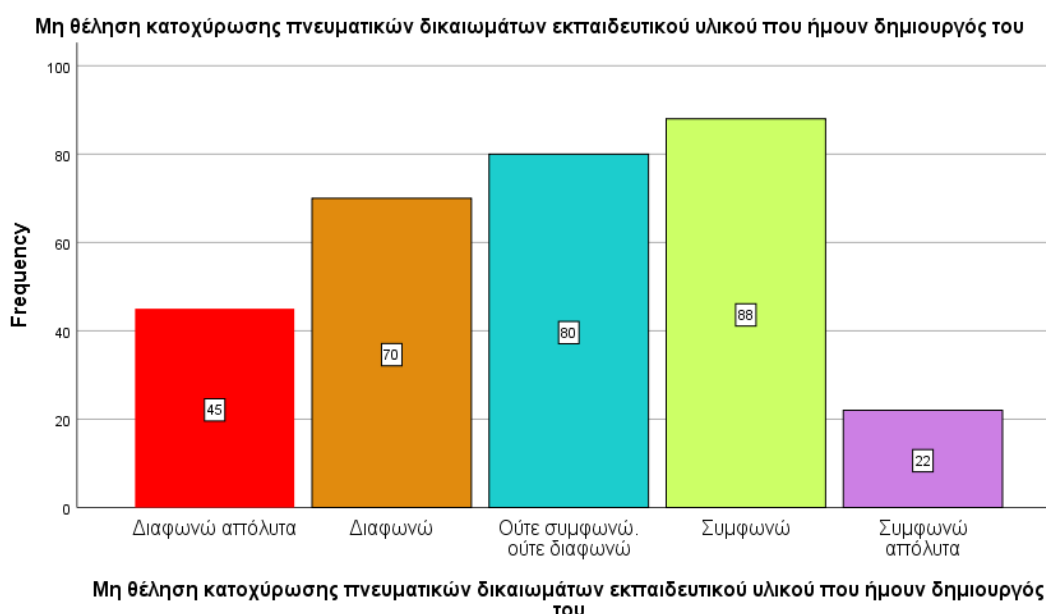
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήθελα να κατοχυρώσω τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησα» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν ήταν οι ακόλουθες: «Διαφωνώ απόλυτα» απάντησε το 14,8% (n=45), «Διαφωνώ» το 23% (n=70) ενώ «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» το 26,2% (n=80). Από την άλλη «Συμφωνώ» απάντησε το 28,9% (n=88) και «Συμφωνώ απόλυτα» το 7,2% (n=22) του δείγματος. (Πίνακας 35)

Μη θέληση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	45	14,8	14,8	14,8
	Διαφωνώ	70	23,0	23,0	37,7
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	80	26,2	26,2	63,9
	Συμφωνώ	88	28,9	28,9	92,8
	Συμφωνώ απόλυτα	22	7,2	7,2	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 35 Μη θέληση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 35:

Γράφημα 35 Μη θέληση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων του εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

Ακολούθως στο **Ερώτημα** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης νιώθω ότι δεν υπήρξε ιδιαίτερη επιμόρφωση σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από κάποιο φορέα εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., Π.Ε.Κ.Ε.Σ.)» οι εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό 2,3% (n=7) δήλωσαν «Διαφωνώ απόλυτα», το 4,3% (n=13) επέλεξε «Διαφωνώ» ενώ το 10,2% (n=31) δήλωσαν «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ». Τέλος, οι απαντήσεις «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» συγκέντρωσαν και οι δύο το ίδιο υψηλό ποσοστό επιλογών και συγκριμένα 41,6% (n=127)! (Πίνακας 36)

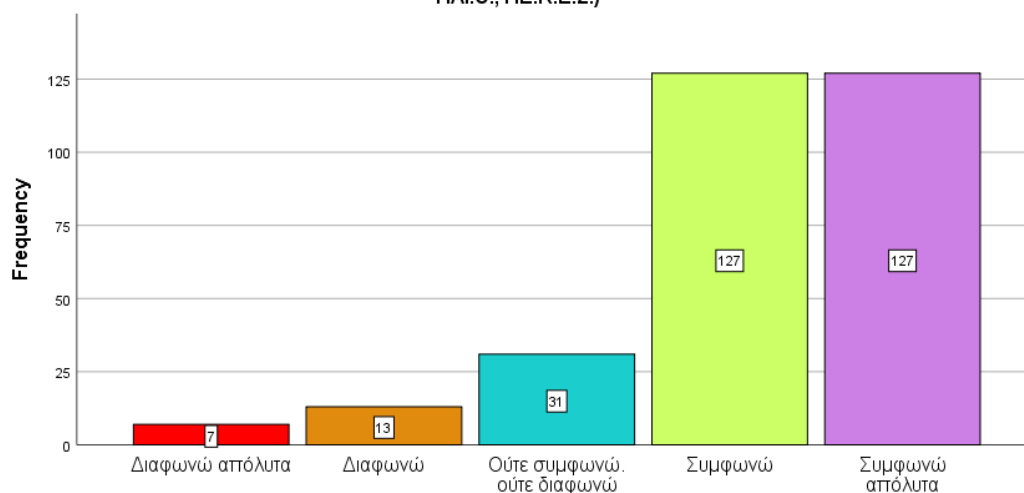
Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης(Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	7	2,3	2,3	2,3
	Διαφωνώ	13	4,3	4,3	6,6
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	31	10,2	10,2	16,7
	Συμφωνώ	127	41,6	41,6	58,4
	Συμφωνώ απόλυτα	127	41,6	41,6	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 36 Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 36:

Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)

Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης(Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)

Γράφημα 36 Όχι ύπαρξη ιδιαίτερης επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από φορείς εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)

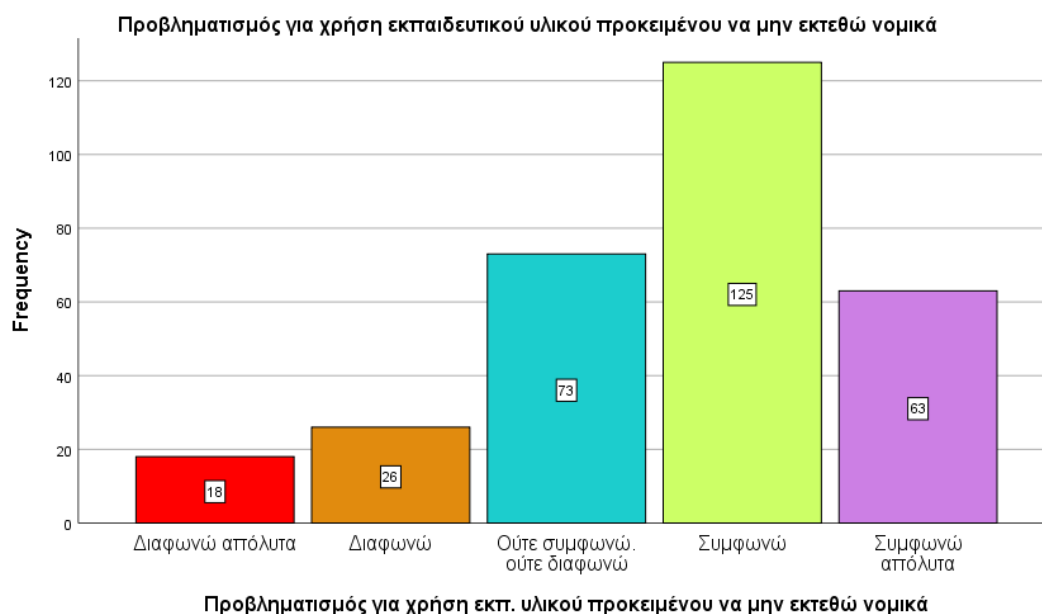
Τέλος, όσον αφορά το τελευταίο **Ερώτημα** της **Ενότητας Β** «Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης προβληματίστηκα για το υλικό που θα επέλεγα να χρησιμοποιήσω προκειμένου να μην είμαι νομικά εκτεθειμένος/η», δόθηκαν οι εξής απαντήσεις: «Διαφωνώ απόλυτα» απάντησε το 5,9% (n=18), «Διαφωνώ» το 8,5% (n=26) ενώ η απάντηση «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», συγκέντρωσε το 34,8% (n=106) των απαντήσεων. Επιπρόσθετα, «Συμφωνώ» απάντησε η πλειοψηφία σε ποσοστό το 41% (n=125) και *Συμφωνώ απόλυτα* το 20,7% (n=63) του δείγματος. (Πίνακας 37)

Προβληματισμός για χρήση εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην εκτεθώ νομικά

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	18	5,9	5,9	5,9
	Διαφωνώ	26	8,5	8,5	14,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	73	23,9	23,9	38,4
	Συμφωνώ	125	41,0	41,0	79,3
	Συμφωνώ απόλυτα	63	20,7	20,7	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 37 Προβληματισμός για χρήση εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην εκτεθώ νομικά

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 37:

Γράφημα 37 Προβληματισμός για χρήση εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην εκτεθώ νομικά

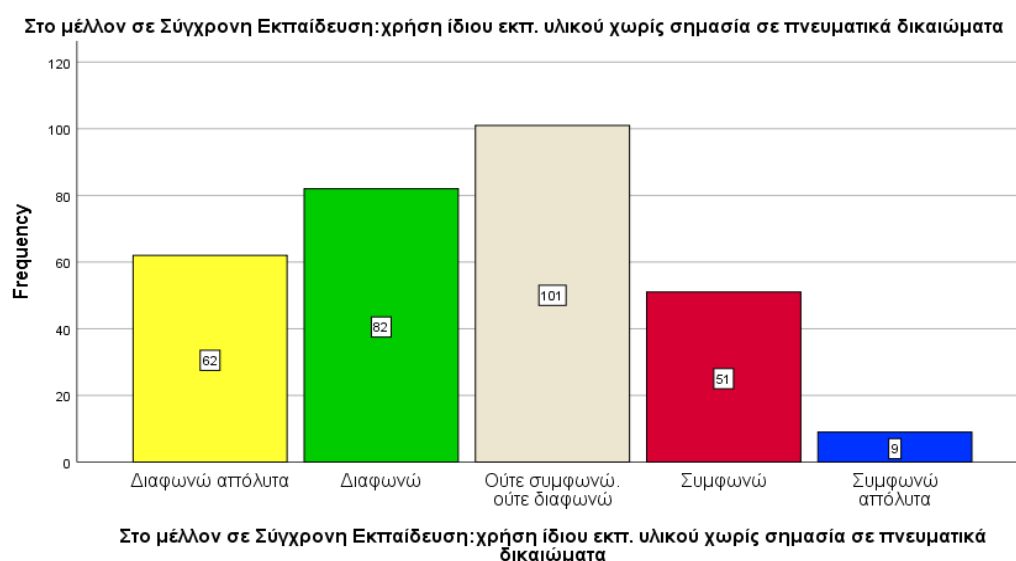
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «*Νομίζω ότι και σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσω το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησα έως τώρα χωρίς να δίνω ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα*», οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν ήταν οι ακόλουθες: «*Διαφωνώ απόλυτα*» απάντησε το 14,8% (n=45), «*Διαφωνώ*» το 23% (n=70) ενώ «*Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ*» το 26,2% (n=80). Από την άλλη «*Συμφωνώ*» απάντησε το 28,9% (n=88) και «*Συμφωνώ απόλυτα*» το 7,2% (n=22) του δείγματος. (Πίνακας 38)

Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	62	20,3	20,3	20,3
	Διαφωνώ	82	26,9	26,9	47,2
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	101	33,1	33,1	80,3
	Συμφωνώ	51	16,7	16,7	97,0
	Συμφωνώ απόλυτα	9	3,0	3,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 38 Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 38:

Γράφημα 38 Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

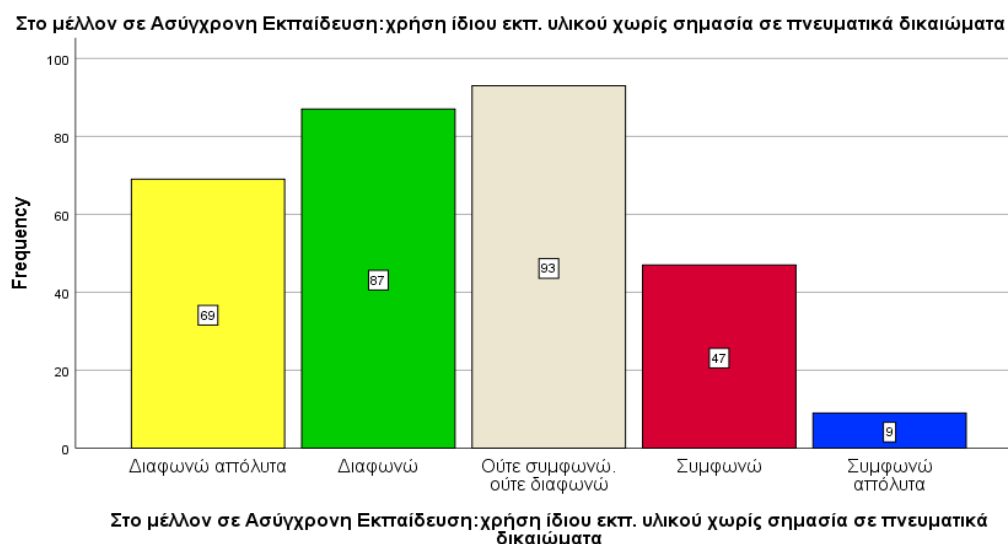
Αναφορικά με το **Ερώτημα** «*Νομίζω ότι και σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσω το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησα έως τώρα χωρίς να δίνω ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα*», δόθηκαν οι παρακάτω απαντήσεις: «*Διαφωνώ απόλυτα*» απάντησε το 22,6% (n=69), «*Διαφωνώ*» το 28,5% (n=87) ενώ «*Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ*» το 30,5% (n=93). Από την άλλη «*Συμφωνώ*» απάντησε το 15,4% (n=47) και «*Συμφωνώ απόλυτα*» μόλις το 3% (n=9) του δείγματος. (Πίνακας 39)

Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	69	22,6	22,6	22,6
	Διαφωνώ	87	28,5	28,5	51,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	93	30,5	30,5	81,6
	Συμφωνώ	47	15,4	15,4	97,0
	Συμφωνώ απόλυτα	9	3,0	3,0	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 39 Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 39:

Γράφημα 39 Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

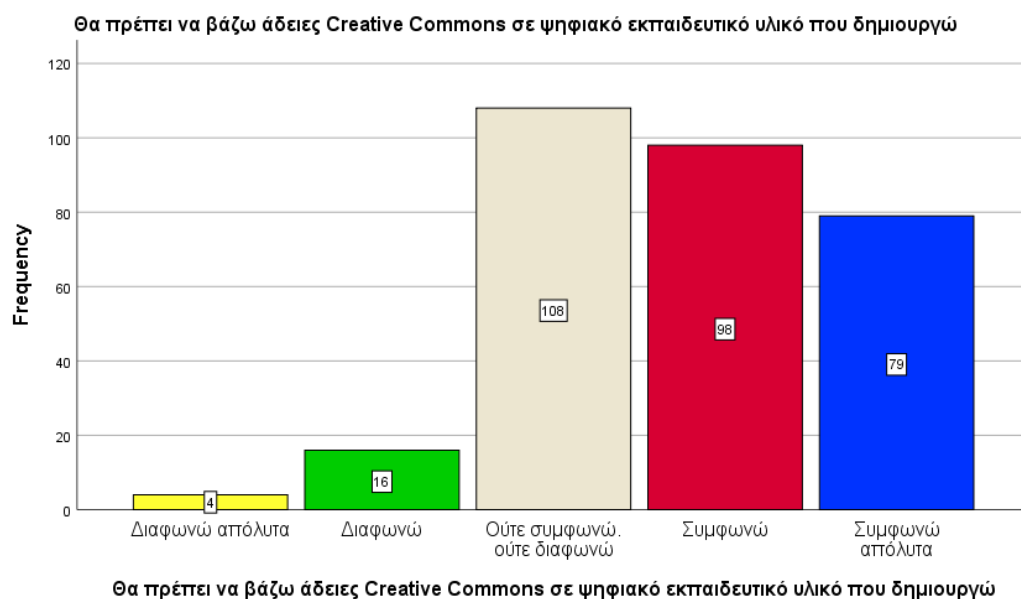
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Θεωρώ ότι θα πρέπει να βάζω στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ άδειες Creative Commons», μόλις το 1,3% (n=4) των εκπαιδευτικών απάντησε «Διαφωνώ απόλυτα» ενώ «Διαφωνώ» το 5,2% (n=16). Επιπλέον, «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» απάντησε το 35,4% (n=108) που αποτελεί και την πλειοψηφία του δείγματος ενώ «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» απάντησε το 32,1% (n=98) και το 25,9%. (n=79) των εκπαιδευτικών αντίστοιχα. (Πίνακας 40)

Θα πρέπει να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	1,3	1,3	1,3
	Διαφωνώ	16	5,2	5,2	6,6
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	108	35,4	35,4	42,0
	Συμφωνώ	98	32,1	32,1	74,1
	Συμφωνώ απόλυτα	79	25,9	25,9	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 40 Θα πρέπει να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 40:

Γράφημα 40 Θα πρέπει να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

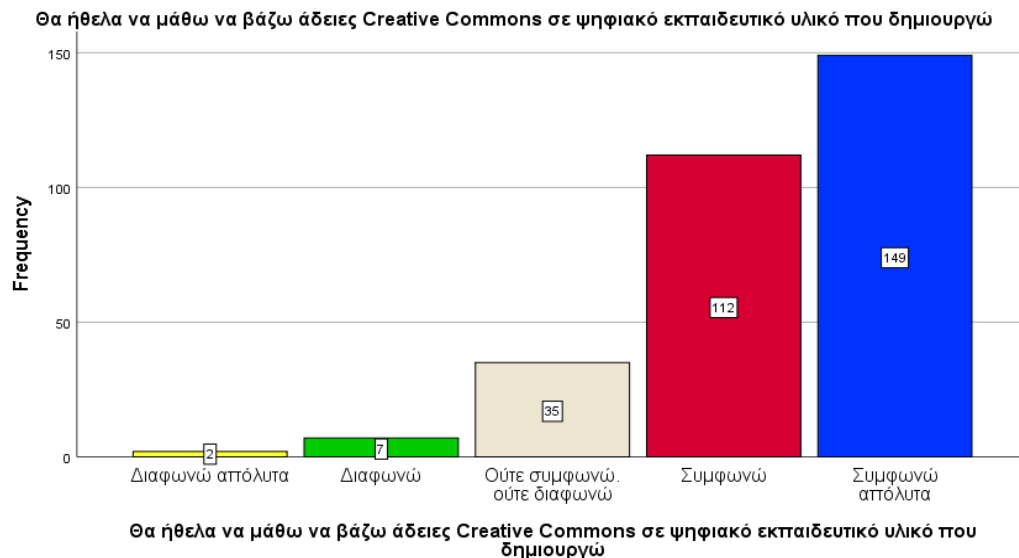
Πηγαίνοντας στο **Ερώτημα** «Θεωρώ ότι θα ήθελα να μάθω πως να βάζω άδειες Creative Commons στο υλικό που δημιουργώ» οι εκπαιδευτικοί του δείγματος σε ποσοστό μόλις 0,7% (n=2) δήλωσαν «Διαφωνώ απόλυτα», το 2,3% (n=7) επέλεξε «Διαφωνώ» ενώ το 11,5% (n=35) δήλωσαν «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ». Τέλος, οι απαντήσεις «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» συγκέντρωσαν και οι δύο υψηλό ποσοστό επιλογών και συγκριμένα «Συμφωνώ» απάντησε το 36,7% (n=112) ενώ «Συμφωνώ απόλυτα» το 48,9% (149) των εκπαιδευτικών! (Πίνακας 41)

Θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	,7	,7	,7
	Διαφωνώ	7	2,3	2,3	3,0
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	35	11,5	11,5	14,4
	Συμφωνώ	112	36,7	36,7	51,1
	Συμφωνώ απόλυτα	149	48,9	48,9	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 41 Θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 41:

Γράφημα 41 Θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ

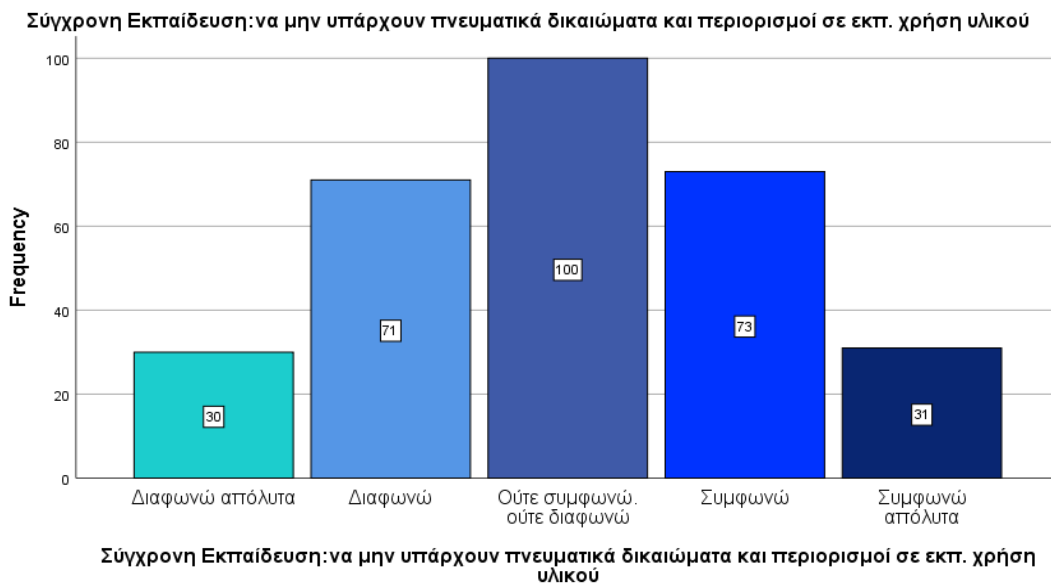
Ακολουθώς στο **Ερώτημα** «Θεωρώ ότι τα πνευματικά δικαιώματα και οι περιορισμοί τους θα πρέπει να σταματήσουν να υφίστανται σε περιπτώσεις εκπαιδευτικής χρήσης υλικού κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση» οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 9,8% (n=30) δήλωσαν «Διαφωνώ απόλυτα», το 23,3% (n=71) επέλεξε «Διαφωνώ» ενώ το 32,8% (n=100) δήλωσαν «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ». Τέλος, οι απαντήσεις «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» συγκέντρωσαν το 23,9 (n=73) και 10,2% (n=31) αντίστοιχα. (Πίνακας 42)

Σύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	30	9,8	9,8	9,8
	Διαφωνώ	71	23,3	23,3	33,1
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	100	32,8	32,8	65,9
	Συμφωνώ	73	23,9	23,9	89,8
	Συμφωνώ απόλυτα	31	10,2	10,2	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 42 Σύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 42:

Γράφημα 42 Σύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

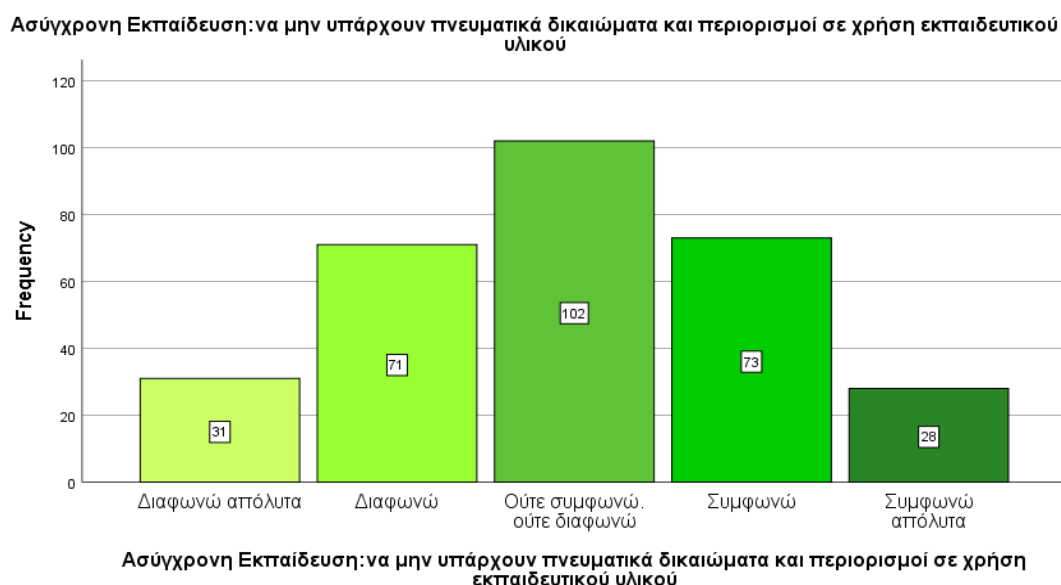
Ακολουθώντας στο **Ερώτημα** «Θεωρώ ότι τα πνευματικά δικαιώματα και οι περιορισμοί τους θα πρέπει να σταματήσουν να υφίστανται σε περιπτώσεις εκπαιδευτικής χρήσης υλικού κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση» οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 9,8% (n=30) δήλωσαν «Διαφωνώ απόλυτα», το 23,3% (n=71) επέλεξε «Διαφωνώ» ενώ το 32,8% (n=100) δήλωσαν «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ». Τέλος, οι απαντήσεις «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» συγκέντρωσαν το 23,9 (n=73) και 10,2% (n=31) αντίστοιχα. (Πίνακας 43)

Ασύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	31	10,2	10,2	10,2
	Διαφωνώ	71	23,3	23,3	33,4
	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	102	33,4	33,4	66,9
	Συμφωνώ	73	23,9	23,9	90,8
	Συμφωνώ απόλυτα	28	9,2	9,2	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 43 Ασύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 43:

Γράφημα 43 Ασύγχρονη Εκπαίδευση: να μην υπάρχουν πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε χρήση εκπαιδευτικού υλικού

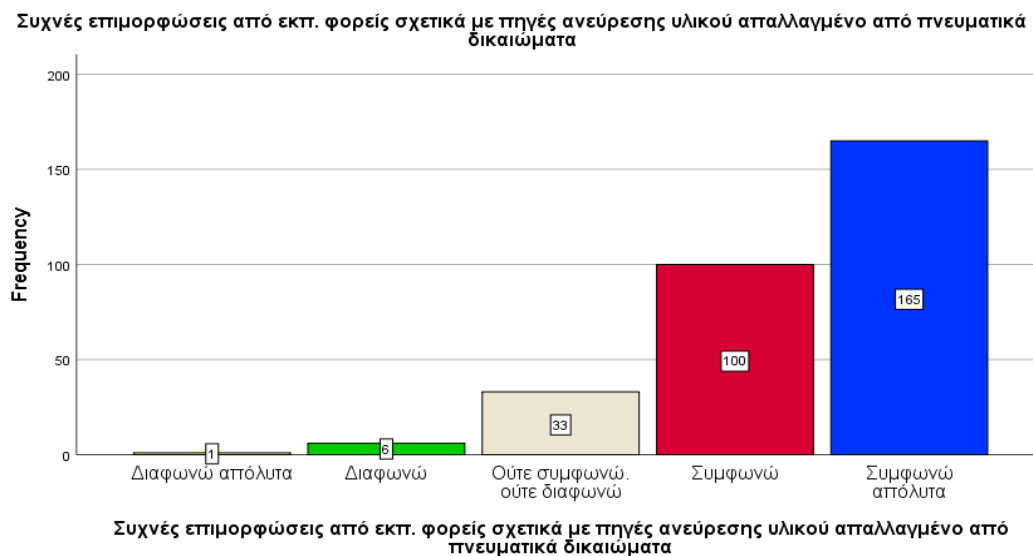
Όσον αφορά το **Ερώτημα** «Θεωρώ ότι θα πρέπει να γίνονται συχνά επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα» οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ως εξής : «Διαφωνώ απόλυτα» απάντησε μόλις το 0,3% (n=1) του δείγματος ενώ «Διαφωνώ» το 2% (n=6). Ακολούθως «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» απάντησε το 10,8% (n=33) ενώ «Συμφωνώ» και «Συμφωνώ απόλυτα» επέλεξε να απαντήσει το 32,8% (n=100) και το εκπληκτικό 54,1% (n=165) των εκπαιδευτικών αντίστοιχα. (Πίνακας 44)

Συχνές επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Διαφωνώ απόλυτα	1	,3	,3	,3
Διαφωνώ	6	2,0	2,0	2,3
Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	33	10,8	10,8	13,1
Συμφωνώ	100	32,8	32,8	45,9
Συμφωνώ απόλυτα	165	54,1	54,1	100,0
Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 44 Συχνές επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 44:

Γράφημα 44 Συχνές επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα

Τέλος, όσον αφορά το τελευταίο **Ερώτημα** της **Ενότητας Γ** «Θα μου ήταν χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο, όπου θα μπορούσα να βρω πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης "ελεύθερου" υλικού» δόθηκαν οι εξής απαντήσεις: «Καθόλου» δεν απάντησε κανένας από τους συμμετέχοντες, «Λίγο» απάντησε μόλις το 0,7% (n=2) ενώ «Αρκετά» το 5,6% (n=17). Αντίθετα, μεγάλα ποσοστά απαντήσεων συγκέντρωσαν οι επιλογές «Πολύ» και «Πάρα πολύ» και συγκεκριμένα «Πολύ» απάντησε το 30,5% (n=93) ενώ «Πάρα πολύ» ενώ το εκπληκτικό 63,3% (n=193)! (Πίνακας 45)

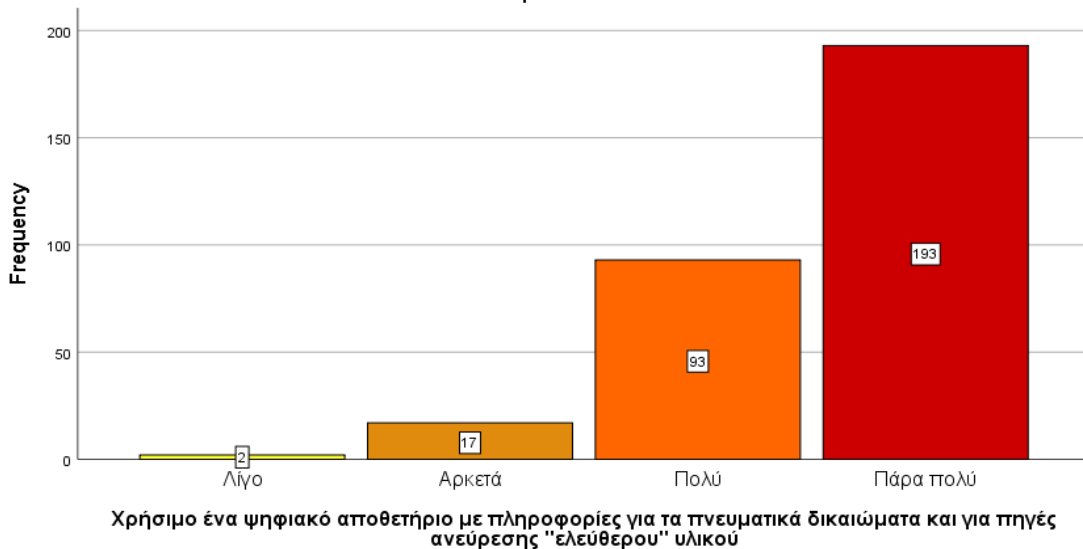
Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης "ελεύθερου" υλικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	2	,7	,7	,7
	Αρκετά	17	5,6	5,6	6,2
	Πολύ	93	30,5	30,5	36,7
	Πάρα πολύ	193	63,3	63,3	100,0
	Total	305	100,0	100,0	

Πίνακας 45 Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης "ελεύθερου" υλικού

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 45:

Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης "ελεύθερου" υλικού

Γράφημα 45 Χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο με πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης "ελεύθερου" υλικού

5.2 Επαγωγική Στατιστική Ανάλυση των δεδομένων της έρευνας με το κριτήριο χ^2 (Chi-Square)

Κατά την επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας πραγματοποιήθηκε και μια σειρά στατιστικών αναλύσεων για να διερευνηθούν οι πιθανές διαφοροποιήσεις στις στάσεις και τις απόψεις ως προς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών. Όλες οι αναλύσεις έγιναν με το κριτήριο χ^2 (Chi Square) και πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$.

Έτσι, μέσω της επαγωγικής ανάλυσης των δεδομένων της έρευνας, έγινε προσπάθεια να δοθεί απάντηση στις παρακάτω 16 ερευνητικές υποθέσεις:

- 1) Υπάρχει σχέση στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα;
- 2) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα;
- 3) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους;
- 4) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιος είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό του έργο;
- 5) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons;
- 6) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει πως μπορεί να αντλήσει υλικό από ψηφιακά αποθετήρια;
- 7) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στην Ηλικία και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε;
- 8) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στη Βαθμίδα Εκπαίδευσης και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα;

- 9) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στη *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα;
- 10) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στην Ειδικότητα και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους;
- 11) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποίησε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιούργημα;
- 12) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποίησε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιούργημα;
- 13) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons;
- 14) Υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.
- 15) Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;
- 16) Υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε ένας εκπαιδευτικός κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ερευνητική Ερώτηση 1:

Στην 1^η ερευνητική ερώτηση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση των Πνευματικών Δικαιωμάτων που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q2 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα.

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα πνευματικά δικαιώματα.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων

		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	3	5	31	14	19	72
		% within Φύλο	4,2%	6,9%	43,1%	19,4%	26,4%	100,0%
	Γυναίκα	Count	0	34	107	56	36	233
		% within Φύλο	0,0%	14,6%	45,9%	24,0%	15,5%	100,0%
Total		Count	3	39	138	70	55	305
		% within Φύλο	1,0%	12,8%	45,2%	23,0%	18,0%	100,0%

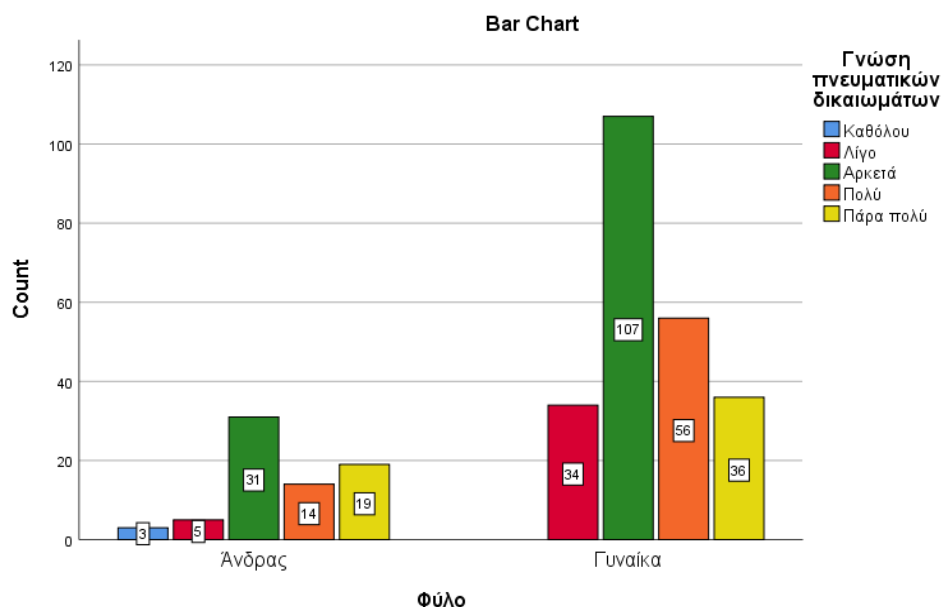
Πίνακας 46 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,478 ^a	4	,002
Likelihood Ratio	15,505	4	,004
Linear-by-Linear Association	1,639	1	,201
N of Valid Cases	305		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,71.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 46 :

Γράφημα 46 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asymp. Sign. (2-sided)) του συντελεστή συσχέτισης Pearson Chi Square είναι 0,002, που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $< 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές συσχετίζονται. *Επομένως, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα.*

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 είναι το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 2 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q2) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Φύλο * Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων II Crosstabulation

		Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων II				Total	
		Καθόλου-Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Άνδρας	Count	8	31	14	19	72
		% within Φύλο	11,1%	43,1%	19,4%	26,4%	100,0%
	Γυναίκα	Count	34	107	56	36	233
		% within Φύλο	14,6%	45,9%	24,0%	15,5%	100,0%
Total		Count	42	138	70	55	305
		% within Φύλο	13,8%	45,2%	23,0%	18,0%	100,0%

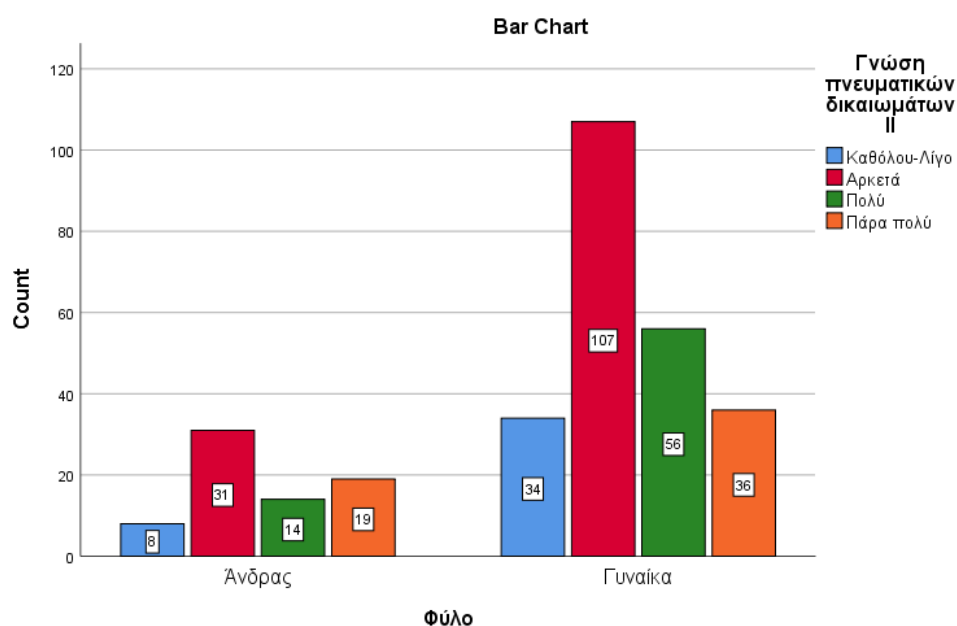
Πίνακας 47 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,738 ^a	3	,192
Likelihood Ratio	4,475	3	,215
Linear-by-Linear Association	2,675	1	,102
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,91.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 47 :

Γράφημα 47 Φύλο*Γνώση πνευματικών δικαιωμάτων (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,192 που σημαίνει ότι η τιμή

της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα.*

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος,

Ερευνητική Ερώτηση 2:

Στη 2^η ερευνητική ερώτηση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση νομοθετικού περιεχομένου Πνευματικών Δικαιωμάτων σε Ελλάδα, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q3 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα						
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	Total	
Φύλο	Ανδρας	Count	7	34	18	9	4	72
		% within Φύλο	9,7%	47,2%	25,0%	12,5%	5,6%	100,0%
	Γυναίκα	Count	35	104	66	22	6	233
		% within Φύλο	15,0%	44,6%	28,3%	9,4%	2,6%	100,0%
Total		Count	42	138	84	31	10	305
		% within Φύλο	13,8%	45,2%	27,5%	10,2%	3,3%	100,0%

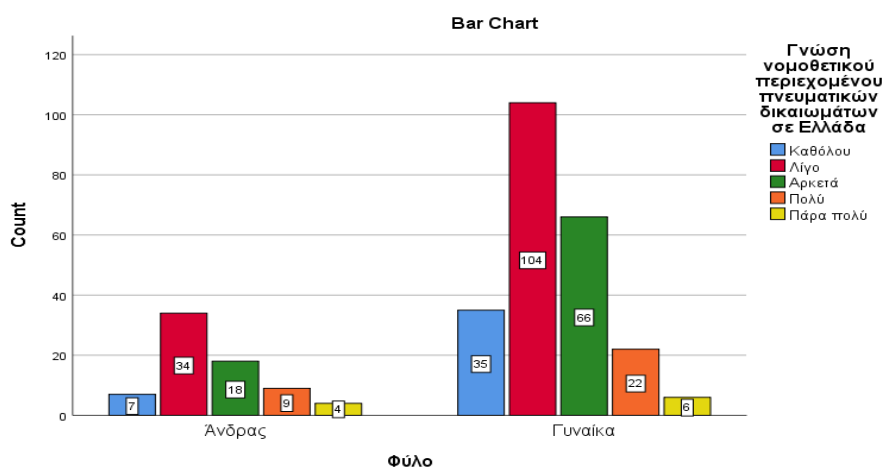
Πίνακας 48 Φύλο*Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,420 ^a	4	,490
Likelihood Ratio	3,322	4	,505
Linear-by-Linear Association	1,725	1	,189
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,36.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 48 :

Γράφημα 48 Φύλο*Γνώση νομοθετικού περιεχομένου πνευματικών δικαιωμάτων σε Ελλάδα

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,490 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιο είναι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα.*

Επίσης, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 3:

Στην 3^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q4 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους						
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	22	18	16	8	8	72
		% within Φύλο	30,6%	25,0%	22,2%	11,1%	11,1%	100,0%
	Γυναίκα	Count	80	70	46	25	12	233
		% within Φύλο	34,3%	30,0%	19,7%	10,7%	5,2%	100,0%
Total		Count	102	88	62	33	20	305
		% within Φύλο	33,4%	28,9%	20,3%	10,8%	6,6%	100,0%

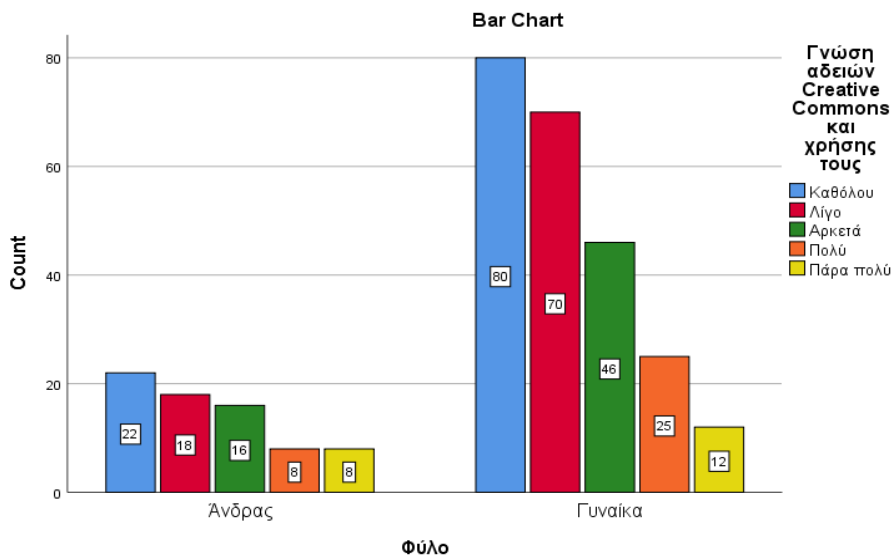
Πίνακας 49 Φύλο*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,874 ^a	4	,423
Likelihood Ratio	3,552	4	,470
Linear-by-Linear Association	2,296	1	,130
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,72.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 49:

Γράφημα 49 Φύλο*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,423 που σημαίνει ότι η τιμή

της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.*

Επίσης , βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 4:

Στην 4^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιος είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό του έργο.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q5 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιος είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό του έργο.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιος είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό του έργο.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons					Total	
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	28	18	11	10	5	72
		% within Φύλο	38,9%	25,0%	15,3%	13,9%	6,9%	100,0%
	Γυναίκα	Count	104	69	32	19	9	233
		% within Φύλο	44,6%	29,6%	13,7%	8,2%	3,9%	100,0%
Total		Count	132	87	43	29	14	305
		% within Φύλο	43,3%	28,5%	14,1%	9,5%	4,6%	100,0%

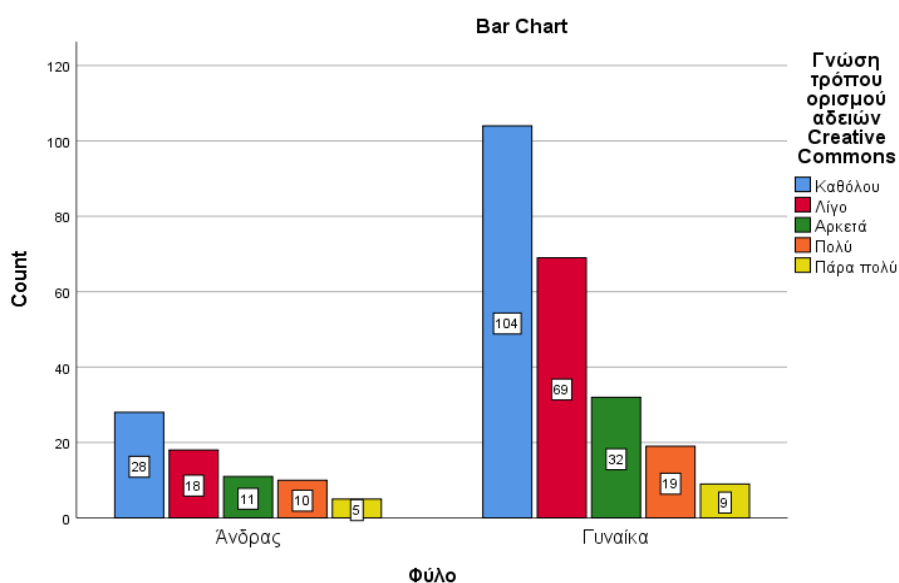
Πίνακας 50 Φύλο*Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,963 ^a	4	,411
Likelihood Ratio	3,721	4	,445
Linear-by-Linear Association	3,148	1	,076
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,30.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 50:

Γράφημα 50 Φύλο*Γνώση τρόπου ορισμού αδειών Creative Commons

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,411 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιος είναι ο τρόπος ορισμού μιας άδειας Creative Commons σε δικό του έργο.*

Επίσης, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 5:

Στην 5^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q6 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons					Total	
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Άνδρας	Count	17	21	14	13	7	72
		% within Φύλο	23,6%	29,2%	19,4%	18,1%	9,7%	100,0%
	Γυναίκα	Count	69	68	43	36	17	233
		% within Φύλο	29,6%	29,2%	18,5%	15,5%	7,3%	100,0%
Total		Count	86	89	57	49	24	305
		% within Φύλο	28,2%	29,2%	18,7%	16,1%	7,9%	100,0%

Πίνακας 51 Φύλο*Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

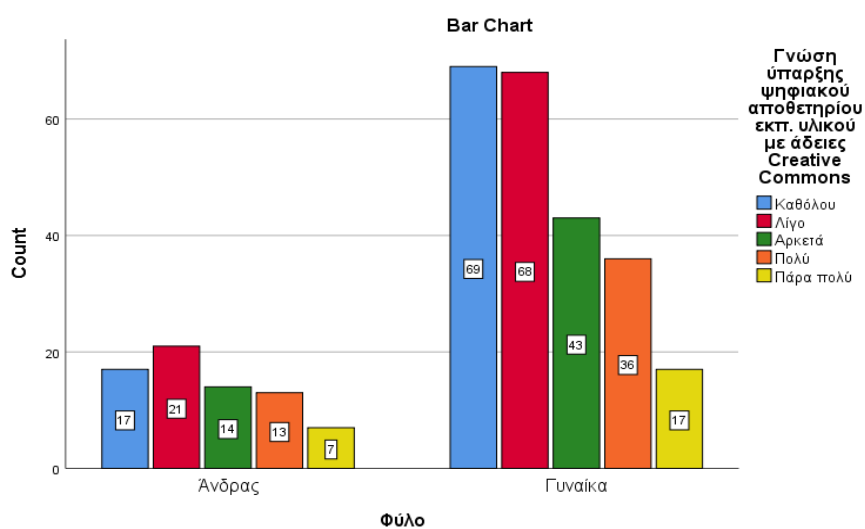
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,375 ^a	4	,848
Likelihood Ratio	1,378	4	,848
Linear-by-Linear Association	1,295	1	,255
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,67.

Commons

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 51:

Γράφημα 51 Φύλο*Γνώση ύπαρξης ψηφιακού αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,848 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.*

Επίσης, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 6:

Στην 6^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Φύλο και στο αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει πως μπορεί να αντλήσει υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Φύλο και Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q37 και Q7 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Φύλο δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει πως μπορεί να αντλήσει υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Φύλο έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει πως μπορεί να αντλήσει υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπ. υλικό με άδειες Creative Commons					Total	
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Φύλο	Άνδρας	Count	17	20	14	15	6	72
		% within Φύλο	23,6%	27,8%	19,4%	20,8%	8,3%	100,0%
	Γυναίκα	Count	75	59	47	38	14	233
		% within Φύλο	32,2%	25,3%	20,2%	16,3%	6,0%	100,0%
Total		Count	92	79	61	53	20	305
		% within Φύλο	30,2%	25,9%	20,0%	17,4%	6,6%	100,0%

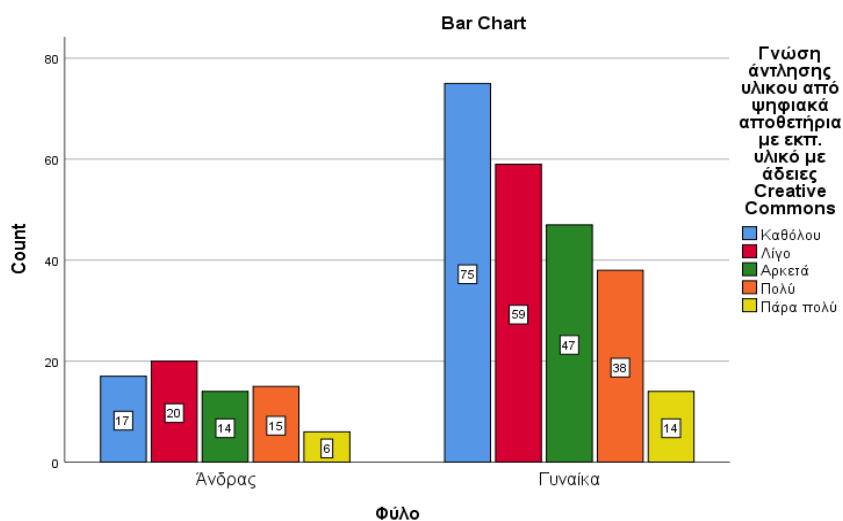
Πίνακας 52 Φύλο*Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,586 ^a	4	,629
Likelihood Ratio	2,609	4	,625
Linear-by-Linear Association	1,964	1	,161
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,72.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 52:

Γράφημα 52 Φύλο*Γνώση άντλησης υλικού από ψηφιακά αποθετήρια με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,629 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Φύλο και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει πως μπορεί να αντλήσει υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.*

Επίσης, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 7:

Στην 7^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στην *Ηλικία* και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Ηλικία* και *Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του*, που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q38 και Q25 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Η Ηλικία δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Η Ηλικία έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ηλικία * Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του Crosstabulation

		Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του					
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Total
Ηλικία 25-35	Count	1	9	8	15	7	40
	% within Ηλικία	2,5%	22,5%	20,0%	37,5%	17,5%	100,0%
36-45	Count	2	4	18	32	11	67
	% within Ηλικία	3,0%	6,0%	26,9%	47,8%	16,4%	100,0%
46-55	Count	8	13	33	67	24	145
	% within Ηλικία	5,5%	9,0%	22,8%	46,2%	16,6%	100,0%
>56	Count	2	8	10	22	11	53
	% within Ηλικία	3,8%	15,1%	18,9%	41,5%	20,8%	100,0%
Total	Count	13	34	69	136	53	305
	% within Ηλικία	4,3%	11,1%	22,6%	44,6%	17,4%	100,0%

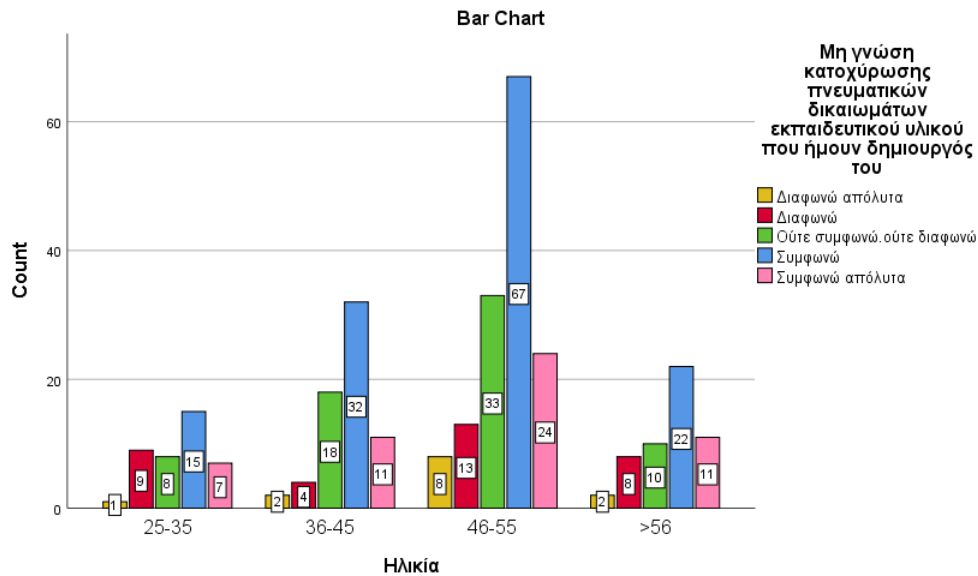
Πίνακας 53 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,936 ^a	12	,534
Likelihood Ratio	10,208	12	,598
Linear-by-Linear Association	,138	1	,710
N of Valid Cases	305		

a. 4 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,70.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 53:

Γράφημα 53 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων εκπαιδευτικού υλικού που ήμουν δημιουργός του

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,534 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Ηλικία και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε.*

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 είναι το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 4 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q25) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ηλικία * Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού
Crosstabulation

		Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού				
		Διαφωνώ- Διαφωνώ απόλυτα	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ Συμφωνώ απόλυτα	-	Total
Ηλικία	25-35	Count	10	8	22	40
		% within Ηλικία	25,0%	20,0%	55,0%	100,0%
	36-45	Count	6	18	43	67
		% within Ηλικία	9,0%	26,9%	64,2%	100,0%
	46-55	Count	21	33	91	145
		% within Ηλικία	14,5%	22,8%	62,8%	100,0%
	>56	Count	10	10	33	53
		% within Ηλικία	18,9%	18,9%	62,3%	100,0%
Total		Count	47	69	189	305
		% within Ηλικία	15,4%	22,6%	62,0%	100,0%

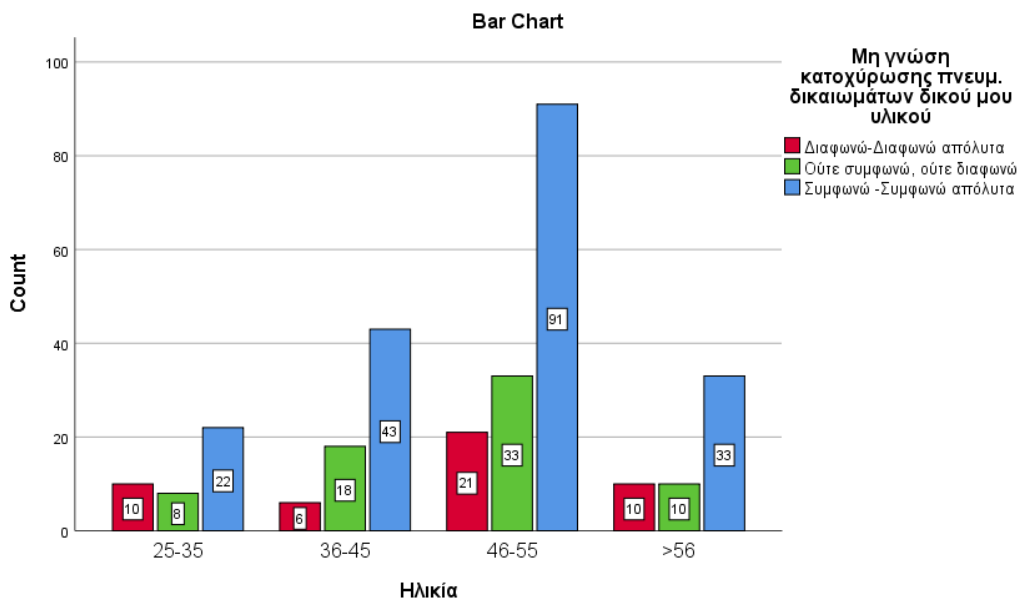
Πίνακας 54 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	6,059 ^a	6	,417
Likelihood Ratio	5,981	6	,425
Linear-by-Linear Association	,237	1	,627
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,16.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 54:

Γράφημα 54 Ηλικία*Μη γνώση κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων δικού μου υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,417 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Ηλικία και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δεν ήξερε πως να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησε.*

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος,

Ερευνητική Υπόθεση 8:

Στην 8^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στη *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* και *Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα* που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q39 και Q29 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Η Βαθμίδα Εκπαίδευσης δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Η Βαθμίδα Εκπαίδευσης έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα .

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Total
Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Πρωτοβάθμια	Count	42	52	74	36	5	209
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	20,1%	24,9%	35,4%	17,2%	2,4%	100,0%
	Δευτεροβάθμια	Count	20	30	27	15	4	96
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	20,8%	31,3%	28,1%	15,6%	4,2%	100,0%
Total		Count	62	82	101	51	9	305
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	20,3%	26,9%	33,1%	16,7%	3,0%	100,0%

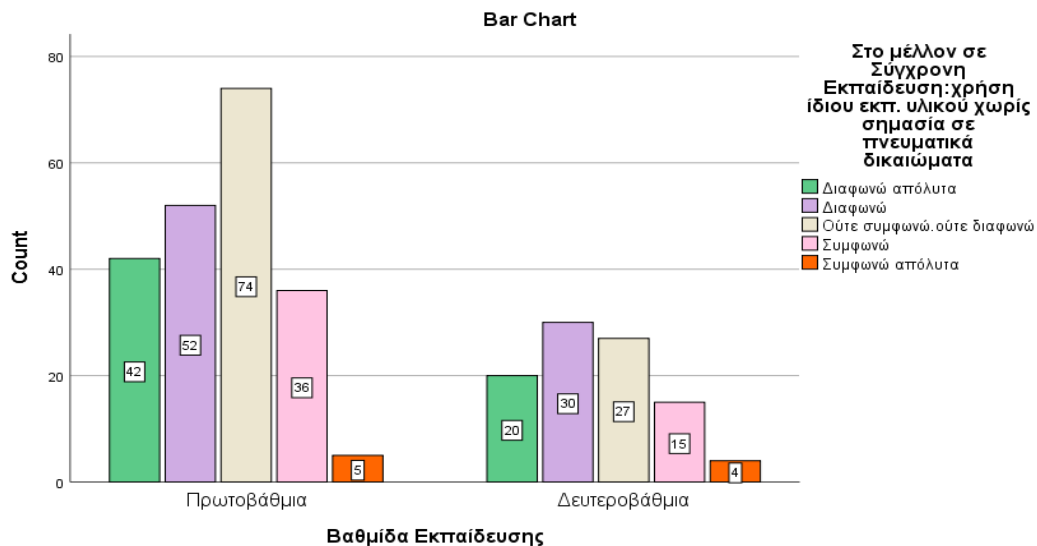
Πίνακας 55 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,866 ^a	4	,580
Likelihood Ratio	2,834	4	,586
Linear-by-Linear Association	,196	1	,658
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,83.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 55:

Γράφημα 55 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,580, που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Βαθμίδα Εκπαίδευσης και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα

Επίσης , βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 9:

Στην 9^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στη *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Βαθμίδα Εκπαίδευσης* και *Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα* που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q39 και Q30 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Η Βαθμίδα Εκπαίδευσης δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Η Βαθμίδα Εκπαίδευσης έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα .

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Total
Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Πρωτο βάθμια	Count	48	54	69	34	4	209
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	23,0%	25,8%	33,0%	16,3%	1,9%	100,0%
	Δευτερο βάθμια	Count	21	33	24	13	5	96
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	21,9%	34,4%	25,0%	13,5%	5,2%	100,0%
Total		Count	69	87	93	47	9	305
		% within Βαθμίδα Εκπαίδευσης	22,6%	28,5%	30,5%	15,4%	3,0%	100,0%

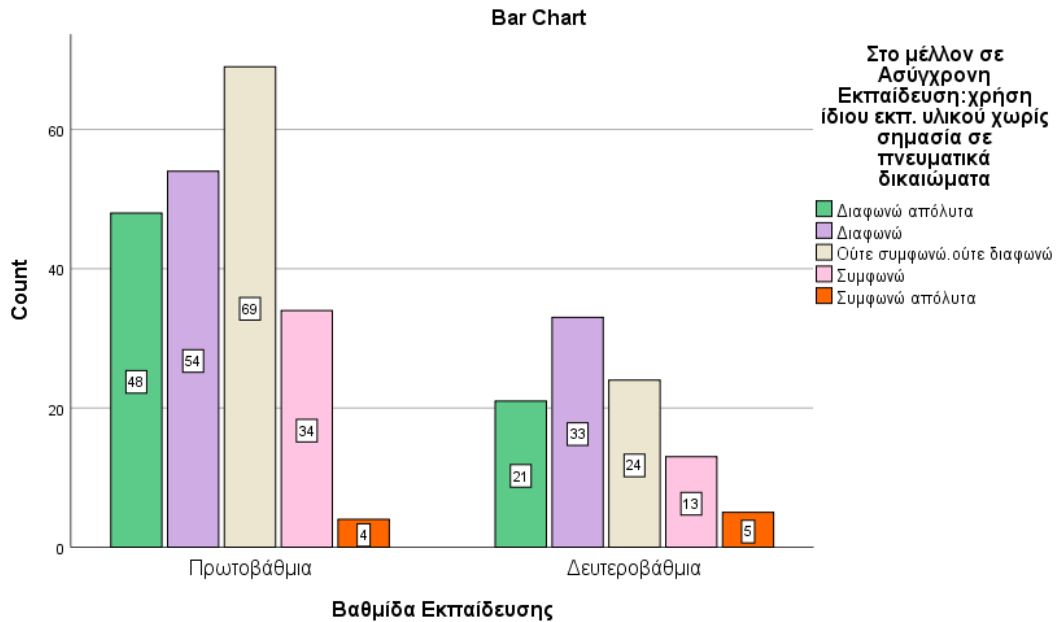
Πίνακας 56 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	5,838 ^a	4	,212
Likelihood Ratio	5,642	4	,228
Linear-by-Linear Association	,034	1	,853
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,83.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 56 :

Γράφημα 56 Βαθμίδα Εκπαίδευσης*Στο μέλλον σε Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση ίδιου εκπαιδευτικού υλικού χωρίς σημασία σε πνευματικά δικαιώματα

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asymp. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,212, που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως*, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Βαθμίδα Εκπαίδευσης και το αν ένας εκπαιδευτικός σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησε έως τώρα χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα

Επίσης, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών-απαντήσεων (και συγκριμένα είναι 10% και μόλις 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 10:

Στη 10^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στην *Ειδικότητα* και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες *Creative Commons* και ποια είναι η χρήση τους.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Ειδικότητα* και *Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους*, που για τις

ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q40 και Q4 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Η Ειδικότητα δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Η Ειδικότητα έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Ειδικότητα * Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους Crosstabulation

		Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους					Total	
		τους						
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ		
Ειδικότητα	ΠΕ60	Count	30	34	24	16	5	109
	Νηπιαγωγοί	% within Ειδικότητα	27,5%	31,2%	22,0%	14,7%	4,6%	100,0%
ΠΕ70	Δάσκαλοι	Count	33	21	14	5	8	81
		% within Ειδικότητα	40,7%	25,9%	17,3%	6,2%	9,9%	100,0%
ΠΕ01	Θεολόγοι	Count	10	7	8	0	0	25
		% within Ειδικότητα	40,0%	28,0%	32,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ΠΕ02	Φιλολόγοι	Count	5	5	1	0	4	15
		% within Ειδικότητα	33,3%	33,3%	6,7%	0,0%	26,7%	100,0%
ΠΕ03	Μαθηματικοί	Count	5	4	3	2	0	14
		% within Ειδικότητα	35,7%	28,6%	21,4%	14,3%	0,0%	100,0%
ΠΕ04	Φυσικών Επιστημών	Count	3	7	1	1	0	12
		% within Ειδικότητα	25,0%	58,3%	8,3%	8,3%	0,0%	100,0%
ΠΕ06	Αγγλικής Γλώσσας	Count	4	2	0	0	0	6
		% within Ειδικότητα	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		Count	0	1	5	4	0	10

Πίνακας 57 Ειδικότητα*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

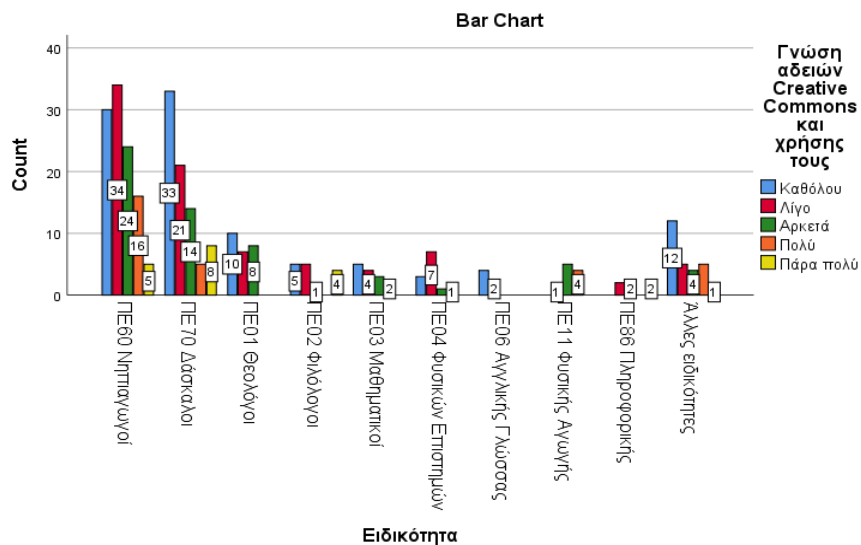
ΠΕ11 Φυσικής Αγωγής	% within Ειδικότητα	0,0%	10,0%	50,0%	40,0%	0,0%	100,0%
ΠΕ86 Πληροφορικής	Count	0	2	2	0	2	6
Πληροφορικής	% within Ειδικότητα	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100,0%
Άλλες ειδικότητες	Count	12	5	4	5	1	27
Άλλες ειδικότητες	% within Ειδικότητα	44,4%	18,5%	14,8%	18,5%	3,7%	100,0%
Total	Count	102	88	62	33	20	305
	% within Ειδικότητα	33,4%	28,9%	20,3%	10,8%	6,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	69,575 ^a	36	,001
Likelihood Ratio	73,798	36	,000
Linear-by-Linear Association	,161	1	,689
N of Valid Cases	305		

a. 33 cells (66,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,39.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 57:

Γράφημα 57 Ειδικότητα*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,001 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι < 0,05 , γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές συσχετίζονται. Επομένως, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Ειδικότητα και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 66% και 33 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q40) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Βασικές ειδικότητες * Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους Crosstabulation

			Γνώση αδειών Creative Commons και χρήσης τους					
			Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	Total
Βασικές ειδικότητες	ΠΕ60 Νηπιαγωγοί	Count	30	34	24	16	5	109
		% within Βασικές ειδικότητες	27,5%	31,2%	22,0%	14,7%	4,6%	100,0%
	ΠΕ70 Δάσκαλοι	Count	33	21	14	5	8	81
		% within Βασικές ειδικότητες	40,7%	25,9%	17,3%	6,2%	9,9%	100,0%
	Καθηγητές	Count	39	33	24	12	7	115
		% within Βασικές ειδικότητες	33,9%	28,7%	20,9%	10,4%	6,1%	100,0%
Total	Count	102	88	62	33	20	305	
	% within Βασικές ειδικότητες	33,4%	28,9%	20,3%	10,8%	6,6%	100,0%	

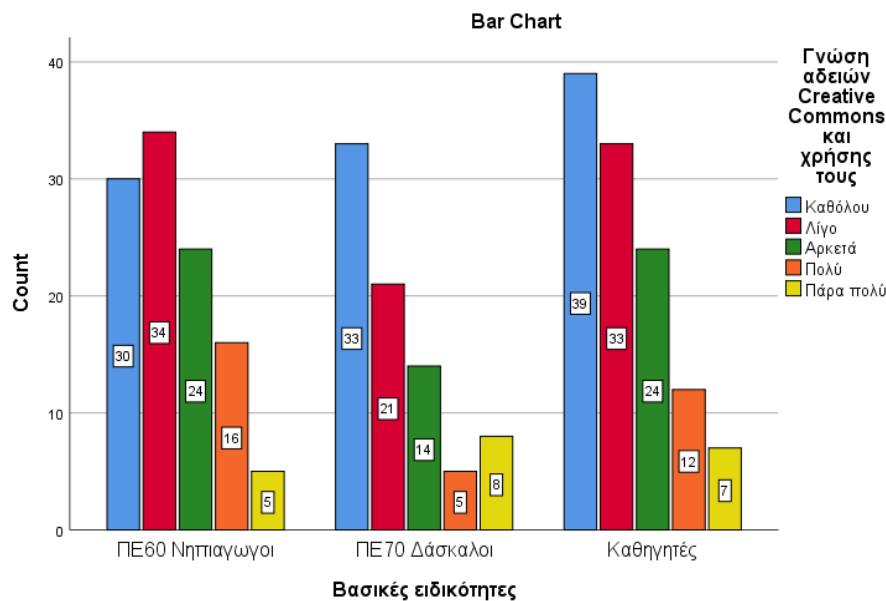
Πίνακας 58 Βασικές Ειδικότητες*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,605 ^a	8	,377
Likelihood Ratio	8,653	8	,372
Linear-by-Linear Association	,484	1	,487
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,31.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 58:

Γράφημα 58 Βασικές Ειδικότητες*Γνώση αδειών Creative Commons και χρήση τους (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,377 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στην Ειδικότητα και το αν ένας εκπαιδευτικός γνωρίζει ποιες είναι οι άδειες Creative Commons και ποια είναι η χρήση τους.*

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του

συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 11:

Στην 11^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Έτη Υπηρεσίας και Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση αποκλειστικά δικού μου υλικού που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q41 και Q13 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Τα Έτη Υπηρεσίας δεν έχουν σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Τα Έτη Υπηρεσίας έχουν σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπ. υλικού

		Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπ. υλικού					Total	
		Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα		
Έτη Υπηρεσίας	<10	Count	2	10	14	27	7	60
		% within Έτη Υπηρεσίας	3,3%	16,7%	23,3%	45,0%	11,7%	100,0%
	11-20	Count	1	17	40	44	3	105
		% within Έτη Υπηρεσίας	1,0%	16,2%	38,1%	41,9%	2,9%	100,0%
	21-30	Count	0	13	36	43	9	101

	% within Έτη Υπηρεσίας	0,0%	12,9%	35,6%	42,6%	8,9%	100,0%
>30	Count	0	3	20	13	3	39
	% within Έτη Υπηρεσίας	0,0%	7,7%	51,3%	33,3%	7,7%	100,0%
Total	Count	3	43	110	127	22	305
	% within Έτη Υπηρεσίας	1,0%	14,1%	36,1%	41,6%	7,2%	100,0%

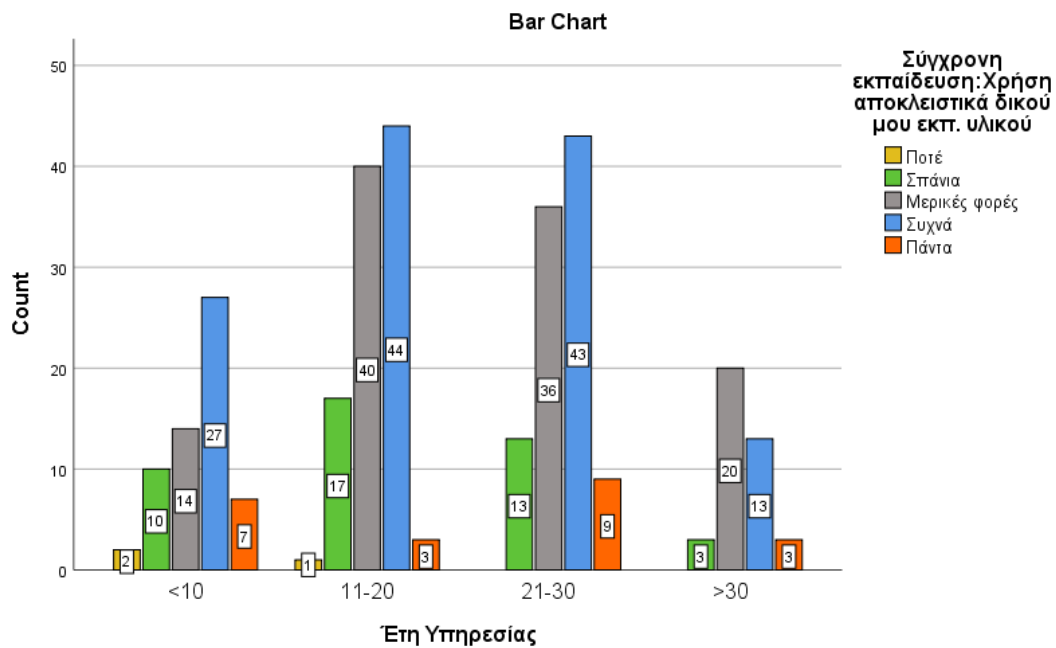
Πίνακας 59 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	17,581 ^a	12	,129
Likelihood Ratio	18,527	12	,101
Linear-by-Linear Association	,148	1	,700
N of Valid Cases	305		

a. 6 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,38.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 59:

Γράφημα 59 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,129 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιούργημα.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 30% και 6 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q13) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Σύγχρονη εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου υλικού				Total	
		Ποτέ-Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα		
Έτη Υπηρεσίας	<10	Count	12	14	27	7	60
		% within Έτη Υπηρεσίας	20,0%	23,3%	45,0%	11,7%	100,0%
11-20	Count	18	40	44	3	105	
		% within Έτη Υπηρεσίας	17,1%	38,1%	41,9%	2,9%	100,0%
21-30	Count	13	36	43	9	101	
		% within Έτη Υπηρεσίας	12,9%	35,6%	42,6%	8,9%	100,0%
>30	Count	3	20	13	3	39	
		% within Έτη Υπηρεσίας	7,7%	51,3%	33,3%	7,7%	100,0%
Total	Count	46	110	127	22	305	
		% within Έτη Υπηρεσίας	15,1%	36,1%	41,6%	7,2%	100,0%

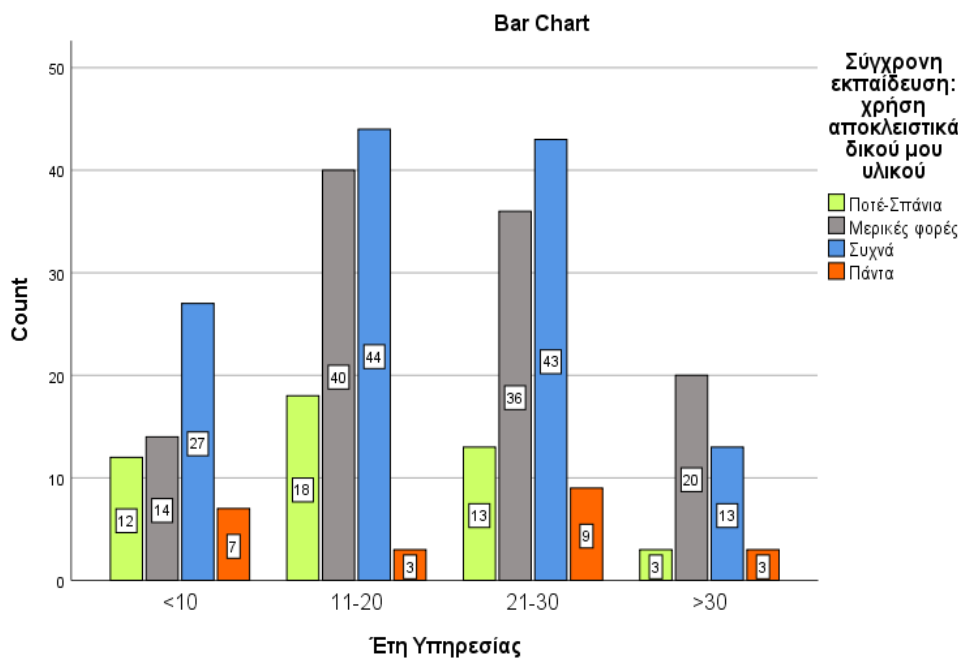
Πίνακας 60 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,983 ^a	9	,123
Likelihood Ratio	14,885	9	,094
Linear-by-Linear Association	,027	1	,870
N of Valid Cases	305		

a. 2 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,81.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 60:

Γράφημα 60 Έτη Υπηρεσίας*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,123 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιούργημα.*

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 12,5% και 2 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 12:

Στη 12^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές Έτη Υπηρεσίας και Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση αποκλειστικά δικού μου υλικού που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q41 και Q18 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Τα Έτη Υπηρεσίας δεν έχουν σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Τα Έτη Υπηρεσίας έχουν σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Ασύγχρονη εκπαίδευση:Χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπ. υλικού

		Ασύγχρονη εκπαίδευση:Χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπ. υλικού					Total	
		Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα		
Έτη Υπηρεσίας	<10	Count	3	8	15	21	13	60
		% within Έτη Υπηρεσίας	5,0%	13,3%	25,0%	35,0%	21,7%	100,0%
	11-20	Count	3	14	33	45	10	105

	% within Έτη Υπηρεσίας	2,9%	13,3%	31,4%	42,9%	9,5%	100,0%
21-30	Count	0	12	31	46	12	101
	% within Έτη Υπηρεσίας	0,0%	11,9%	30,7%	45,5%	11,9%	100,0%
>30	Count	0	3	19	14	3	39
	% within Έτη Υπηρεσίας	0,0%	7,7%	48,7%	35,9%	7,7%	100,0%
Total	Count	6	37	98	126	38	305
	% within Έτη Υπηρεσίας	2,0%	12,1%	32,1%	41,3%	12,5%	100,0%

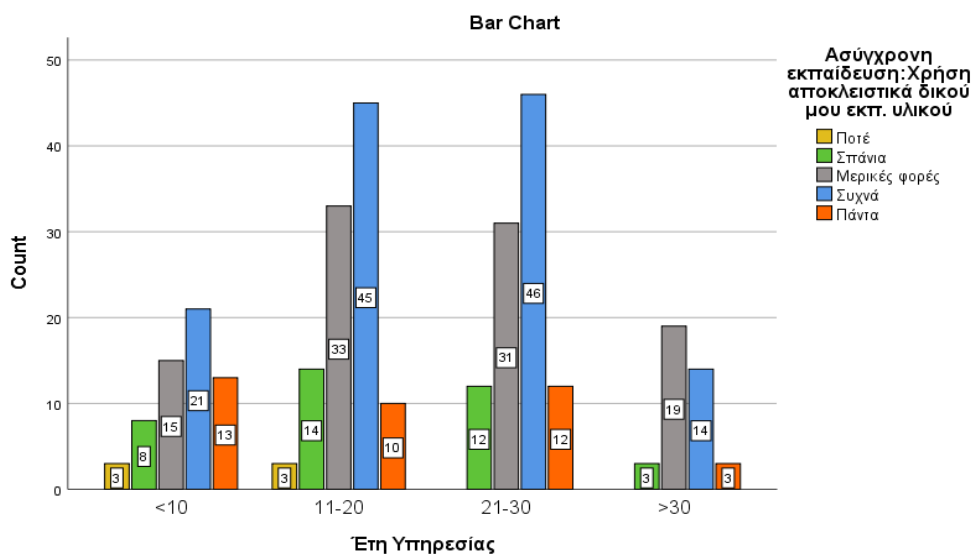
Πίνακας 61 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	18,089 ^a	12	,113
Likelihood Ratio	19,115	12	,086
Linear-by-Linear Association	,002	1	,964
N of Valid Cases	305		

a. 6 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,77.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 61:

Γράφημα 61 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,113 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιουργήμα.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 30% και 6 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q18) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab
 Ασύγχρονη εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου υλικού

		Ποτέ-Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total	
Έτη Υπηρεσίας	<10	Count	11	15	21	13	60
		% within Έτη Υπηρεσίας	18,3%	25,0%	35,0%	21,7%	100,0%
11-20	Count	17	33	45	10	105	
		% within Έτη Υπηρεσίας	16,2%	31,4%	42,9%	9,5%	100,0%
21-30	Count	12	31	46	12	101	
		% within Έτη Υπηρεσίας	11,9%	30,7%	45,5%	11,9%	100,0%
>30	Count	3	19	14	3	39	
		% within Έτη Υπηρεσίας	7,7%	48,7%	35,9%	7,7%	100,0%
Total		Count	43	98	126	38	305

% within Έτη Υπηρεσίας	14,1%	32,1%	41,3%	12,5%	100,0%
------------------------	-------	-------	-------	-------	--------

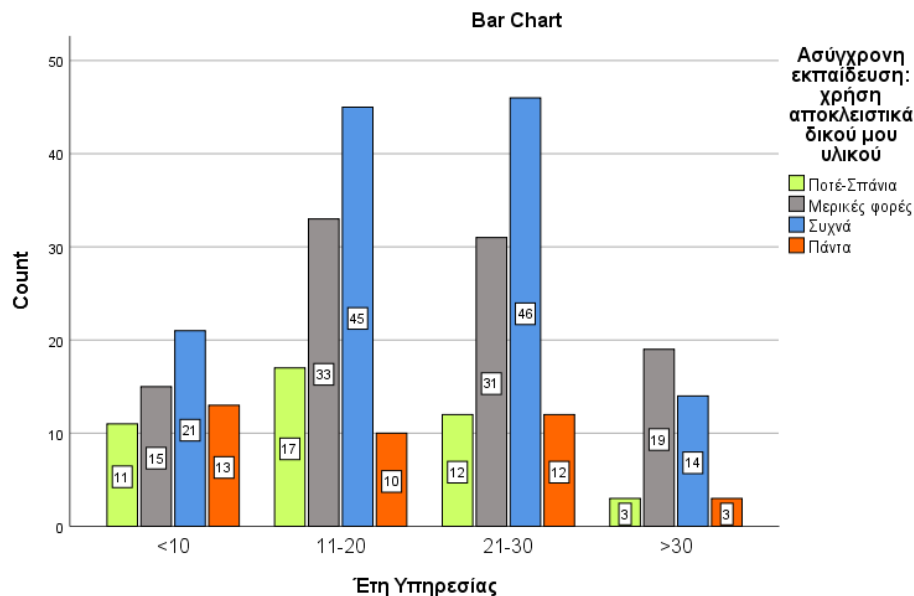
Πίνακας 62 Έτη Υπηρεσίας*Ασύγχρονη εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,848 ^a	9	,128
Likelihood Ratio	13,096	9	,158
Linear-by-Linear Association	,172	1	,678
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (6,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,86.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 62 :

Γράφημα 62 Έτη υπηρεσίας*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση αποκλειστικά δικού μου εκπαιδευτικού υλικού (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,128 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα Έτη Υπηρεσίας και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

χρησιμοποιούσε εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αποκλειστικά δικό του δημιούργημα.

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 6,3% και 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 13:

Στη 13^ο ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Επίπεδο Σπουδών* και *Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με άδειες Creative Commons* που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q43 και Q16 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H_0 : Το Επίπεδο Σπουδών δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Εναλλακτική Υπόθεση H_1 : Το Επίπεδο Σπουδών έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με
 άδειες Creative Commons

			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Επίπεδο Σπουδών	Βασικό πτυχίο	Count	39	37	38	31	18	163
		% within Επίπεδο Σπουδών	23,9%	22,7%	23,3%	19,0%	11,0%	100,0%
	Μεταπτυχιακό	Count	39	30	25	23	14	131
		% within Επίπεδο Σπουδών	29,8%	22,9%	19,1%	17,6%	10,7%	100,0%
	Διδακτορικό	Count	4	0	3	2	2	11
		% within Επίπεδο Σπουδών	36,4%	0,0%	27,3%	18,2%	18,2%	100,0%
Total		Count	82	67	66	56	34	305
		% within Επίπεδο Σπουδών	26,9%	22,0%	21,6%	18,4%	11,1%	100,0%

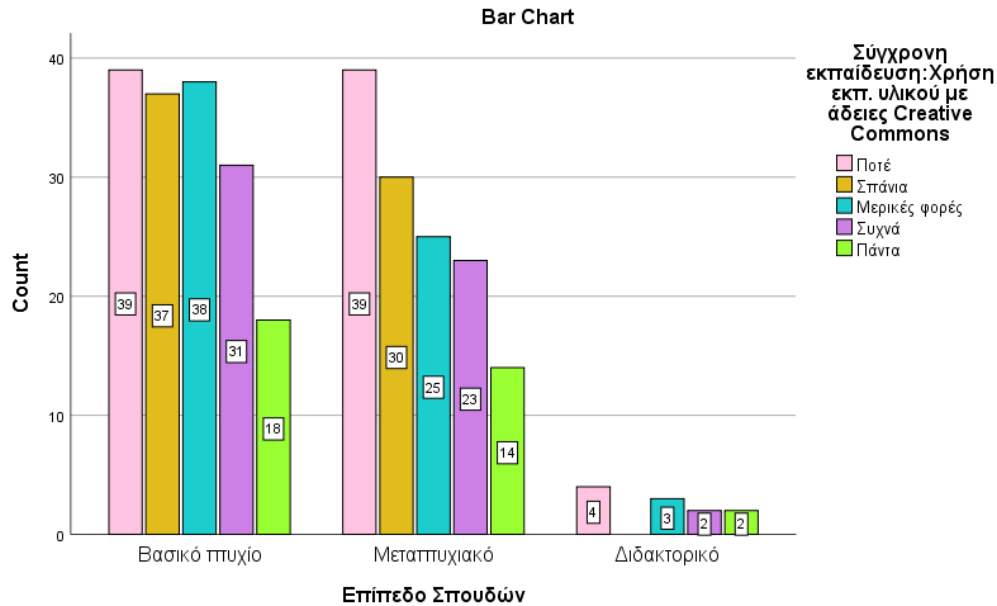
Πίνακας 63 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,179 ^a	8	,738
Likelihood Ratio	7,485	8	,485
Linear-by-Linear Association	,302	1	,583
N of Valid Cases	305		

a. 5 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,23.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 63:

Γράφημα 63 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,738 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 33,3% και 5 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q43) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

		Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με άδειες Creative Commons						
			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	Βασικό πτυχίο	Count	39	37	38	31	18	163
		% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	23,9%	22,7%	23,3%	19,0%	11,0%	100,0%
	Μεταπτυχιακό-Διδακτορικό	Count	43	30	28	25	16	142
		% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	30,3%	21,1%	19,7%	17,6%	11,3%	100,0%
Total		Count	82	67	66	56	34	305
		% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	26,9%	22,0%	21,6%	18,4%	11,1%	100,0%

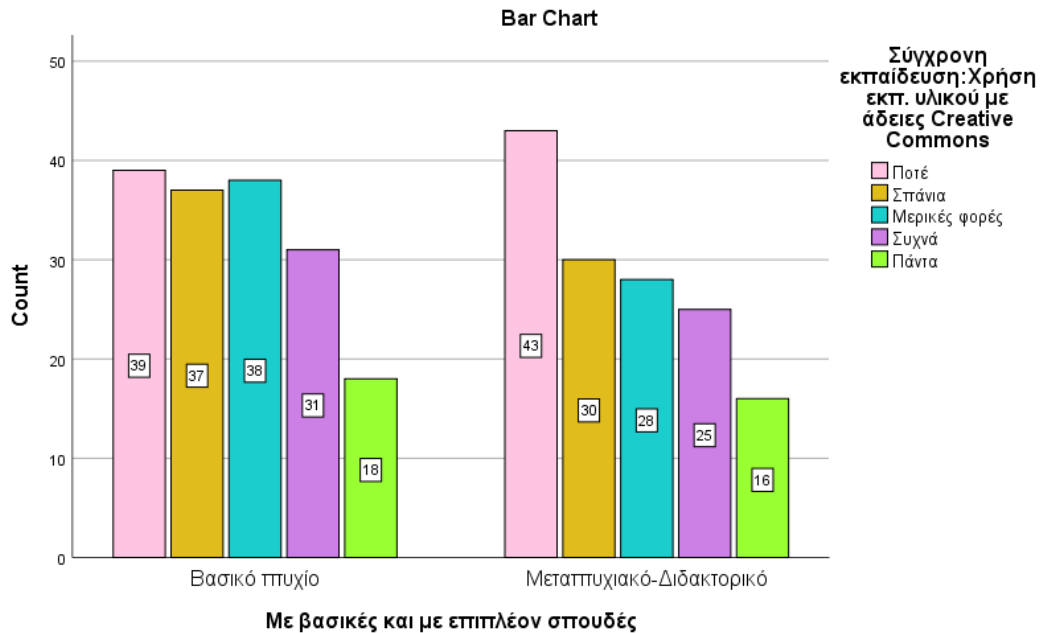
Πίνακας 64 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,765 ^a	4	,779
Likelihood Ratio	1,764	4	,779
Linear-by-Linear Association	,615	1	,433
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,83.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 64 :

*Γράφημα 64 Επίπεδο Σπουδών*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών)*

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,779 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.*

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 14:

Στη 14^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Επίπεδο Σπουδών και Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με άδειες*

Creative Commons που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q43 και Q21 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Το Επίπεδο Σπουδών δεν έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Το Επίπεδο Σπουδών έχει σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με άδειες Creative Commons

			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Επίπεδο Σπουδών	Βασικό πτυχίο	Count	41	37	34	31	20	163
		% within Επίπεδο Σπουδών	25,2%	22,7%	20,9%	19,0%	12,3%	100,0%
	Μεταπτυχιακό	Count	37	30	25	26	13	131
		% within Επίπεδο Σπουδών	28,2%	22,9%	19,1%	19,8%	9,9%	100,0%
	Διδακτορικό	Count	4	0	2	3	2	11
		% within Επίπεδο Σπουδών	36,4%	0,0%	18,2%	27,3%	18,2%	100,0%
Total		Count	82	67	61	60	35	305
		% within Επίπεδο Σπουδών	26,9%	22,0%	20,0%	19,7%	11,5%	100,0%

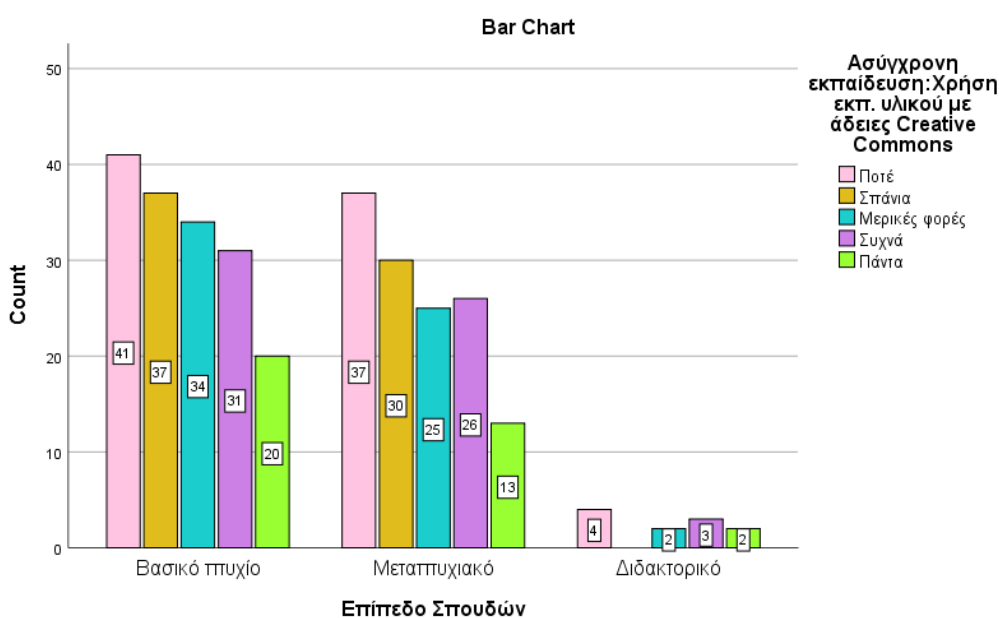
Πίνακας 65 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,437 ^a	8	,816
Likelihood Ratio	6,729	8	,566
Linear-by-Linear Association	,061	1	,805
N of Valid Cases	305		

a. 5 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,26.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 65:

Γράφημα 65 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,816 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 33,3% και 5 κελιά). Αυτό

δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q43) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Asύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού με άδειες Creative Commons

			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	Βασικό πτυχίο	Count	41	37	34	31	20	163
		% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	25,2%	22,7%	20,9%	19,0%	12,3%	100,0%
	Μεταπτυχιακό -Διδακτορικό	Count	41	30	27	29	15	142
		% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	28,9%	21,1%	19,0%	20,4%	10,6%	100,0%
Total	Count	82	67	61	60	35	305	
	% within Με βασικές και με επιπλέον σπουδές	26,9%	22,0%	20,0%	19,7%	11,5%	100,0%	

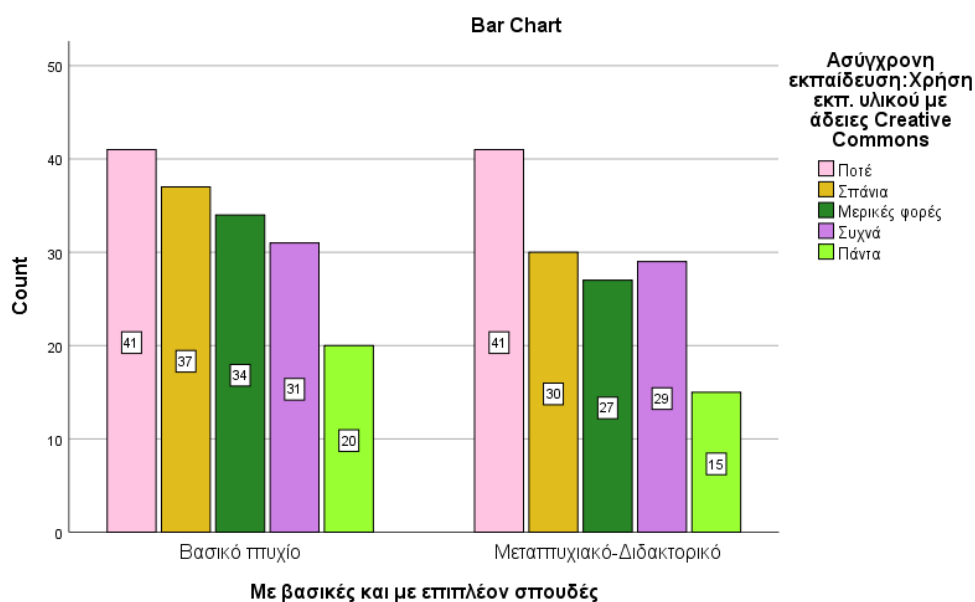
Πίνακας 66 Επίπεδο Σπουδών*Asύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	,874 ^a	4	,928
Likelihood Ratio	,874	4	,928
Linear-by-Linear Association	,255	1	,614
N of Valid Cases	305		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 16,30.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 66 :

Γράφημα 66 Επίπεδο Σπουδών*Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,928 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. *Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα* στο Επίπεδο Σπουδών και το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επεδίωκε το εκπαιδευτικό υλικό να είναι με άδειες Creative Commons.

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 0%). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 15:

Στη 15^η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.* και *Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης* που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q44 και Q15 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. δεν έχει σχέση με το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. έχει σχέση με το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε. * Σύγχρονη εκπαίδευση:Χρήση εκπ. υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης Crosstabulation

		Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης						
			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	Κακό	Count	1	1	0	2	1	5
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	20,0%	20,0%	0,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Μέτριο	Count	12	5	12	34	5	68

	% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	17,6%	7,4%	17,6%	50,0%	7,4%	100,0 %
Καλό	Count	10	18	34	56	5	123
	% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	8,1%	14,6%	27,6%	45,5%	4,1%	100,0 %
Πολύ καλό	Count	13	24	33	37	2	109
	% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	11,9%	22,0%	30,3%	33,9%	1,8%	100,0 %
Total	Count	36	48	79	129	13	305
	% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	11,8%	15,7%	25,9%	42,3%	4,3%	100,0 %

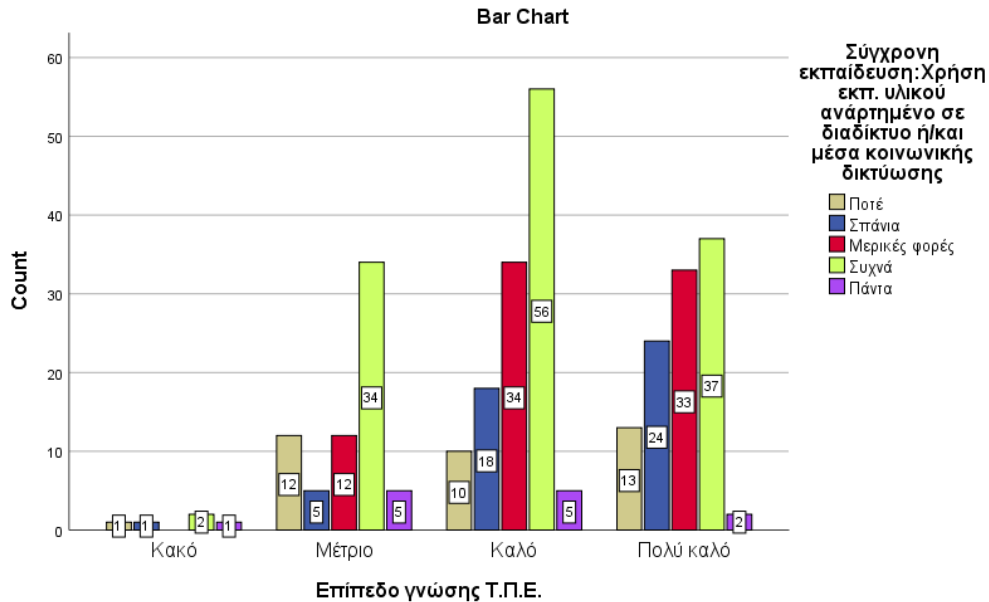
Πίνακας 67 Επίπεδο Γνώση Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μεσα κοινωνικής δικτύωσης

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	22,624 ^a	12	,031
Likelihood Ratio	23,236	12	,026
Linear-by-Linear Association	3,713	1	,054
N of Valid Cases	305		

a. 7 cells (35,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,21.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 67:

Γράφημα 67 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.*Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,031 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $< 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές συσχετίζονται. Επομένως, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 35% και 7 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q44) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Σύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού
 αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής
 δικτύωσης

			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	Κακό- Μέτριο	Count	13	6	12	36	6	73
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	17,8%	8,2%	16,4%	49,3%	8,2%	100,0%
	Καλό-Πολύ καλό	Count	23	42	67	93	7	232
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	9,9%	18,1%	28,9%	40,1%	3,0%	100,0%
Total	Count	36	48	79	129	13	305	
	% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	11,8%	15,7%	25,9%	42,3%	4,3%	100,0%	

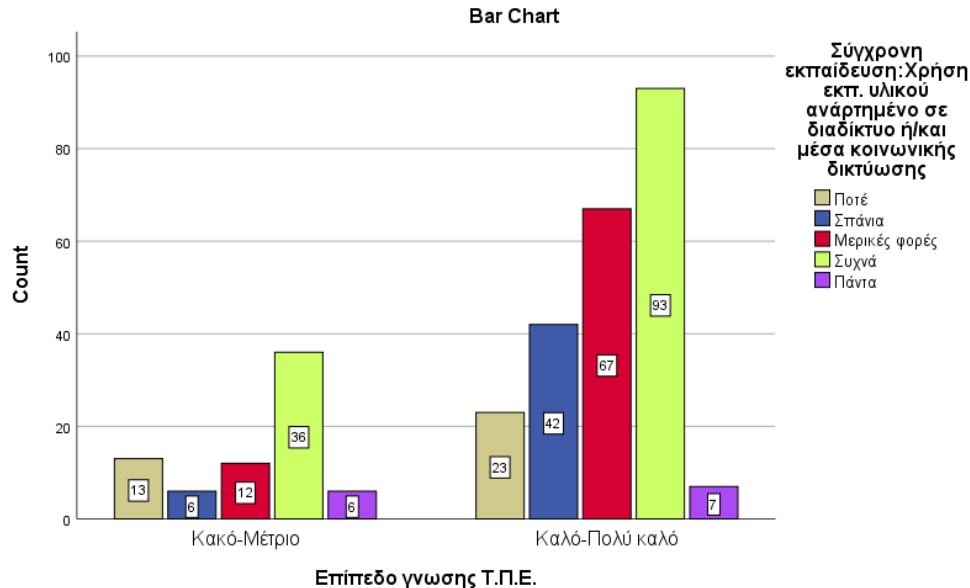
Πίνακας 68 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο στο διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	14,341 ^a	4	,006
Likelihood Ratio	14,429	4	,006
Linear-by-Linear Association	,862	1	,353
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,11.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 68 :

Γράφημα 68 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asymp. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,006 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $< 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές συσχετίζονται. Επομένως, υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 10% και 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Ερευνητική Υπόθεση 16:

Στη 16η ερευνητική υπόθεση αναζητούμε αν υπάρχει σχέση ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες

εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εφαρμόζουμε τον έλεγχο ανεξαρτησίας χ^2 (Chi-Square) για τις μεταβλητές *Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.* και *Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης* που για τις ανάγκες του στατιστικού προγράμματος SPSS κωδικοποιήθηκαν ως Q44 και Q20 αντίστοιχα.

Ορισμός υποθέσεων:

Μηδενική Υπόθεση H₀: Το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. δεν έχει σχέση με το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Εναλλακτική Υπόθεση H₁: Το Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. έχει σχέση με το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Ασύγχρονη εκπαίδευση:Χρήση εκπ. υλικού
ανάρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής
δικτύωσης

		Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total	
Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	Κακό	Count	1	0	2	1	1	5
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	20,0%	0,0%	40,0%	20,0%	20,0%	100,0%
	Μέτριο	Count	10	6	20	30	2	68
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	14,7%	8,8%	29,4%	44,1%	2,9%	100,0%

	Καλό	Count	11	22	37	47	6	123
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	8,9%	17,9%	30,1%	38,2%	4,9%	100,0%
	Πολύ καλό	Count	16	21	34	36	2	109
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	14,7%	19,3%	31,2%	33,0%	1,8%	100,0%
Total		Count	38	49	93	114	11	305
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	12,5%	16,1%	30,5%	37,4%	3,6%	100,0%

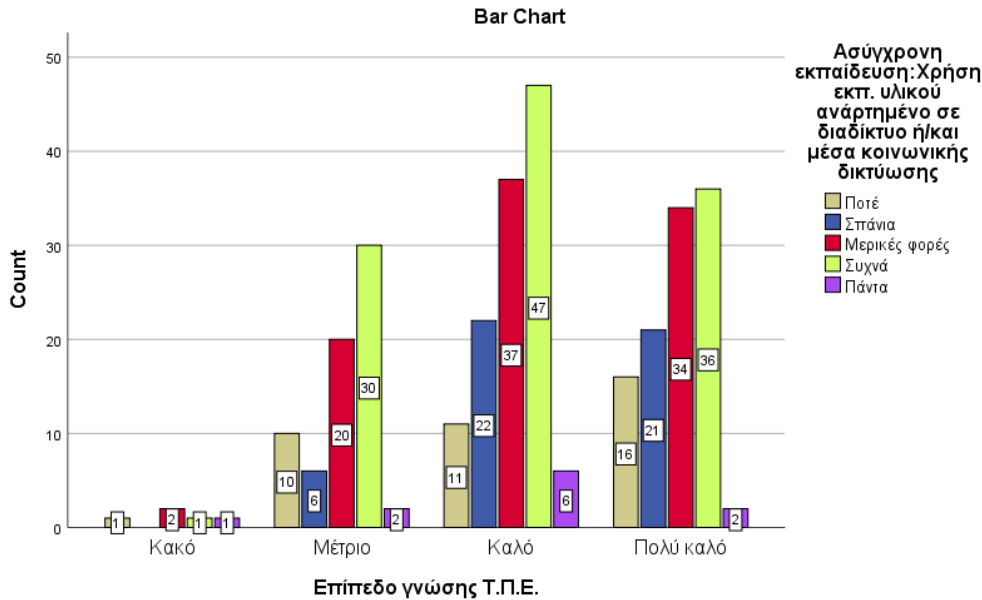
Πίνακας 69 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. *Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,440 ^a	12	,338
Likelihood Ratio	12,959	12	,372
Linear-by-Linear Association	2,544	1	,111
N of Valid Cases	305		

a. 8 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 69:

Γράφημα 69 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. *Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,338 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $>0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Όμως, βλέποντας τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι το 40% και 8 κελιά). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε δεν είναι αξιόπιστος, γεγονός που μας οδηγεί στο να προβούμε σε σύμπτυξη κελιών τουλάχιστον μιας μεταβλητής (και εδώ της μεταβλητής Q44) και να επαναλάβουμε τον έλεγχο.

Έτσι, μέσω βημάτων που ακολουθήθηκαν στο SPSS, πήραμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Crosstab

Ασύγχρονη εκπαίδευση: Χρήση εκπ. υλικού
αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα
κοινωνικής δικτύωσης

			Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα	Total
Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	Κακό- Μέτριο	Count	11	6	22	31	3	73
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	15,1%	8,2%	30,1%	42,5%	4,1%	100,0%
	Καλό- Πολύ καλό	Count	27	43	71	83	8	232
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	11,6%	18,5%	30,6%	35,8%	3,4%	100,0%
Total		Count	38	49	93	114	11	305
		% within Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.	12,5%	16,1%	30,5%	37,4%	3,6%	100,0%

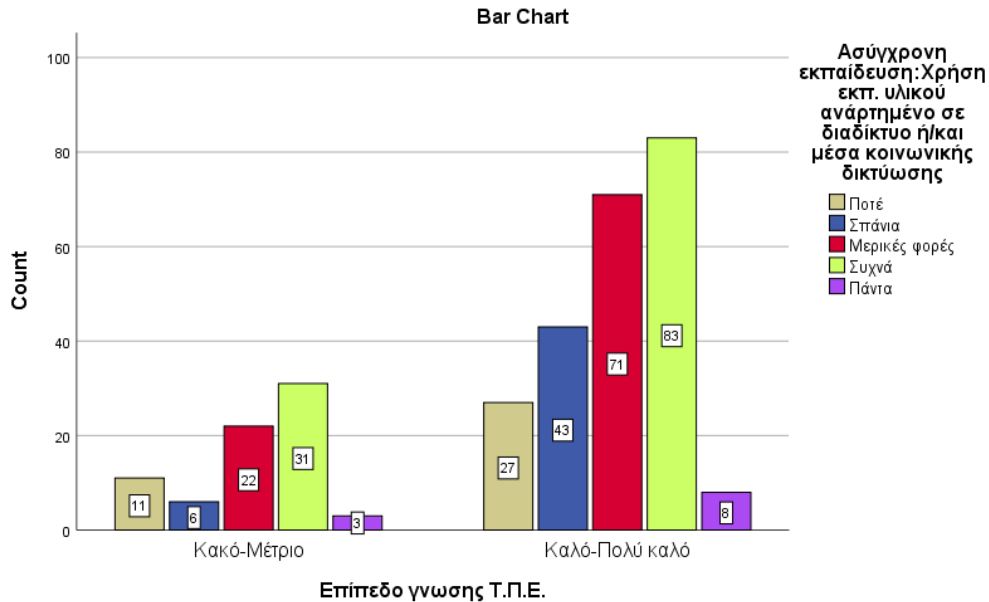
Πίνακας 70 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε.* Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	4,938 ^a	4	,294
Likelihood Ratio	5,469	4	,242
Linear-by-Linear Association	,619	1	,431
N of Valid Cases	305		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,63.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι απαντήσεις του ερωτήματος με το Γράφημα 70 :

Γράφημα 70 Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. *Ασύγχρονη Εκπαίδευση: χρήση εκπαιδευτικού υλικού αναρτημένο σε διαδίκτυο ή/και μέσα κοινωνικής δικτύωσης (με σύμπτυξη κελιών)

Βλέποντας τα παραπάνω παρατηρούμε ότι η σημαντικότητα (Asympt. Sign. (2-sided)) του συντελεστή Pearson Chi Square είναι 0,294 που σημαίνει ότι η τιμή της p-value είναι $> 0,05$, γεγονός που μας δείχνει ότι η Μηδενική Υπόθεση H_0 δεν απορρίπτεται και έτσι οι 2 μεταβλητές δεν συσχετίζονται. Επομένως, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στο Επίπεδο Γνώσης Τ.Π.Ε. και το αν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούσε ένας εκπαιδευτικός κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Βλέποντας τώρα τα κελιά των απαντήσεων παρατηρούμε ότι ο αριθμός απαντήσεων που έχει συχνότητα μικρότερη του 5 δεν ξεπερνά το 20% του συνόλου των κελιών - απαντήσεων (και συγκεκριμένα είναι 10% και 1 κελί). Αυτό δείχνει ότι ο έλεγχος που εφαρμόσαμε είναι αξιόπιστος.

Μάθημα «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα» στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eClass

6.1 Η πλατφόρμα Open eClass

Η πλατφόρμα Open eClass αποτελεί ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων, το οποίο σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε από το Ελληνικό Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο (GUNET-Greek University Network) και αποτελεί προσφορά προς την εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κοινότητα. Αποτελεί λογισμικό ανοιχτού κώδικα και διανέμεται ελεύθερα. Πρωταρχικός του στόχος είναι η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. και η χρήση του διαδικτύου με εποικοδομητικό τρόπο κατά την μαθησιακή διαδικασία. (openeclass.org, 2022)

Ξεκίνησε το 2003 και χρόνο με το χρόνο αναπτύχθηκαν πολλές εκδόσεις της πλατφόρμας κάνοντάς την αυτόνομη και ιδιαίτερα λειτουργική. Σήμερα χρησιμοποιείται σχεδόν από όλα τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα της χώρας καθώς και από την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, μιας και ενσωματώθηκε στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (Π.Σ.Δ.) υποστηρίζοντας την υπηρεσία της ηλεκτρονικής σχολικής τάξης (η-τάξη). (Free OpeneClass, 2022)

Αποτελεί ένα ασφαλές και εύχρηστο ψηφιακό περιβάλλον υποστηρίζοντας τη μάθηση και την επικοινωνία εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων .

Κάνοντας μια σύντομη παρουσίαση της πλατφόρμα Open eClass μπορούμε να εντοπίσουμε μια σειρά χαρακτηριστικών και λειτουργικοτήτων που δικαιολογεί την ευρεία αποδοχή και χρήση της από όλη την εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κοινότητα της χώρας, σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στην ιστοσελίδα <https://openeclass.org> . Συγκεκριμένα:

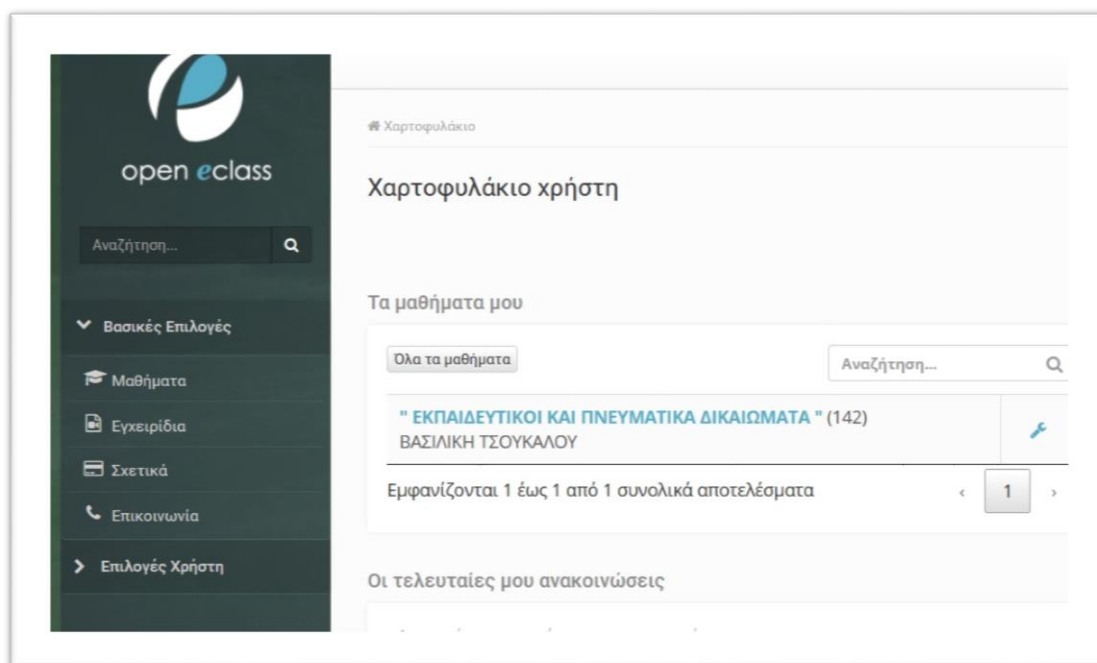
- 🖥️ Υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης στην πλατφόρμα Open eClass από όλους τους φυλλομετρητές (web browsers) έχοντας διαθέσιμες όλες τις λειτουργικότητες που προσφέρονται.
- 🖥️ Διατίθεται μοντέρνα και προσαρμοστική διεπαφή χρήστη με αποτέλεσμα να υπάρχει δυνατότητα προσαρμογής σε οθόνες ηλεκτρονικών υπολογιστών, tablets αλλά και smartphones ενώ και οι χρήστες μέσω των εφαρμογών για κινητές συσκευές με λειτουργικό Android και iOS, μπορούν να έχουν απευθείας πρόσβαση στην πλατφόρμα .
- 🖥️ Η πλατφόρμα είναι συμβατή με διεθνή πρότυπα (SCORM, IMSCP) ηλεκτρονικής μάθησης, με τα οποία εξασφαλίζεται η επαναχρησιμοποίηση, η προσβασιμότητα και η ανθεκτικότητα του εκπαιδευτικού υλικού στις τεχνολογικές μεταβολές, καθώς και η διαλειτουργικότητα μεταξύ συστημάτων ηλεκτρονικής μάθησης.
- 🖥️ Υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας 3 ειδών μαθημάτων: ανοικτών, κλειστών και μαθημάτων που απαιτούν εγγραφή.
- 🖥️ Υπάρχει η δυνατότητα διασφάλισης του περιεχομένου ενός μαθήματος από περιπτώσεις ακούσιας διαγραφής ή και καταστροφής του με τη δημιουργία αντίγραφου ασφαλείας.
- 🖥️ Για τους χρήστες υπάρχουν διακριτοί ρόλοι: διαχειριστής μαθήματος, εκπαιδευτής, βοηθός εκπαιδευτή, εκπαιδευόμενος, επισκέπτης με ανάλογα δικαιώματα ενεργειών για τον καθένα.
- 🖥️ Κατά τη διαχείριση εκπαιδευτικού περιεχομένου προσφέρονται ανάμεσα σε άλλα και τα ακόλουθα ιδιαίτερα χρήσιμα εργαλεία: Έγγραφα, Πολυμέσα, Γλωσσάρι, Ηλεκτρονικό βιβλίο, Σύνδεσμοι, Γραμμή Μάθησης.
- 🖥️ Προσφέρεται μια σειρά εργαλείων ενημέρωσης, επικοινωνίας και συνεργασίας: Ανακοινώσεις, Ημερολόγιο, Μηνύματα, Ειδοποιήσεις, Συζητήσεις, Τηλεσυνεργασία, Ομάδες, Wiki.
- 🖥️ Διατίθενται εργαλεία αξιολόγησης και ανατροφοδότησης όπως Ασκήσεις, Εργασίες, Ερωτηματολόγια, Βαθμολόγιο, Παρουσιολόγιο, Στατιστικά. (openeeclass.org,2022)

Μάλιστα όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και στην ιστοσελίδα της Ηλεκτρονικής σχολικής τάξης (η-τάξη), διατίθεται μια νέα έκδοση με δυνατότητες ιδιαίτερα χρήσιμες για τους εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να εμπλουτίσουν ακόμη περισσότερο το μάθημά τους. Συγκεκριμένα, «ενσωματώνει ένα ανοιχτό εργαλείο

για τη δημιουργία διαδραστικών μαθησιακών αντικειμένων και ψηφιακών εκπαιδευτικών πόρων. Βασίζεται στο εργαλείο ανοικτού κώδικα **H5P** και υποστηρίζει περίπου πενήντα (50) τύπους εκπαιδευτικών πόρων όπως διαδραστικά βίντεο, διαδραστικές παρουσιάσεις, ερωτηματολόγια, παιχνίδια μνήμης και πολλά άλλα.» (eclass.sch.gr, 2022)

6.2 Δημιουργία μαθήματος «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα»

Στην πλατφόρμα του Open eClass και στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://83.212.59.112/projects/eclass/courses/142/> έχει δημιουργηθεί ένα μάθημα με τίτλο: «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα» με κωδικό μαθήματος 142 και εκπαιδευτή τη γράφουσα της παρούσας εργασίας Βασιλική Τσούκαλου.

Εικόνα 45 Μάθημα "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα" σε πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eClass

Το μάθημα ανήκει στην κατηγορία «Μεταπτυχιακό Εφαρμοσμένη Πληροφορική ΔΙΠΑΕ» και η μορφή του είναι : «Μάθημα με ενότητες». Η άδεια με την οποία διατίθεται είναι: «CC-Αναφορά- Μη εμπορική χρήση- Παρόμοια διανομή» και είναι ανοικτό μάθημα με ελεύθερη πρόσβαση (χωρίς εγγραφή) . Η γλώσσα που έχει οριστεί είναι τα Ελληνικά ενώ τα ενεργά εργαλεία του μαθήματος είναι:

1)Έγγραφα, 2)Ανακοινώσεις, 3)Ημερολόγιο, 4)Μηνύματα, 5)Πληροφορίες, 6)Πολυμέσα, 7)Σύνδεσμοι.

Συγκεκριμένα, υλικό έχει ανέβει στα «Πολυμέσα» (φωτογραφία με άδεια Creative Commons) ενώ στο εργαλείο «Σύνδεσμοι» βρίσκεται σε φακέλους όλο το υλικό που εμπεριέχεται και στις ομώνυμες Ενότητες του μαθήματος καθώς και φακέλοι με συνδέσμους που αφορούν κυρίως την εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιας και αποτέλεσε αφορμή για τη δημιουργία αυτού του μαθήματος. Τέλος στις «Πληροφορίες» γίνεται μια σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο του μαθήματος.

6.3 Δομή μαθήματος «Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα»

Μια σύντομη περιγραφή του μαθήματος δίνεται με το άνοιγμά του προκειμένου να γίνει παρουσίαση του περιεχομένου του καθώς και των Ενότητων που το αποτελούν. Για να γίνει η περιγραφή πιο ενδιαφέρουσα, γίνεται μια σειρά ερωτήσεων, που στόχος τους είναι να απαντηθούν με το υλικό που παρατίθεται. Η περιγραφή συνοδεύεται από φωτογραφία, που έχει άδεια χρήσης Creative Commons και ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα <https://openclipart.org/detail/315294/copyright-laws-scroll> στις 20/06/2022. Μάλιστα στη περιγραφή του μαθήματος αναφέρονται και οι Ενότητες στις οποίες είναι καταμεμημένο το περιεχόμενό του.(Εικόνα 46)

Πόσο σημαντική είναι η χρήση των πνευματικών δικαιωμάτων. Πού χρησιμοποιούνται και ποια τα οφέλη τους; Τι γίνεται παγκόσμια, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα και τη χρήση τους;

Τα πνευματικά δικαιώματα στον χώρο της εκπαίδευσης γενικότερα αλλά και της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ειδικότερα. Ποια η στάση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών απέναντι στα πνευματικά δικαιώματα;

Σε μια προσπάθεια να απαντηθούν τα παραπάνω ιδιαίτερα ενδιαφέροντα ερωτήματα, δημιουργήθηκε το μάθημα "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα". Αποτελείται από Ενότητες που περιλαμβάνουν έναν μεγάλο αριθμό συνδέσμων και συγκεκριμένα:

- Πνευματικά δικαιώματα-Πνευματική Ιδιοκτησία (αρ. συνδέσμων: 10)
- Πνευματικά Δικαιώματα - Παγκοσμίως (αρ. συνδέσμων: 6)
- Πνευματικά Δικαιώματα - Ευρώπη (αρ. συνδέσμων: 13)
- Πνευματικά Δικαιώματα - Ελλάδα (αρ. συνδέσμων: 8)
- Άδειες *Creative Commons* (αρ. συνδέσμων 13)
- Πνευματικά Δικαιώματα και εξ αποστάσεως εκπαίδευση (αρ.συνδέσμων: 12)
- Ιστότοποι και Ψηφιακά Αποθετήρια εύρεσης υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης (αρ. συνδέσμων: 17)
- Πηγές εκπαιδευτικού υλικού με ανοιχτές άδειες χρήσης (αρ. συνδέσμων: 13)
- Προτάσεις για διδακτική προσέγγιση των Πνευματικών Δικαιωμάτων (αρ. συνδέσμων: 8)

Εικόνα 46 Περιγραφή μαθήματος "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα" σε πλατφόρμα Open eClass

Ουσιαστικά το μάθημα αυτό αποτελεί ένα ψηφιακό αποθετήριο πληροφοριών σχετικά με τα Πνευματικά Δικαιώματα γενικότερα και στον χώρο της εκπαίδευσης ειδικότερα. Για την καλύτερη πλοήγηση στο υλικό του, δημιουργήθηκαν 9 Ενότητες, όπου η κάθε μια συνοδεύεται από σύντομη περιγραφή του περιεχομένου της καθώς και από μια σειρά συνδέσμων που οδηγούν σε έγκριτες πηγές πληροφοριών. Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των συνδέσμων που παρατίθενται είναι 100. (Εικόνα 47)

Εικόνα 47 Διαμόρφωση μαθήματος "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα"

Ενδεικτικά με την Εικόνα 48 παρουσιάζεται το πώς είναι διαμορφωμένο το περιεχόμενο της Ενότητας «Πνευματικά Δικαιώματα – Ελλάδα» και με την ίδια μορφή προσφέρεται και το υλικό των άλλων Ενοτήτων.

Πνευματικά Δικαιώματα-Ελλάδα

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζεται το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τα Πνευματικά δικαιώματα στην Ελλάδα καθώς και ενδιαφέρουσες απόψεις από έγκριτους νομικούς. Επίσης παρατίθεται ο ιστότοπος του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) και επισημαίνονται οι υπηρεσίες που προσφέρει.

Ετικέτες: Πνευματικά δικαιώματα, Ελλάδα

🔗 [Νομοθεσία πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ελλάδα](#)
Wikipedia

🔗 [Πνευματικά δικαιώματα](#)

🔗 [Νόμος 2121/1993](#)
Από την ελληνική έκδοση της wikipedia ,την Βικιθήκη

🔗 [Νόμος 2121/1993](#)
Από τον ιστότοπο του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.)

🔗 [Τράπεζα πληροφοριών νομοθεσίας](#)
Νομοθεσία για την Πνευματική ιδιοκτησία, Πνευματικά δικαιώματα.
Ελλάδα
Υποενότητα της ιστοσελίδας <https://e-nomothesia.gr>

🔗 [Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα στην Ελλάδα](#)
Καλλινίκου, Δ. (1995). Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα στην Ελλάδα. Βιβλιοθήκες και πληροφόρηση, 12-13
Βιβλιοθήκες και πληροφόρηση - Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων, τευχ. 12-13 (Ιούλιος 1995) σ. 84-90

🔗 [ΟΠΙ-Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας](#)

🔗 [Copyrightschool](#)
Αυτή η ιστοσελίδα δημιουργήθηκε από τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ) στο πλαίσιο του προγράμματος 'Greek Copyright School', το οποίο περιλαμβάνει μία σειρά από δράσεις με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, των μαθητών και γενικά των νέων για τη σημασία της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εικόνα 48 Ενδεικτική παρουσίαση περιεχομένου Ενότητας

7.1 Σύνοψη και συμπεράσματα

Η παρούσα εργασία επεδίωκε να διερευνήσει τη συμπεριφορά των εκπαιδευτικών ως προς τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Για τον σκοπό αυτό έγινε αρχικά βιβλιογραφική ανασκόπηση και εύρεση έγκριτων διαδικτυακών πηγών γύρω από την έννοια των Πνευματικών Δικαιωμάτων και της Πνευματική Ιδιοκτησίας. Μέσα από μια ιστορική αναδρομή παρουσιάστηκε μέρος της νομοθεσίας που τα διασφαλίζει καθώς και η αναγκαιότητα ύπαρξης και αναφοράς τους. Μάλιστα, μιας και η εργασία αφορούσε κυρίως τους εκπαιδευτικούς, έγινε ιδιαίτερη εμβάθυνση στο νομοθετικό πλαίσιο που κατοχυρώνει τα Πνευματικά Δικαιώματα στον χώρο της εκπαίδευσης τόσο στη Ελλάδα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου μέσα από μια σειρά Νόμων, Οδηγιών και Κανονισμών καταβάλλεται προσπάθεια εναρμόνισης τους με τα δεδομένα και της σύγχρονης ψηφιακής εποχής, από την οποία ασφαλώς δεν θα μπορούσε να λείπει και ο χώρος της εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια, 'εκμεταλλευόμενοι' την πανδημία του Covid-19, που άλλαξε τα δεδομένα, επηρέασε όλες τις εκφάνσεις της ζωής μας και αποτέλεσε αφορμή για μετάβαση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε ψηφιακό περιβάλλον, έγινε αναφορά στις μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς και στα προβλήματα αλλά και τους έντονους προβληματισμούς μιας μεγάλης μερίδας εκπαιδευτικών που πήραν μέρος σ' αυτήν. Παρουσιάστηκε ο βαθμός ετοιμότητας των εκπαιδευτικών κατά την ψηφιακή αυτή μετάβαση και εντοπίστηκαν οι δυσκολίες που υπήρξαν κατά τη ανεύρεση εκπαιδευτικού υλικού και δη υλικού που δεν θα τους εξέθετε νομικά σε περίπτωση που το επέλεγαν, μη γνωρίζοντας τα πνευματικά του δικαιώματα.

Με δεδομένα τα παραπάνω, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα, στην οποία συμμετείχαν 305 εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τις γυναίκες να αποτελούν τα $\frac{3}{4}$ του δείγματος. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ήταν εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τις/τους νηπιαγωγούς να κρατούν 'τα σκήπτρα' της πιο πολυπληθούς ομάδας. Επίσης, οι περισσότεροι ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 46-55, είχαν 11-30 χρόνια υπηρεσίας και ήταν κάτοχοι βασικού πτυχίου ενώ οι κάτοχοι μεταπτυχιακού και διδακτορικού τίτλου αποτελούσαν σχεδόν το 46%! Όσον αφορά τους Εκπαιδευτικούς Ειδικοτήτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανήκαν σε έναν μεγάλο αριθμό ειδικοτήτων, που για τις ανάγκες της στατιστικής επεξεργασίας, συμπύχθηκε κυρίως με όρους συνάφειας. Τέλος, στην έρευνα υπήρξε συμμετοχή εκπαιδευτικών από όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις της χώρας ενώ, όσον αφορά το επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε., οι περισσότεροι το χαρακτήρισαν «Καλό» ή και «Πολύ καλό».

Η ερευνήτρια έθεσε εξ αρχής 3 ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία έγινε προσπάθεια να απαντηθούν με τη βοήθεια ερωτήσεων κατανεμημένων σε 3 Ενότητες, που βρίσκονταν σε αντιστοιχία μαζί τους.

Αναφορικά με το 1^ο ερευνητικό ερώτημα, που αφορούσε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών για τα πνευματικά δικαιώματα, παρατηρούμε ότι αν και η έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων τους ήταν γνωστή, εντούτοις δεν κατείχαν το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στην χώρα μας ενώ ένας μεγάλος αριθμός αυτών φάνηκε προβληματισμένος με το αν υπάρχει το ίδιο νομοθετικό πλαίσιο σε όλες τις χώρες.

Όσον αφορά τις άδειες Creative Commons φαίνεται ότι λίγοι τις γνώριζαν και ακόμη λιγότεροι ήξεραν τον τρόπο ορισμού των αδειών αυτών σε έργο τους. Ακολούθως, όταν ρωτήθηκαν για την ύπαρξη ψηφιακών αποθετηρίων με εκπαιδευτικό υλικό με άδειες Creative Commons, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν ή γνώριζαν λίγο την ύπαρξή τους ενώ ανάλογες ήταν και οι απαντήσεις που υπήρξαν αναφορικά με το αν ήξεραν τον τρόπο άντλησης εκπαιδευτικού υλικού από τα αποθετήρια αυτά.

Πάντως είναι αξιοπρόσεκτο το ότι αν και οι εκπαιδευτικοί του δείγματος ανέφεραν ότι δεν είχαν ιδιαίτερες γνώσεις τόσο για τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα

όσο και για να κάνουν 'σωστή' επιλογή εκπαιδευτικού υλικού - πάντα σε σχέση μ' αυτά -, εντούτοις γνώριζαν ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο ό,τι είναι αναρτημένο στο διαδίκτυο, ούτε και είναι αρκετή μια απλή αναφορά του δημιουργού για κάτι τέτοιο.

Τέλος, χαρακτηριστικό παράδειγμα προβληματισμού αποτέλεσε το ερώτημα που αφορούσε τη νομιμότητα της χρήσης link προς μια ιστοσελίδα: πολλοί εκπαιδευτικοί θεώρησαν ότι δεν είναι νόμιμο κάτι τέτοιο και παραβιάζει τα πνευματικά δικαιώματα του δημιουργού της ενώ σχεδόν ο ίδιος αριθμός με αυτούς κράτησε ουδέτερη στάση.

Συμπληρωματικά, με τη βοήθεια της επαγωγικής στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων της Ενότητας Α του ερωτηματολογίου, παρατηρούμε ότι τόσο το Φύλο όσο και η Ειδικότητα των εκπαιδευτικών δεν επηρέασε τις απαντήσεις που δόθηκαν και θα λέγαμε ότι υπήρχε και σύμπτωση στις απόψεις τους.

Ακολούθως, όσον αφορά το 2^ο ερευνητικό ερώτημα, αφορούσε τη στάση των εκπαιδευτικών κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση με μοναδικό περιορισμό να αναφερθούν στα σχολικά έτη 2019-2020 και 2020-2021, όπου η εξ αποστάσεως εκπαίδευση εφαρμόστηκε και στη χώρα μας. Εδώ, οι εκπαιδευτικοί καλούνταν να απαντήσουν σε ερωτήσεις της Ενότητας Β του ερωτηματολογίου, που με τη βοήθεια της περιγραφικής στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων που συλλέχθηκαν, οδηγηθήκαμε στα παρακάτω ενδιαφέροντα συμπεράσματα:

Παρατηρήθηκε ότι στην πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν δικό τους εκπαιδευτικό υλικό τόσο κατά τη σύγχρονη όσο και κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση και μερικές φορές εκπαιδευτικό υλικό που αποτελούσε πρόταση φίλων ή και συναδέλφων. Επίσης, δεν πέρασε απαρατήρητο και το εκπαιδευτικό υλικό που ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή και σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μιας και πολλοί από τους ερωτώμενους ανέφεραν πως συχνά αντλούσαν υλικό από εκεί.

Επιπλέον είναι εμφανές ότι οι άδειες Creative Commons δεν ήταν κάτι που απασχόλησε ιδιαίτερα τους εκπαιδευτικούς όσον αφορά την επιλογή του υλικού ενώ σχεδόν τα 2/3 του δείγματος δήλωσε ότι δεν προσπάθησε να αποκρύψει το

ποιος ήταν ο δημιουργός του υλικού που χρησιμοποιούσε, τόσο στα σύγχρονα όσο και στα ασύγχρονα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, σε περίπτωση που συνοδευόταν από σχετική ένδειξη που αναφερόταν σ' αυτόν.

Πάντως, από την έρευνα φάνηκε ότι η πίεση χρόνου έπαιξε ιδιαίτερο ρόλο στην επιλογή εκπαιδευτικού υλικού και επισημάνθηκε ότι η ύπαρξη περισσότερου χρόνου θα οδηγούσε σε πιο προσεκτικές επιλογές, με γνώμονα πάντα την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών του. Εξάλλου αναγνωρίζεται από τους περισσότερους ότι υπήρχαν πνευματικά δικαιώματα και για το υλικό που χρησιμοποιήθηκε κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση και ας μην υπήρχαν ενδείξεις και αποδείξεις χρήσης του, με το ¼ όμως του δείγματος να κρατάει ουδέτερη στάση.

Επιπρόσθετα, από τις απαντήσεις που συλλέχθηκαν αποδεικνύεται ότι πολλοί δεν ήξεραν τον τρόπο κατοχύρωσης των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού τους ενώ υπήρξαν συγκεχυμένες απόψεις γύρω από το αν ήθελαν ή όχι να κάνουν κάτι τέτοιο. Δεν είναι τυχαίο ότι ένα μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών δήλωσε ότι δεν υπήρξαν επιμορφωτικές δράσεις για θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από κάποιο επίσημο φορέα εκπαίδευσης (π.χ. Υ.ΠΑΙ.Θ., Ι.Ε.Π., ΠΕ.Κ.Ε.Σ., κ.ά.) και ίσως γι' αυτό δεν ήταν λίγοι αυτοί που προβληματίστηκαν κατά την επιλογή εκπαιδευτικού υλικού προκειμένου να μην έχουν προβλήματα νομικής φύσεως.

Συμπληρωματικά, με τη βοήθεια της επαγωγικής στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων της Ενότητας Β του ερωτηματολογίου, παρατηρούμε ότι τα Έτη Υπηρεσίας δεν είχαν σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση επέλεγε να χρησιμοποιήσει αποκλειστικά δικό του εκπαιδευτικό υλικό όπως και το Επίπεδο Σπουδών δεν επηρέαζε την επιλογή εκπαιδευτικού υλικού με άδειες Creative Commons. Τέλος, όσον αφορά το Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε. παρατηρούμε ότι δεν είχε σχέση με το αν ένας εκπαιδευτικός επιθυμούσε να αντλήσει υλικό για τη διδασκαλία του από προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή από εκπαιδευτικές ομάδες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κατά τη διάρκεια της ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε αντίθεση με την σύγχρονη εκπαίδευση που την επηρεάζει.

Αναφορικά με το 3^ο ερευνητικό ερώτημα έγινε προσπάθεια να αποτυπωθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα σε περίπτωση που τους ζητηθεί και στο μέλλον η εφαρμογή σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εξαιτίας κάποιων έκτακτων συνθηκών. Το ερώτημα αυτό ήταν σε αντιστοιχία με την Ενότητα Γ του ερωτηματολογίου και οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ότι ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών δήλωσε ότι τόσο για τη σύγχρονη όσο και για την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν θα χρησιμοποιήσει το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό δίνοντας μεγαλύτερη προσοχή στα πνευματικά δικαιώματα ενώ σχεδόν το 1/3 των ερωτηθέντων δεν είχε ξεκάθαρη θέση για το τι θα πράξει. Πάντως, κατά την επαγωγική ανάλυση των δεδομένων αυτών φάνηκε ότι η Βαθμίδα Εκπαίδευσης δεν επηρέασε τις απαντήσεις που δόθηκαν.

Επιπλέον, οι περισσότεροι από τους μισούς έκριναν ότι θα πρέπει να βάζουν άδειες Creative Commons στο εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργούν με το 1/3 όμως των ερωτηθέντων να κρατά και εδώ ουδέτερη στάση. Απόρροια των προηγούμενων τοποθετήσεων ήταν και το ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι θα ήθελα να μάθει τον τρόπο ορισμού των αδειών αυτών.

Όμως, δεν θα μπορούσαμε να αγνοήσουμε και τη συγκεχυμένη τοποθέτηση των εκπαιδευτικών αναφορικά με το αν πρέπει να υπάρχουν ή όχι πνευματικά δικαιώματα και περιορισμοί σε κάποιο υλικό που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για εκπαιδευτικούς λόγους τόσο σύγχρονα όσο και ασύγχρονα .

Αναντίρρητα θετικά κρίνεται πως το 87% δήλωσε ότι θα πρέπει να γίνονται συχνά επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς κάτι που ασφαλώς θα τους βοηθήσει στην εύρεση πηγών ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα ή με άδειες χρήσης που θα έχουν τη δυνατότητα να καταλάβουν και να σεβαστούν.

Συμπληρωματικά, ας μην παραβλέψουμε ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών, που αγγίζει σχεδόν το 94%, επεσήμανε τη χρησιμότητα που θα είχε η ύπαρξη ψηφιακού αποθετηρίου, όπου θα μπορούσαν να ανατρέξουν σ'

αυτό για να βρουν τόσο πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα όσο και πηγές ανεύρεσης 'ελεύθερου' υλικού .

Ακολούθως, το συμπέρασμα που προκύπτει από την επαγωγική στατιστική ανάλυση δεδομένων της Ενότητας Γ του ερωτηματολογίου είναι ότι η Βαθμίδα Εκπαίδευσης δεν επηρέασε την απόφαση των εκπαιδευτικών όσον αφορά τη χρήση ή όχι του ίδιου εκπαιδευτικού υλικού και μάλιστα χωρίς ιδιαίτερη προσοχή στα πνευματικά δικαιώματα σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Συνοψίζοντας λοιπόν θα λέγαμε ότι οι εκπαιδευτικοί που πήραν μέρος στην έρευνα δεν είχαν ιδιαίτερες γνώσεις για το νομοθετικό πλαίσιο των πνευματικών δικαιωμάτων, εντούτοις κατά τη χρήση και εκπαιδευτική αξιοποίηση υλικού τρίτων έδειξαν κάποια επιφύλαξη και προσοχή. Επίσης, δήλωσαν ανεπαρκείς αναφορικά με τις γνώσεις τους γύρω από τα πνευματικά δικαιώματα και για τους περισσότερους οι άδειες Creative Commons, η χρήση και ο ορισμός τους ήταν άγνωστα όμως εξέφρασαν την επιθυμία τους να μάθουν γι' αυτές και να τις ορίσουν σε υλικό που θα δημιουργήσουν.

Στο πεδίο της σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, που η πανδημία του Covid-19 στάθηκε αφορμή για να εφαρμοστεί και στη χώρα μας, επέλεξαν να χρησιμοποιήσουν κυρίως το δικό του υλικό αλλά δεν ήταν και λίγοι αυτοί που αξιοποίησαν υλικό φίλων, συναδέλφων ή από αναρτήσεις άλλων εκπαιδευτικών στο διαδίκτυο.

Ο 'πιεστικός' διαθέσιμος χρόνος επηρέασε πολύ την επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού και σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ένα μεγάλο μέρος των εκπαιδευτικών θα προβεί σε αλλαγές του υλικού διδασκαλίας, αυτή τη φορά όμως με γνώμονα και τη διασφάλιση των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών.

Τέλος δεν περνάει απαρατήρητη η επισήμανση του μεγαλύτερου μέρους των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών ότι δεν υπήρξε σχετική επιμόρφωση, δήλωση που έρχεται σε αντίθεση με επιμορφωτικές δράσεις και ενέργειες ενημέρωσης που έλαβαν χώρα κυρίως κατά το σχολικό έτος 2020-2021, από το Υ.ΠΑΙ.Θ., τον Ο.Π.Ι. και σε συνεργασία με διάφορους εκπαιδευτικούς φορείς, όπως επισημάνθηκε και στο υποκεφάλαιο 3.5 της παρούσας εργασίας. Ίσως λάθος

χειρισμοί και παραλείψεις να οδήγησαν στην ελλιπή ενημέρωση των εκπαιδευτικών όμως ήταν τόση η πίεση που δέχθηκαν όλοι λόγω της βεβιασμένης (λόγω Covid-19) μετάβασης από τη δια ζώσης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και μάλιστα και στις 2 μορφές της (σύγχρονη και ασύγχρονη), που θα μπορούσε να δικαιολογήσει τις ελλειπείς γνώσεις των εκπαιδευτικών επί του θέματος. Άξια λόγου όμως είναι και η θέρμη που δείχνουν στο ενδεχόμενο επιμόρφωσης σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων αλλά και στη δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου, στο οποίο θα μπορούσαν να ανατρέχουν για ενημέρωση τόσο σε ό,τι αφορά το νομοθετικό πλαίσιο, όσο και στην ανεύρεση ‘ελεύθερων’ πηγών αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού, κάτι που η παρούσα εργασία προσφέρει ως μέρος του παραδοτέου υλικού της.

7.2 Μελλοντικές επεκτάσεις

Η έρευνα αυτή ανέδειξε μια σειρά προβληματισμών που εκφράζονται στον χώρο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιείται αλλά και τις γνώσεις των εκπαιδευτικών γύρω από αυτά. Αφορμή για την υλοποίησή της στάθηκε η σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση που εφαρμόστηκε λόγω της πανδημίας του Covid-19, μιας και οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να δημιουργήσουν ή να αξιοποιήσουν εκπαιδευτικό υλικό σε ψηφιακό αυτή τη φορά περιβάλλον. Αυτή η κατάσταση οδήγησε στον σχεδιασμό ενός ερωτηματολογίου προκειμένου να βρεθούν οι γνώσεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα, η στάση τους κατά την εφαρμογή της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αλλά και οι απόψεις τους –πάντα σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα- για την πιθανή εφαρμογή της στο μέλλον σε έκτακτες συνθήκες. Συνάμα αποτέλεσε πηγή ιδεών για μελλοντικές έρευνες, οι οποίες συνοψίζονται ως εξής:

- ✎ Θα μπορούσε να γίνει μια έρευνα που θα αποτελούσε συγκριτική μελέτη των 2 κύριων περιόδων εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δηλαδή ανάμεσα στα σχολικά έτη 2019-2020 (και συγκεκριμένα Μάρτιο με Μάιο 2020) και 2020-2021.
- ✎ Μια ακόμη πρόταση μελλοντικής έρευνας θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή και μαθητές

Πρωτοβάθμιας (δια μέσου των γονέων τους) όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα του υλικού που χρησιμοποίησαν ως μέρος εργασιών που ανατέθηκαν κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

- ↪ Επίσης θα μπορούσε να γίνει μια έρευνα για τη στάση των εκπαιδευτικών - δημιουργών εκπαιδευτικού υλικού ως προς τη χρήση του από τρίτους κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- ↪ Τέλος, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια έρευνα για τα πνευματικά δικαιώματα στον χώρο της εκπαίδευσης σε συνθήκες μη πανδημίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Ακαδημαϊκό Διαδίκτυο – GUnet 2014, «*Θέματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Αδειοδότησης των Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (OER)*». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014, Ανάκτηση στις 29/11/2021 από <https://eclass.gunet.gr/courses/OCGU104/>

Αναστασιάδης Παναγιώτης,(2017) «*ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015*»: Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μια αποτίμηση της ερευνητικής συνεισφοράς, *Ανοικτή Εκπαίδευση :Το Περιοδικό για την ανοικτή εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τεχνολογία Τόμ.13, Αρ.1, σελ.88-128*

Αναστασιάδης Παναγιώτης (2020) *Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοικτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης», Open Education -The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 16, Number 2,2020 σελ.20-48*

Βαλασίδου Αρετή (2005) *Παράγοντες επιτυχίας προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με νέες τεχνολογίες*, Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη, 2005 <http://hdl.handle.net/10442/hedi/14456> DOI10.12681/eadd/14456, Ανάκτηση στις 04/03/2022

Βαλής Χρήστος, Ορφανού-Ραυτοπούλου Ευγενία, Παπούλιας Βασίλης, Τσάκωνας Γιάννης, Χαρμπίλα Βασιλική (2003), *Πνευματικά Δικαιώματα στη διαδικτυακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση*, Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: επεκτείνοντας τα όρια - 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Σέρρες Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10797/11025>

Βαρνάβα-Σκούρα Τζέλα ,Γιαλαμάς Βασίλης, Ραγκούση Μαρία, Σφυρόερα Μαρία
«Πανδημία Covid-19.Η εξ αποστάσεως διδασκαλία στο ελληνικό δημόσιο
σχολείο» Ερευνητική έκθεση, Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση,
Ε.Κ.Π.Α.& ΠΑ.Δ.Α., Φεβρουάριος 2022,
http://icte.ecd.uoa.gr/images/announcements/covid19_report.pdf Ανάκτηση στις
04/05/2022

Βοζίκης Χρ., ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, I. Προστασία των δικαιωμάτων των δημιουργών των Ανοικτών
Ακαδημαϊκών Μαθημάτων και του Ιδρύματος, ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας, Σέρρες
, Ιανουάριος 2014

Βοζίκης Χρ., ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ II. Εκκαθάριση των Ανοικτών Ακαδημαϊκών Μαθημάτων από
Πνευματικά Δικαιώματα Τρίτων, ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας, Σέρρες ,
Φεβρουάριος 2014

Γαλάνης Π. (2012), Χρησιμοποιώντας το κατάλληλο ερωτηματολόγιο στις
επιδημιολογικές μελέτες, Archives of Hellenic Medicine, 2012, 29(6):744-755
Ανάκτηση από <https://www.mednet.gr/archives/2012-6/pdf/744.pdf> στις
11/05/2022

Γκίκας Β. Αλέξανδρος (2020), Η χρήση των τεχνολογιών, περιβαλλόντων και
εργαλείων του διαδικτύου (Web 2.0, τηλεδιάσκεψη, τηλεεκπαίδευση) στη
διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών: εφαρμογή στη δευτεροβάθμια
εκπαίδευση, Διδακτορική διατριβή, Θεσσαλονίκη, 2020 Ανάκτηση από
<http://hdl.handle.net/10442/hedi/47896> στις 13/03/2022

Γραμμένου Βαλέρια-Βελησσαρία , Η διεθνής δικαιοδοσία επί προσβολών
πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο, Μεταπτυχιακή εργασία, Αθήνα,
Δεκέμβριος 2018

Ζέρβου Κυριακή,(2016) Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών εν ενεργεία
εκπαιδευτικών ως προς τα πνευματικά δικαιώματα που διέπουν ανοιχτούς
εκπαιδευτικούς πόρους, Μεταπτυχιακή εργασία, Ρόδος, Ιούνιος 2016

Καλαμπίχης Εμμανουήλ (2021), Ευρωπαϊκές πολιτικές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Εκπαίδευση. Αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την αποτελεσματικότητά της κατά την πανδημία COVID-19 , Μεταπτυχιακή Εργασία, Μάιος 2021, <https://hdl.handle.net/11728/11963> Ανάκτηση στις 04/05/2022

Καλλινίκου Διονυσία (1995), Πνευματική ιδιοκτησία και συγγενικά δικαιώματα στην Ελλάδα, Βιβλιοθήκες και πληροφόρηση - Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων, τευχ. 12-13 (Ιούλιος 1995) σ. 84-90, <http://hdl.handle.net/10797/12251> , Ανάκτηση στις 14/01/2022

Καλλινίκου Διονυσία (2001), Τα Πνευματικά Δικαιώματα στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, σελ.2 <https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/10852> , Ανάκτηση στις 16/12/2021

Καλλινίκου Δ., Καρούνος Θ, Παπαδόπουλος Μ., (2007), Η Καινοτομία στην Πνευματική Ιδιοκτησία: το μοντέλο των αδειών Creative Commons, Οι ελληνοποιημένες Άδειες Creative Commons, 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 1-3 Οκτωβρίου 2007 Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10797/11264> στις 20/05/2022

Καρδίμη Μαριγώ (2021) Στάσεις και απόψεις εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου σε σχέση με την εφαρμογή της Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην τυπική εκπαίδευση και ο ρόλος του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε αυτό, Μεταπτυχιακή εργασία, Ρόδος, 2021 <http://hdl.handle.net/11610/21970> Ανάκτηση στις 26/03/2022

Κατσίνα Βασιλική (2016) Συγκριτική μελέτη πλατφορμών e-learning (LMS) σε συνδυασμό με πλατφόρμες που συνδυάζουν κοινωνικά δίκτυα : ποιες οι δυνατότητές τους και πως αξιοποιούνται από φοιτητές, Μεταπτυχιακή εργασία, Πάτρα, Φεβρουάριος 2016, <http://hdl.handle.net/10889/9429> Ανάκτηση στις 05/03/2022

Λιοναράκης Α. (2020) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΤΗΛΕ-ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ “Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Σχολική Πραγματικότητα” Φιλοσοφία, αρχές και μέθοδοι της

εξΑΕ, 25/26 Απριλίου 2020 <https://pekesexae2020.pdekritis.gr/lionarakis/>
Ανάκτηση στις 16/02/2022

Μαγκάκη Φωτεινή (2021), *Τα πνευματικά δικαιώματα στην εποχή του διαδικτύου*, Πάτρα, 2021, Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10889/14850> στις 16/12/2021

Μανούσου Ε., Χαρτοφύλακα Τ., Ιωακειμίδου Β., Παπαδημητρίου Σ., Καραγιάννη Ε., (2020β), *Εκπαιδευτικός σχεδιασμός μαθημάτων στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση*, Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (MOOC) : «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση», ΕΑΠ, ΙΕΠ, Απρίλιος 2020, Διαθέσιμο κατόπιν εγγραφής στο <https://learn.eap.gr/course/view.php?id=438> Ανάκτηση στις 17/03/2022

Νικολού Βασιλική (2021) *Απόψεις Νηπιαγωγών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (σύγχρονη και ασύγχρονη)*, κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19, ΕΑΠ, Πάτρα, Σεπτέμβριος 2021 Ανάκτηση από <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/54412> στις 30/03/2022

Ρουμελιώτης Αριστείδης, *Distance education: νέες υπηρεσίες για τον καθηγητή*, Μεταπτυχιακή εργασία, Πάτρα, 2016 Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10889/10097> στις 07/03/2022

Σινανίδου Μαρία (2020), *Η Πνευματική Ιδιοκτησία στην εποχή του Covid-19*, LAYER, The Business Magazine, Ανάκτηση από <https://layermagazine.gr/pneumatiki-idioktisia-covid-19/> στις 01/04/2022

Σοφός, Α., Κώστας, Α., Παράσχου, Β. 2015. *Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση & Τεχνολογία*. [Κεφάλαιο]. Στο Σοφός, Α., Κώστας, Α., Παράσχου, Β. 2015. *Online εξ αποστάσεως εκπαίδευση*. [Κεφάλαιο] Αθήνα: Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. κεφ 4. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/185> Ανάκτηση στις 04/02/2022

Στάθη Ι. Βασιλική « *Πνευματική Ιδιοκτησία: Το Ηθικό δικαίωμα του δημιουργού και συναφείς προσβολές της προσωπικότητας στο διαδίκτυο*», Μεταπτυχιακή εργασία, Αθήνα, Νοέμβριος 2017, Ανακτήθηκε από <http://pandemos.panteion.gr/index.php?op=record&lang=el&pid=iid:18369> στις 16/12/2021

Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, *Γενικό Μέρος: Εισαγωγή στη Σύγχρονη και την Ασύγχρονη Εκπαίδευση*, Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων (χ. χ.)

Τσαλουκίδης Νικόλαος, Χρ.,(2019) *Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στη βασική υποστήριξη της ζωής: ανάλυση κόστους-αποτελεσματικότητας εκπαίδευσης*, Διδακτορική διατριβή, Τρίπολη, Φεβρουάριος 2019, Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/10442/hedi/45416> στις 08/03/2022

Τσιγγέλη Αγγελική, «*Διαδικτυακή διάθεση ψηφιακού περιεχομένου για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό: Μια διδακτική προσέγγιση για τα πνευματικά δικαιώματα με τη χρήση της ψηφιακής αφήγησης*», Μεταπτυχιακή εργασία, Ε.Α.Π., Πάτρα, 2020, Ανάκτηση από <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/46129> στις 16/12/2021

Τσιμπίρης Αλκιβιάδης (χ.χ.), Σημειώσεις μαθήματος «Εργαλεία Στατιστικής Ανάλυσης», [Κεφ.]:*Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων με τη βοήθεια του S.P.S.S.* [Παπάνα Αγγελική] του ΠΜΣ στην «Εφαρμοσμένη Πληροφορική», Δι.ΠΑ.Ε., Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021

Τσινάκος, Α. (2020), *Τι είναι αυτό που γίνεται στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο αυτή τη στιγμή*, <https://edu.ellak.gr/2020/04/02/ex-apostaseos-didaskalia-ti-ine-afto-pou-ginete-stin-ellada-ke-se-olo-ton-kosmo-afti-ti-stigmi/> Ανάκτηση στις 30/03/2022

Τσώλης Δημήτριος (2015), *Προστασία και Διαχείριση της Πνευματικής Ιδιοκτησίας Ψηφιακού Περιεχομένου στο Διαδίκτυο*, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα , ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ,2015 ISBN: 978-960-603-412-1 https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/6482/1/00_master_document-KOY.pdf

Φραγγίδης Λεωνίδας, (χ.χ.) Σημειώσεις Μαθήματος «Συστήματα Τηλεκπαίδευσης» του ΠΜΣ στην «Εφαρμοσμένη Πληροφορική», Δι.ΠΑ.Ε., Ακαδημαϊκό Έτος 2020-2021

Φώτη Ε. Παρασκευή (2021) *Εποχή COVID-19 και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο. Διερεύνηση απόψεων εκπαιδευτικών Open Education -The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology Volume 17, Number 2,2021 Section two, σελ. 92-115*

Χαλικιάς, Μ., Λάλου, Π., & Μανωλέσου, Α. (2015) *Μεθοδολογία έρευνας και εισαγωγή στη Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS STATISTICS [Εργαστηριακός Οδηγός].* Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανάκτηση από <http://hdl.handle.net/11419/5075> στις 17/05/2022

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Arkorful, V., & Abaidoo, N. (2015). The role of e-learning, advantages and disadvantages of its adoption in higher education. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(1), 29-42. https://www.itdl.org/Journal/Jan_15/Jan15.pdf#page=33

Clark, C., Strudler, N., & Grove, K. (2015). *Comparing asynchronous and synchronous video vs. text based discussions in an online teacher education course.* *Online Learning*, 19(3), 48-69. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1067484>

Cohen Louis, Manion Lawrence, Morrison Keith, *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*, (μετάφραση Κυρανάκης Στ., Μαυράκη Μ., Μητσοπούλου Χρ., Μπιθάρια Π., Φιλοπούλου Μ.), Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2007

Foti Paraskevi (2020) *Research in distance Learning in Greek Kindergarten schools during the pandemic of Covid-19: Possibilities, Dilemmas, Limitations.* *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 5(1). Σελ. 19-40 <https://doi.org/10.5281/zenodo.3839063>

Hamilton, Laura S., Julia H. Kaufman, and Melissa Kay Diliberti, *Teaching and Leading Through a Pandemic: Key Findings from the American Educator Panels Spring 2020 COVID-19 Surveys.* Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2020. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA168-2.html Ανάκτηση στις 17/03/2022

Hodges, C. Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning, Ανάκτηση από <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> στις 21/03/2022

Lim, F. P. (2017). *An analysis of synchronous and asynchronous communication tools in e-learning. Advanced Science and Technology Letters*, 143(46), 230-234. <http://dx.doi.org/10.14257/astl.2017.143.46>

Lionarakis, A., Orphanoudakis, T., Kokkos, A., Emvalotis, A., Manousou, E., Hartofylaka, A., Ioakimidou, V., Papadimitriou, S., Karagianni, E., Grammenos, N., Karachristos, C., Stavropoulos, E. *The development of a massive online course on distance education to support Greek school teachers during the covid-19 lockdown* Conference Proceedings of ICERI2020 Conference, 2020, ISBN: 978-84-09-24232-0.

Nikiforos, S., Tzanavaris, S. and Kermanidis, K.L. 2020. *Post-pandemic Pedagogy: Distance Education in Greece During COVID-19 Pandemic Through the Eyes of the Teachers*. European Journal of Engineering and Technology Research. CIE (Dec. 2020). DOI: <https://doi.org/10.24018/ejeng.2020.0.CIE.2305>

Öztürk Mücahit (2021) *Asynchronous Online Learning Experiences of Students in Pandemic Process: Facilities, Challenges, Suggestions* Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI) Volume 12, Issue 2, April 2021: 173-200 DOI: 10.17569/tojqi.767378

Staker Heather & Horn B. Michael, *Classifying K–12 Blended Learning*, innosight Institute, May 2012

Sun, L., Tang, Y. & Zuo, W. (2020) *Coronavirus pushes education online. Nature Materials*, 19, 687 (2020). <https://doi.org/10.1038/s41563-020-0678-8>
Ανάκτηση στις 25/03/2022

Tsinakos Avgoustos, *Emergency Remote Teaching: make the most of it*, School Education Gateway, <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/latest/news/ert-make-the-most-if-it.htm> Ανάκτηση στις 30/03/2022

Tzifopoulos, M. (2020). *In the shadow of Coronavirus: Distance education and digital literacy skills in Greece. International Journal of Social Science and Technology*, 5(2), 1-14. Ανάκτηση στις 30/03/2022

Zhao, Y., Watterston, J. *The changes we need: Education post COVID-19. J Educ Change* 22, 3–12 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10833-021-09417-3>
Ανάκτηση στις 25/03/2022

Ιστοσελίδες-Ιστότοποι

https://el.wikipedia.org/wiki/Πνευματική_ιδιοκτησία Πνευματική Ιδιοκτησία, Wikipedia, Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.saferinternet.gr/index.php?parentobjId=Page2&objId=Category21&childobjId=Category106#Category106>, Πνευματική Ιδιοκτησία, Saferinternet.gr, Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.upnet.gr/copyrights/> Υπηρεσία Τηλεματικής Πανεπιστημίου Πατρών, Προστασία Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://guides.lib.umich.edu/copyrightbasics/faq#s-lg-box-wrapper-14910843>

Copyright Basics, University of Michigan, Library, Ανάκτηση στις 17/12/2021

<https://www.copyright.gov/what-is-copyright/> , What is copyright?, U.S. Copyright Office, Ανάκτηση στις 29/11/2021

https://www.rc.auth.gr/Content/Display/RC_OWNER_RIGHTS , Ορισμός των δικαιωμάτων του δημιουργού , Επιτροπή Ερευνών Α.Π.Θ., Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.opi.gr/index.php/vivliothiki/2121-1993> Νόμος 2121/1993, Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Ανάκτηση στις 19/12/2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Directive_on_Copyright_in_the_Digital_Single_Market , *Directive on Copyright in the Digital Single Market*, Wikipedia, Ανάκτηση στις 19/12/2021

<https://copyrightschool.gr/index.php/teachers> , Εκπαιδευτικοί, Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, (Ο.Π.Ι.,) Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.taxlaw.gr/kladoi-dikeou/pneumatika-dikeomata/> , Ιάσων Σκουζός & συνεργάτες, Taxlaw, Δικηγορική Εταιρεία Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.copyright.com/learn/about-copyright/>, *About copyright*, Copyright Clearance Center, Ανάκτηση στις 19/12/2021

<http://www.lib.uoa.gr/nc/mathaino-pos/arthro/article/poia-einai-i-diarkeia-ischyos-ton-pneumatikon-dikaiomaton.html>, *Ποια είναι η διάρκεια ισχύος των πνευματικών δικαιωμάτων*, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, Ανάκτηση στις 19/12/2021

https://el.wikipedia.org/wiki/Κοινό_κτήμα/ *Κοινό κτήμα*, Wikipedia, Ανάκτηση στις 19/12/2021

<https://libguides.nus.edu.sg/OER/copyright> *Open Educational Resources (OER): Copyright*, National University of Singapore , NUS Libraries , Ανάκτηση στις 29/11/2021

<https://www.wipo.int/portal/en/index.html> World Intellectual Property Organization Ανάκτηση στις 29/12/2021

https://en.wikipedia.org/wiki/World_Intellectual_Property_Organization Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Wikipedia, Ανάκτηση στις 29/12/2021

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/eu/web/observatory/about-us> European Union Intellectual Property Office-Observatory, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/el/web/observatory/faqs-on-copyright> European Union Intellectual Property Office-Observatory, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp> Official Website of European Union, *DigComp- Being digitally competent-a task for the 21rst-century citizen*, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework> Official Website of European Union-DigComp , *The Digital Competence Framework 2.0*), Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/copyright-legislation> Official Website of European Union, The EU copyright legislation, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/copyright-commission-calls-member-states-comply-eu-rules-copyright-digital-single-market> Official Website of European Union , *Copyright: Commission calls on Member States to comply with EU rules on copyright in the Digital Single Market*, Ανάκτηση στις 9/1/2022

https://el.wikipedia.org/wiki/Εξ_αποστάσεως_εκπαίδευση Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Ανάκτηση στις 15/2/2022

<http://vocabularies.unesco.org/thesaurus/concept8237> UNESCO Thesaurus, Ανάκτηση στις 15/2/2022

<https://www.britannica.com/topic/distance-learning>, Εγκυκλοπαίδεια Britannica, Ανάκτηση στις 28/02/2022

https://en.wikipedia.org/wiki/Distance_education Distance Education, Wikipedia, Ανάκτηση στις 15/2/2022

<https://www.eap.gr/to-eap/history/> Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Ανάκτηση στις 15/02/2022

<https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/tutorials/blended-learning-tutorial.htm> *Get started with blended learning: how it works in practice, where and how learning takes place*, School Education Gateway, Ανάκτηση στις 7/3/2022

<https://www.youtube.com/watch?v=sk5cilvWbYQ> *Blended Learning Webinar*, Central Research in Digital Education at the British University of Dubai, 1/7/2020, Ανάκτηση στις 5/3/2022

<https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19> Covid-19, Wikipedia, Ανάκτηση στις 23/03/2022

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/globalcoalition> *Global Education Coalition*, UNESCO, Ανάκτηση στις 21/03/2022

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences> *Adverse consequences of school closures*, UNESCO, Ανάκτηση στις 21/03/2022

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>

Distance learning solutions, UNESCO, Ανάκτηση στις 23/03/2022

<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/04/global-education-coalition.html>

Global Education Coalition. KRMG, Ανάκτηση στις 23/03/2022

https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/latest/news/european-national-websites.htm?fbclid=IwAR1JAOYYsTmPHxlb7gUg-ogpH37xyE3s0apo87iXojx7g1hY_h_kut2D_XU

European national websites for online and distance learning during school closures, School Education Gateway, Ανάκτηση στις 27/03/2022

<https://mathainoumeasfaleis.gov.gr/> *Μαθαίνουμε Ασφαλείς*, Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Ανάκτηση στις 27/03/2022

<https://seminars.etwinning.gr/course/view.php?id=4228> *Πνευματική Ιδιοκτησία, Ακαδημία ψηφιακών δεξιοτήτων πολιτών*, Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης eTwinning, Ανάκτηση στις 01/04/2022

<https://opi.gr/epikairota/ekdiloseis> *Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, Εκδηλώσεις*, Ανάκτηση στις 04/04/2022

<https://mathainoumeasfaleis.gov.gr/wp-content/uploads/2020/09/minedu-mathainoumeasfaleis-odigos-iep.pdf>

Μαθαίνουμε Ασφαλείς, Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, (Υ.ΠΑΙ.Θ.), Ανάκτηση στις 04/04/2022

<http://iep.edu.gr/el/component/k2/1067-odigos-gia-ton-ekpaideftiko-schediasmo-mathimatou-eks-apostaseos> *Οδηγός για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό μαθημάτων εξ αποστάσεως*, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), Σεπτέμβριος 2020, Ανάκτηση στις 04/04/2022

<https://www.youtube.com/watch?v=qaGEiu9Wz04> *Πνευματικά δικαιώματα και Σχολική εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Βαγενά Ε. & Κολοτούρου Κρ., *Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Σχολική Πραγματικότητα*, Επιστημονική τηλε-δημερίδα, 25-26/04/2022, ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Δυτικής Ελλάδας, Ανάκτηση στις 04/04/2022

<https://creativecommons.ellak.gr/schetika-me-to-cc/> *Creative Commons Greece*, ΕΛΛΑΚ, Ανάκτηση στις 18-05-2022

https://el.wikipedia.org/wiki/Άδεια_Creative_Commons *Άδεια Creative Commons*, Wikipedia, Ανάκτηση στις 18-05-2022

<https://www.ibm.com/products/spss-statistics> *IBM SPSS STATISTICS* Ανάκτηση στις 19-05-2022

<https://labs.creativecommons.org/prototype/2011/01/10/three-layers-of-a-cc-license.html> *Creative Commons Labs*, Ανάκτηση στις 24/05/2022

<https://www.ekt.gr/> *Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ψηφιακού Περιεχομένου (Ε.Κ.Τ.)* Ανάκτηση στις 25/05/2022

<https://www.openarchives.gr/aggregator-openarchives/portal/> *OpenArchives.gr-Εθνικό επιστημονικό περιεχόμενο στον δημόσιο ψηφιακό χώρο*, Ανάκτηση στις 25/05/2022

<https://www.searchculture.gr/aggregator/> *SearchCulture.gr –Ο πολιτισμός στον ψηφιακό χώρο*, Ανάκτηση στις 25/05/2022

<https://www.europeana.eu/el> *Europeana*, Ανάκτηση στις 26/05/2022

<https://www.ekt.gr/el/magazines/features/19074> *Europeana: η ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό*, Περιοδικό 'Καινοτομία, Έρευνα & Ψηφιακή Οικονομία, Τεύχος 80, Οκτ-Νοεμβρ.2010, Ε.Κ.Τ. Ανάκτηση στις 26/05/2022

<https://helios-eie.ekt.gr/EIE/> *Ήλιος*, Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, Ε.Κ.Τ., Ανάκτηση στις 26/05/2022

<http://www.mitida.gr/el> *ΜΗΤΙΔΑ* Μαθησιακή Ηλεκτρονική Τράπεζα Ιδιαίτερης αξίας Διδακτικών Αντικειμένων Ανάκτηση στις 26/05/2022

<https://www.kallipos.gr/el/> *Κάλλιπος* Ανάκτηση στις 26/05/2022

<https://repository.kallipos.gr/?locale=el> *Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις Κάλλιπος*, Ανάκτηση στις 27/05/2022

<http://euterpe.mmb.org.gr/euterpe/> *Ευτέρπη*, Τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση-Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο, Ανάκτηση στις 27/05/2022

http://repository.acropolis-education.gr/acr_edu/ Αποθετήριο Εκπαιδευτικού Περιεχομένου για την Ακρόπολη, Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://repository-mca.ekt.gr/mca/> Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Αποθετήριο, Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://www.oercommons.org/> Open Educational Resources (Ανοιχτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι) Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://www.openbook.gr/> Ανοιχτή Βιβλιοθήκη Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://www.openbook.gr/open-education-resources-unesco/> Οι Ανοιχτές Πηγές Εκπαίδευσης (Open Education Resources – OER) λαμβάνουν διεθνή υποστήριξη με ψήφο της UNESCO, Ανοιχτή Βιβλιοθήκη, Ανάκτηση στις 02/06/2022

<https://www.ebooks4greeks.gr/> eBooks4Greeks, Ελεύθερη Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://epublishing.ekt.gr/el> ePublishing, Ηλεκτρονικών εκδόσεων ΕΚΤ ePublishing Ανάκτηση στις 27/05/2022

<https://doaj.org/> Directory of Open Access Journals (Κατάλογος Περιοδικών Ανοικτής Πρόσβασης), Ανάκτηση στις 28/05/2022

<https://www.pexels.com/el-gr/> Pexels, Ανάκτηση στις 28/05/2022

<https://pixabay.com/el/> Pixabay, Ανάκτηση στις 28/05/2022

<https://openclipart.org/> Openclipart, Ανάκτηση στις 28/05/2022

<https://en.wikipedia.org/wiki/Openclipart> Wikipedia, Openclipart, Ανάκτηση στις 28/05/2022

<https://www.bensound.com/> Bensound, Ανάκτηση στις 29/05/2022

<https://www.jamendo.com/> Jamendo, Ανάκτηση στις 29/05/2022

<https://freemusicarchive.org/> Freemusicarchive, Ανάκτηση στις 29/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/> Φωτόδεντρο, Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/lor/> Φωτόδεντρο, Μαθησιακά Αντικείμενα, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/video/> Φωτόδεντρο Εκπαιδευτικά βίντεο, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/edusoft/> Φωτόδεντρο Edusoft (Εκπαιδευτικό Λογισμικό), Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/ugc/> Φωτόδεντρο e-γίικο χρηστών, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://photodentro.edu.gr/cultural/> Φωτόδεντρο Πολιτισμός, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<http://ebooks.edu.gr/ebooks/> Φωτόδεντρο, Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία (e-books), Ανάκτηση στις 30/05/2022

<https://aesop.iep.edu.gr/> Πλατφόρμα Αίσωπος, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<https://aesop.iep.edu.gr/node/12003> Ψηφιακό σενάριο, Ο Κορς Copyright πάει Νηπιαγωγείο, (Δημιουργός Κοκοσίδου Μαρία), Πλατφόρμα Αίσωπος, Ανάκτηση στις 30/05/2022

<https://copyrightschool.gr/> Copyrightschool, Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.), Ανάκτηση στις 02/06/2022

<http://photodentro.edu.gr/ugc/r/8525/1802> Προστασία λογισμικού-Πειρατεία λογισμικού, Μαθησιακό Αντικείμενο, Φωτόδεντρο, e-γίικο χρηστών, Ανάκτηση στις 03/06/2022

<https://www.openeclass.org/> Open eclass, e-learning platform, Ανάκτηση στις 17/06/2022

<https://free.openeclass.org/> Free Open eClass, Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης, Ανάκτηση στις 17/06/2022

<http://eclass.sch.gr/> Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-τάξη), Ανάκτηση στις 17/06/2022

Νομοθετικό πλαίσιο (Εθνικό και Ευρωπαϊκής Ένωσης)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A31993L0083>

Οδηγία 93/83/ΕΟΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0009>

Οδηγία 96/9/ΕΟΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32001L0029>

Οδηγία 2001/29/ΕΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32001L0084>

Οδηγία 2001/84/ΕΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048>

Οδηγία 2004/48/ΕΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32006L0115>

Οδηγία 2006/115/ΕΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0024>

Οδηγία 2009/24/ΕΚ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0077>

Οδηγία 2011/77/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32012L0028>

Οδηγία 2012/28/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

[https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.084.01.0072.01.ENG)

[content/EL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.084.01.0072.01.ENG](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.084.01.0072.01.ENG)

Οδηγία

2014/26/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

[https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2017.242.01.0001.01.ENG)

[content/EL/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2017.242.01.0001.01.ENG](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2017.242.01.0001.01.ENG)

Κανονισμός

2017/1563/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2017/1564/oj?locale=el>

Οδηγία 2017/1564/ΕΕ,

Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2017/1128/oj?locale=el>

Κανονισμός

2017/1128/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1558512980434&uri=CELEX:32019L0789> Οδηγία 2019/789/ΕΕ, Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj?locale=en> Οδηγία 2019/790/ΕΕ , Ανάκτηση στις 5/1/2022

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/nomos-2121-1993> Ανάκτηση στις 11/1/2022

https://el.wikipedia.org/wiki/Νομοθεσία_πνευματικής_ιδιοκτησίας_στην_Ελλάδα Νομοθεσία Πνευματικής Ιδιοκτησίας στην Ελλάδα, Ανάκτηση στις 11/1/2022

<https://www.opi.gr/vivliothiki/2121-1993#a1> Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, *Νόμος 2121/1993* Ανακτήθηκε στις 11/1/2022

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-pneumatike-idioktesia/> *Τράπεζα Πληροφοριών Νομοθεσίας*, Ανάκτηση στις 11/1/2022

Ερωτηματολόγιο έρευνας

Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Στατιστική μελέτη και αποτίμηση αποτελεσμάτων

Αγαπητοί συνάδελφοι

Στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής, Υπολογιστών και Τηλεπικοινωνιών του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας και συγκεκριμένα στο ΠΜΣ "Εφαρμοσμένης Πληροφορικής", διεξάγω έρευνα με τίτλο: "Εκπαιδευτικοί και Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Στατιστική μελέτη και αποτίμηση αποτελεσμάτων".

Η συγκεκριμένη έρευνα έχει ως στόχο να διερευνήσει τις γνώσεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα. Επίσης διερευνά τη στάση τους όσον αφορά την πηγή προέλευσης και χρήσης του εκπαιδευτικού υλικού, που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία και υλοποιήθηκε εξαιτίας της πανδημίας του Covid 19 καθώς και τις απόψεις τους για τα πνευματικά δικαιώματα στον χώρο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της λόγω έκτακτων συνθηκών.

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και η συμμετοχή σας εθελοντική.

Θερμή παράκληση να αφιερώσετε λίγα λεπτά από τον πολύτιμο χρόνο σας για τη συμπλήρωσή του .Δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις. Δηλώνεται ότι οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν θα παραμείνουν άκρως εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες της συγκεκριμένης εργασίας.

Είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση χρειαστείτε:

Ηλεκτρ. Δ/νση: vsoukalou@gmail.com

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση

Τσούκαλου Βασιλική

Νηπιαγωγός

1. Επιθυμώ τη συμμετοχή μου στην παρούσα έρευνα: *

Ναι

Όχι

Ενότητα Α: Οι γνώσεις των εκπαιδευτικών όσον αφορά τα Πνευματικά Δικαιώματα

Αφορά τις γνώσεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα.

2. 1.Γνωρίζω...

	<i>Καθόλου</i>	<i>Λίγο</i>	<i>Αρκετά</i>	<i>Πολύ</i>	<i>Πάρα πολύ</i>
<i>...τι είναι τα Πνευματικά Δικαιώματα.</i>	☐	☐	☐	☐	☐

...ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ
νομοθετικό
πλαίσιο που
αφορά τα
πνευματικά
δικαιώματα
στην Ελλάδα.

...ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ
άδειες Creative
Commons και
ποια είναι η
χρήση τους.

...ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο
τρόπος ορισμού
μιας άδειας
Creative
Commons σε
δικό μου έργο.

... την ύπαρξη
ψηφιακών
αποθετηρίων
εκπαιδευτικού
περιεχομένου
με άδειες
Creative
Commons.

....πως μπορώ
να αντλήσω

υλικό από ψηφιακά αποθετήρια εκπαιδευτικού περιεχομένου με άδειες Creative Commons.	☐	☐	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

3. 2. Πιστεύω ότι...

Διαφωνώ
 απόλυτα Διαφωνώ Ούτε
 συμφωνώ,
 Συμφωνώ Συμφωνώ
 απόλυτα
 ούτε
 διαφωνώ

... το νομοθετικό πλαίσιο για τα πνευματικά δικαιώματα είναι ίδιο για όλες τις χώρες.	☐	☐	☐	☐	☐
...το υλικό που υπάρχει αναρτημένο στο διαδίκτυο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα και με οποιοδήποτε τρόπο.	☐	☐	☐	☐	☐

...μια απλή
αναφορά στο
όνομα του
δημιουργού
ενός έργου
(π.χ.εικόνας,
άρθρου, βίντεο,
μουσικής, κ.ά.)
είναι αρκετή για
να μπορώ να το
χρησιμοποιώ
ελεύθερα με
ποιονδήποτε
τρόπο.

... είναι νόμιμο
να
χρησιμοποιήσω
link προς μια
ιστοσελίδα
χωρίς να κάνω
παραβίαση των
πνευματικών
δικαιωμάτων
του δημιουργού
της.

...οι γνώσεις
μου για τα
πνευματικά
δικαιώματα είναι
αρκετές για να
με οδηγήσουν
στη σωστή
επιλογή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΥΛΙΚΟΥ.

Ενότητα Β: Η στάση των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως προς τα Πνευματικά Δικαιώματα

Η ενότητα αυτή σχετίζεται με την πηγή προέλευσης αλλά και τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε από τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία και υλοποιήθηκε εξαιτίας της πανδημίας του Covid 19 κυρίως κατά τα σχολικά έτη 2019-2020 και 2020-2021.

4. 1. Κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό ...

	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα
... ήταν αποκλειστικά δικό μου δημιούργημα.	☐	☐	☐	☐	☐
... ήταν από φίλους/ες συναδέλφους.	☐	☐	☐	☐	☐
...ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα	☐	☐	☐	☐	☐

κοινωνικής δικτύωσης ...επεδίωκα να είναι με άδειες Creative Commons. ...αν δεν ήταν δικό μου και κάπου είχε ένδειξη του δημιουργού του, προσπαθούσα να την αποκρύψω	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

5. 2. Κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το εκπαιδευτικό υλικό...

	Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Πάντα
... ήταν αποκλειστικά δικο μου δημιούργημα.	☐	☐	☐	☐	☐
... ήταν από φίλους/ες συναδέλφους.	☐	☐	☐	☐	☐
...ήταν αναρτημένο στο διαδίκτυο σε προσωπικές ιστοσελίδες εκπαιδευτικών ή	☐	☐	☐	☐	☐

σε ομάδες εκπαιδευτικών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. ...επεδίωκα να είναι με άδειες Creative Commons. ...αν δεν ήταν δικό μου και κάπου είχε ένδειξη του δημιουργού του, προσπαθούσα να την αποκρύψω	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐

6. 3. Κατά τη διάρκεια της σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ...

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ,ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
...αν είχα περισσότερο χρόνο στη διάθεσή μου θα	☐	☐	☐	☐	☐

ήμουν πιο
 προσεκτικός/ή ως
 προς την επιλογή
 του εκπαιδευτικού
 υλικού όσον
 αφορά τα
 πνευματικά
 δικαιώματα
 ...θεωρώ ότι για
 την σύγχρονη εξ
 αποστάσεως
 εκπαίδευση δεν
 υπήρχε θέμα
 πνευματικών
 δικαιωμάτων μιας
 και δεν υπήρχαν
 "αποδεικτικά
 στοιχεία" χρήσης
 του εκπαιδευτικού
 υλικού που
 χρησιμοποιούσα
 ... δεν ήξερα πώς
 να κατοχυρώσω
 τα πνευματικά
 δικαιώματα του
 εκπαιδευτικού
 υλικού που
 δημιούργησα
 ... δεν ήθελα να
 κατοχυρώσω τα
 πνευματικά
 δικαιώματα του

<p>εκπαιδευτικού υλικού που δημιούργησα ...νιώθω ότι δεν υπήρξε ιδιαίτερη επιμόρφωση σε θέματα πνευματικών δικαιωμάτων από κάποιο φορέα εκπαίδευσης (Ι.Ε.Π., Υ.ΠΑΙ.Θ., ΠΕ.Κ.Ε.Σ.). ... προβληματίστηκα για το υλικό που θα επέλεγα να χρησιμοποιήσω προκειμένου να μην είμαι νομικά εκτεθειμένος/η.</p>	<p>☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p> <p>☐ ☐ ☐ ☐ ☐</p>
---	---

Ενότητα Γ: Οι απόψεις των εκπαιδευτικών για τα Πνευματικά Δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της

Η ενότητα αυτή σχετίζεται με τις απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα κατά τη σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε περίπτωση μελλοντικής εφαρμογής της λόγω έκτακτων συνθηκών (π.χ. ακραία καιρικά φαινόμενα, λειτουργικά προβλήματα, κ.ά.)

7. Νομίζω ότι και σε μελλοντική σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσω το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησα έως τώρα χωρίς να δίνω ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

8. Νομίζω ότι και σε μελλοντική ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα χρησιμοποιήσω το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησα έως τώρα χωρίς να δίνω ιδιαίτερη σημασία στα πνευματικά του δικαιώματα.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

9. Θεωρώ ότι θα πρέπει να βάζω στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ άδειες Creative Commons.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

10. Θεωρώ ότι θα ήθελα να μάθω να βάζω άδειες Creative Commons στο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργώ.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

11. Θεωρώ ότι τα πνευματικά δικαιώματα και οι περιορισμοί θα πρέπει να σταματήσουν να υφίστανται σε περιπτώσεις εκπαιδευτικής χρήσης υλικού....

	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
... κατά τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.	☐	☐	☐	☐	☐
...κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση.	☐	☐	☐	☐	☐

12. Θεωρώ ότι θα πρέπει να γίνονται συχνά επιμορφώσεις από εκπαιδευτικούς φορείς σχετικά με τις πηγές ανεύρεσης υλικού απαλλαγμένο από πνευματικά δικαιώματα.

	1	2	3	4	5	
Διαφωνώ απόλυτα	☐	☐	☐	☐	☐	Συμφωνώ απόλυτα

13. Θα μου ήταν χρήσιμο ένα ψηφιακό αποθετήριο, όπου θα μπορούσα να βρω πληροφορίες για τα πνευματικά δικαιώματα και για πηγές ανεύρεσης 'ελεύθερου' υλικού.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

Δημογραφικά στοιχεία

14. Φύλο

Άνδρας

Γυναίκα

15. Ηλικία

25-35

36-45

46-55

>56

16. Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Πρωτοβάθμια

Δευτεροβάθμια

17. Ειδικότητα (Π.χ. ΠΕ60)

18. Έτη Υπηρεσίας

<10

11-20

21-30

>30

19. Περιφερειακή Διεύθυνση

- Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Αττικής
- Βορείου Αιγαίου
- Δυτικής Ελλάδας
- Δυτικής Μακεδονίας
- Ηπείρου
- Θεσσαλίας
- Ιονίων Νήσων
- Κεντρικής Μακεδονίας
- Κρήτης
- Νοτίου Αιγαίου
- Πελοποννήσου
- Στερεάς Ελλάδας

20. Επίπεδο Σπουδών

- Βασικό πτυχία
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

21. Επίπεδο γνώσης Τ.Π.Ε.

Κακό

Μέτριο

Καλό

Πολύ καλό